

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

19 januari 1998

BELEIDSPLAN

Brussel

VERSLAG

**namens het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant
uitgebracht door de heer Michiel Vandenbussche**

Samenstelling van het advies- en overlegcomité :

Voorzitter : de heer Herman Suykerbuyk.

Vaste leden : mevrouw Sonja Becq, de heren Herman Candries, Michel Doomst, Herman Suykerbuyk, Walter Vandenbossche ;

de heren Leo Goovaerts, Stefaan Platteau, Francis Vermeiren ;

de heren Fred Dielens, Marcel Logist, Michiel Vandenbusche ;

de heren Dominiek Lootens-Stael, Joris Van Hauthem ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Plaatsvervangers :

de heren Jan Béghin, Georges Cardoen, Hugo Marsoul, Leonard Quintelier, Hugo Van Rompaey ;

de heer Jaak Gabriels, mevrouw Sonja Van Lindt, de heer Mandus Verlinden ;

de heren André Kenzeler, René Swinnen, Bruno Tobback ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Roeland Van Walleghem ;

mevrouw Gerda Raskin ;

de heer Jos Geysels.

Zie :

638 (1996-1997)

– Nr. 1: Beleidsplan Brussel

INHOUDSTAFEL

Blz.

Algemeen luik

I.	Toelichting door de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie	5
II.	Toelichting door mevrouw Anne Van Asbroeck, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid	8
III.	Bespreking	
	1. Algemene bespreking	9
	2. Diverse sporen	21

Luik Onderwijs

I.	Toelichting door de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken	24
II.	Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister	29

Luik Welzijn

I.	Toelichting door de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn	35
II.	Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister	38

Luik Media

I.	Toelichting door de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media	41
II.	Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister	42

Luik Cultuur

I.	Toelichting door de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn	44
II.	Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister	46

Luik Gezondheidsbeleid

- I. Toelichting door mevrouw Wivina Demeester – De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid 48
- II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister 50

Luik Milieu, Tewerkstelling en Opleiding

- I. Toelichting door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling 52
- II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister 55

Luik Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening

- I. Toelichting door de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening 60
- II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister 62

Luik Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

- I. Toelichting door de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting 65
- II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister 66

Bijlagen

- 1. Hoorzitting met een delegatie van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) – 18 juni 1997 71
- 2. Hoorzitting met de heer Guido Tastenhoye, publicist en journalist van Gazet van Antwerpen – 2 juli 1997 81
- 3. Hoorzitting met een delegatie o.l.v. professor Kris Deschouwer – 11 december 1997 97

DAMES EN HEREN,

Het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant besprak op donderdag 18 april, dinsdag 22 april, donderdag 22 mei, maandag 9 juni, woensdag 2 juli, donderdag 2 oktober, woensdag 12 november en donderdag 11 december 1997 het Beleidsplan Brussel van 11 maart 1997 van de Vlaamse regering (Stuk 638 (1996-1997) – Nr. 1).

Aan de bespreking van het Beleidsplan Brussel werd ook – op informele wijze – deelgenomen door de leden van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die geen lid zijn van het Vlaams Parlement.

In een eerste vergadering gaf de minister-president een algemene toelichting over het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering en presenteerde minister Anne Van Asbroeck, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid de zeven sporen van het Beleidsplan Brussel. Een aantal leden van het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant formuleerden bemerkingen bij dit beleidsplan.

De tweede vergadering was gewijd aan de verdere algemene bespreking van het Beleidsplan Brussel.

Op donderdag 22 mei 1997 werd in aanwezigheid van minister Luc Van den Bossche het luik Onderwijs van het Beleidsplan Brussel besproken.

Op maandag 9 juni 1997 kwam het luik Welzijn in aanwezigheid van minister Luc Martens aan bod.

Op woensdag 2 juli 1997 werden het luik Media (met minister Van Rompuy), het luik Cultuur (met minister Martens) en het luik Gezondheidsbeleid (met minister Demeester) behandeld.

Minister Kelchtermans kwam op donderdag 2 oktober 1997 naar het Adviescomité voor de bespreking van zijn beleidsdomeinen Milieu, Tewerkstelling en Opleiding.

Op woensdag 12 november werden de luiken Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening in aanwezigheid van minister Baldewijns besproken in het Adviescomité.

Op donderdag 11 december 1997 tenslotte werd de bespreking van het Beleidsplan Brussel afgerond met een bespreking van de beleidsdomeinen Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting. Hierop was de bevoegde minister Leo Peeters aanwezig.

Daarnaast achtte het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant het opportuun in het kader van de bespreking van het Beleidsplan Brussel een aantal hoorzittingen te organiseren. Achtereenvolgens kwamen een delegatie van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) – op woensdag 18 juni 1997 – , publicist Guido Tasenhoye – op woensdag 2 juli 1997 – en een delegatie o.l.v. professor Kris Deschouwer – op donderdag 11 december 1997 – aan bod. De verslagen van deze hoorzittingen worden als bijlage bij dit verslag gevoegd.

ALGEMEEN LUIK

I. Toelichting door de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

In vele beleidsdomeinen van de Vlaamse regering wordt aandacht besteed aan de bijzondere band tussen de Vlaamse Gemeenschap en Brussel. Dit is geen rituele relatie, dit is gemeend want er zijn geen twee soorten Vlamingen : de Brusselse en de niet-Brusselse Vlamingen. Er is slechts één Vlaamse Gemeenschap en dat is het uitgangspunt van de Vlaamse regering.

Maar de vraag is waaruit deze relatie bestaat ?

Hoe speelt de Vlaamse regering hierop in ?

Welk globaal toekomstproject houdt de regering aan voor onze hoofdstad ?

Welke concrete initiatieven en beleidsmaatregelen zal de regering verder nemen ?

Het was goed – en dit vergde enige tijd- om dit alles grondig te verkennen en uit te tekenen.

Het beleidsplan dat de Vlaamse regering op 11 maart 1997 goedkeurde, bevat belangrijke elementen van antwoord en legt de basis voor een gecoördineerd Vlaams beleid ten aanzien van Brussel voor de eerstvolgende jaren.

Dit plan geeft uitvoering aan het regeerakkoord, waarin een vernieuwde strategie wordt aangekondigd.

Dit beleidsplan is geen beleidsbrief van een individueel minister, maar een collegiaal, gecoördineerd werkstuk, dat de hele regering bindt.

Het is de eerste keer dat de Vlaamse regering zo'n document goedkeurt.

Het beleidsplan gaat uit van het bestaande institutionele kader, maar houdt uiteraard rekening met de basisopties van de Vlaamse regering in de "Discussienota voor een verdere staatshervorming" (de zogenaamde "Schrikkelnota").

Voor het Vlaams beleid staat dan ook de eenheid van gemeenschap voorop, met voortdurende aandacht voor de specificiteit en de hoofdstedelijke rol van Brussel.

Brussel is een belangrijke toetssteen voor het Belgisch samenlevingsmodel. Dit impliceert dat de gelijkheid tussen beide gemeenschappen gewaarborgd moet zijn en dat de Nederlandstalige gemeenschap volwaardig participeert aan de democratische besluitvorming in Brussel, op *alle* niveaus.

Het document is mee opgesteld en voorbereid op basis van een ruim ambtelijk én politiek overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Bepaalde berichten in de pers die het tegendeel beweren, zijn dus volstrekt onwaar.

Het is immers cruciaal dat de Brusselse Vlamingen, die volwaardig deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap, optimaal bij dit beleid betrokken worden.

De verhouding tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie is een belangrijk aandachtspunt.

Sommige reacties (van de pers en sommige Vlaams-Brusselse politici) hebben dit ten overvloede onderstreept.

Wat stelt het beleidsplan ?

1. De basisverantwoordelijkheid voor het Vlaams beleid te Brussel ligt bij de Vlaamse Gemeenschap.

Het zou een fundamentele vergissing zijn deze verantwoordelijkheid te "delegeren" aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). De ganse Vlaamse Gemeenschap heeft haar verantwoordelijkheid.

2. De Vlaamse Gemeenschapscommissie blijft voor het beleid van de regering inzake Brussel de eerste partner.

De concrete bevoegdheidsafbakening moet gebaseerd zijn op het subsidiariteitsprincipe.

De Vlaamse Gemeenschap wil, samen met de VGC, meer rechtstreeks en structureel op het beleid in Brussel gaan wegen.

Dit is een belangrijke uitdaging.

De hechte band tussen Brussel en Vlaanderen loopt als een rode draad door het beleidsplan.

Vlaanderen heeft Brussel nodig, zoals Brussel ook niet zonder Vlaanderen kan.

De verhoudingen in het Koninkrijk moeten hun spiegelbeeld hebben in de verhoudingen in Brussel. Wanneer van Vlaamse zijde een aantal evenwichten worden aanvaard in het Koninkrijk, moet dat zijn gelijkenissen vinden in Brussel. Het is dus ondenkbaar de situatie van de Vlamingen in Brussel te koppelen aan de situatie van de Franstaligen in de Rand.

Bij het Vlaamse beleid ten aanzien van Brussel moet steeds rekening gehouden worden met de omgevingsanalyse en de bijzondere situatie van de Nederlandstaligen als numerieke minderheid, ongelijk gespreid in een grootstedelijk, kosmopoliet milieu met Europese roeping.

Ook bestuurlijke elementen zijn belangrijk : de Vlaamse Gemeenschap heeft wel geen rechtstreekse zeggenschap op het gemeentelijke en bovengemeentelijke niveau, maar zoekt toch naar een sterkere impact.

De drie uitgangspunten van dit beleidsplan zijn :

1. Eerst en vooral wordt het belang onderstreept van een voldoende aantal Vlamingen te Brussel. Dit is noodzakelijk om hen dezelfde ontplooiingskansen te geven als de andere Vlamingen.

Het is de opdracht van de Vlaamse overheid ervoor te zorgen dat iedere Vlaming zich volledig thuisvoelt in onze hoofdstad. Het aanbod aan Nederlandstalige gemeenschapsvoorzieningen moet op het terrein de concurrentie kunnen aangaan met het Franstalig aanbod. Hoewel de inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap om een kwalitatief aanbod aan Nederlandstalige voorzieningen uit te bouwen een belangrijke bijdrage leverden tot

het behoud en het comfort van de Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad, zijn bijkomende stappen vereist.

2. Vanuit dit Nederlandstalig kwaliteitsbeleid oefenen wij ook aantrekkingskracht uit op de anderstaligen.

Vlaanderen wil dus positieve stappen zetten naar de anderstaligen toe.

Bij de unicommunautaire dienstverlening moet echter een voldoende Vlaams gezicht en kwaliteitsbeleid voorop blijven staan.

3. Een goed aanbod aan Nederlandstalige voorzieningen volstaat niet om de Vlamingen ertoe te bewegen zich in Brussel te vestigen.

Ook het woon- en leefklimaat van de hoofdstad dient aangepakt.

Dit is in eerste instantie de taak van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar Vlaanderen wil vanuit haar gemeenschapsbevoegdheden ook hier op een positieve wijze de handschoen opnemen en samenwerken aan de revitalisatie en internationale uitstraling van Brussel.

Ook voor de gewestbevoegdheden moet de band tussen Vlaanderen en Brussel versterkt worden via bilaterale samenwerking op gewestoverschrijdende domeinen zoals milieu, ruimtelijke ordening, vervoerbeleid.

De reacties van sommige Brusselse beleidsverantwoordelijken, die dit engagement interpreteren als een inmenging in de gewestelijke bevoegdheden, gaan totaal voorbij aan de tekst van het beleidsplan.

De minister-president wenst te onderstrepen dat het beleidsplan van de Vlaamse regering zich inschrijft in de aanbevelingen die het parlement op 23 mei 1996 had geformuleerd naar de regering toe.

Bij dit beleidsplan werd er eveneens over gewaakt dat de opties en maatregelen afgestemd zijn op de krachtlijnen van het beleid ten aanzien van de Vlaamse Rand (actieplan van de Vlaamse regering goedgekeurd op 26 juni 1996).

De Vlaamse Gemeenschap besteedt jaarlijks zo'n 18 miljard frank in de hoofdstad. De infrastructuur en de middelen waar wij over beschikken, mogen gezien worden.

Het komt er nu op aan om in nauw overleg en in partnership met de Vlaamse Gemeenschapscommissie via een vernieuwd beleid maximaal gebruik te maken van deze mogelijkheden, met bijzondere aandacht voor de hiaten in de dienstverlening die versneld moeten weggerukt.

Het beleidsplan wil dus op de eerste plaats gebruik maken van het bestaande instrumentarium, dat verder wordt uitgebouwd en versterkt.

Zoals het project Vlaanderen-Europa 2002 bevat dit beleidsplan op basis van een evaluatie van het gevoerde beleid zeven krachtlijnen, *zeven sporen* die het Vlaamse beleid vorm en inhoud zullen geven.

Belangrijk is dat de concrete initiatieven die in dit beleidsplan (dat méér is dan een louter actieplan) aan bod komen, effectief uitgevoerd worden. Ieder minister zal over de opvolging jaarlijks verslag uitbrengen.

De Vlaamse regering zal dit beleidsdocument ook op budgettaire vlak invullen.

Dit beleidsplan is een scharniermoment, uiteraard geen eindpunt. Het zal regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd worden. Het plan is in een aantal zaken misschien nog té weinig concreet. Het is precies de bedoeling met dit plan een globaal kader aan te reiken.

Wat de exacte budgettaire kost betreft van een aantal maatregelen, verklaart de minister-president dat het nu in de huidige fase zinloos is om daar bepaalde bedragen naast te plaatsen. Er is een engagement van de Vlaamse regering om waar nodig, een budgettaire invulling te doen.

Met dit beleidsplan wil de Vlaamse regering zelfbewust en op een open wijze, de basis leggen voor een toekomstgericht beleid.

Dat Brussel de hoofdstad is van Vlaanderen, en dat Brussel aangenaam is om in te wonen en te werken, daar moet samen werk van gemaakt worden.

De minister-president benadrukt tenslotte dat het uitgangspunt van dit beleidsplan de tweeledigheid van het land is met de heel specifieke opdracht voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De minister-president verklaart dat de regering haar verantwoordelijkheid opneemt voor een versterkt engagement van Vlaanderen in Brussel.

II. Toelichting door mevrouw Anne Van Asbroeck, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid

De minister beperkt haar toelichting tot de essentie van ieder spoor en waar mogelijk geeft de minister aan hoe elk spoor in de praktijk zal worden uitgevoerd.

Het eerste spoor gaat in op het belang van een **coherent Vlaams beleid voor Brussel**. Vanuit de verschillende bestuursniveau's moeten de Vlamingen maximaal streven naar een eenvormig beleid op basis van overleg en samenwerking. De relatie tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt gebaseerd op het subsidiariteitsprincipe, wat betekent dat een overheidstaak moet worden toegewezen aan het bestuursniveau waarop deze het meest efficiënt kan worden uitgevoerd. De vorig jaar opgerichte Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel, waarin ambtenaren van de Vlaamse administratie en de VGC-administratie zitting hebben, zal een meer planmatige en doelgerichte werkmethode hanteren en krijgt ook een ambtelijke ondersteuning. Het is de bedoeling om dit op zeer korte termijn te realiseren. Gesprekken hierover vonden reeds plaats met de top van de Vlaamse administratie en de directieraad van de VGC-administratie. Een basisnota met de opdrachten en de werkmethode van de Gemengde Ambtelijke Commissie is momenteel in voorbereiding. Verder wordt onder dit spoor aangekondigd dat het reeds opgestarte driemaandelijks overleg tussen de Vlaamse regering en het VGC-college wordt voortgezet.

De Vlaamse regering wil wel degelijk het Vlaams beleid t.a.v. Brussel samen en in overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie gestalten geven.

Het tweede spoor stelt de verdere uitbouw van **het net aan Nederlandstalige voorzieningen** in Brussel voorop. Op het vlak van onderwijs, cultuur, welzijn en gezondheid wil de Vlaamse regering in samenwerking met de VGC ervoor zorgen dat de Brusselse Vlamingen over een gelijkaardige dienstverlening als elders in Vlaanderen beschikken en de concurrentie aankunnen met het Franstalig aanbod. De Vlamingen vormen het eerste doelpubliek, maar ook anderstaligen die zich aangesproken voelen tot de Nederlandstalige voorzieningen zijn welkom. Het is een omvangrijk hoofdstuk waarvoor iedere minister met gemeenschapsbevoegdheden een aantal prioriteiten heeft aangegeven die nog tijdens deze legislatuur kunnen worden gerealiseerd: uitbreiding van gezins- en bejaardenhulp, oprichting van nieuwe Nederlandstalige bibliothe-

ken, meerjarenplan voor de culturele infrastructuur enz. Budgettair zal dit vooral moeten vertaald worden naar de begrotingen 1998 en 1999 maar ook bij de begrotingscontrole 1997 zal dit in beperkte mate zichtbaar zijn.

Het derde spoor betreft de **toepassing van de taalwetgeving** en het stimuleren van het **gebruik van het Nederlands** in de hoofdstad. Voor de toepassing van de taalwetgeving is de Vlaamse regering uiteraard niet rechtstreeks bevoegd, maar de minister is het wel fundamenteel oneens met de Brusselse minister-president die dit hoofdstuk "politieke inmenging" in de bevoegdheden van de Brusselse regering noemt. De Vlaamse Gemeenschap kan niet aanvaarden dat in de tweetalige hoofdstad van dit land de geneeskundige verzorging in eigen taal voor één van beide gemeenschappen nog steeds problematisch is. De Vlaamse regering kijkt met belangstelling uit naar de resultaten op het terrein van het akkoord dat binnen de Brusselse regering werd gesloten. Als er geen verbetering komt, dan wordt een herziening van de controle- en sanctieneringsmechanismen onvermijdelijk. Het beleidsplan zegt verder dat er iets gedaan moet worden aan de belangstelling van de afgestudeerden voor de bicommunautaire instellingen. Hiervoor moet nog een project ontwikkeld worden, maar ondertussen hebben reeds enkele pas afgestudeerde artsen spontaan gereageerd op de persberichten en hiervoor reeds contact opgenomen met het kabinet van de minister.

Het vierde spoor vindt aansluiting bij het **stedelijk beleid**, één van de prioriteiten van de Vlaamse regering. Vanuit de gemeenschapsbevoegdheden wil de Vlaamse regering ook in Brussel een bijdrage leveren in de strijd tegen de armoede en sociale uitsluiting. De jaarlijkse voorafname van 80 miljoen frank op het Sociaal Impulsfonds voor Brussel is hierin een belangrijke stap, maar zeker niet voldoende. Ook vanuit het algemene welzijnsbeleid wil de regering, meer dan in het verleden, in Brussel investeren. Onder dit spoor wordt ook aangegeven dat de Vlaamse regering via bilateraal overleg wil samenwerken met de Brusselse hoofdstedelijke regering inzake gewestoverschrijdende beleidsdoelstellingen zoals ruimtelijke planning, openbaar vervoer enz. Ook hier moet de minister de Brusselse minister-president tegenspreken als hij hieruit afleidt dat de Vlaamse regering de bevoegdheden van de Brusselse regering wil aantasten.

Het vijfde spoor betreft de Vlaamse betrokkenheid bij het beleid van de **Brusselse gemeenten en OCMW's**. Hoewel dit tijdens de komende maanden en jaren nog verder moet uitgewerkt worden

en concreet gemaakt, is dit een zeer belangrijk onderdeel van het beleidsplan. De Vlaamse regering wil zich in de toekomst op een meer actieve en directe wijze richten tot de Brusselse gemeentebesturen voor de uitbouw van Nederlandstalige voorzieningen op lokaal vlak. Ook dit mag niet begrepen worden als een opzij schuiven van de VGC. De regering hoopt trouwens dat ook de VGC zich inschrijft in deze beleidsoptie en hierin een actieve partner wordt. Het is voor de Vlaamse aanwezigheid in het beleid van de Brusselse gemeenten werkelijk vijf voor twaalf.

Het zesde spoor gaat in op Brussel als speerpunt voor de **internationale uitstraling** van de Nederlandse taal en cultuur en ook voor de economische en wetenschappelijke promotie van Vlaanderen. Als Europese hoofdstad en zetel van honderden internationale instellingen biedt Brussel hiervoor onbegrensde mogelijkheden. De Vlaamse Gemeenschap zou op een rechtstreekser wijze betrokken moeten worden bij de uitbouw van de hoofdstedelijke en internationale functie van Brussel. In het beleidsplan wordt onder meer de piste van een grotere betrokkenheid van de gemeenschappen in de biculturele instellingen naar voor geschoven. Ook het project "Brussel culturele hoofdstad 2000" biedt hier nieuwe perspectieven.

Het zevende spoor tenslotte betreft de **promotie van Brussel in Vlaanderen**. Ook dit wil de Vlaamse regering doen in samenwerking met de VGC. Zo zal met middelen van het budget van Brusselse Aangelegenheden een campagne voor het wonen in Brussel gevoerd worden waarbij de nieuwe onthaal- en huisvestingsdienst van de VGC op ruime schaal in Vlaanderen zal bekend gemaakt worden. Ook het Contact- en Cultuurcentrum en TV-Brussel zullen ingeschakeld worden bij het verspreiden van een positiever beeld van Brussel in Vlaanderen. Het volstaat immers niet om te investeren in voorzieningen, men moet ze ook bekendmaken en promoten.

III. Bespreking

1. Algemene bespreking

– Algemene opmerkingen

De heer Walter Vandenbossche onderstreept dat dit beleidsplan inhoudelijk een belangrijke dimensie heeft. Het Beleidsplan Brussel is een positieve en een creatieve bijdrage in de aanpak van de problemen van het hoofdstedelijk gewest.

De heer Etienne Van Vaerenbergh stelt dat het Beleidsplan Brussel het voordeel heeft dat er een plan is. Dit geldt evenzeer voor het Actieplan voor Vlaams-Brabant van de Vlaamse regering.

Alhoewel de Volksunie niet altijd akkoord is met de inhoud van het Actieplan voor Vlaams-Brabant, hebben dit actieplan en het Beleidsplan Brussel het voordeel dat er door de Vlaamse regering coherent nagedacht is. Het parlement kan dit Beleidsplan Brussel beoordelen, aanvullen en daar op inspelen.

Ook de heer Joris Van Hauthem verklaart dat de verdienste van dit beleidsplan is dat het bestaat. Het Vlaams Blok vindt echter dat dit beleidsplan jaren té laat komt. Het Beleidsplan Brussel komt ook voor bepaalde kringen in de Vlaamse beweging te laat. Er gaan meer en meer stemmen op om Brussel te laten voor wat het is. De idee dat Brussel een handicap is voor de autonomie van Vlaanderen, doet meer en meer opgang. De heer Joris Van Hauthem is het niet eens met deze redenering, maar hij is van oordeel dat de gewestvorming op economisch vlak daarvan de katalysator is geweest. Hij onderkent ook in dit Vlaams Parlement velen die diezelfde redenering volgen. Brussel heeft immers zijn eigen parlement en regering. Velen zijn dan ook van oordeel dat deze organen hun problemen zelf maar moeten oplossen...

Ook de heer Leo Goovaerts beoordeelt het Beleidsplan Brussel globaal genomen als een goed werkstuk. Het lid vindt het positief dat met dit plan een catalogus wordt opgesteld van de problemen die zich in Brussel stellen. Dit ligt in de lijn van de regeerverklaring. Hij benadrukt dat de Vlaamse regering niet zozeer van de oppositie maar vooral vanuit de meerderheid kritiek kreeg op dit plan.

De heer Robert Garcia verklaart dat het beleidsplan een goed instrument is. Hij pleit ervoor een politiek op lange termijn uit te stippelen.

De heer Michiel Vandenbussche repliceert dat de relatie tussen Vlaanderen en Brussel grotendeels bepaald wordt door de pers. Voor wat de commentaren op het beleidsplan betreft, verwijst het lid naar de ongelukkige zin "Vlaamse regering geeft onvoldoende aan VGC" van journalist Guido Fonteyn in De Standaard. Dit klopt niet -volgens het lid- want dit staat niet in het beleidsplan. Maar de discussies in de pers zijn daarop voortgegaan. De pers geeft soms een verkeerde inkleuring. In dat verband verwijst hetzelfde lid naar een onderschrift bij een foto getiteld "Michiel Vandenbussche wuift met een handgebaar het Brusselplan van de Vlaamse regering weg" die verscheen in het

tijdschrift Meervoud. De heer Michiel Vandenbussche benadrukt dat dit helemaal niet strookt met de waarheid. Ook de hoofdredacteur van Het Belang van Limburg, Marc Platel schrijft dat de Vlaamse Brusselaars als verwezen kinderen gereageerd hebben op dit beleidsplan. Ook dit is onwaar. Het lid pleit dan ook dat men de communicatie Brussel-Vlaanderen terdege ter harte neemt. De minister-president ontkent dat de Vlaamse regering ooit goede of slechte punten heeft gegeven aan de VGC.

Wat de beoordeling van het beleidsplan betreft, verklaart de heer Michiel Vandenbussche dat hij zeven criteria heeft opgesteld om dit werkstuk van de Vlaamse regering te evalueren.

De visie op de relatie Vlaanderen-Brussel in het beleidsplan is voor het lid cruciaal.

De vraag naar het institutionele kader (de federale loyaliteit) is ook belangrijk.

Ook de erkenning van het hoofdstedelijk karakter en de Brusselse specificiteit is een criterium van toetsing.

Welke concrete elementen in het beleidsplan dragen bij tot de verwezenlijking van de relatie Vlaanderen-Brussel, de federale loyaliteit en de Brusselse specificiteit.

De vraag naar het engagement van de Vlaamse regering daarvoor, is een vijfde criterium.

Hoe en met wie men dit plan gaat realiseren is een ander criterium van toetsing en tenslotte vraagt de heer Michiel Vandenbussche ook aandacht voor de plaats van Brussel in internationaal en Europees verband en in het kader van de samenwerking met Nederland. Het lid pleit ervoor dat op zeer korte termijn in Brussel een steunpunt voor de verdediging van de Nederlandse taal in Europa gevestigd wordt. In het beleidsplan wordt dit aspect thans op een zeer omfloerste manier behandeld.

Voor de heer Michiel Vandenbussche moet men op basis van deze zeven criteria de reële inhoud van dit beleidsplan bekijken. Hetzelfde lid stelt voor dat met de 'vakministers' bepaalde elementen moeten onderzocht worden.

De heer Michiel Vandenbussche vindt het belangrijk dat het beleidsplan een collectief werkstuk is van de globale Vlaamse regering. Cruciaal is dat iedere minister jaarlijks een verslag zal uitbrengen

over de uitvoering die aan dit beleidsplan wordt gegeven.

De minister-president beaamt dat het de bedoeling is dat elke minister jaarlijks een verslag zal uitbrengen over de uitvoering van dit beleidsplan.

De heer Etienne Van Vaerenbergh pleit voor een gelijkaardig beleidsplan voor Vlaams-Brabant, meer specifiek voor de regio Halle-Vilvoorde. Ook daar heeft men problemen met anderstaligen die stilaan een vijfde van de bevolking gaan uitmaken en zijn de voorzieningen niet gelijkwaardig met de rest van Vlaanderen. Ook daar is er een achterstand in bijvoorbeeld de welzijnssector.

De heer Etienne Van Vaerenbergh is van oordeel dat het Beleidsplan Brussel aansluit bij het Volksunie-actieplan voor Brussel.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis constateert dat het Beleidsplan Brussel twee luiken heeft die verschillend zijn qua toon en aanpak wat het lid doet veronderstellen dat het beleidsplan geconcipieerd is door twee verschillende ministers.

Minister Anne Van Asbroeck verklaart dat het beleidsplan opgesteld werd in overleg met alle ministers van de Vlaamse regering.

Voor mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is dit beleidsplan eerder een opsomming van weinig kostelijke en weinig ingrijpende maatregelen. Het plan poneert een aantal vrome wensen en het plan gaat bovendien op een aantal punten de bevoegdheid van Vlaanderen te buiten. Hetzelfde lid betreurt dat dit beleidsplan geen concrete timing en evaluatiemomenten bevat.

Voor mevrouw Brigitte Grouwels is het beleidsplan Brussel een belangrijke stap in de goede richting voor zowel Brussel als voor de hele Vlaamse Gemeenschap

Zij is van mening dat dit beleidsplan een krachtig, positief signaal is naar de Brusselse Vlamingen en naar de rest van Vlaanderen. De Brusselse Vlamingen zijn steeds vragende partij geweest voor een coherent beleidsplan. Er was immers de indruk ontstaan dat het steeds autonomer wordende Vlaanderen één van haar strijdpunten bij uitstek, namelijk Brussel, langzaam maar zeker aan het opgeven was. Het VEV bijvoorbeeld stelt een vreemding tussen Vlaanderen en Brussel vast. Het zou natuurlijk een tragische vergissing, en zelfs een uiting van schizofrenie, zijn indien een steeds zelfbewuster Vlaanderen zich zou gaan terugplooiën

binnen haar gewestgrenzen. Het lid stelt dan ook met genoeg vast dat het beleidsplan een dynamisch Vlaanderen toont, dat met de nodige assertiviteit de Brusselse uitdagingen op het terrein wil aanpakken.

Deze houding is – voor hetzelfde lid – een hart onder de riem voor de vele Brusselse Vlamingen die, dag in dag uit, op de bres staan om hun taal en cultuur levend te houden in de Europese, Belgische en Vlaamse hoofdstad. Het beleidsplan houdt ook een krachtig appel in naar de rest van Vlaanderen. Vlaanderen moet weten dat Brussel integraal tot de Vlaamse Gemeenschap behoort en dat de Brusselse uitdagingen ook uitdagingen zijn voor de hele Vlaamse Gemeenschap.

Minister-president Luc Van den Brande stelt vast dat iedereen over de partijgrenzen heen het erover eens is dat het positief is dat er een plan is dat de basis vormt voor een versterkte actie en een versterkt beleid van de Vlaamse regering ten aanzien van Brussel.

Het plan is niet in de eerste plaats een institutionele denkoefening maar wil inspelen op de concrete behoeften van alledag van de Brusselse Vlamingen. De Vlaamse regering wil zich bijkomend in de toekomst engageren voor de uitoefening van de hoofdstedelijke en Europese opdracht van Brussel. Ook minister Anne Van Asbroeck vindt het positief dat dit beleidsplan globaal gezien als positief wordt beoordeeld.

– *Institutioneel kader*

Het Beleidsplan Brussel vertrekt institutioneel van de huidige situatie maar calculeert toch een aantal zaken in die in de "Schrikkelnota" opgenomen zijn. Dit is voor de VU-fractie zeer belangrijk. Want dit impliceert – en de heer Etienne Van Vaerenbergh vindt dat belangrijk – dat het uitgangspunt van dit beleidsplan de tweeledigheid is : de totaliteit van de Vlaamse Gemeenschap (Vlaams Parlement en Vlaamse regering in overleg met de Brusselse Vlamingen) onderhandelt met de Franstaligen. Hij ondersteunt de idee dat Vlaanderen permanent, effectief en massaal in Brussel aanwezig is, om een tegengewicht te vormen tegen de Franstaligen.

Ook de heer Joris Van Hauthem vindt het positief dat – voor de eerste keer – de Vlaamse regering zich rechtstreeks gaat moeien in Brussel. Het rechtstreeks contact op het terrein – het uitgangspunt van het Beleidsplan Brussel – is belangrijk. Voor dezelfde spreker bleek dit zeer duidelijk uit

de reactie van de minister-president van de Brusselse regering, de heer Picqué. De Vlaamse regering treedt immers in de plaats van de drie Vlaams-Brusselse excellenties die zeer gewillig zijn.

De heer Leo Goovaerts juicht toe dat dit beleidsplan vertrekt van de premisse van de tweeledigheid van het land wat implicaties heeft op politiek-institutioneel vlak.

Mevrouw Brigitte Grouwels vindt het bijzonder positief dat de Vlaamse Gemeenschap op het terrein in Brussel zelf meer gewicht in de schaal wil gaan werpen. Op die manier zullen de Vlaamse belangen in Brussel niet alleen verdedigd worden door de Vlaamse minderheid in Brussel maar ook door de Vlaamse meerderheid in België. Dit is overigens niet alleen een taak voor de Vlaamse overheid, maar evenzeer voor de Vlaamse sociaal-economische wereld. Het idee van de "belangengemeenschap Brussel-Vlaanderen", dat door het Vlaams Economisch Verbond werd gelanceerd, vindt hetzelfde lid een goede denkpiste in deze richting.

Voor mevrouw Cecile Verwimp-Sillis gaat het beleidsplan téveel uit van Vlaanderen en té weinig vanuit Brussel. Hetzelfde lid is van oordeel dat het beleidsplan teveel de tweeledigheid van het land benadrukt – er wordt ook niet gesproken over gewesten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest krijgt niet de erkenning die het verdient.

Het Beleidsplan Brussel heeft – volgens hetzelfde lid – te weinig oog voor het typische van de Brusselse situatie. Op zijn minst stelt mevrouw Cecile Verwimp-Sillis een communicatiestoornis vast tussen de Vlaamse regering en de Vlaams-Brusselse instellingen. Hetzelfde lid benadrukt dat er in Brussel een voortdurende communicatie bestaat tussen de Vlaams-Brusselse gemeenschap en de andere gemeenschappen waaronder de gemeenschap van de migranten en de Franstalige Brusselse gemeenschap. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis beklemt toont dat voor de meeste Brusselaars het zich bekennen tot een taalgemeenschap bijkomstig is. Het concept "eenheid van gemeenschap" staat haaks op de feitelijke stadsgemeenschap die Brussel kenmerkt. De taal en de etnische afkomst zijn in dat licht bijkomstig.

De minister-president verklaart dat hij het niet eens is met deze stelling van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis. Hij blijft de basisfilosofie van de tweeledigheid van het land verdedigen. De minister-president is een voorstander van samenwerking – er zijn 86 afspraken, nu reeds zijn er 102 samen-

werkingsakkoorden gesloten met andere gemeenschappen en gewesten. Hij vindt dat dit een meer volwassen manier is om een democratie op te bouwen. Hij opteert voor éénzelfde strategie in Brussel.

De heer Michiel Vandenbussche stelt vast dat de Vlaamse regering poneert dat dit beleidsplan kadert binnen het huidig institutioneel kader. De 'Schrikkelnota' is niet verwerkt in het beleidsplan. Toch meent het lid dat dit beleidsplan af en toe opties neemt buiten het huidige constitutionele kader waar gesproken wordt over het beheer van de biculturele instellingen door de gemeenschappen. Ook de versterking van de positie van de Brusselse Vlamingen in gemeenten en OCMW-besturen zit niet in het huidig institutioneel kader waarmee het lid niet wil suggereren dat hij het daarmee niet eens is.

De heer Michiel Vandenbussche pleit ervoor dat bij de implementatie van dit beleidsplan duidelijk een onderscheid gemaakt wordt tussen wat mogelijk is binnen het huidig institutioneel kader en wat niet mogelijk is.

De minister-president verklaart dat dit beleidsplan vertrekt vanuit het huidig institutioneel kader. Sommige zaken zijn reeds gealigneerd op wat er hopelijk in de Commissie Staatshervorming in consensus zal besloten worden.

M.b.t. de discussie of Vlaanderen zich met dit beleidsplan ten onrechte mengt in de Brusselse hoofdstedelijke gewestelijke bevoegdheden meent de heer Michiel Vandenbussche dat dit niet het geval is. De analyse van het beleidsplan wijst uit dat er wel verschillende vormen van samenwerking worden voorgesteld voor de gewestelijke materies.

Hetzelfde lid pleit voor een relatie 'zonder koud-watervrees' tussen Vlaanderen en Brussel. In dat verband verwijst het lid naar de discussie tijdens de bespreking van het VRT-decreet over de vraag in hoeverre er mededelingen van de Brusselse hoofdstedelijke regering op de VRT kunnen uitgezonden worden. De heer Michiel Vandenbussche is verheugd dat er daarover een zeer grote consensus is bereikt en dat er mogelijkheden zijn gecreëerd om beleidsverantwoordelijken van een multiculturele tweetalige hoofdstad toe te laten op de VRT te komen. Dit getuigt – volgens het lid – van een open visie van Vlaanderen tegenover zijn eigen hoofdstad. In die lijn pleit hetzelfde lid voor geen 'koud-watervrees' tussen de Vlaamse regering en de Brusselse regering omdat dit beleidsplan toch streeft naar een aantal bilaterale contacten. Hij is

het wel volledig oneens met de stellingen die minister Hasquin n.a.v. het Beleidsplan Brussel in een vrije tribune in De Morgen van 22 april 1997 verdedigt. Het enige positieve punt in dit artikel is de verwijzing naar het bilateraal overleg tussen beide regeringen op het vlak van ruimtelijke ordening.

Minister-president Luc Van den Brande repliceert dat uit de lijst van een honderdtal bestaande samenwerkingsakkoorden blijkt dat Vlaanderen zich niet opsluit in een cocon. De minister-president noemt zich een voorstander van samenwerking maar verklaart dat dit geen afbreuk mag doen aan de principiële uitgangspunten van de Vlaamse regering.

Wat de overheidsmededelingen van de Brusselse regering betreft, verklaart de minister-president dat hij de beslissing van het Vlaams Parlement respecteert. Hij is echter niet overtuigd door de amendering die is aangebracht. Liever zag de minister-president dat enkel de Nederlandstalige leden van de Brusselse regering mededelingen konden doen. Maar hij meent dat er voldoende marge is om het goedgekeurde artikel van het VRT-decreet op een fatsoenlijke manier in te vullen.

De heer Dominiek Lootens-Stael repliceert dat voor het Vlaams Blok de aanwezigheid van Brusselse excellenties op de VRT geen detail is en wel een halszaak waard is. Ook de Vlaams-Brusselse excellenties mogen voor hetzelfde lid niet op de VRT. Ze kunnen via het medium TV-Brussel mededelingen verstrekken. Een boodschap naar Vlaanderen vanuit Brussel, verklaart hetzelfde lid is de bevoegdheid van de minister van Brusselse Aangelegenheden van de Vlaamse regering. Toelaten dat Vlaams-Brusselse excellenties op de VRT komen, is het beeld van Brussel als buitenland voor Vlaanderen, versterken. De minister-president repliceert dat de zaak van de overheidsmededelingen van Brusselse excellenties belangrijk is maar geen halszaak temeer omdat uiteindelijk het VRT-decreet bepaalt dat de Vlaamse regering terzake de spelregels vastlegt.

Wat de contacten met de Brusselse regering betreft, verklaart de minister-president dat de Vlaamse regering in eerste orde op een pragmatische manier – zonder démarches te doen naar Namen – streeft naar bilaterale contacten.

Ook minister Anne Van Asbroeck verklaart dat de formule van de bilaterale contacten de juiste manier van werken is. Zij verwijst terzake naar de

positieve contacten die de ministers Baldewijns en Kelchtermans reeds hadden over hun respectieve beleidsdomeinen.

De heer Michiel Vandenbussche pleit er nogmaals voor dat de Vlaamse regering afstand neemt van een vorm van koud-watervrees. Hij vindt het vanzelfsprekend dat wij de beleidsverantwoordelijken van de hoofdstad van Vlaanderen de mogelijkheid bieden om zich, verplicht in het Nederlands, te richten tot alle Vlamingen. Dit mag geen angst verwekken. Ook op het terrein in de Brusselse gemeenten pleit hetzelfde lid voor een zeer concrete rechtstreekse manier van werken in de vorm van een dialoog.

De minister-president herhaalt dat de regering zich op een pragmatisch standpunt moet stellen om problemen die zich aandienen, op te lossen. Maar hij waarschuwt voor de formule van 'Dritte im Bund' die vooral grote nadelen heeft.

De minister-president benadrukt principieel dat Brussel de hoofdstad van Vlaanderen is. De dag dat Vlaanderen dit opgeeft, is de context van Brussel helemaal anders.

– *Bicommunautaire of unicommunautaire instellingen*

De heer Etienne Van Vaerenbergh pleit in Brussel voor unicommunautaire instellingen. Hij hecht geen geloof meer aan de bestaande bicommunautaire structuren die zich in de feiten opstellen als ééntalige (Franstalige) instellingen. De heer Etienne Van Vaerenbergh vindt het tijdverlies om nog te investeren in deze bicommunautaire sector.

Ook de heer Joris Van Hauthem benadrukt dat de bicommunautaire sector niet meer werkt. Die sector is in de praktijk overwegend Franstalig.

Hetzelfde lid meent eveneens dat het tijdverlies is daar energie in te steken temeer daar elk initiatief daartoe in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie wordt geblokkeerd. De heer Joris Van Hauthem pleit ervoor die bicommunautaire sector op te blazen en zelf een net van Vlaamse voorzieningen daarnaast op te richten. Het lid denkt dan aan Vlaamse ziekenhuizen en rusthuizen waarmee een net van Vlaamse voorzieningen (een Vlaamse welzijnszuil) wordt uitgebouwd. Hij is er zich van bewust dat die politiek veel geld kost, maar het lijkt hem de enige mogelijkheid om te voldoen aan de eigen noden.

Ook de heer Leo Goovaerts schaart zich volledig achter de idee van de uitbouw van een eigen unicommunautaire sociale voorzieningssector.

Minister Anne Van Asbroeck deelt de ontgoocheling van een aantal leden in het functioneren van de bicommunautaire sector. Maar de uitbouw van een unicommunautair aanbod acht de minister op korte termijn niet haalbaar. Zo zijn bijvoorbeeld 38 van de 45 ziekenhuizen bicommunautair. Men kan niet zomaar daaruit stappen. De minister pleit voor een blijvende aanwezigheid in die structuren met weliswaar de eis dat de Vlamingen daar worden gerespecteerd. In de context van Brussel is een goed meertalig aanbod ook essentieel, steeds met respect voor de taal van de gebruiker.

– *De relatie met de Brusselse instellingen en de rol van de gemeentebesturen*

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betreurt dat in het Beleidsplan Brussel geen sprake is van de sociaal-economische invloed van Wallonië in Brussel. Zij is van oordeel dat de gemeentebesturen zeer karig aan bod komen in dit beleidsplan. In tegenstelling tot de VGC richt de Cocof zijn projecten rond samenlevingsopbouw veel vaker naar de gemeenten. Het lid betreurt dat de Vlaamse regering hier niet op inspeelt.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis stelt dat de Vlaamse regering de plicht heeft de Brusselse ordonnances toe te passen. In dat verband verwijst het lid naar de problematiek van het Martelaarsplein, de zetel van de Vlaamse regering, dat volgens het gewestplan in een woonzone ligt. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis meent dat er slechts één bewoner ingeschreven is als permanente bewoner op dit plein. Dit druist in tegen de principes van een regering die van een beleid gericht tegen de stadsvlucht één van haar prioriteiten maakt.

De minister-president repliceert dat het alternatief zou zijn dat het Martelaarsplein zou uitdeinen tot één van de schandelijke vlekken van Brussel. De minister-president herinnert eraan dat er daarover bepaalde afspraken werden gemaakt binnen de schoot van de regering. De Vlaamse regering heeft terzake een engagement aangegaan binnen het kader van Brussel 2000 om mee te helpen de stad te revitaliseren. De bijdrage van de regering op het Martelaarsplein gebeurde in het belang van de wijk zelf. De minister-president verwijst terzake ook naar de evolutie in Frankrijk waar het laatste decennium een aantal steden werden opgefrist.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betreurt dat de regering niet binnen het gewestplan heeft geageerd. De minister-president verwijst naar de lijdensweg die de regering heeft moeten volgen in een ander dossier. Ook voor het Postchecquegebouw is eenzelfde lijdensweg gevolgd.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betreurt het gebrek aan overleg tussen de Vlaamse regering en het Brussels Gewest. Exemplarisch verwijst zij onder meer naar het Ruimtelijk Structuurplan en het dossier van de verbrandingsoven.¹

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis heeft vragen bij het overleg tussen de VGC en de vzw De Rand die de Randkrant uitgeeft en de gemeenschapscentra beheert. Het lid is van oordeel dat de gemeenschapscentra in de Rand dezelfde initiatieven ontwikkelen dan de Brusselse gemeenschapscentra. Er is daar overleg noodzakelijk.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betwijfelt of de band tussen Vlaanderen en Brussel verstevigd is door de opeenvolgende staatshervormingen zoals wordt geponeerd in het Beleidsplan Brussel. Het aantal Vlamingen dat in Brussel woont, is daarvoor het geschikte meetinstrument.

De heer Walter Vandenbossche is van oordeel dat de minister-president in zijn uiteenzetting té weinig oog heeft voor de dimensie van de Brusselse gemeenten. De Vlaamse regering wil wel samenwerken met de Brusselse gemeenten. Voor hetzelfde lid is niet zozeer samenwerking met de gemeenten één van de fundamentele strijdpunten, maar moet geëist worden dat politieke Vlaamse macht wordt verbonden aan de samenwerking die de Vlaamse regering met de Brusselse gemeenten organiseert. Dit lijkt het lid essentieel in een Vlaamse strategie voor Brussel. Het is prioritair dat als de Vlaamse regering rechtstreeks optreedt, ze als *conditio sine qua non* stelt dat binnen de gemeente niet alleen met een Franstalige partner gepraat wordt, maar ook met een Vlaamse partner.

Dezelfde spreker onderstreept in het institutionele kader dat de Vlaamse gemeenschap anno 1971 totaal verschilt van de Vlaamse gemeenschap in Brussel anno 1997. Er is in die tussenperiode veel verworven op het terrein in Brussel. Het lid vindt dat de Vlaamse regering moet praten met een aantal partners die naar zijn aanvoelen onvoldoende

aan bod kwamen in het Beleidsplan Brussel. Er zijn de Europese instellingen die een prioritaire partner zijn om beleid te voeren ; ook de federale instellingen hebben een rol te spelen ; en uiteraard ook de Brusselse Hoofdstedelijke Raad (de gewestelijke instellingen).

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft naast de negentien gemeenten en de OCMW's eveneens een essentiële rol te vervullen.

Voor mevrouw Brigitte Grouwels moet de Vlaamse regering ten overstaan van de federale regering ook aandacht eisen voor haar legitieme belangen in Brussel. Bij het waken over de hoofdstedelijke functie, bijvoorbeeld, of bij de toepassing van de veiligheidscontracten of de taalwetgeving moeten de bevoegde federale ministers de belangen van beide gemeenschappen in Brussel behartigen.

Wat de gemeenten betreft, verklaart hetzelfde lid dat snel moet nagegaan worden waar met de Vlaamse Gemeenschap kan en/of moet samengewerkt worden. Weigeren de gemeenten hierop in te gaan, dan is dit een element dat bij een toekomstige communautaire dialoog op tafel moet komen. In dit kader is het ook interessant na te gaan tot welke samenwerking de gemeenten wel bereid zijn met de Cocof. In ieder geval dient, los van welke discussie dan ook, zo snel mogelijk de zeggingsmacht van de Vlaamse Gemeenschap op lokaal niveau gewaarborgd te worden.

De heer Michiel Vandenbussche meent dat het nuttig zou zijn om na een jaar te evalueren hoe dikwijls een Vlaams minister lokaal met een gemeentebestuur een bepaald dossier is gaan bespreken.

De minister-president is het eens dat aandacht moet gaan naar de situatie op gemeentelijk vlak. Hij meent dat het niet denkbaar is een constructie in stand te houden die niet de veruitwendiging is van wat er bestaat op het gemeentelijk vlak. De subsidiariteit is geen theoretisch gegeven. Het gemeentelijk aspect is dan ook vanzelfsprekend een prioritair gegeven.

– De taak en de toekomst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)

De heer Walter Vandenbossche onderschrijft de stelling dat de basisverantwoordelijkheid voor het beleid in Brussel bij de Vlaamse regering ligt. Maar hij vindt het belangrijk en verheugend te horen dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) de

¹ Zie verder onder het item "Diverse sporen : Spoor 4 versterking van de leefkwaliteit in Brussel", pagina 24.

eerste en prioritaire partner in Brussel van de Vlaamse regering is.

Hetzelfde lid verklaart dat naar aanleiding van het bekendmaken van dit beleidsplan binnen het milieu van de Brusselse Vlamingen een vrij pittige discussie wordt gevoerd over de taak, de rol en de toekomst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De persberichten waarin wordt gesteld dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie een onvoldoende krijgt van de Vlaamse regering hebben dit debat aangewakkerd. De minister-president repliceert dat elk beleid onvoldoende is in die optiek dat steeds moet gestreefd worden naar beter en meer. De heer Walter Vandenbossche merkt op dat er een verschil is tussen onvoldoende zijn en een onvoldoende geven.

De heer Walter Vandenbossche benadrukt dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) geen vervangend gemeentebestuur is. De instelling kreeg grondwettelijk naast de gemeenten en de provincies een eigen specifieke opdracht toegewezen. De VGC heeft duidelijk een grondslag via de democratische controle door rechtstreeks verkozen Vlaamse Brusselse politici. De VGC is – volgens hetzelfde lid – nog steeds het centrum van ontmoeting voor de Brusselse Vlamingen. De VGC is en blijft een eigentijds noodzakelijk beleidsinstrument voor de Brusselse Vlamingen. De VGC is erin geslaagd, zonder steun van de gemeenten, voor een aantal domeinen (onderwijs, cultuur, gezondheid, welzijn,...) een beleid uit te stippelen dat de Brusselse Vlamingen een eigen netwerk aanbiedt. De heer Walter Vandenbossche benadrukt dat de specifieke toestand van de Brusselse Vlamingen een specifieke aanpak vergt. De Vlaamse Gemeenschapscommissie is de specifieke uitvoerder bij uitstek daarvan. Het is positief dat de Vlaamse regering daarnaast zelf op het terrein treedt. Maar de Vlaamse Gemeenschapscommissie is het instrument dat die specifieke aanpak mogelijk maakt. Het nieuwe bibliotheekdecreet dat nakend is, en voorziet in een samenwerking met de gemeentebesturen en een verhoogde tussenkomst van de gemeente, is voor hetzelfde lid een voorbeeld waar de Vlaamse Gemeenschapscommissie zijn specifieke rol moet spelen.

De VGC heeft een adviserende en vervangende rol. De VGC is stimulerend voor het culturele werk. De heer Walter Vandenbossche maakt melding van de werkzaamheden op vlak van verordenend werk die de VGC tussen 1989 en nu heeft gerealiseerd. Dezelfde spreker benadrukt dat de VGC zeer goed werk verricht op verschillende terreinen zoals jeugdwerk, sociaal-cultureel werk,

gemeenschapscentra, ouderenbeleid, dienstencentra enzovoort. Daarover heeft de pers in zijn commentaren bij het Beleidsplan Brussel weinig melding gemaakt.

De heer Walter Vandenbossche benadrukt dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie de draaischijf-instelling blijft voor de Brusselse Vlamingen in de éénentwintigste eeuw.

Hij herhaalt dat het Beleidsplan Brussel een degelijk plan is. Dezelfde spreker wenst te vernemen op welke wijze dit beleidsplan concreet geïmplementeerd zal worden.

Voor de heer Joris Van Hauthem heeft de Vlaamse regering – terecht – de VGC gekapitteld. De speeltijd van de Vlaamse Gemeenschapscommissie is nu gedaan. De Vlaamse regering gaat er zich nu eens mee bemoeien. Dat vindt het Vlaams Blok een positieve zaak. Want de VGC kon haar taak niet aan. Dezelfde spreker pleit dan ook voor het herdenken van de rol die de VGC in de toekomst moet gaan spelen. Brussel is niet alleen een zaak van de Brusselse Vlamingen maar van heel Vlaanderen.

De heer Leo Goovaerts beoordeelt de rechtstreekse tussenkomst van de Vlaamse regering in Brussel naast het optreden van de VGC als een goede zaak.

Voor dit lid is de VGC zoals ze nu functioneert, niet in staat de rol te vervullen die men van haar mag verwachten. Spreker staat dan ook achter de versterkte rechtstreekse tussenkomst van de Vlaamse regering in Brussel. Hij stelt wel vast dat het beleidsplan een belangrijk cultureel luik bevat dat voor een belangrijke mate ingevuld kan worden door de VGC. Hetzelfde lid benadrukt nogmaals dat hij de VGC liever zou zien fungeren als een echt orgaan van de Brusselse Vlamingen eerder dan een subsidiemachine.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is van oordeel dat de vroegere beleidsbrief van minister Hugo Weckx over Brussel concreter was waar het de overdracht van bevoegdheden aan de VGC betreft. Het lid is van oordeel dat dit Beleidsplan Brussel de schijn wekt dat de Vlaamse regering meer bevoegdheden naar zich toetrekt en minder toelaat aan de VGC.

Voor de heer Michiel Vandenbussche heeft de VGC geen onvoldoende gekregen met dit beleidsplan. De VGC als orgaan is echter onvoldoende om een echt beleid in Brussel te voeren. Het lid is van oordeel dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie

het uitstekend doet, maar er is nood om op een ernstige en gestructureerde manier via het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering contacten te leggen met de Brusselse instellingen. Het lid pleit ervoor dat de Vlaamse regering haar 'koudwater-vrees' zou overwinnen en op een geïnstitutionaliseerde manier gesprekken zou voeren met de Brusselse regering.

Mevrouw Brigitte Grouwels meent dat de rol van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, namelijk als expert van het terrein, goed benadrukt is in het beleidsplan.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie is een gedecentraliseerd bestuur met rechtspersoonlijkheid, onder administratief toezicht van de Vlaamse Gemeenschap. In haar werking beschikt de VGC over de zelfstandigheid eigen aan een gedecentraliseerd bestuur. Maar zij blijft duidelijk een verlengstuk van de Vlaamse Gemeenschap.

Deze visie op de rol van de VGC is – volgens hetzelfde lid – trouwens de enige die consistent is met de tweeledigheid van de Belgische staatshervorming. De keuze voor die tweeledigheid is steeds het duidelijke standpunt van de CVP geweest. Mevrouw Grouwels juicht toe dat diezelfde keuze als een rode draad doorheen dit beleidsplan loopt. Voor de Vlamingen in Brussel is de onlosmakelijke verbondenheid met de hele Vlaamse Gemeenschap trouwens de enige strategie die tot een evenwichtige verhouding met de Franse Gemeenschap in Brussel kan leiden. Een andere optie, die voor een enkele Vlaamse Brusselaar soms aantrekkelijk lijkt, namelijk een eigen, aparte Brusselse politiek samen met de Franstaligen, leidt onvermijdelijk tot de verdwijning van de Vlamingen als een machtsfactor in Brussel. Sommige Franstaligen wensen trouwens niets liever dan een wig te kunnen drijven tussen de Brusselse Vlamingen en de rest van Vlaanderen.

Meer direct optreden op het Brusselse terrein door de Vlaamse Gemeenschap, zoals voorgesteld in dit Beleidsplan, zal daarentegen, aldus mevrouw Brigitte Grouwels, de band Brussel-Vlaanderen concretiseren. Op deze wijze worden Vlaanderen én de Brusselse Vlamingen "incontournable" in Brussel. Het is in deze context dat de VGC haar belangrijke rol, als expert van het terrein en als instrument bij uitstek voor het toepassen van het Vlaamse beleid in Brussel, kan waarmaken.

De minister-president benadrukt dat de Vlaamse regering uitgaat van de tweeledigheid van het land. Dit doet geen afbreuk aan de rol van het Brussels

Hoofdstedelijk Gewest. Dit gewest is een specifiek gegeven, daarnaast blijft een rol weggelegd voor de Vlaamse regering. De regering blijft opteren voor een rechtstreeks optreden van de Vlaamse regering in Brussel, weliswaar in partnership met de VGC zeker op gemeentelijk vlak om de positie van de Vlamingen op gemeentelijk vlak te versterken. In dit verband kan zelfs gedacht worden aan een optreden van de Vlaamse regering analoog aan dit in de Voerstreek. De minister-president preciseert dat de relatie Vlaamse regering – VGC geen verhouding is van meester tot knecht, en ook niet de verhouding van ruiter tot paard waar de VGC het paard speelt.

Minister Anne Van Asbroeck benadrukt dat deze Vlaamse regering als nooit tevoren samenwerkt met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Dit stond reeds in de beleidsbrief Brussel van 1995. Ook het ambtelijk overleg VGC-Vlaamse Gemeenschap komt daar steeds op terug en is vanuit die bekommernis tot stand gekomen. Ook op regeringsniveau is er een overleg tussen het college en de Vlaamse regering. De minister hoopt dat er ook op parlementair niveau een dergelijk overleg groeit.

– *Draagkracht van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel*

De heer Joris Van Hauthem is het in principe eens met het uitgangspunt van het Beleidsplan Brussel dat de draagkracht van Vlaanderen moet vergroot worden. In dat verband betreurt dezelfde spreker dat in dit beleidsplan geen sprake is van de aanwezigheid van de Europese instellingen in Brussel en het debat rond het gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen niet aan bod komt.

Wat het gemeentelijk stemrecht voor vreemdelingen betreft, meent de heer Joris Van Hauthem dat op basis van een extrapolatie van de cijfers van het NIS naar 2050, in dat jaar ongeveer de helft van de Brusselse bevolking van vreemde oorsprong zal zijn. Indien men gemeentelijk stemrecht aan deze vreemdelingen verleent, heeft dit grote gevolgen. Op gemeentelijk vlak mag men dan de boeken sluiten. Hetzelfde lid meent dat het in die optiek naïef is te veronderstellen dat de Franstaligen toegevingen willen doen op vlak van een minimum-vertegenwoordiging van Vlamingen op het gemeentelijk vlak. De heer Joris Van Hauthem vindt het cynisch dat de Vlaamse regering vertrekt van het positieve uitgangspunt van het verhogen van het draagvlak van de Vlamingen in Brussel,

terwijl in die Vlaamse regering ministers zetelen die het stemrecht voor vreemdelingen promoten en geen oog hebben voor de gevolgen daarvan voor de Brusselse Vlamingen.

De heer Joris Van Hauthem is van oordeel dat ook institutioneel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belet dat het draagvlak van Vlaanderen in Brussel verhoogt. De oorzaken van de stadsvlucht van de Nederlandstaligen hebben alles te maken met huisvestingsproblemen, ruimtelijke ordening en criminaliteit. Alle elementen van de stadsvlucht zijn beleidsdomeinen die zich situeren op gewestelijk en federaal vlak waarvoor de Vlaamse regering in Brussel niet bevoegd is. Hetzelfde lid stelt dat de Vlaamse regering geen enkel middel heeft om de mooie intenties van het beleidsplan af te dwingen. De meeste beleidsdomeinen waar moet op ingegrepen worden, situeren zich in het kader van het overleg met de Franstaligen. Het welslagen van dit beleidsplan hangt dus af van een partner die zich tot hiertoe bijzonder onwillig heeft opgesteld. Dezelfde spreker vraagt op welke manier de Vlaamse regering haar beleidsplan zal kunnen uitvoeren. In hoeverre is de regering bereid om naar aanleiding van een volgende communautaire ronde (in 1999 – de herziening van de financieringswet) een breekpunt te maken van dit beleidsplan.

Voor de heer Leo Goovaerts is de essentie van gans het debat dat de Vlamingen electoraal gezien in Brussel achteruitgaan. Ernstig (sociologisch) onderzoek naar de achteruitgang van de Brusselse Vlamingen ontbreekt. Hij pleit voor een diepgaande analyse van het verloop van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel. Dit gegeven ontbreekt in dit beleidsplan dat teveel "kurieren am Symptom" is.

De minister-president is het eens dat het beter is het probleem aan de bron in plaats van aan de monding te bekijken. Hij verklaart dat de Vlaamse regering onder meer aan mevrouw Els Witte de opdracht heeft gegeven om de studie over de analyse van de achteruitgang van de Vlamingen in Brussel te continueren. In deze opdracht moet aandacht gaan naar aspecten als identiteit en taal.

Voor de heer Leo Goovaerts ontbreekt het economische luik in dit beleidsplan. Het lid vindt in dit plan niets om de Vlaamse economische aanwezigheid in Brussel op te peppen. De heer Leo Goovaerts verklaart dat Brussel een heleboel Nederlandstalige middenstanders kent die in zeer belangrijke mate verfranst zijn. Het is de verantwoordelijkheid van de beleidslui om daar iets aan te doen en terug een economisch weefsel van Vlaamse middenstanders op te bouwen.

Ten dele onderschrijft de minister-president het ontbreken van een globaal economisch luik in dit beleidsplan. Dit heeft vooral te maken met de huidige bevoegdheidsverdeling. Wat volgens de minister-president niet belet dat er enkele pistes kunnen ingevuld worden rond nering, ambacht en het zelfstandig zaken doen in Brussel. Sinds de jaren zeventig zijn in dat domein toch een aantal zaken ten goede gewijzigd. In de Vesoc-afspraken met de sociale partners is dit thema aan de orde geweest en werd onderstreept dat ook de Brusselse neringdoeners de beide landstalen moeten hanteren.

Ook minister Anne Van Asbroeck is zich bewust dat het economisch luik onvoldoende aan bod komt. Zij stelt echter dat dit een dynamisch plan is dat moet geactualiseerd worden. Ook de Vlaamse economische middens hebben hier een rol en verantwoordelijkheid te spelen.

Ook mevrouw Brigitte Grouwels stelt dat in de inleiding van het beleidsplan terecht wordt benadrukt dat Brussel (op sociaal-economisch en internationaal vlak) belangrijk is voor Vlaanderen, en Vlaanderen (op sociaal-economisch vlak) ook voor Brussel, maar zij is van oordeel dat dit idee beter kan uitgewerkt worden. Op sociaal-economisch vlak, bijvoorbeeld, ligt de nadruk nog teveel op een vergelijking tussen de gewesten, terwijl de echt relevante vraag is hoe de Vlaamse economie (en het Vlaams economisch beleid) Brussel op sociaal-economisch vlak versterkt of kan versterken (en omgekeerd). Op dit vlak is er nood aan een degelijke en grondige VEV en/of VOB-studie.

De heer Leo Goovaerts heeft ondanks dit beleidsplan de grootste twijfels over de verhouding tussen de kleine Vlaamse gemeenschap in Brussel (55.000 stemmen) en de Franstaligen. Er ontstaat recent een bepaalde vorm van Brussels nationalisme waarbij de Franstaligen er vanuit gaan dat zij evolueren naar een zekere vorm van 'Quebecisme'. Omwille van het gegeven dat de Franstaligen in Brussel decreetgevend kunnen optreden, menen de Franstaligen van langsom meer dat zij een bepaalde soevereiniteit verwerven. Er is meer nodig dan dit beleidsplan om dat Brussels nationalisme tegen te gaan. Het is niet voldoende dat de Vlaamse regering optreedt in Brussel. Strategisch moet ook rekening worden gehouden met hoe de Franstaligen Vlaanderen zien en hoe de Vlamingen Brussel bekijken.

De minister-president repliceert dat de regering zich stelt op het standpunt van de huidige institutionele toestand. Wat het punt van de dialoog met de Franstaligen betreft, stelt hij enerzijds vast dat

er inderdaad sprake is van een groeiend Brussels nationalisme. Anderzijds verwijst de minister-president naar de besprekingen die in de Commissie voor Staatshervorming zullen gevoerd worden. De Vlaamse regering heeft de vaste wil om tegen midden 1998 een platform te hebben om de verschillende desiderata op een rijtje te zetten.

De minister-president is zich bewust dat velen twijfels hebben bij de bereidheid van de Franstalige partner om te onderhandelen. Hij constateert echter dat bijvoorbeeld recent de voorzitter van de PSC verklaard heeft dat er behoefte is aan een extra van 10 tot 20 miljard frank op jaarbasis voor de ontwikkeling van Wallonië.

De minister-president blijft bij het standpunt dat er langs Vlaamse zijde moet gezocht worden naar een consensus over zaken die prioritair zijn in een verdere staatshervorming.

De minister-president is verre van defaitistisch na verklaringen van de laatste weken en maanden. Er zal sowieso een dialoog tussen Franstaligen en Vlamingen komen.

De heer Joris Van Hauthem beklemtoont dat een heel stuk van dit beleidsplan een uiting is van onmacht om te realiseren wat de Vlaamse regering wil waarmaken. Dezelfde spreker herinnert eraan dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat grote financiële problemen heeft, al verscheidene malen bij de federale regering heeft aangedrongen op extra middelen. Er zijn effectief extra miljarden naar Brussel gegaan zonder dat Vlaanderen daaraan enige tegenprestatie heeft gekoppeld. Mevrouw Brigitte Grouwels verklaart dat deze miljarden beperkt zijn geworden in het laatste regeerakkoord onder druk van de Vlamingen in Brussel.

Mevrouw Brigitte Grouwels benadrukt dat Vlaanderen haar vernieuwd beleid t.a.v. Brussel moet voeren als een charme-operatie.

Als Vlaanderen haar positieve inbreng op het Brusselse terrein ten volle wil valoriseren, dan moet zij ook de Franse Gemeenschap in Brussel op een open en vertrouwenwekkende wijze tegemoet treden. De essentiële ingrediënten hiertoe zijn : bereidheid tot samenwerking ; positieve persoonlijke contacten ; vertrouwenwekkende initiatieven en een eerlijk en open gesprek over de probleempunten.

Hetzelfde lid stelt dat dit natuurlijk goede wil vereist aan beide kanten. De Brusselse minister-presi-

dent wordt geestelijke luiheid verweten omwille van zijn commentaar op het Beleidsplan Brussel dat hij wellicht niet gelezen heeft. Zijn opmerkingen zijn inderdaad moeilijk anders te verklaren. Nochtans is hij in staat zeer scherp te denken. Hij zou kunnen uitgenodigd worden om dit talent niet weg te steken wanneer het de Vlamingen betreft.

Voor mevrouw Brigitte Grouwels moet Vlaanderen zich in Brussel openstellen voor een zo ruim mogelijke doorsnede van de bevolking, met inachtneming natuurlijk van de Vlaamse eigenheid. Dit impliceert onder meer een beleid van openheid t.a.v. de migrantengemeenschappen. Zoiets vloeit logisch voort uit de keuze voor een tweeledige staatsstructuur. Hetzelfde lid kant zich tegen een gesloten of aarzelende houding t.a.v. mensen van buitenlandse oorsprong die zichzelf openstellen voor de Vlaamse Gemeenschap.

Mevrouw Brigitte Grouwels beklemtoont dat het Vlaamse beleid niet enkel oog mag hebben voor het institutionele, internationale, en economische Brussel, maar ook voor Brussel als een aantrekkelijke woonstad voor Vlamingen.

Voor Vlaanderen moet de toekomst van Brussel in de eerste plaats liggen in haar ontwikkeling als een Vlaams-vriendelijke leef- en werkgemeenschap. Zo wordt een sociologische realiteit geschapen waarop de Vlaamse participatie in Brussel kan gaan stoeien. Dit aspect van het beleid is volgens het lid onvoldoende uitgewerkt.

Voor dit lid is deze stelling overigens helemaal niet in tegenspraak met de belangen van de hele Brusselse bevolking. Indien de Brusselse overheden hun demografische en fiscale basis niet helemaal willen zien aftakelen, en indien zij de hoofdstedelijke functie van Brussel willen valoriseren, dan hebben zij er alle belang bij ook Vlaamse gezinnen hier te houden en/of aan te trekken. Omgekeerd heeft Vlaanderen, en in het bijzonder Vlaams-Brabant, er belang bij dat de stadsvlucht uit Brussel niet nog toeneemt.

De minister-president is het eens met de voorgestelde strategie van een 'charme-offensief', maar verklaart dat als men een aantal zaken principieel stelt, dit soms onvriendelijk overkomt. Hij is gestoord door een aantal reacties maar is van oordeel dat het belangrijk is een principieel standpunt in te nemen.

De heer Leo Goovaerts pleit in Brussel voor een 'centen-offensief' in plaats van een charme-offensief. Zijn stelling is dat de Brusselse regio alleen

kan overleven met Vlaams geld. Hetzelfde lid verklaart dat Brussel immers jaarlijks een schuld heeft van 10 miljard. Daarom is hetzelfde lid van oordeel dat de Vlaamse regering in het licht van die vaststelling, de Europese monetaire context en de fiscale politiek een lange termijnvisie over Brussel moet ontwikkelen. De heer Leo Goovaerts voorspelt dat de fiscaliteit zich zal bewegen naar het Europese en het regionale en lokale vlak : het federale zal afgebouwd worden. Het lid meent dat de fiscaliteit beter vanuit de regio's kan georganiseerd worden. Hij verwijst naar de desbetreffende Grondwetsbepalingen die de residuaire bevoegdheden reeds bij de regio's legt. In die optiek pleit hetzelfde lid ervoor om voorzichtig om te springen met het geven van middelen aan Brussel. Dit model waarbij gevraagd wordt om geld, ziet het lid niet langer houdbaar. Het belang van Vlaanderen in Brussel moet overeenstemmen met het belang van Vlaanderen in de federale staat. De heer Leo Goovaerts ziet geen alternatief voor de achteruitgang van de Vlamingen in Brussel. Hij pleit voor een strategie met het oog op een onderhandelingspositie bij de hernegotiatie van de financieringswet in 1999 waarbij de Vlaamse regering een visie op lange termijn (een centenoffensief) moet hebben. De heer Leo Goovaerts is er stellig van overtuigd dat Europa financieel niet over de brug zal komen om Brussel te ondersteunen en te laten overleven.

Het lid ondersteunt de idee dat de Vlaamse regering meer principes moet vooropstellen in onderhandelingen en de centen moet hanteren als wapen.

De heer Walter Vandenbossche onderschrijft grotendeels de analyse van de heer Leo Goovaerts na de vrije tribune van minister Hasquin in De Morgen van 22 april 1997. Het lid opteert voor een strategie die de Franstaligen doet inzien dat Vlamingen en Franstaligen samen een belangengemeenschap vormen. Het lid vreest dat de inwoners van Brussel geofferd worden aan een communautaire strategie. Het lid gelooft nog steeds in het overleg en pleit slechts voor de confrontatie indien het echt nodig is.

De heer Robert Garcia is integendeel niet pessimistisch met betrekking tot de Vlaamse aanwezigheid in Brussel. Voor de Vlamingen blijft het gemeentelijk vlak de zwakste schakel in Brussel. Het lid verklaart zich voorstander van de oprichting van een conferentie van Vlaamse schepenen in Brussel. Op lokaal vlak is het lid van oordeel dat de Vlaamse aanwezigheid moet gevoerd worden door de VGC – gesteund door de Vlaamse rege-

ring –, de Vlaamse gemeenschapscentra en de Vlaamse schepenen die meer en meer aanwezig zijn in Brussel.

Mevrouw Brigitte Grouwels verduidelijkt dat een charme-offensief inhoudt dat de Vlaamse regering veel meer in Brussel het gesprek moet aangaan. Zij pleit ervoor om op alle mogelijke manieren het gesprek aan te gaan, niet alleen door principiële standpunten in te nemen maar door het terrein in Brussel zelf te bezetten.

De minister-president deelt de mening dat de halflange termijn in het oog moet worden gehouden. Elke verdere dialoog die ons tot verdieping en autonomie leidt, is alleen zinvol en kan tot resultaat leiden, als het een dialoog is tussen de twee grote gemeenschappen. Dit blijft voor de minister-president het uitgangspunt. Dat is niet het ontkennen van de Brusselse realiteit maar het is de enige soliede basis om op dit vlak evenwicht in partnership op te bouwen. De minister-president kant zich tegen het erkennen van Brussel als een aparte onderhandelingspartner. Er is maar één soort Vlaming.

Wat de aanwezigheid van internationale instellingen op het Belgisch grondgebied betreft, onderlijnt de minister-president dat los van de nadelen, men toch moet proberen deze instellingen hier te houden. Economisch heeft dit voordelen.

Wat de analyse van de heer Leo Goovaerts over de fiscaliteit betreft, verwijst de minister-president naar de besprekingen in de Commissie Staatshervorming.

Ook minister Anne Van Asbroeck is van oordeel dat een goede Vlaamse strategie tegenover de Franstalige asymmetrische constructie vereist is. In die optiek is het zeer belangrijk dat geanalyseerd wordt wat de Cocof met die decreetgevende bevoegdheid doet in de gemeenten.

– *Het prijskaartje en de opvolging van het Beleidsplan Brussel*

De heer Joris Van Hauthem dringt erop aan dat aan dit beleidsplan een prijskaartje wordt gehangen. Hij pleit ervoor n.a.v. de begrotingscontrole middelen vrij te maken om dit plan te implementeren.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt in hoeverre de 18 miljard die de Vlaamse regering besteedt aan Brussel extra-kosten zijn. Minister Anne Van Asbroeck verduidelijkt dat deze 18 miljard inderdaad geen extra-middelen zijn, maar een overzicht is van al de middelen die vanuit Vlaanderen op verschillende beleidsdomeinen naar Brussel gaan. Het zijn geen extra-middelen daar bovenop. Bij de budgetcontrole zou de regering kunnen beslissen een aantal extra-middelen toe te kennen. De minister-president voegt er nog aan toe dat de regering b.v. andere bijkomende omkaderingen aan de Brusselse Vlamingen kan toekennen.

De minister-president beklemtoont dat de Vlaamse regering uitdrukkelijk niet geopteerd heeft voor één bedrag dat zou overeenstemmen met de implementatie van dit beleidsplan. De 18 miljard frank die nu uitgetrokken worden voor Brussel, worden in ieder geval gecontinueerd. Enkele elementen uit het beleidsplan vragen echter hoe dan ook bijkomende middelen. Het zogenaamde masterplan voor culturele infrastructuur vraagt middelen. Er zijn bijkomende middelen nodig op het vlak van de Brusselse podia en voor de subsidiëring van de erkende bibliotheken. Brussel culturele hoofdstad 2000 en de KVS-Beursschouwburg vragen extra financiële middelen. De optie die genomen wordt voor de uitbreiding van de gezins- en bejaardenhulp vraagt ook middelen. De uitbreiding van de cel coördinatie Brussel, een meerjarenprogramma onder meer op het vlak van de sport, de uitbreiding van het cursusaanbod 'Nederlands voor volwassenen' enzovoort, zijn andere voorbeelden.

De minister-president vond het niet geraadzaam en arbitrair daar een exact bedrag op te plakken. De minister-president benadrukt dat er binnen de schoot van de regering werd afgesproken dat alle ministers zich engageren om dit plan mee gestalte te geven.

Minister Van Asbroeck bevestigt dat in de budgetcontrole 1997 reeds een eerste aanzet zal gegeven worden. Maar zeker in 1998 en 1999 zal de implementatie van dit beleidsplan zichtbaar worden in de begroting.

De heer Michiel Vandenbussche betreurt dat men voortdurend over die 18 miljard heeft gesproken op een wijze alsof dat het bedrag is dat Vlaanderen in Brussel specifiek investeert. Men moet dit getal demytologiseren; men doet of dit een specifieke investering in Brussel is. Vlaanderen investeert vanzelfsprekend ook in andere steden.

Het Beleidsplan Brussel moet volgens mevrouw Brigitte Grouwels op een continue en collegiale wijze geëvalueerd worden. Een beleidsplan impliceert ook dat men een bepaald doel voor ogen heeft, evenals criteria voor de evaluatie van het slagen of falen van het beleid. Hetzelfde lid benadrukt dat de prioriteiten nu vastgelegd moeten worden. De begroting 1998 moet een eerste aanzet worden qua prioriteiten en middelen voor een langetermijnbeleid waarbij men, bijvoorbeeld in het jaar 2000, reeds een eerste balans van de impact op het terrein kan opmaken. In dat jaar is Brussel immers één van de culturele hoofdsteden van Europa. Dan hebben ook de eerstkomende gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dan moet de nieuwe Vlaamse inbreng in Brussel duidelijk zichtbaar zijn.

Maar ook vóór het jaar 2000 moet er volgens hetzelfde lid een continue, jaarlijkse opvolging van de impact van het beleidsplan zijn. Zo kan het beleid, waar nodig, bijgestuurd worden. Bovendien lijkt deze jaarlijkse opvolging essentieel met het zicht op de onderhandelingen die na de eerstvolgende wetgevende verkiezingen zullen plaatsvinden. Daarbij moet ook Brussel ter tafel komen. En het materiaal ter ondersteuning van deze onderhandelingen moet men nu zo snel mogelijk gaan verzamelen, o.a. in het kader van de opvolging van dit Beleidsplan Brussel.

Net zoals het Beleidsplan zelf een werkstuk is van de hele Vlaamse regering, moet – voor mevrouw Brigitte Grouwels – ook de implementatie en de opvolging een collegiale verantwoordelijkheid zijn.

De minister-president verklaart dat evaluatie en toetsing uitdrukkelijk voorzien zijn in het beleidsplan.

Wat de prioriteiten betreft, verklaart de minister-president dat hij niet wil vooruitlopen op de begroting van 1998. Hij stelt wel in alle duidelijkheid dat de regering bereid is in Brussel te investeren in bepaalde beleidsdomeinen.

Wat de implementatie van het beleidsplan betreft, verklaart minister Anne Van Asbroeck dat de Vlaamse regering bezig is een plan van uitwerking (met een concrete timing en een opsomming van de middelen en wie voor wat verantwoordelijk is) op te stellen. Het jaarlijks rapport dat iedere minister dient op te maken, zal trouwens op dit plan voortbouwen.

2. Diverse sporen

Spoor 1 : een coherent Vlaams beleid voor de hoofdstad

Essentieel is voor de heer Walter Vandenbossche dat er in de zeven sporen van het beleidsplan wordt gepleit voor een specifiek Brussels beleid. Spreker stelt vast dat zelfs de huidige Vlaamse regering er niet altijd in slaagt die specificiteit decretaal in te bouwen. Dit is bijvoorbeeld het geval met de problematiek van de service-flats, met het decreet op de niet-professionele sportbeoefenaar. Ook de evolutie van het debat rond de toepassing van het nieuwe bibliotheekdecreet baart hetzelfde lid zorgen. Hij pleit voor een Brussel-toets bij elk decreet dat tot stand komt.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vindt de optie in het beleidsplan voor een horizontaal beleid positief. Elke minister moet in de toekomst in zijn beleidsinitiatieven een Brussel-luik voorzien.

De heer Joris Van Hauthem sluit zich aan bij de idee van de Brussel-toets voor elk decreet. Hij verklaart dat dit een belofte is die al zeer lang op papier staat.

Voor wat de éénheid van de Vlaamse Gemeenschap betreft, moet er volgens mevrouw Brigitte Grouwels een structureel kader uitgewerkt worden om de band met Brussel een zichtbaar, evident én automatisch karakter te geven.

Nu reeds is er sprake van een driemaandelijks overleg tussen de Vlaamse regering en het College van de VGC, de gemengde ambtelijke commissie Brussel voor gemeenschapsmateries en een overleg tussen het Vlaams Parlement en de Raad van de VGC.

Maar er is volgens hetzelfde lid meer nodig.

Zij pleit eveneens voor een verplicht onderzoek van elk decreet op de toepasbaarheid ervan in Brussel. Een dergelijke automatische "Brussel-toets" moet de institutionele muren tussen de Vlamingen binnen en buiten Brussel afbreken. Uiteraard mag dit niet de uitsluitende verantwoordelijkheid van de minister voor Brusselse Aangelegenheden zijn.

Daarnaast pleit mevrouw Brigitte Grouwels voor een structureel overleg tussen Vlaams-Brussel en Vlaams-Brabant en een georganiseerde gespreksplaats tussen de bevoegde overheden inzake gewestmateries. Het Beleidsplan Brussel staat vol

van verwijzingen (12) naar domeinen waar samenwerkingsakkoorden noodzakelijk zijn. Een zuivere ad hoc-benadering lijkt hier niet op zijn plaats.

Minister Anne Van Asbroeck onderschrijft het belang van de Brussel-toets van elk decreet. Zij verklaart dat daar reeds bij de conceptfase aandacht aan moet besteed worden en dat die Brussel-reflex reeds in voege is.

De heer Etienne Van Vaerenbergh benadrukt dat zijn fractie ten eerste gekant is tegen aparte regelingen voor de Brusselse Vlamingen. Hij eist dezelfde regelingen voor de Vlamingen in Vlaanderen en de Brusselse Vlamingen. Dezelfde spreker is wel akkoord dat voor de Brusselse Vlamingen andere omkaderingen kunnen gehanteerd worden. Hij verzet zich echter tegen aparte regelingen die afgestemd zijn op de Cocof-normen.

De minister-president verklaart dat de algemene regelgeving moet toepasselijk zijn op iedereen. Er moet wel onderzocht worden in welke mate de omkadering moet aangepast worden aan de specifieke noden.

Spoor 2 : uitbouw van een kwalitatief hoogstaand net aan Nederlandstalige voorzieningen

De heer Walter Vandenbossche pleit ervoor dat Bloso met betrekking tot jeugd en sport een cruciale rol krijgt toebedeeld naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omdat er thans geen sportbeleid wordt gevoerd. De Vlaamse Gemeenschapscommissie doet bijzondere inspanningen – het budget werd verdubbeld – maar dit is ruim onvoldoende om tegemoet te komen aan de vraag op het terrein. Hij pleit ervoor dat middelen en mensen worden vrijgemaakt voor Brussel.

Met betrekking tot welzijnsbeleid in de sector van de gezinsproblematiek vraagt dezelfde spreker rekening te houden met het taalgemengd karakter van zovele Brusselse gezinnen. Nadruk moet liggen op de kwaliteit van het beleid.

Wat de SIF-gelden betreft, juicht de heer Walter Vandenbossche toe dat dit budget werd verdubbeld. Maar desondanks is dit onvoldoende om aan de nood van de zwakkeren tegemoet te komen. Hetzelfde lid pleit in dit verband voor een samenwerkingsverband met de Cocof omdat in de sociale nood het communautaire ondergeschikt is aan de mogelijke hulp.

Ook mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vindt een verdubbeling van de SIF-gelden onvoldoende. Uit de atlas van professor Kesteloot over de achtergestelde buurten blijkt dat Brussel veel minder SIF-gelden krijgt dan Antwerpen. De SIF-gelden kunnen ook voor gemeenschapsaangelegenheden worden aangewend.

Ook het Vlaams sociaal beleid moet volgens mevrouw Brigitte Grouwels in Brussel dicht op de bal spelen. Zo moet de evaluatie van het SIF-Brussel aanzienlijk vervroegd worden (3 jaar wachten is te lang). Alleen zo kan men vanuit de Vlaamse Gemeenschap terdege evalueren wat de VGC met de toegewezen middelen vermag en, zo nodig, de middelen verruimen.

Wat het Sociaal Impulsfonds betreft, verklaart de minister-president dat dit zal geëvalueerd worden.

Wat het onderwijs betreft, pleit de heer Walter Vandenbossche voor een bijzondere – ook financieel – ondersteuning van de leerkrachten die dagelijks in het Nederlandstalig onderwijs te Brussel geconfronteerd worden met de specificiteit en de moeilijkheid van ons onderwijs : de multiculturaliteit. Het Franstalig onderwijs is zeer belangrijk en concurrentieel. In dat verband verwijst het lid naar de problematiek van de instapleeftijd in het kleuteronderwijs.

Ook voor de op til staande hervorming van het secundair onderwijs hoopt het lid dat rekening gehouden wordt met de specifieke problematiek van Brussel.

De heer Joris Van Hauthem stelt vast dat de normering in de Brusselse scholen niet adequaat is. De normen worden immers berekend op basis van het aantal migrantenkinderen, de anderstalige niet-migranten worden niet in rekening gebracht. Dezelfde spreker is ten eerste gekant tegen een Vlaams onderwijsbeleid in Brussel dat zich richt tot de migrantengemeenschap. Het lid stelt dat het Vlaams onderwijs slachtoffer is van haar eigen succes. In die mate zelfs dat de doelstellingen verlaten worden en dat stilaan het Vlaams onderwijs in Brussel aan het verfransen is. De aantrekkingskracht die het Vlaams onderwijs uitoefent op anderstaligen is zo groot dat vele Vlamingen hun kinderen buiten Brussel sturen. De heer Joris Van Hauthem pleit voor een contingentering : het absorptievermogen van de Vlaamse scholen is beperkt. Indien men niet opteert voor een contingentering creëert men – volgens het lid – een nieuwe bron van stadsvlucht.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis meent dat een aantal problemen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te wijten zijn aan de mindere kwaliteit van het Franstalig onderwijs. Zij pleit dan ook voor overleg met de Franstalige beleids mensen om deze problemen gezamenlijk op te lossen.

Voor de anderstalige kinderen – die niet kansarm zijn en geen migranten zijn – in het Nederlandstalig onderwijs pleit hetzelfde lid voor meer middelen. Die middelen zijn niet beschikbaar op het budget van de Vlaamse minister van Onderwijs.

Met betrekking tot de bijzondere jeugdzorg wijst de heer Walter Vandenbossche op het dilemma dat sommige kinderen een taalaanhorigheid kiezen omwille van een differentiatie in de normering. De Vlaamse regering moet hoogdringend met de Cocof gaan praten over een gelijklopende normering.

Voor het bibliotheekwezen herhaalt de heer Walter Vandenbossche dat hij uitkijkt hoe de Vlaamse regering zal optreden in overleg met de gemeenten. Hier is een essentiële rol weggelegd voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Wat de culturele instellingen betreft, vindt dezelfde spreker dat de Vlaamse regering coördinerend moet optreden op het vlak van de middelen en een coherent beleid moet voeren.

Wat de trefcentra betreft, klaagt de heer Joris Van Hauthem de programmatie aan van deze centra. Daar waar het de bedoeling moet zijn dat de trefcentra dienstverlening bieden voor de Brusselse Vlamingen, wordt de multiculturele samenleving tegen heug en meug gepromoot. Dezelfde spreker verklaart dat ook het Vlaams Komitee voor Brussel dezelfde opmerkingen maakt. De heer Joris Van Hauthem stelt voor naar analogie met de trefcentra in de Rand, in deze trefcentra een 'loketfunctie' te creëren waar Vlaamse Brusselaars terecht kunnen voor allerhande administratieve formaliteiten.

Spoor 3 : versterking van de positie van het Nederlands in Brussel

De heer Walter Vandenbossche verwijst naar het voorstel van VGC-lid Jan Béghin in de Vlaamse Gemeenschapscommissie dat een premie wil toekennen aan de ambtenaren die in Brussel komen wonen. Mensen uit Vlaanderen die in Brussel willen komen wonen, en zo de Vlaamse aanwezigheid versterken, zouden kunnen beloond worden.

De heer Joris Van Hauthem meent dat de Vlaamse regering ernstig moet overwegen om een soort van Vlabinvest-huisvestingsproject op te zetten in Brussel met bijvoorbeeld een privé-partner.

De minister-president is het eens om te onderzoeken of er binnen het huidige institutionele kader mogelijkheden bestaan om afzonderlijk en rechtstreeks op te treden als Vlaamse regering in Brussel.

De heer Walter Vandenbossche pleit ook voor een ernstige evaluatie van het zogenaamde 'taalhoffelijkheidsakkoord'.

Voor mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is de naleving van de taalwetgeving ook een probleem. Zij hoopt dat er met dit beleidsplan een verbetering optreedt.

Mevrouw Brigitte Grouwels pleit voor een doorleefde tweetaligheid. In de eerste plaats is hiervoor een goed uitgebouwd Vlaams dienstennetwerk vereist, dat moet opvallen door kwaliteit, en dat voldoende bekendheid moet krijgen. Het lid denkt hierbij aan scholen, kinderopvang, thuiszorg, sport, ouderenzorg, enz. Verder moet Vlaanderen de strikte naleving van de taalwetten in Brussel blijven eisen, en binnen het hoofdstedelijk gewest een eigen taalpromotiebeleid voeren ten bate van het Nederlands. Ook het Vlaamse bedrijfsleven kan hier een rol spelen, door in haar communicatie met en in Brussel steeds het Nederlands voorop te zetten.

Spoor 4 : versterking van de leefkwaliteit in Brussel

De heer Walter Vandenbossche breekt een lans voor het beginsel dat het VEV heeft vooropgesteld. Het is essentieel dat men komt tot een belangengemeenschap tussen Brussel en Vlaanderen. Op dit vlak dringt er zich een bilateraal overleg op tussen de Vlaamse regering en de bereidwillige Brusselse beleidsverantwoordelijken.

Specifiek denkt dezelfde spreker aan het stedelijk overleg. Hij pleit ervoor dat de Vlaamse regering die eigenaar is van een site van De Lijn in Anderlecht (Kuregemwijk) hier een voorbeeld stelt voor de wijze waarop zij wil optreden in Brussel. De Vlaamse regering heeft in Kuregem de opdracht en de mogelijkheid om samen met de Vlamingen, de Franstaligen en de migranten op zeer korte termijn een project voor stadsvernieuwing uit te bouwen en te ondersteunen.

In deze context pleit ook mevrouw Brigitte Grouwels ervoor dat er bijzondere aandacht gaat naar de leefbaarheid van de stad. Betaalbare woningen in een aangename leefomgeving zijn in het objectief belang van alle Brusselaars, inclusief de Vlamingen. Met de Brusselse overheden moet onderzocht worden hoe Vlaanderen hiertoe kan bijdragen. Een mogelijkheid lijkt alvast het aanwenden van het Vlaams patrimonium in Brussel om impact te krijgen op de leefbaarheid. In dit verband pleit hetzelfde lid ervoor de VGC de mogelijkheid te geven het overgedragen patrimonium van de gemeenschapscentra te beheren als een goede huisvader. Dat zal de VGC toelaten een bijdrage te leveren aan het oplossen van bepaalde leegstands- en verkrottingsproblemen. Verder kan hier ook verwezen worden naar Vlaamse eigendommen, zoals die van De Lijn, en naar de mogelijkheid van een Vlaams grond- en woningbeleid in Brussel.

In verband met het tewerkstellings- en opleidingsbeleid pleit de heer Walter Vandenbossche voor het opzetten van supra-gemeentelijke structuren, als antwoord op de fameuze 'missions locals' die een uitsluitend Franstalig circuit zijn. Minister Anne Van Asbroeck repliceert dat er nu een Brussels Nederlandstalig Comité voor tewerkstelling en opleiding bestaat. Dit orgaan is enkele weken geleden eindelijk opgericht en de minister hoopt dat dit initiatief een antwoord zal zijn op dat vlak.

Voor het openbaar vervoer ondersteunt dezelfde spreker de stellingname van VGC-lid Jan Béghin rond het gewestelijk expresnet.

Op vlak van ruimtelijke ordening en meer specifiek het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verwacht de heer Walter Vandenbossche dat de Vlaamse regering positief inspeelt op het advies dat door de gewestelijke ontwikkelingscommissie Brussel is geformuleerd. Het advies is opgemaakt door de mensen van de Sint-Lukasgemeenschap. Spreker kondigt aan dat hij bij wijze van interpellatie de bevoegde minister zal confronteren met dit advies.

Op vlak van leefmilieu is het dossier van de verbrandingsoven in Drogenbos aan de orde. Daarover moet de Vlaamse regering een debat ten gronde voeren met de Brusselse instellingen.

Ook mevrouw Cecile Verwimp-Sillis pleit voor meer overleg tussen de Vlaamse regering en het Brussels gewest over het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het Brussels ruimtelijk structuurplan. Dit geldt ook voor huisvuilverbranding waar er een vraag was van Brussels minister Gosuin

voor overleg over de verbrandingsoven in Neder-Over-Heembeek en Drogenbos. Het lid stelt vast dat Vlaams minister Kelchtermans die vraag doorstuurde naar de provincie Vlaams-Brabant die op haar beurt geen gesprekspartner stuurde.

Spoor 5 : versterkte Vlaamse deelname aan het beleid van de Brusselse gemeenten en OCMW's

De heer Walter Vandenbossche herhaalt dat als de Vlaamse regering onderhandelt met de gemeenten over middelen, zij moet eisen dat met een Vlaamse partner binnen het gemeentebestuur wordt onderhandeld. Een Vlaamse schepen op zich volstaat niet.

LUIK ONDERWIJS

I. Toelichting door de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

In zijn inleiding vermeldt de minister dat, hoewel het beleidsplan handelt over alle onderwijsniveaus, hij naast de problematiek van het secundair onderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs, voornamelijk dieper zal ingaan op het basisonderwijs in Brussel dat toch een bijzondere plaats inneemt.

1. Basisonderwijs

De minister verduidelijkt dat het dossier over het basisonderwijs in Brussel sedert meer dan een jaar behandeld wordt in een commissie die werd opgericht op zijn kabinet. In deze commissie zetelen, naast de betrokken kabinetten, vertegenwoordigers van de onderwijskoepels, vertegenwoordigers van de administratie van het departement Onderwijs, vertegenwoordigers van de administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en deskundigen.

Deze commissie kreeg als opdracht een analyse te maken van de toestand van het basisonderwijs in Brussel, de knelpunten te inventariseren en oplossingen aan te reiken.

De werkzaamheden van deze commissie zijn nog niet beëindigd, maar op basis van haar werk is de

minister reeds tot een aantal conclusies en voorstellen gekomen die binnen de commissie verder zullen worden besproken en door zijn administratie zullen worden geconcretiseerd.

– Uitgangspunten

Vooraleer in te gaan op de knelpunten en het formuleren van oplossingen, moet men de vraag durven stellen wat in de toekomst de opdracht is van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Drie aspecten zijn hierbij wezenlijk van belang :

- 1) beperkt die opdracht zich tot het verstrekken van onderwijs aan Vlaamse kinderen ;
- 2) is het een louter geopolitieke aanwezigheid ;
- 3) willen we ook sociaal relevant zijn in onze aanwezigheid ?

De minister gaat ervan uit dat de Vlamingen kiezen voor sociale relevantie in hun aanwezigheid en dat vanuit die sociale relevantie het Vlaamse project in Brussel wordt gedefinieerd. Een loutere aanwezigheidspolitiek is niet langer zinvol, omdat deze ook niet efficiënt is.

De minister stelt vast dat Franstaligen weliswaar gebruik maken van het Nederlandstalig onderwijs, maar niet de overstap maken naar de Vlaamse Gemeenschap.

Voor de minister komt het erop neer dat de Vlamingen Brussel willen bezielen door op cultureel en sociaal vlak een project uit te bouwen.

Op cultureel vlak gebeurt dit al. De Vlaamse culturele activiteiten in Brussel hebben een ruime bekendheid en worden erkend omwille van hun originaliteit en mobiliserend karakter.

Sociaal zijn de Vlamingen nog te weinig aanwezig in Brussel. Onderwijs speelt als vehikel voor de sociale mobiliteit een grote rol in elke sociale politiek. Bepaalde doelgroepen, met name de allochtone gemeenschappen, kiezen bewust voor het Nederlandstalig onderwijs omdat zij ook heel bewust denken in termen van sociale mobiliteit voor hun kinderen. Het onderwijs moet daarop inspelen door andere klemtonen te leggen : een meer strategische aanwezigheid in gemengde wijken en migrantenwijken in plaats van zich eenzijdig te richten op het aantrekken van Franstaligen.

In kwantitatieve termen mag het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel als geslaagd beschouwd worden. Er werd sedert de jaren tachtig een verdubbeling van het aantal leerlingen vastgesteld in het kleuteronderwijs en een toename van 10% in het lager onderwijs.

Uitgedrukt in cijfers telde het kleuteronderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het schooljaar 1980-1981 4.455 kinderen, tegenover 8.598 in het schooljaar 1994-1995.

Voor het lager onderwijs was er een toename van 8.975 naar 9.952 leerlingen.

De groei van het Brusselse basisonderwijs ging echter gepaard met neveneffecten :

enerzijds wijzigde de populatie zeer sterk (het basisonderwijs kent intussen méér anderstaligen dan Vlamingen (2/3-1/3)), anderzijds waren de scholen niet klaar voor zulke uitdagingen.

De schoolbevolking is dus niet alleen sterk gestegen, maar ook geëvolueerd van een quasi taal- en cultuurhomogene populatie naar een taal- en cultuurheterogene populatie.

– Analyse van de Brusselse situatie

Het Brussels basisonderwijs beschikt over middelen die via verschillende middelenstromen aan de scholen worden toegekend om aan deze bijzondere situatie het hoofd te bieden.

Sommige zijn specifiek voor Brussel, andere werden geconcipieerd voor Vlaanderen, maar zijn uiteraard ook in Brussel van toepassing. Mogelijk betekent dit wel dat ze niet voldoende zijn aangepast aan de Brusselse situatie.

Als compensatie voor de herinvoering van de "vrijheid van het gezinshoofd" verwierf het Nederlandstalig lager onderwijs in 1971 aangepaste schoolbevolkingsnormen tot de zesde klas die vanaf 85 leerlingen kon georganiseerd worden. In 1978 volgde het kleuteronderwijs, tot de derde klas. In 1984 werden deze "Brusselnormen" omgezet en vertaald in een aangepast lestijdenpakket tot respectievelijk het zesde ambt (vanaf de 85ste leerling) en het derde ambt (vanaf de 35ste kleuter).

Om scholen te ondersteunen in hun aanpak van allochtonen werd het onderwijsvoorrrangsbeleid voor migranten uitgewerkt. De evolutie in de

schoolbevolking is een probleem waarmee ook andere steden en gebieden in Vlaanderen worden geconfronteerd : migrantenkinderen maken 10% uit van de totale schoolbevolking in Vlaanderen.

In 1991 startte de Vlaamse Gemeenschap met het onderwijsvoorrrangsbeleid voor migranten dat uiteraard ook van toepassing is in Brussel. Dat beleid berust op twee pijlers : taalvaardigheidsonderwijs als antwoord op het probleem van de taalverwerving en intercultureel onderwijs of het leren omgaan met culturele verscheidenheid.

Enkele jaren later kwamen de projecten zorgverbreding tot stand, waarbij onder bepaalde voorwaarden, extra lestijden worden toebedeeld aan scholen met kansarme doelgroepen in de schoolpopulatie.

Zowel de middelen voor het migrantenbeleid als de middelen voor zorgverbreding, worden toegekend via projectfinanciering : als antwoord op een probleem worden tijdelijk middelen vrijgemaakt om dat probleem aan te pakken.

Niet alleen werden onder bepaalde voorwaarden extra-lestijden toegekend aan scholen, er werden ook ondersteunende maatregelen genomen. Zo betaalt de Vlaamse Gemeenschap een extra contingent netgebonden begeleiders voor de scholen en werden het Steunpunt Nederlands als tweede taal en het Steunpunt Intercultureel Onderwijs opgericht. Er wordt een extra nascholingsaanbod gerealiseerd omtrent zorgverbreding in de basisschool.

De extra middelen die de scholen in deze programma's kunnen krijgen, zijn gebonden aan voorwaarden. De scholen engageren zich om bepaalde vernieuwingen in praktijk te brengen. Op die manier worden de extra middelen door de overheid aangewend om een kwaliteitsverhoging tot stand te brengen.

De extra middelen van deze maatregelen aan de Brusselse basisscholen werden in kaart gebracht. Er werd berekend wat Brussel meer krijgt dan Vlaanderen (Brusselse coëfficiënt) en wat Brussel binnenhaalt aan extra lestijden in projectfinanciering.

Ook de middelen die de Vlaamse Gemeenschapscommissie aan onderwijs besteedt, werden geïnventariseerd.

Volgens eerste berekeningen bedraagt – volgens de minister – de extra input voor het Brussels basisonderwijs ongeveer 346 miljoen frank.

Daarvan komen er 226 miljoen frank van de onderwijsbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. De aanwending van de Brusselse coëfficiënt kost 102 miljoen frank (volgens latere berekeningen op geverifieerde cijfers zou dit meer kunnen zijn). Het onderwijsvoorrangsbeleid migranten (OVb) kost 85 miljoen frank en de zorgverbreding tenslotte 20 miljoen frank.

Daarbovenop financiert de Vlaamse Gemeenschap uitsluitend in Brussel de projecten bicultureel onderwijs. De kostprijs daarvan bedraagt ruim 18 miljoen frank.

Deze 226 miljoen frank is nog niet het volledig bijkomende bedrag voor het Brussels basisonderwijs, de meerkost van directiefuncties en van PMS zijn er immers niet in verrekend.

Op de begroting van de Vlaamse Gemeenschapscommissie is een jaarlijks bedrag van ongeveer 115 miljoen frank ingeschreven voor onderwijsondersteunende maatregelen, waarvan ongeveer tweederde voor het basisonderwijs is bestemd.

Al bij al, vindt de minister dat een groot bedrag dat de Brusselse scholen extra kunnen aanwenden bovenop het reguliere lestijdenpakket.

Een vergelijking van de cijfers van het vorig schooljaar met de cijfers van het lopend schooljaar over de toekenning van extra lestijden onderwijsvoorrangsbeleid migranten en extra lestijden zorgverbreding, geeft echter een verontrustend beeld.

Zo is er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een verlies van extra lestijden. Er werden aan minder scholen lestijden toegekend. Het verlies aan extra lestijden zorgverbreding doet zich vooral voor in het lager onderwijs terwijl het aantal uren onderwijsvoorrang daar toeneemt. In het kleuteronderwijs ziet men het tegenovergestelde fenomeen: een verlies aan extra lestijden onderwijsvoorrang, maar een winst aan uren zorgverbreding. Er is echter een nettoverlies over beide programma's.

Een aantal scholen met een migranten- of kansarme populatie dienen zelfs geen aanvraag meer in voor extra lestijden. In Anderlecht bijvoorbeeld is het aantal uren onderwijsvoorrang (28 in kleuter- en 48 in lager onderwijs over de netten heen) niet in verhouding tot de aanwezige migrantenpopulatie.

Bij een analyse van de toewijzing van extra lestijden, stelt de minister vast dat vooral grote scholen en kleine scholen in het centrum extra lestijden aanvragen en krijgen.

Er zijn een aantal verklaringen mogelijk voor deze negatieve evolutie.

De evolutie in het lager onderwijs van uren zorgverbreding naar uren onderwijsvoorrang is niet éénduidig te verklaren. Wellicht zijn er scholen die via het project zorgverbreding kennis maken met de principes van het onderwijsvoorrangsbeleid. Bovendien was het moeilijker om dit schooljaar extra uren zorgverbreding te bekomen, door gewijzigde instapcriteria die de vijver waaruit gevist wordt groter maakte.

De evolutie in het kleuteronderwijs van uren onderwijsvoorrang (migrant) naar uren zorgverbreding hangt samen met een verschuiving van die uren. De uren zorgverbreding worden vooral opgenomen door die scholen die te maken hebben met toenemende aanwezigheid van anderstalige kinderen, die niet voldoen aan de definitie van doelgroepkinderen.

Vele kleine Brusselse scholen voelen niet de noodzaak om in het onderwijsvoorrangsbeleid of projecten zorgverbreding in te stappen. Blijkbaar is de Brusselse norm voor hen voldoende om het hoofd boven water te houden.

Daaruit concludeert de minister dat de Brusselse norm wel eens immobiliserend zou kunnen werken.

Er is een vermoeden dat scholen geen aanvraag indienen omdat ze via de gemeentelijke begrotingen en via de Vlaamse Gemeenschapscommissie vaak onvoorwaardelijke extra's krijgen. Dat is overigens niet uitsluitend een Brussels verschijnsel.

Vele Brusselse scholen zijn in hun aanvraag niet competitief met andere scholen in Vlaanderen die sneller vooruitgang boeken. De minister stelt dat het te simpel zou zijn om dit louter te wijten aan de taaltoestand in Brussel. Hij constateert immers dat er ook Brusselse OVb-scholen zijn die het zeer goed doen (in dezelfde context).

Er is een gebrek aan éénduidigheid in de begeleiding en de ondersteuning die uit verschillende middelenstromen (reguliere middelen, extra middelen van de Vlaamse Gemeenschap en extra middelen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie) worden

gesubsidieerd. Het is dan ook niet te verbazen dat de scholen geen rode lijn meer zien in het aanbod.

Al bij al blijft het afnemen van (zij het gevraagde of toegekende) extra lestijden een verontrustende vaststelling omdat scholen die geen extra lestijden hebben ook verstoken blijven van de inhoudelijke onderwijsvernieuwingen die als voorwaarden aan deze extra lestijden verbonden zijn. Een school die niet in het onderwijsvoorrangsbeleid stapt, kan geen beroep doen op de extra begeleiding die de netten hiervoor krijgen. Een school die niet in de projecten zorgverbreding instapt, kan geen beroep doen op de nascholing die daaromtrent wordt aangeboden. Daardoor stellen de scholen zich buiten de vernieuwingsbeweging die in het onderwijs bestaat. De minister benadrukt dat dit de onderwijskwaliteit niet ten goede kan komen.

Daarenboven betekent dit ook dat Brussel er niet in slaagt haar proportioneel aandeel in de middelen voor deze programma's binnen te halen.

– *Besluit*

De minister stelt vast dat in Brussel een aantal noden bestaan waaraan de scholen momenteel niet tegemoet komen.

Hij constateert ook dat de mogelijkheden die scholen hebben, niet gebruikt worden en dat de middelen die ter beschikking staan, niet worden uitgeput.

Daarom heeft de minister een aantal voorstellen gelanceerd, die berusten op een aantal eenvoudige principes :

- 1) het bijzonder probleem Brussel vraagt een eigen oplossing ;
- 2) betere afstemming van de bestaande middelen zal de efficiëntie en de effectiviteit ervan verhogen.

Daartoe moet voor Brussel een nieuw model worden uitgewerkt.

– *Nieuwe aanpak*

De minister is van oordeel dat één globale aanpak waarin de begeleiding, materiaalontwikkeling en -verspreiding effectiever op elkaar worden afgestemd en die een coherent beleid biedt, ook effi-

ciënter zal zijn. Het Limburgse OVGB-voorbeeld geeft duidelijk aan dat een betere afstemming van middelen gepaard aan een éénvormige begeleiding, middelen genereert. OVGB staat voor onderwijsvoorrangsgebiedenbeleid, dat gefinancierd wordt uit de middelen van de Limburgse reconversie. De besteding van die middelen is complementair aan die van het Vlaamse onderwijsvoorrangsbeleid. Limburgse scholen ontvangen nu een aandeel in het Vlaamse onderwijsvoorrangsbeleid dat groter is dan het proportioneel aandeel in functie van loutere sociale populatie.

Analyses geven aan dat de wijze waarop OVGB aansluit bij OVB hier de oorzaak van is : éénzelfde doelstelling, gelijke methodes en aansluitend materiaal, waardoor de scholen kwalitatief goed scoren.

Het Brussels model moet – volgens de minister – aan twee essentiële voorwaarden voldoen :

- 1) voor de omkadering moet de allocatie van middelen gericht zijn op de verwezenlijking van een sociaal project in Brussel. Er moet rekening worden gehouden met de Brusselse realiteit en met de Vlaamse doelstellingen in Brussel ;
- 2) de middelen moeten gezamenlijk ingezet worden in één project. Om de éénduidigheid te bewaken moet één ondersteuningsstructuur worden geboden die de coherentie en daarmee ook de efficiëntie en de effectiviteit van het beleid op het veld kan waarborgen.

Dat betekent dat voor Brussel één programma wordt uitgebouwd waarin OVB en zorgverbreding opgaan, met kwalitatieve doelstellingen en voorwaardelijke toekenning op basis van inhoudelijke criteria (parallel met het onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten en zorgverbreding). De Brusselse coëfficiënt wordt niet langer lineair toegekend, maar wordt voorwaardelijk in datzelfde programma opgenomen. Dit houdt in dat de Brusselse norm voorwaardelijk wordt in functie van aanpak, met prioriteit voor scholen met gemengde groepen.

De minister benadrukt dat deze maatregel geen besparing is. Er zal niet minder geld van de Vlaamse Gemeenschap naar de Brusselse scholen gaan. Integendeel zelfs, de scholen zullen in staat worden gesteld een hoger aandeel van de middelen onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten en zorgverbreding voor Brussel te genereren.

De doelgroep voor dat programma wordt uitgebreid met Brusselse criteria zodat dit programma ook rekening houdt met de aanwezigheid van

Franstalige Belgen. In de uitwerking en de uitvoering van het programma moet daar uiteraard ook rekening mee worden gehouden.

De scholen moeten kunnen rekenen op een éénduidige ondersteuning van hun werking waardoor de professionalisering toeneemt.

Het model dat de minister voorstelt voor de ondersteuningsstructuur is dat van een fondsenstructuur. Daartoe baseert hij zich op het Rotterdams model. Middelen uit verschillende bronnen worden in Rotterdam beheerd door het FAO (fonds achterstandbestrijding onderwijs). De structuur en de politiek-strategische lijn worden uitgezet door de politici (geadviseerd door experts). De inhoudelijke uitwerking gebeurt door het FAO, bemand met experts en bijgestaan door stuurgroepen en werkgroepen.

Heel concreet betekent dit dat de middelen onderwijsvoorrangsbeleid migranten, zorgverbreding én de middelen van de zogenaamde Brusselnorm, samen met de middelen die de Vlaamse Gemeenschapscommissie besteedt aan het basisonderwijs in één middenstroom zullen worden beheerd in een gemengde overlegstructuur.

Deze voorstellen zijn nog niet volledig uitgewerkt. De minister verduidelijkt dat zijn departement de opdracht heeft om één en ander te concretiseren. Het ligt echter in de bedoeling van de minister om hier zo snel mogelijk werk van te maken.

2. Secundair onderwijs

De minister stelt dat voor het secundair onderwijs uiteraard dezelfde uitgangspunten gelden als voor het basisonderwijs : een kwalitatief hoogstaand onderwijs bieden dat tegelijk sociaal relevant is.

De doorstroming van het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel naar het Nederlandstalig secundair onderwijs is niet optimaal. Er wordt een breuk vastgesteld in de overgang basis/secundair. Waar het basisonderwijs tweederde anderstaligen telt, ligt dat aantal voor het secundair onderwijs op ongeveer 30%. Bepaalde groepen stromen dus niet door van het Nederlandstalig basisonderwijs naar het Nederlandstalig secundair onderwijs.

Eén van de oorzaken ligt wellicht in de problematiek van het basisonderwijs dat niet aangepast is om aan de snelle wijzigingen in schoolpopulatie een antwoord te bieden. Een deel van deze kinde-

ren zou dan ook niet voldoende voorbereid zijn (vooral in taal) om in het Nederlands secundair onderwijs te starten.

Daaruit moet de minister besluiten dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel er nog steeds niet in slaagt om socio-culturele verschillen te overbruggen en ook voor jongeren met een bepaalde sociale herkomst een kwaliteitsvol onderwijs te bieden.

Een andere oorzaak heeft te maken met de organisatie van het secundair onderwijs. Het aanbod van het secundair onderwijs is niet evenwichtig verdeeld over de Brusselse regio (Brussel-19). Het resultaat daarvan is dat men in het oosten van Brussel 19 grote scholen met vooral algemeen vormend onderwijs aantreft. De beroepsscholen bevinden zich veelal in het westen van Brussel.

De verscheidenheid van het aanbod moet één van de pijlers zijn van de herstructurering van het secundair onderwijs in Brussel om tot een evenwichtige spreiding van het aanbod over de negentien Brusselse gemeenten te komen.

De oplossing ligt – volgens de minister – niet in het onbeperkt herhalen van een breed aanbod per school, maar in een evenwichtige spreiding en een betere samenwerking.

Daarenboven moeten het technisch secundair onderwijs (TSO) en het beroeps secundair onderwijs (BSO) in Brussel hun studierichtingen beter op de regionale behoeften afstemmen. Brussel heeft immers een eigen economische structuur en een eigen arbeidsmarkt. Daarvoor moeten contacten worden gelegd met organisaties buiten het onderwijs, zoals de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsvoorziening (BGDA), het Brussels Comité voor Tewerkstelling en Opleiding en de werkgeversorganisaties.

De minister verklaart dat deze problematiek echter deel uitmaakt van het algemeen dossier over de hervormingen van het secundair onderwijs.

3. Hoger onderwijs

De minister benadrukt dat het voor de Vlaamse aanwezigheid in Brussel van groot belang is dat Brussel ook een centrum- en uitstralingsfunctie heeft op het vlak van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek. Door de aanwezigheid van vijf hogescholen, een middelgrote en een piepkleine universiteit, samen goed voor meer dan

20.000 studenten, is deze aanwezigheid momenteel een feit.

De afgeleide meerwaarde hiervan op sociaal, economisch en cultureel vlak kan moeilijk overschat worden. De minister verwijst naar de research-capaciteit en de spin-off naar toekomstgerichte economische sectoren, de aanwezigheid van een Vlaams academisch ziekenhuis in Brussel, de stimulans op het Vlaamse culturele leven in de hoofdstad door de aanwezigheid van onder andere een conservatorium en het RITS, enzovoort.

De Vlaamse regering heeft in het Beleidsplan Brussel de garantie gegeven dat deze aanwezigheid in Brussel ook in de toekomst moet behouden blijven. Dit betekent niet dat noodzakelijkerwijs elk momenteel bestaand onderwijsaanbod in Brussel ook in de toekomst moet behouden blijven, dat ware al te conservatief. Inzake hoger onderwijs stelt de geografische discussie zich immers op een heel andere wijze dan in het basis- en secundair onderwijs. De minister stelt dat men moet durven denken in termen van een 'universitaire ruimte Vlaanderen', waar spreiding eerder in termen van kwalitatieve zwaartepuntvorming dan in termen van regionale belangen wordt gedefinieerd. Ook Brussel ontsnapt daar niet aan. Claimen van aanbod omwille van de specificiteit van de Brusselse situatie is in zijn ogen derhalve een vrij kortzichtige strategie. De aanwezigheid van het hoger onderwijs in Brussel dient gelegitimeerd te worden in dezelfde rationaliseringsbegrippen als in de rest van Vlaanderen. Het hoger onderwijs in Brussel kan aan deze fundamentele uitdaging niet ontsnappen.

4. Volwassenenonderwijs

De minister stelt dat er in Brussel een grote vraag leeft naar lessen Nederlands voor anderstaligen.

Vooraf bij laaggeschoolden is de vraag groot. In Brussel is er één erkend en gesubsidieerd centrum voor basiseducatie, met name 'De Brusseler'. In 1996 werden middelen vrijgemaakt waardoor De Brusseler een toename kende van 12.000 deelnemersuren te besteden aan Nederlands voor andersstaligen.

De taallessen voor hogergeschoolden worden verzorgd binnen het onderwijs voor sociale promotie. De financiering van dit aanbod is lineair. Dat betekent dat elke regelmatige cursist wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap.

Kandidaten voor Nederlandse taallessen moeten vooral goed worden geïnformeerd over de mogelijkheden. Vele anderstaligen in Brussel vinden immers niet de weg naar het Nederlandstalig onderwijs voor sociale promotie.

De minister verduidelijkt dat in het nieuwe decreet op volwassenenonderwijs overigens een gunstige regeling voor Brussel zal worden uitgewerkt waarbij de erkenning en de subsidiering zal gebaseerd worden op een forfait dat losstaat van de normen die voor de rest van Vlaanderen zullen worden gehanteerd. Concreet betekent dit dat Brussel in de toekomst over vier centra voor volwassenenonderwijs zal beschikken.

5. Implementatie van het Beleidsplan Brussel

De minister verklaart dat in het overleg tussen de Vlaamse regering en het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd afgesproken dat een interkabinettenwerkgroep de concretisering van het beleidsplan zal voorbereiden.

De minister herhaalt nogmaals dat wat onderwijs betreft zijn prioriteit ligt bij het basisonderwijs.

De minister bevestigt dat de discussie omtrent het secundair onderwijs uiteraard zal worden meegenomen in de globale discussie over de herstructurering. Dit geldt ook voor de discussie over het volwassenenonderwijs die zal gevoerd worden tijdens de bespreking van het niveaudecreet over het volwassenenonderwijs.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

– Algemene bedenkingen

Mevrouw Brigitte Grouwels is verheugd dat er in het Beleidsplan Brussel veel aandacht wordt geschonken aan het luik onderwijs.

Ook mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is blij dat de minister vast van plan is de Brusselse situatie van het onderwijs te verbeteren.

Mevrouw Sonja Van Lindt is aangenaam verrast dat de minister een pleidooi houdt voor een coherent beleid, in de zin dat gedacht wordt aan een bundeling van de middelen voor het Brussels onderwijs.

Ook de heer Gilbert Vanleenhove spreekt zijn waardering uit over het luik onderwijs van het Beleidsplan Brussel. Hij is verheugd dat er nu zeer duidelijk geopteerd wordt voor één Vlaams geïntegreerd onderwijsproject voor Brussel. Er was téveel versnippering van middelen en het lid vindt het een goede zaak dat nu efficiënt met de middelen wordt omgesprongen.

Mevrouw Sonja Van Lindt is van oordeel dat het Beleidsplan Brussel geen oog heeft voor de problematiek van het buitengewoon onderwijs en de rol van de PMS-centra. De minister repliceert dat de thematiek van het buitengewoon onderwijs en de PMS-centra inderdaad niet opgenomen is in dit beleidsplan omdat hieromtrent in het Brusselse geen grote noodsituaties bestaan. De PMS-centra zullen aan bod komen in het algemeen decreet op het secundair onderwijs. Op de vraag van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis of deze thematiek niet in een vroeger stadium kan aan bod komen, verklaart de minister dat hij dit niet noodzakelijk vindt.

Mevrouw Brigitte Grouwels meent dat prioritair aandacht moet gaan naar een aantal scharniermomenten in het onderwijs. Het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel is zeer aantrekkelijk en het leerlingenaantal blijft stijgen. Het kleuteronderwijs bereikt 20% van alle kinderen in Brussel. Hetzelfde lid vindt het uiterst belangrijk dat die kinderen in het Nederlandstalig onderwijs worden gehouden.

Mevrouw Brigitte Grouwels pleit in dit verband voor een degelijk onthaalbeleid. Wanneer ouders een keuze maken voor het Nederlandstalig onderwijs moet dat een bewuste keuze zijn. Dit moet ook aan anderstalige ouders duidelijk gemaakt worden en deze moeten bereid zijn daartoe zelf inspanningen te doen op vlak van de Nederlandse taal. Het lid dringt erop aan dat de minister hier zelf initiatieven zou treffen en dit onthaalbeleid zou versterken.

Wat de overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs betreft, stelt mevrouw Brigitte Grouwels vast dat de doorstroming verre van volledig is : er vallen heel wat kleuters af. Ook hier moeten bijzondere inspanningen worden geleverd om ons onderwijs aantrekkelijk te maken om te bekomen dat de kinderen ook doorstromen naar het Nederlandstalig lager onderwijs. Het lid pleit in dat verband voor het promoten van een volledige, 15-jarige Nederlandstalige schoolcarrière bij de ouders die kiezen voor Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

De minister beaamt dat de aangehaalde scharniermomenten zeer belangrijk zijn. De minister meent dat in deze discussie het infrastructureel beeld kan helpen. Hij pleit in dat verband inderdaad voor het promoten van een schoolcarrière van een vijftiental jaren. De minister meent dat hier een aantal dingen kunnen voorgesteld worden die zeer eenvoudig te verwezenlijken zijn. Hij denkt in dat verband bijvoorbeeld aan het gebruik van éénzelfde naam voor een aantal scholen (de campusidee). Zo verwijst de minister naar het Dendermondse waar een aantal kleine vrije scholen allemaal Heilig Maagdcollège zijn gaan noemen om die idee te promoten. Dit bracht een enorme doorstroming teweeg en zo werd een eigen schoolcultuur gecreëerd. Door gebruik van het Rotterdams overlegmodel kan volgens de minister ook in Brussel daaraan gewerkt worden met inbreng van de Vlaamse Gemeenschapscommissie .

Wat het onthaalbeleid betreft, begrijpt de minister de bekommernis van de leden maar hij benadrukt dat het beleid daar zelf niet veel kan aan doen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie kan daar wel bijzonder de aandacht op vestigen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen benadrukt dat zijn fractie, zeker voor het secundair onderwijs, de normen die vandaag gelden wil handhaven. Het Nederlandstalig secundair onderwijs heeft het immers zeer moeilijk in Brussel. Het lid wil voorkomen dat dit onderwijs verder in een negatieve spiraal terechtkomt. Hij is dan ook gekant tegen de verdere afbouw van richtingen in het secundair onderwijs.

De minister antwoordt dat zulks inhoudt dat concreet het KTA-Anderlecht zou behouden blijven alhoewel strikt genomen deze school de rationalisatienormen niet haalt. De minister vindt dit een voorbeeld van een slechte onderwijspolitiek want een fusie van KTA-Anderlecht met het KTA-Sint-Agatha-Berchem zou veel effectiever en toekomstgerichter zijn dan deze onderwijsinstelling 'blind' te redden. Overigens meldt de minister dat het dossier-KTA-Anderlecht onverdedigbaar is omdat er een onderzoek loopt tegen deze school wegens fraude inzake het inschrijven van hoogstwaarschijnlijk 26 fictieve leerlingen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen merkt uit het antwoord van de minister op zijn schriftelijke vraag op dat de meerkost die de gunstmaatregelen in Brussel met zich meebrengen, ongeveer het bedrag is dat de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks betaalt aan de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten.

Op de vraag van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis naar de timing van de uitvoering van dit luik onderwijs van het Beleidsplan Brussel, stelt de minister dat dit afhangt van de voortgang van de aan de gang zijnde gesprekken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De minister verklaart dat het volgend gesprek gepland is voor midden juni.

– Aanwending van de middelen

Mevrouw Sonja Van Lindt vindt het een goede zaak dat er extra middelen voor Brussel worden uitgetrokken en dat die coherent worden beheerd. Het lid vraagt of er reeds een evaluatie is gemaakt van de bestaande middelen die voor de bijzondere projecten in het Brussels onderwijs beschikbaar worden gesteld. In de Commissie voor Onderwijs stelde de minister immers dat de middelen niet altijd op een efficiënte wijze werden aangewend.

Ook mevrouw Brigitte Grouwels vindt het positief dat al de middelen die aangewend worden vanuit de Vlaamse Gemeenschap en de VGC gecentraliseerd worden in één fonds en samen zullen aangewend worden. Mevrouw Brigitte Grouwels herinnert er aan dat destijds, in 1971, toen de "vrijheid van het gezinshoofd" werd ingevoerd, door de Vlaamse Gemeenschap aangepaste normen voor Brussel werden ingevoerd. Het lid vraagt of de voorgestelde andere aanwending van de beschikbare middelen waarover de minister het had, ten koste gaat van die speciale normen ? Het lid benadrukt dat die aangepaste normen tot op heden de enige zekerheid en de basis vormden voor het Brussels onderwijs.

De minister beaamt dat de nieuwe voorgestelde aanpak inderdaad voor een stuk ten koste gaat van de Brusselnormen omdat hij kiest voor een voorwaardelijk systeem waarbij elke school zelf zijn visie zal moeten uitschrijven. Op basis van de voorstellen van de scholen zullen in de toekomst middelen worden toegekend. Het zullen wel specifieke Brusselse voorwaarden zijn. De toekenning van middelen – stelt de minister – gebeurt naar Rotterdams model. Zowel de Vlaamse overheid als de Vlaamse Gemeenschapscommissie zullen samen uitwerken hoe zij deze nieuwe aanpak zullen gestalten geven. Aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie zal dus een vrij grote inspraak gegeven worden.

Mevrouw Brigitte Grouwels is verheugd dat de extra ondersteuning voor anderstaligen niet alleen

geldt voor allochtonen maar dat ook anderstalige autochtonen daarvoor in aanmerking komen. Het lid vindt dat een zeer positieve zaak omdat alle Brusselse scholen geconfronteerd worden met anderstaligen.

Ook mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is voorstander van extra middelen voor ondersteuning van anderstalige Belgen. Dit lid is wel van oordeel dat die ondersteuning niet ten koste kan zijn van kansarmen die nog net iets meer nood hebben aan ondersteuning.

Ook de heer Luk Van Nieuwenhuysen vindt het zeer positief dat kinderen van alle anderstaligen in rekening worden genomen voor het bepalen van de bijzondere normen.

Mevrouw Brigitte Grouwels vraagt of naast het ondersteunen van de anderstaligen, ook een ondersteuning van Nederlandstaligen mogelijk is voor ver doorgedreven taalonderwijs ? De minister bevestigt dat dit inderdaad aan bod kan komen omdat het element kansarmoede in rekening wordt gebracht. Mevrouw Brigitte Grouwels is van oordeel dat doorgedreven taalonderwijs voor Nederlandstaligen ook een supplementair aantrekkelijk element kan zijn voor de Nederlandstaligen in het algemeen in het secundair onderwijs. De minister is van oordeel dat taalverwerving vooral in het basisonderwijs aan bod kan komen. Hij verklaart dat hij dit element wel in de discussie met de Vlaamse Gemeenschapscommissie in overweging wil nemen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis meent wat de extra middelen betreft, dat het basisonderwijs niet zozeer extra middelen nodig heeft, maar wel beheersbare middelen. Dit lid is eveneens van oordeel dat het beheersbaar maken van de middelen, door ze te groeperen in één fonds, niet ten koste mag gaan van de spreiding.

De minister meent dat moet gestreefd worden naar een logisch, beter gebalanceerde spreiding.

De heer Gilbert Vanleenhove vraagt in hoeverre er voor wat de fondsenstructuur betreft, een plafonnering is voor Vlaanderen ? Het lid is van oordeel dat deze middelen erg 'vraag-gestuurd' zijn en dus geen constant gegeven zijn in de onderwijsbegroting. Vandaar dat de heer Gilbert Vanleenhove wenst te vernemen of de minister voor deze aanpak jaarlijks een vast bedrag reserveert in de onderwijsbegroting ? Of zal de minister jaarlijks, afhankelijk van de vraag, dit bedrag aanpassen ?

De minister repliceert dat hij in de toekomst enkele jaren zal opteren voor een vast budget. Dit bedrag kan wel evolueren in relatie met eventueel veranderende voorwaarden en andere aanwending van dit instrument.

– *Projectmatige aanpak*

Mevrouw Sonja Van Lindt is van oordeel dat het gegeven dat Brusselse scholen niet altijd beroep doen op de beschikbare middelen, zijn oorzaak vindt in de administratieve rompslomp die directies dagdagelijks moeten vervullen en waarover zij hun beklag doen. Vele directies stellen dat zij heel wat formaliteiten moeten doorlopen en uitgewerkte voorstellen moeten indienen die uiteindelijk niet leiden tot de toekenning van een project. Het lid vraagt die gedachtegang in overweging te nemen.

Wat de projectfinanciering betreft, stelt mevrouw Brigitte Grouwels samen met de minister vast dat er onvoldoende gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheden inzake extra-omkadering die voorhanden zijn. Zij heeft wel vastgesteld dat het Nederlandstalig vrij gesubsidieerd basisonderwijs toch zoveel mogelijk gebruikmaakt van de OVBUren. Ook mevrouw Brigitte Grouwels is van oordeel dat de administratieve rompslomp die gepaard gaat met het indienen van projecten veel scholen afschrikt. Vele scholen stellen dan ook ten onrechte dat het sop de kool niet waard is.

Ook de heer Gilbert Vanleenhove sluit zich aan bij de opmerkingen die gemaakt werden over de administratieve rompslomp die gepaard gaat met de indiening van de huidige projecten. Hetzelfde lid verklaart dat deze thematiek bij de bezoeken die de Commissie voor Onderwijs aan een aantal Brusselse scholen bracht, door de directies geregeld werd gemeld als een ernstige handicap.

Mevrouw Brigitte Grouwels pleit trouwens voor een afstappen van de projectmatige aanpak van jaar tot jaar – zij is van oordeel dat de minister daarover uitspraken in die zin deed – en zij is voorstander van een projectfinanciering voor een langere termijn.

Ook mevrouw Cecile Verwimp-Sillis pleit ervoor om het experimenteel karakter van een aantal projecten te beëindigen. Het experimenteel karakter verwekt een graad van onzekerheid bij de directies en de positieve elementen van de projecten zouden moeten structureel ingebed worden in het onderwijsaanbod.

Mevrouw Brigitte Grouwels vraagt hoe de minister concreet de autonomie van het lokale schoolbeleid

ingevuld ziet. Het lid benadrukt dat een school in Molenbeek een totaal andere school is qua sociale samenstelling dan een school in Ukkel of Sint-Pieters-Woluwe. Elke Brusselse school heeft haar eigen karakter en moet een aangepast beleid kunnen uitbouwen.

Wat de projectmatige aanpak betreft, repliceert de minister dat de lopende projecten niet in een experimentele fase zitten. Oorspronkelijk was dat zo. De minister is het ermee eens dat het jaarlijks karakter van deze projecten best gewijzigd wordt. Hijzelf pleit voor driejaarlijkse projecten.

De minister is wel gekant tegen het organiek regelen van deze projecten. Vanuit de filosofie dat het beleid continu moet kunnen bijsturen op basis van een aantal managementtechnieken van doelmatigheidscontrole e.d., pleit de minister voor de voorwaardelijkheid van deze projecten bovenop een lineaire financiering en tegen het structureel maken van deze formule. De minister spreekt wel van een originele voorwaardelijkheid voor Brussel. Hij is het eens met de visie van mevrouw Brigitte Grouwels om veel autonomie toe te kennen aan de lokale school die zelf vanuit haar eigenheid het contract moet kunnen invullen. De minister is het er volkomen mee eens dat het gezien de eigenheid van elke Brusselse school onzinnig is een soort van blauwdruk voor te stellen vanuit de overheid. De minister is derhalve voorstander om een contract af te sluiten met elke school voor de toekenning van bijkomende Brusselse middelen. Elke school kan dan zelf een concrete invulling voorstellen, op basis waarvan de overheid de middelen toekent. De inspectie wordt belast met de doelmatigheidscontrole van het aangegane contract.

Wat de bureaucratische rompslomp betreft, erkent de minister dat die voor een stukje aanwezig is. De minister meent dat zulks inherent is aan dergelijke voorwaardelijke projecten. Maar hij is van oordeel dat verschillende scholen via andere kanalen verzekerd zijn van een financiering. Wie bijvoorbeeld via de gemeente gelden ontvangt, ziet op tegen het gebruiken van andere kanalen om bijkomende middelen te verwerven. De minister stelt echter ook dat het driejaarlijks karakter van de projecten de bureaucratische rompslomp zal doen vermindere. De minister is bovendien van oordeel dat als de scholen meer zelf een voorstel creatief kunnen indienen, de rompslomp vermindert.

– *Omgevingsfactoren*

Mevrouw Sonja Van Lindt herinnert aan de stelling die de minister verwoordde in de Commissie voor Onderwijs om het onderwijs aantrekkelijker te

maken. Het lid is van mening dat dan, naast de noodzakelijke pedagogische aanpak en het ter beschikking stellen van middelen, evenzeer aandacht moet gaan naar de omgevingsfactoren die het onderwijs aantrekkelijker kunnen maken. In dit verband denkt mevrouw Sonja Van Lindt aan de infrastructuur, de veiligheid van de gebouwen en de bereikbaarheid van de school, gegeven de geografische ligging. Bepaalde scholen zijn ondanks hun kwaliteit, immers minder aantrekkelijk omwille van hun ligging en daaruit voortvloeiend hun gebrekkige mobiliteit (veel pendeltijd). Het lid dringt naast het bestaande overleg met de VGC aan op een uitgebreider overleg om ook aan het euvel van de abonnementen tegemoet te komen.

Ook mevrouw Brigitte Grouwels vraagt aandacht voor de problematiek van de infrastructuur. Zeker in de oudere wijken van Brussel laat de infrastructuur veel te wensen over en moet gewerkt worden in soms erbarmelijke omstandigheden. Het lid vraagt of er terzake enige perspectieven zijn ?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis benadrukt eveneens dat de schoolgebouwen te wensen over laten. Door het succes van het Nederlandstalig onderwijs is er het bijkomend probleem van een gebrek aan uitbreidingsmogelijkheid voor een aantal scholen. Het probleem zou zich vooral situeren in de gemeentescholen waar er overleg moet zijn tussen de gemeenten en de Vlaamse Gemeenschap. Dit overleg loopt niet van een leien dakje.

Ook de omgeving van de school moet veilig zijn, wat nu in een aantal kansarmere buurten niet het geval is. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis herinnert eraan dat het schoolopbouwwerk vroeger onder de VFIK-gelden ressorteerde. Is nu de VGC bevoegd of ressorteert dit onder het Sociaal Impulsfonds ?

De minister bevestigt dat schoolopbouwwerk inderdaad mogelijk is via het Sociaal Impulsfonds.

De minister repliceert dat de thematiek van de omgevingsfactoren en de gebrekkige infrastructuur een algemeen Vlaams probleem is. De minister erkent dat er in Brussel wel degelijk een specifiek probleem is omdat men daar na 1971 een wildgroei heeft gekend. Er zijn dikwijls gebouwen in gebruik genomen die totaal ongeschikt zijn om te fungeren als schoolgebouw. Deze vaststelling is met andere woorden vandaag niet nieuw. Ze was er op het ogenblik dat men die gebouwen heeft aangewend als schoolgebouw.

– Sociale relevantie versus culturele relevantie

Mevrouw Brigitte Grouwels is het eens met de nadruk die de minister legt in zijn beleid op de sociale relevantie van het onderwijs. In die optiek is het lid ook voorstander van een duidelijke strategische aanwezigheid van het Nederlandstalig onderwijs in gemengde en migrantenwijken. Het lid hoopt echter dat deze sociale relevantie niet in tegenspraak komt met de culturele relevantie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Een goede spreiding van het Nederlandstalig onderwijs over geheel Brussel is zeer belangrijk. Dit was trouwens ook een element van de genomen optie van de vrijheid van het gezinshoofd : ouders moeten overal in Brussel bewust de keuze hebben tussen Franstalig of Nederlandstalig onderwijs. Het lid hoopt dus dat door het beleid van een sociale relevantie de culturele relevantie niet wordt weggecijferd.

De minister stelt dat hij het volkomen eens met de opmerking van mevrouw Brigitte Grouwels in verband met de culturele relevantie. De minister pleit in dat verband voor een rationeel inzicht in verband met de inplanting van de Brusselse scholen wat ten goede komt aan de culturele aanwezigheid. De minister herhaalt dat de huidige inplanting van het secundair onderwijs in Brussel – ASO in het oosten en TSO – BSO in het westen – daaraan niet beantwoordt. Hij pleit voor een herschikking op dat vlak en is gekant tegen een consacrerende van de huidige wildgroei. Op de vraag van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis naar een verklaring van de eigenaardige spreiding van het aanbod in Brussel, herhaalt de minister dat deze situatie historisch gegroeid is vanuit een wildgroei.

Wat de strategische aanwezigheid in gemengde wijken betreft, kan de heer Luk Van Nieuwenhuysen zich aansluiten bij mevrouw Brigitte Grouwels die zich verheugt in het toenemend succes van het Nederlandstalig onderwijs. Maar het lid wijst op de andere kant van de medaille van dit succes : de toename van het aantal anderstaligen in het Nederlandstalig onderwijs. Dit mag niet tot gevolg hebben dat jonge Vlaamse gezinnen Brussel verlaten of ervoor kiezen hun kinderen naar Vlaamse scholen in de Rand te sturen. De heer Luk Van Nieuwenhuysen vreest dan ook dat het grote succes van het Nederlandstalig onderwijs de verdere uitwijking van Vlamingen uit Brussel stimuleert. De té grote aanwezigheid van anderstaligen beschouwen vele ouders, volgens hetzelfde lid, als kwaliteitsnivellerend. De heer Luk Van Nieuwenhuysen vraagt zich daarenboven af of het pedagogisch verantwoord is kinderen voor wie het Nederlands de

huis- noch omgangstaal is en slechts de derde taal is, in te schrijven in Nederlandstalige scholen. Daarom pleit hetzelfde lid ervoor een ontradingscampagne te organiseren naar de ouders van dergelijke kinderen.

De minister geeft toe dat het succes van het Nederlandstalig onderwijs inderdaad een probleem kan inhouden naar het gedrag van Vlaamse ouders inzake de schoolkeuze van hun kinderen. Hij is wel geen voorstander van een directe ontradingscampagne maar is akkoord dat men zich meer moet bewust zijn van dit fenomeen en er een bijzondere zorg moet aan besteden. De minister kan zich wel inbeelden dat Vlaamse ouders zich ernstige vragen stellen als zij merken dat in sommige scholen een zodanige aanwezigheid is van anderstaligen dat ook op de speelplaats de voertaal het Frans wordt. De minister verklaart dat hij eind september bij een bezoek aan een Brusselse basisschool zelf die ervaring had : de leerlingen in het eerste studiejaar verstonden geen Nederlands wel Frans. In het derde en vierde studiejaar heeft men datzelfde probleem echter niet meer alhoewel de populatie wezenlijk niet verschillend is.

De laksheid waarmee het Frans tot voertaal wordt gepromoveerd op de speelplaats, stoort de minister wel. Dan krijgt men inderdaad de beeldvorming dat Vlaamse ouders hun kinderen niet meer naar deze scholen sturen. Dan krijgt men een contraproductieve beweging : ouders kiezen dan voor een Franstalige school of sturen hun kinderen naar een Vlaamse school in De Rand. De minister is dan ook van oordeel dat het beleid zich over die tendens ernstig moet beraden.

– Diversen

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is van oordeel dat het Vlaams onderwijs terdege rekening moet houden met de Franstaligen. Het lid meent dat als het niet goed gaat in het Nederlandstalig onderwijs dit ook te maken heeft met het feit dat het nog slechter gaat in het Franstalig onderwijs. Zij pleit terzake voor overleg met de Franstalige Gemeenschap.

De minister verklaart dat het overleg beperkt is tot een louter informatief – weliswaar vriendschappelijk – gesprek met de Franstalige Gemeenschap.

Louter inhoudelijk bevestigt de minister dat het overleg echter moeilijk ligt.

Zo vermeldt de minister dat hij reeds jaren het probleem van de openingsuren van de scholen signaleert als groeiend maatschappelijk probleem. Er zou een gecoördineerde actie moeten gebeuren rond problemen van tijdsbesteding van jongeren tussen het tijdstip van het beëindigen van de lessen en het uur van thuiskomst van de ouders. In die tussenperiode is er een probleem dat zelfs lokaliseerbaar is zowel in functie van druggebruik als in functie van andere elementen. Alle verwittigingen aan de jurisdictionele autoriteiten leiden tot de dag van vandaag tot geen enkel gevolg. De minister beaamt dat mevrouw Laurette Onkelinx ook deze bekommernis deelt.

Ook het spijbelprobleem is een bekommernis van beide gemeenschappen. Er is nu wel een samenwerkingssakkoord gesloten in verband met de leerlingenregistratie tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

De minister verduidelijkt dat telkens er een probleem is dat de beide gemeenschappen aanbelangt, er naar oplossingen gezocht wordt. Andere problemen in de sfeer van de omgevingsfactoren kan het beleid slechts signaleren.

Mevrouw Brigitte Grouwels vindt het positief dat er nog een gesprek mogelijk is maar ze stelt vast dat er geen geïnstitutionaliseerde plaats meer bestaat waar Franstaligen en Vlamingen kunnen overleggen.

Het lid vraagt of het probleem van de instapleeftijd van de kleuters werd aangekaart bij de Franstaligen. Mevrouw Brigitte Grouwels meent dat de beperking van de instapmomenten tot een vijftal per jaar, leidde tot een verlies aan kleuters in het Nederlandstalig onderwijs. Zij pleit terzake voor overleg met de Franstaligen en dringt aan op éénzelfde regelgeving in de Franse Gemeenschap.

De minister verduidelijkt dat er over de problematiek van de instapleeftijd van de kleuters wel degelijk een gesprek aan de gang is met de Franstaligen. En de minister heeft zelfs de indruk dat de Franse Gemeenschap overweegt het Vlaamse voorbeeld te volgen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis pleit voor specificiteit in de lerarenopleiding en navorming in Brussel. Zij is van oordeel dat de specifieke Brusselse problemen een gedifferentieerde benadering vereisen. Hetzelfde lid verwijst naar de noodoproep van een aantal Brusselse begeleiders die stellen dat het peil van leerlingen die zij begeleiden, gemiddeld twee jaar achter is op het gemiddelde peil in Vlaan-

deren. De verantwoordelijkheid daarvan ligt bij de leerkracht. Vandaar dat het lid pleit voor meer aandacht en meer middelen voor de lerarenopleiding en de navorming.

De minister stelt dat hij verbaasd is over de vraag naar de lerarenopleiding. Hij wenst zich niet te moeien in de lerarenopleiding omdat het niet de taak is van de overheid om zich te moeien met het pedagogisch project. De minister stelt vast dat enerzijds scholen op basis van de Grondwet vrijheid eisen om hun pedagogisch project in te vullen. Anderzijds wordt aan de minister gevraagd zich te moeien met het pedagogisch project. De minister benadrukt nogmaals dat hij zich niet wenst in te laten met deze aangelegenheid. Hij verklaart overigens dat differentiatie overal in Vlaanderen aanwezig is in de lerarenopleiding. De minister wenst enkel de basiscompetentie op te leggen en is niet bereid elkeen in Vlaanderen voor te bereiden op de specifieke Brusselse problematiek.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis betwijfelt of de differentiatie aan bod komt in elke lerarenopleiding, ook wat betreft buitengewoon onderwijs. De minister stelt dat daarvoor een afzonderlijke module bestaat.

Wat de navorming betreft, repliceert de minister dat dit een zaak is die de leerkrachten op basis van eigen inzet in hun vrije tijd en niet binnen de arbeidstijd moeten verwerven.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt of er cijfers beschikbaar zijn over de gezondheid van de leerkrachten in het Brussels onderwijs. Zijn deze leerkrachten vaker afwezig wegens ziekte dan de andere leerkrachten in Vlaanderen, gelet op het speciale karakter van het onderwijs in Brussel ?

Wat het ziektebeeld in Brussel betreft, verklaart de minister dat hij het antwoord schuldig moet blijven. Globaal genomen meent de minister trouwens dat de onderwijsmensen té veel ziek zijn. Maar of Brusselse Vlaamse onderwijsmensen meer ziek zijn dan hun collega's in Vlaanderen, betwijfelt de minister.

Met betrekking tot het luik hoger onderwijs van het Beleidsplan Brussel stelt de heer Gilbert Vanleenhove vast dat in het beleidsplan zeer duidelijk wordt geponeerd dat de Vlaamse regering de toekomst van het Nederlandstalig hoger onderwijs zal waarborgen. In zijn toelichting heeft de minister wel duidelijk laten verstaan dat het hoger onderwijs ook in Brussel onder de rationaliseringsnormen valt die gelden voor heel Vlaanderen. De

minister beaamt terzake de interpretatie van de heer Gilbert Vanleenhove.

De heer Gilbert Vanleenhove vraagt of het beleid een idee heeft van het aantal Nederlandstaligen dat Franstalig onderwijs volgt in Brussel en de beweegredenen van de ouders om die keuze te maken. Het lid heeft zijn twijfel dat de bewering dat het Nederlandstalig onderwijs aan kwaliteit inboet door de aanwezigheid van anderstaligen, – bewering die hij onterecht vindt, – dé oorzaak zou zijn van de instroom van Nederlandstaligen in het Franstalig onderwijs.

De minister verklaart dat hij geen cijfers heeft over de aanwezigheid van het aantal Nederlandstaligen van de negentien Brusselse gemeenten dat school loopt in het Franstalig onderwijs. Globaal lopen ongeveer een 10.000-tal Vlaamse kinderen school in het Franstalig basis- en secundair onderwijs. De minister meent dat in die cijfers rekening werd gehouden met de Vlaamse rand rond Brussel, Brussel zelf en marginaal een aantal kinderen uit Antwerpen en Gent. De minister besluit dat er derhalve meer Nederlanders aanwezig zijn in het Nederlandstalig onderwijs dan Vlamingen in het Franstalig onderwijs.

LUIK WELZIJN

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op maandag 9 juni 1997 een gedachtewisseling met minister Luc Martens over het beleidsdomein Welzijn.

I. Toelichting door de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

Wat het beleidsdomein Welzijn betreft wenst de minister volgende items kort toe te lichten : Kind en Gezin, minderhedenbeleid, algemeen welzijns-werk, gezins- en bejaardenhulp en gehandicaptenbeleid.

– Kind en Gezin

Het Beleidsplan Preventieve Zorg, dat reeds in de vorige regering werd voorbereid door minister

Demeester, voorziet in extra-ondersteuning voor Brussel.

In eerste instantie worden de consultatiebureaus sterker uitgebouwd : het aantal stijgt van zeven naar tien. Bijkomend worden negen steunpunten uitgebouwd.

In tweede orde worden ook de kinderdagverblijven relatief vermeerderd in aantal en krijgen zij minder zware bezettingsnormen dan in de rest van Vlaanderen.

De dienst voor opvanggezinnen moet in Brussel slechts tien opvanggezinnen begeleiden daar waar voor de rest van Vlaanderen de norm op vijftien ligt.

Tenslotte is er de bijzondere kinderopvang zoals die verloopt via centra voor hulpverlening bij kindermishandeling en gezinsplaatsing die eveneens in Brussel een bijzondere benadering krijgt.

De minister verklaart dat het Beleidsplan Preventieve Zorg in volle uitvoering is en naar het einde van dit jaar zal geïmplementeerd worden.

Voor het Beleidsplan Kinderopvang werkt men aan een strategisch plan. De budgettaire weerslag zal voluit in 1999 uitwerking hebben. In dat beleidsplan zal er specifieke aandacht gaan naar de grootsteden, niet uitsluitend naar Brussel. De minister verduidelijkt dat het vandaag nog maar gaat over een strategische denkoefening die nog moet gefinaliseerd worden en waardoor de regering nog niet gebonden is.

Wat de buitenschoolse kinderopvang betreft, verklaart de minister dat de ontwerpbesluiten op vraag van minister Van Asbroeck werden aangepast in functie van en met respect voor de Brusselse overleg- en beslissingsstructuren. De budgettaire weerslag is afhankelijk van de initiatieven die getroffen worden.

Over het dossier van de tewerkstelling via het Interdepartementaal Begrotingsfonds verklaart de minister dat er enige spanning was met de Franse Gemeenschap. Vanuit die gemeenschap bestond er een samenwerkingsakkoord met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is de bedoeling van de minister ook langs Vlaamse zijde tot een soortgelijk samenwerkingsakkoord te komen om op een dergelijke wijze ook een aantal IBF-ers, in de orde-grootte van 30 tot 50 FTE, ter beschikking te stellen. Deze personeelsleden kunnen in de niet-commerciële sociale en culturele sector tewerkgesteld

worden. De minister denkt in dat verband onder meer aan gezins- en bejaardenhulp, voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang. Per arbeidsplaats kan men beschikken over 610.000 frank, de initiatiefnemer moet de rest van de loonkost dragen. De minister stelt wel vast dat een aantal arbeidsplaatsen niet werden ingevuld omdat de initiatiefnemer het restant van de loonkost niet kon dragen.

– Minderheden

De minister verklaart dat het ontwerp-decreet over het minderhedenbeleid eerlang op de vergadering van de regering zal geagendeerd worden. Dit ontwerp voorziet in een afzonderlijk luik voor Brussel. Brussel krijgt de status van een afzonderlijke provincie met een ondersteuning naar de Foyer toe, en samenwerking en overleg met de VGC.

Voor de minderheden zijn er ook inspanningen vanuit de interdepartementale commissie ethnisch – culturele minderheden – waar ook de VGC bij betrokken is – met betrekking tot Nederlandse taallessen voor volwassenen voor allochtonen. De vrijwilligers krijgen ondersteuning. Een omzendbrief die nog met het kabinet van staatssecretaris Vic Ancliaux moet gefinaliseerd worden, is voor het volgende schooljaar aangepast aan de Brusselse situatie.

Tenslotte zijn er op vlak van de minderheden inspanningen in het raam van de armoedebestrijding (schoolopbouwwerk).

– Algemeen welzijnswerk

Hier moet vooral gewezen worden op 'slachtofferhulp' en het 'justitiële welzijnswerk'.

De minister verwijst naar de erkenning – in december 1995 – van het 'Groot-eiland', polyvalent centrum voor ambulant welzijnswerk dat als werkgebied het centrum van de stad heeft. Er was bij de aanvang van dit jaar de voorlopige erkenning en oprichting van welzijnsteams in de gevangenissen van Vorst en Sint-Gillis.

De minister verklaart dat er nu een aantal bijkomende middelen voorhanden zijn voor algemeen welzijnswerk (50 miljoen frank) en het algemeen Vlaams actieplan (59 miljoen frank). Deze middelen zullen in zeer belangrijke mate naar Brussel zelf georiënteerd worden, de beslissingen terzake

volgens eerstdaags. Maar de minister verduidelijkt dat hij streeft naar een aantal uitbreidingen in Brussel. Zo zal het 'Groot-eiland' versterkt worden met één voltijdse eenheid voor slachtofferhulp, ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk. Er komt ook één voltijdse eenheid van sociaal bemiddelaar bij die in de gevangenis van Sint-Gillis optreedt als maatschappelijk werker. Die maatschappelijk werker vervult een brugfunctie tussen de gedetineerden en de buitenwereld : de essentie van zijn opdracht is dat hij mee de terugkeer van de gedetineerde naar de samenleving helpt voorbereiden via contacten met de VDAB, huisvesting, e.d.

De minister bevestigt dat Groot-eiland zal versterkt worden op administratief vlak (+500.000 frank) ; éénzelfde bedrag gaat naar de werking in de sfeer van het gezins- en relationele werk.

Halle-Vilvoorde krijgt 18 miljoen frank bij voor erkenning en uitbreiding van het algemeen welzijnswerk.

– Gezins- en bejaardenhulp

De minister verklaart dat de uitbreiding van het budget vooral moet gaan naar de achtergestelde gebieden. De sector is historisch gegroeid en men stelt een verscheidenheid vast in Vlaanderen. Er was in Brussel en Vlaams-Brabant duidelijk een achterstand ten aanzien van de rest van Vlaanderen. De minister heeft dan ook beslist dat de geplande uitbreiding voor 1997 volledig naar Vlaams-Brabant en Brussel moet gaan. Globaal gaat het om een vermeerdering met 52 FTE of 80.000 uren gezins- en bejaardenhulp.

Wat de rusthuizen betreft, benadrukt de minister dat alles wordt gedaan om het eerste Vlaamse rusthuis te realiseren in Brussel. Er ligt een concreet project voor het bouwen van 44 rusthuisbedden in Neder-Over-Heembeek op tafel. De minister bevestigt wel dat de uiteindelijke realisatie gekoppeld is aan de hele discussie rond het tekort van de rusthuizen en rust- en verzorgingstehuizen die nu gevoerd wordt. De minister verwijst naar een protocol dat vandaag getekend werd tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten en dat handelt over de omzetting in de komende vijf jaar van jaarlijks 5.000 rusthuisbedden in rust- en verzorgingstehuisbedden. Dit gaat echter gepaard met een bevrozing van de voorafgaande toegekende vergunningen. De Vlaamse overheid heeft een duidelijke programmatie m.b.t. het aantal rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen en service-flats.

Er is een afspraak om de 12.000 voorafgaande vergunningen te activeren wat impliceert dat er dit jaar 1.500 worden geactiveerd. Door dat moratorium moet er een antwoord gezocht worden op de vraag van Neder-Over-Heembeek.

Voor de dagverzorgingscentra geldt als spelregel dat deze dagverzorgingscentra maar kunnen gerealiseerd worden in samenspel met de rusthuizen. Het gegeven dat er in Brussel geen Nederlandstalig rusthuis is, geeft problemen. De minister bevestigt dat er een tweetal aanvragen zijn ingediend om erkend te worden als dagverzorgingscentrum in Brussel, maar stelt dat men in de impasse zit omdat het ankerpunt nl. het rusthuis ontbreekt. De minister hoopt evenwel via het ontwerp van het thuiszorgdecreet hiervoor een oplossing te bieden.

– Gehandicaptenbeleid

Momenteel is voorzien dat alle aanvragen vanuit Brussel een voorkeursbehandeling krijgen bij het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap.

De minister stelt evenwel vast dat de gehandicaptenvoorzieningen zeer moeilijk een gepaste huisvesting vinden in het Brusselse. Meestal wordt zelfs het onderzoek commodo en incommodo negatief bevonden waardoor zelfs niet tot uitbating kan worden overgegaan. De minister bevestigt dat er thans twee aanvragen ingediend werden : de Poel (91 eenheden) en Opaal (15 eenheden). Beiden kregen van de Vlaamse overheid een vergunning maar vonden nog geen huisvesting om te starten.

– Sociaal Impulsfonds

De minister verduidelijkt dat de 80 miljoen frank aan trekkingsrechten voor dit fonds voor 1996 nog niet werden uitgeput. Voor een bedrag van 56,9 miljoen frank werd overgedragen naar 1997 bovenop het geïndexeerde bedrag van 81,2 miljoen frank aan trekkingsrechten voor dit jaar.

– Vestiging van de provinciale zetel van Kind en Gezin

De minister verduidelijkt dat er een discussie wordt gevoerd over de vestiging van de provinciale zetel van Kind en Gezin : wordt het Leuven of

Brussel. De comités van Brussel en Vlaams-Brabant brachten terzake een advies uit dat door de administratie thans wordt onderzocht. Daarna zal de minister een beslissing treffen waarbij rekening wordt gehouden met de aandacht die vele Brusselse parlementsleden hierop vestigden.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

De heer Walter Vandenbossche vraagt of de minister reeds enige oplossing heeft voor de problematiek van de aanbouw van service-flats in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het lid verklaart dat het verlaten van Brussel blijkbaar wordt aangemoedigd door de service-flats in Heverlee te promoten.

De minister repliceert dat het dossier van de service-flats tot de bevoegdheid van minister Demeester behoort omdat deze ontwikkeling mee vanuit VIPA gebeurt.

Wat het dossier van de Bijzondere Jeugdzorg in Brussel betreft, signaleert de heer Walter Vandenbossche het probleem van het afstemmen van de taal voor de sanctie. Het lid dringt aan op een coördinatie van het beleid op dat vlak door overleg met de andere gemeenschap.

De minister is gevoelig voor de uitgedrukte zorg. Hij wijst erop dat men vanuit de administratie één en ander heeft gepoogd in goede banen te leiden maar dit kon echter niet worden gefinaliseerd, niet door onwil of gebrek aan inspanningen. De minister engageert zich om dit dossier opnieuw te activeren. De minister stelt zich wel enkele vragen rond de positionering van de bijzondere jeugdzorg ten aanzien van de federale overheid : er is enerzijds de gedwongen hulp (vanuit de jeugdrechtsbank), anderzijds de vrijwillige hulp (vanuit de gemeenschappen). Maar dit lijkt hem niet typisch voor Brussel alleen. De heer Walter Vandenbossche pleit voor een 'co-communautaire' houding in plaats van een bicommunautaire houding wat wel initiatieven vergt van de Vlaamse regering.

Mevrouw Brigitte Grouwels wijst erop dat voor een stedelijke omgeving als Brussel de infrastructuurnormen die gelden in de rest van Vlaanderen té hoog liggen voor Brussel. Zo merkt hetzelfde lid op dat onder meer de kinderdagverblijven op een kleinere oppervlakte dienstverlening moeten aanbieden. Zij vraagt in hoeverre hiermee wordt rekening gehouden.

De minister antwoordt dat er voor Brussel geen bijzondere normen gelden. De minister verklaart trouwens daar niet veel voor te voelen omdat hij meent dat men in Brussel niet kleiner gehuisvest zou zitten dan in andere grootsteden. Mevrouw Brigitte Grouwels pleit toch voor enige soepelheid voor de toepassing van de normen in Brussel. De minister blijft erbij dat dezelfde normen moeten gelden als elders.

Mevrouw Brigitte Grouwels merkt op dat het Vlaams welzijnsbeleid (en ook het cultuurbeleid) via tewerkstellingsprogramma's wordt gevoerd. Institutioneel is een tewerkstellingsbeleid een gewestmaterie wat maakt dat die wijze van werken niet kan geoperationaliseerd worden in Brussel omdat men daar op een institutionele muur botst. Alhoewel hetzelfde lid de minister hoorde verklaren dat daar via 'weerwerkers in Brussel' een mouw aan kan gepast worden, pleit het lid voor een structurele oplossing voor deze problematiek.

De minister verklaart dat ei zo na het akkoord rond is en dat minister Kelchtermans principieel bereid is wat aan bijzondere programma's zit in zijn bevoegdheid over te dragen aan de functionele ministers. Op dat ogenblik kan de minister dan wel stappen ondernemen onder meer op vlak van buitenschoolse kinderopvang. Op de vraag van mevrouw Brigitte Grouwels of zulks impliceert dat ook Vlaamse weerwerk-gesco's in Brussel kunnen ingezet worden, antwoordt de minister bevestigend.

Wat het algemeen welzijnswerk (slachtofferhulp en het justitiële welzijnswerk) betreft, stelt mevrouw Brigitte Grouwels vast dat in Brussel een groot deel van dit beleidsdomein vanuit een federale invalshoek in de vorm van veiligheidscontracten wordt gevoerd. Zij meent dat in de praktijk de Vlaamse initiatieven veel te weinig betrokken worden in die veiligheidscontracten. Nochtans is hetzelfde lid van mening dat deze materie vanuit haar natuur zelf een gemeenschapsmaterie is. Zij pleit dan ook voor een overleg met de federale overheid opdat voldoende rekening wordt gehouden met de inbreng vanuit Vlaamse hoek.

Met betrekking tot slachtofferhulp en het justitiële welzijnswerk verklaart de minister dat er overleg is met de minister van Justitie en zeer in de marge met Binnenlandse Zaken. Verder stelt de minister vast dat veel van deze initiatieven op het terrein gebeuren zonder enige vorm van overleg. De minister is van oordeel dat het overleg zelf niet geregistreerd wordt als een voldoende soepel instrument : ofwel is er het informele interkabinet-

tenoverleg, ofwel zijn er de interministeriële conferenties. Idealiter pleit de minister voor een reflectieperiode van een aantal weken vooraleer beslissingen hun definitief karakter krijgen zodat er een overleg tussen gemeenschappen en gewesten en de federale overheid kan georganiseerd worden. De minister is dan ook voorstander dat de verdere staatshervorming oog moet hebben voor de globale problematiek van overleg tussen de verschillende overheden. De heer Herman Suykerbuyk merkt op dat er zelfs geen overleg is op het terrein wat nog erger is dan het ontbreken van overleg tussen de overheden. Exemplarisch stelt de minister dat hij werd geïnterpelleerd over de problematiek van de straathoekwerkers die echter tot de bevoegdheid van het federale ministerie van Binnenlandse Zaken behoort.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis benadrukt dat de sector van de slachtofferhulp en het justitiële welzijnswerk een sector is die met veel vrijwilligers werkt en waar ook via de veiligheidscontracten een groot optreden is van de federale overheid. Het lid vraagt of er samenwerking en afspraken gemaakt zijn tussen enerzijds de vrijwilligers en anderzijds de betaalde krachten en de verschillende overheden.

De minister repliceert dat er per definitie in het domein van de slachtofferhulp moet samengewerkt worden. In ieder centrum van slachtofferhulp gebeuren de eerste contacten en de begeleiding door een ploeg van vrijwilligers en is het structureel voorzien dat de beroepskrachten en de vrijwilligers samenwerken en afspraken maken. Op de vraag naar het spanningsveld tussen vrijwilligers en professionelen, is de minister van oordeel dat zich niet zozeer daar problemen stellen – dat zou blijken uit een algemene studie over vrijwilligerswerk die pas verschenen is – de spanningen zijn niet typisch voor deze sector.

Met betrekking tot de discussie over de vestiging van de provinciale zetel van Kind en Gezin pleit mevrouw Brigitte Grouwels met klem voor Brussel. Zij argumenteert die keuze door de centrale strategische ligging en zou het een verkeerde politiek vinden als men belangrijke Vlaamse instellingen uit Brussel weghaalt.

Ook voor de heer Luk Van Nieuwenhuysen zou de vestiging van de provinciale zetel van Kind en Gezin in Leuven nefast zijn en neerkomen op een negatie van de pleidooien vanuit alle fracties om Vlaamse instellingen in Brussel te houden.

De minister repliceert dat er een onderscheid moet gemaakt worden. Hij wil eerst alle elementen hebben vooraleer te beslissen. Hij begrijpt ook de vraag van de burgemeester van Leuven, de provinciale hoofdstad die zijn stad tot hoofdstad wil maken. De minister vindt de vraag dan ook niet onlogisch omdat de situatie zo is in alle andere provincies.

De minister stelt daarenboven dat er een onderscheid moet gemaakt worden tussen de hoofdzetel van Kind en Gezin die in Brussel gevestigd is en een provinciale zetel die niet noodzakelijk in Brussel moet geconcentreerd worden. Het lijkt de minister logisch dat de hoofdzetel van Kind en Gezin in Brussel, de hoofdstad, blijft gevestigd tenzij men pleit voor een totaal andere benadering vergelijkbaar met Nederland waar een deconcentratiebeleid wordt gevoerd.

Wat de opvulling van de administratie van Kind en Gezin betreft, pleit mevrouw Brigitte Grouwels ervoor deze in Brussel op peil te houden. Zij krijgt toch nog signalen dat het personeel dat afwezig is wegens ziekte, edg. niet wordt vervangen. Er is sprake van een tekort aan verpleegkundig personeel op het terrein. De minister repliceert dat deze problematiek inherent is aan het ambtenarenstelsel dat zijn eigen rigiditeiten kent.

De heer Michiel Vandenbussche pleit ervoor om de betrokkenheid van de Vlaamse regering naar de Brusselse gemeenten te intensifiëren. Het lid vindt dat de Vlaamse Gemeenschap zich meer rechtstreeks tot de gemeenten zou moeten richten voor de uitbouw van Nederlandstalige voorzieningen op lokaal niveau. Hij dringt erop aan dat er een inventaris komt van alle initiatieven die de minister effectief op het beleidsdomein Welzijn reeds genomen heeft naar de gemeenten. Hetzelfde lid vraagt naar concrete plannen en initiatieven op dat vlak.

De minister verduidelijkt dat er voor het beleidsdomein Welzijn een beperkt aantal sporen lopen vanuit de regering (problematiek van rusthuizen en ziekenhuizen), maar in essentie is de VGC de draaischijf. De meeste gesprekken blijven lopen langs de klassieke kanalen die daarvoor gecreëerd werden.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verwijst naar een studie die verscheen in het driemaandelijks tijdschrift van het Contact- en Cultuurcentrum (CCC) en waar melding wordt gemaakt van een bedrag van 16 miljard frank dat vanuit Vlaanderen naar Brussel gaat. Het lid stelt dat telkens wordt gespecificeerd voor welk percentage van het globale

bedrag per beleidsdomein het dan gaat. Zo gaat er voor onderwijs 6% van het totale budget naar Brussel, voor cultuur is dat 6,8%, voor gezondheidszorg 3,1% en voor welzijn slechts 1,8%. Het lid vermoedt dat dit laag cijfer voor welzijn te maken heeft met het historisch gegeven waarnaar de minister alludeerde. Zij vraagt zich af of dit een juist beeld geeft omdat wellicht geen rekening werd gehouden met de toekenning van middelen via de VGC ?

De minister antwoordt dat hij geen historische verklaring heeft voor dit fenomeen : dit vraagt een diepgaandere analyse. De minister verduidelijkt dat de begroting Welzijn ongeveer 65 miljard frank bedraagt waarvan quasi de helft gaat naar gehandicaptenzorg. Voor cultuur krijgt men een totaal andere verhouding omdat cultuur een ander soort van bedieningsveld heeft : een concentratie in de vierhoek Antwerpen- Gent- Brussel- Leuven.

Voor welzijn heeft men een heel andere spreiding van de voorzieningen en is de populatie de parameter. Voor cultuur komt men bijvoorbeeld naar Brussel voor de Munt, het schouwburg- en het muziekleven.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verwijst naar de algemene bespreking en toelichting bij het Beleidsplan Brussel waar de vraag werd gesteld naar het prijskaartje van dit plan. Het lid verklaart dat toen werd geantwoord dat er geen weerslag te vinden is in de begroting van 1997 maar dat dit zichtbaar zal zijn in de begroting van 1998. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt naar de beleidsintenties op het vlak van welzijn voor 1998.

Wat het budget naar de toekomst betreft, verklaart de minister dat dit een inclusief budget zal blijven. Er komt geen apart bedrag voor een basisallocatie Brussel. De minister zal wel specifiek voor Brussel de middelen uitbreiden voor een paar honderd miljoen frank.

Wat het concrete project van het rusthuis in Neder-Over-Heembeek betreft vraagt mevrouw Cecile Verwimp-Sillis duidelijkheid over de uitvoering van dit project met 44 rusthuisbedden.

De minister repliceert dat hier vooral het probleem is toegang te krijgen tot de VIPA-middelen. De bevrozing ten aanzien van de investeringen maakt dat alle middelen gaan naar 'vernieuwbouw' in plaats van nieuwbouw. Brussel heeft dus geen toegang tot die middelen omdat het moratorium geldt. Er wordt wel gezocht naar een specifieke oplossing en de minister heeft de indruk dat zijn collega's

van de Vlaamse regering een positieve houding hebben om tot een oplossing te komen.

Mevrouw Brigitte Grouwels vraagt heel concreet naar de juiste stand van zaken van het dossier rusthuis Neder-Over-Heembeek.

De minister verduidelijkt dat het dossier ingediend werd bij VIPA. VIPA gaf echter een negatief advies. Het negatieve advies heeft enkel te maken met het gegeven dat het een nieuwbouw en geen vernieuwbouw betreft.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen vraagt naar duidelijkheid over het probleem van afleveren van bouwvergunningen : betreft het de bouw van service-flats of het rusthuis ? De minister repliceert dat deze problemen zich stellen bij de huisvesting voor de gehandicaptensector. De heer Luk Van Nieuwenhuysen vraagt naar de reden van die tegenkanting en de motivatie. De minister repliceert dat hij hier niet ten gronde kan antwoorden. Hij heeft een vermoeden maar durft zich daarover niet uit te spreken.

De heer Herman Suykerbuyk vindt het enerzijds positief dat op het vlak van de slachtofferhulp de federale overheid veel doet maar anderzijds waarschuwt het lid voor eventuele verwickelingen. De heer Herman Suykerbuyk is vooral geïnteresseerd in de finaliteit van de Brusselse slachtofferhulp : met name voor wie die hulp bestemd is ?

De minister verduidelijkt dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen de bejegening en de hulp. De bejegening is een federale materie en behelst dat het dossier inzake justitie goed begeleid wordt. De hulp betreft de psychologische hulp waaraan het slachtoffer behoefte heeft. Via centra voor geestelijke gezondheidszorg wordt deze hulpverlening georganiseerd. De doelstelling van slachtofferhulp is het vertrouwen in de maatschappij herstellen.

De heer Herman Suykerbuyk vraagt wie inzake reclassering de doelgroep is.

De minister stelt dat er een onderscheid moet gemaakt worden tussen slachtofferhulp en justitieel welzijnswerk. Bij slachtofferhulp gaat het om personen die zich ofwel zelf komen aanmelden bij centra voor algemeen welzijnswerk, ofwel zijn het personen die door de rijkswacht, justitiële diensten of politie zijn doorverwezen. Bij justitieel welzijnswerk gaat het over personen die één of andere misdaad pleegden en in afwachting van het verlaten van de instelling hulp krijgen om terug geïnte-

greerd te geraken in de samenleving. Vormen van hulpverlening zijn onder meer contactname met de VDAB (bemiddeling tewerkstelling), bemiddeling inzake huisvesting (sociale verhuurkantoren) ... Alle gedetineerden die de instelling spoedig gaan verlaten, behoren tot het potentiële cliënteel van het justitieel welzijnswerk.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt of personen worden aanvaard of geweigerd tot slachtofferhulp of justitieel welzijnswerk op basis van de taal. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis meent te weten dat wat de persoonlijke assistentie (ADL) betreft, er een verschil is in behandeling tussen Vlaanderen en Brussel : de Brusselaars zouden 134 frank moeten betalen terwijl dit voor de rest van Vlaanderen niet geldt ?

De minister verklaart dat hij het concrete antwoord op die specifieke vraag schuldig moet blijven, maar hij benadrukt dat dezelfde reglementering geldt voor de rest van Vlaanderen en Brussel. Met betrekking tot de taalrol repliceert de minister dat dit geen moeilijke zaak is voor de gedetineerden omdat zij reeds in behandeling zijn. Voor slachtofferhulp is de regel dat degene die zich aanmeldt ontvangen wordt in de mate dat hij zich in het Nederlands aanmeldt vermits de dienstverlening uitsluitend in het Nederlands gebeurt.

LUIK MEDIA

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op woensdag 2 juli 1997 een gedachtewisseling met minister Eric Van Rompuy over het beleidsdomein Media.

I. Toelichting door de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

Wat het beleidsdomein Media betreft wenst de minister volgende items kort toe te lichten : de VRT, de regionale televisie, de kabel en de lokale radio.

1. VRT

– Regeringsmededelingen

De minister verduidelijkt dat in het nieuwe decreet over de VRT in de mogelijkheid is voorzien dat de Brusselse ministers een regeringsmededeling op de openbare zender kunnen houden. De minister deelt mee dat een uitvoeringsbesluit momenteel voor advies aan de Mediaraad voorgelegd is. Daarin wordt bepaald dat de mededelingen in het Nederlands moeten gebeuren en dat de hele regering met de mededeling moet kunnen instemmen. Op deze wijze hoopt de minister eventuele misbruiken door Franstalige ministers te kunnen vermijden.

– Radio Brabant

De minister verklaart dat in de beheersovereenkomst met de VRT voorzien is dat de openbare omroep een studie uitvoert over de mogelijkheid om radio Brabant te splitsen en de vestigingsplaats over te hevelen naar Leuven. Een splitsing van de zender stuit echter op technische bezwaren. Er moet dan immers een nieuwe frequentie worden toegekend aan de BRTN terwijl er nu reeds te weinig frequenties zijn. Tevens zou een splitsing de band tussen de Nederlandstaligen in Brussel en Vlaams-Brabant verder verzwakken.

2. Regionale televisie

De minister stelt dat er volgend jaar een evaluatie van het decreet van 1991 volgt. Op het vlak van de wetgeving worden er in de nabije toekomst twee wijzigingen doorgevoerd in verband met de regelgeving voor regionale televisie.

Zo valt de beperking om enkel regionale (streekgebonden) reclame te brengen, weg. Dit moet de economische leefbaarheid van de zenders vergroten. Tegelijkertijd zal het aantal zenduren verhoogd worden.

Aan de uitzendgebieden wordt echter niet geraakt. Dit was een vraag van TV-Brussel. Dit betekent dat TV-Brussel niet in Vlaams-Brabant zal kunnen worden bekeken. Het wegvallen van deze grenzen zou betekenen dat TV-Brussel geen beroep meer

zou kunnen doen op overheidssubsidies – TV-Brussel krijgt nu 30 miljoen frank uit de begroting. Anders zou er oneerlijke concurrentie zijn ten aanzien van Ring-TV. Een tweede argument tegen een uitbreiding van het zendgebied van TV-Brussel is de vraag van Télé-Bruxelles om in de Rand uit te zenden.

De minister benadrukt dat niettemin TV-Brussel en Ring-TV wel op inhoudelijk vlak met elkaar kunnen samenwerken. Niets verbiedt Ring-TV informatie over Brussel te verstrekken.

3. Kabel

De minister verklaart dat momenteel onderhandelingen plaatsvinden met het kabinet van federaal minister Ylief over een uitvoeringsbesluit voor de kabel in Brussel. Daarin zou bepaald worden dat de kabelmaatschappijen verplicht de 'must carry'-zenders van de Franse en Vlaamse Gemeenschap moeten doorgeven. Daardoor zouden de Nederlandstaligen in Brussel kunnen kijken naar de Vlaamse open-netzenders (TV1, TV2, VTM en Kanaal 2) en naar de Nederlandse publieke omroepen (Nederland 1, 2 en 3).

De minister benadrukt dat daarnaast geijverd wordt voor een uitvoeringsbesluit voor de lokale radio. Hierdoor zouden naast de VRT-zenders ook een aantal Nederlandstalige lokale radio's op de kabel kunnen beluisterd worden. Dit is noodzakelijk gelet op de grote storingen waarmee de Nederlandstalige lokale radio's in de ether worden geconfronteerd als gevolg van het feit dat de Franse Gemeenschap het federaal frequentieplan niet respecteert.

4. Lokale radio's

Wat het dossier van de lokale radio's betreft, stelt de minister dat er thans volop gewerkt wordt aan een nieuw frequentieplan dat in maart 1999 zou van kracht zijn. Aanvragen moeten wel voor maart 1998 ingediend worden. In dit najaar komt er een decreetswijziging op basis waarvan een nieuw frequentieplan kan opgelegd worden waarbij het aantal lokale radio's zal worden gehalveerd (van 310 naar 172 lokale radio's). De minister verklaart dat deze herziening van de regelgeving inzake lokale radio's voor Brussel weinig gevolgen zal teweegbrengen. Het aantal lokale radio's blijft op vijf behouden. Wel zullen er twee zenders worden toe-

gelaten om met een groter vermogen uit te zenden, met name 300 in plaats van 100 Watt. De minister stelt dat vooral Franstalige radio's uitzenden met een groot vermogen wat repercussies heeft op vlak van onder meer storingen. Er wordt getracht om met het kabinet van minister-president Onkelinx een overeenkomst te bereiken, maar de minister verduidelijkt dat deze gesprekken bijzonder moeilijk lopen.

5. Diversen

De minister verklaart dat het zijn intentie is zeer spoedig een 'Vlaams Commissariaat voor de Media' op te richten. Deze instantie zal onder meer belast worden met het toekennen van vergunningen aan lokale radio's. De minister benadrukt dat het in de toekomst uit moet zijn met de 'gepolitiseerde' verkaveling van het radio-landschap. Het nieuwe commissariaat moet daarover onder meer waken aan de hand van een aantal relevante criteria (opstellen van een business-plan, de historiek van een zender...).

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

– Brussel promoten via de media

Mevrouw Brigitte Grouwels is vooral begaan met het imago dat Brussel heeft in Vlaanderen. Zij betreurt dat Brussel steeds zo negatief wordt voorgesteld. In dat verband verwijst zij eveneens naar een pijnlijke ervaring die zij had met de heer Bert De Graeve, gedelegeerd bestuurder van de openbare omroep naar aanleiding van een hoorzitting tijdens de bespreking in de Commissie voor Media-beleid van het VRT-decreet. Het lid hield daar een pleidooi voor meer aandacht op de openbare omroep voor de positieve aspecten van Brussel. De Vlaamse minderheid in Brussel werd toen door de gedelegeerd bestuurder vergeleken met de Frans-taligen in Antwerpen en met de gehoorgestoorden. Hetzelfde lid betreurt dat de VRT zo weinig aandacht besteedt aan Brussel. In de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VRT wordt trouwens met geen woord over Brussel gerept. Mevrouw Brigitte Grouwels vraagt zich dan ook af welke middelen nog resten om de positieve aspecten van de hoofdstad te promoten.

De minister antwoordt op de suggestie van sommige leden om Brussel te promoten via de media in

Vlaanderen en meer in het bijzonder via de openbare omroep dat in het VRT-decreet wel bepaald is dat de overheid deze opdracht kan geven, maar op de programmatie heeft de overheid geen impact.

– *Overheveling van Radio Brabant naar Leuven ?*

Mevrouw Brigitte Grouwels kant zich tegen een mogelijke overheveling van Radio Brabant naar Leuven. Het gevaar is dan reëel dat er minder aandacht wordt besteed aan evenementen in Brussel. Mevrouw Brigitte Grouwels benadrukt dat de Vlamingen in Brussel een tegenhanger van de Franstalige RTBF-zender Radio Capitale missen. Het lid is van oordeel dat Radio Brabant die functie moet waarnemen door in Brussel nieuws te brengen over de hoofdstad.

Wat de mogelijke overheveling van radio Brabant betreft, vraagt de heer Luk Van Nieuwenhuysen of het nog mogelijk is Studio Brussel terug te brengen tot het oorspronkelijke opzet, met name een op Brussel gerichte zender. Dat was zo in de beginjaren van Studio Brussel : het lid vraagt of die optie nog mogelijk is ?

De minister antwoordt dat Studio-Brussel thans een eigen profiel van rock- en popzender heeft gekregen, terwijl Radio-Brabant meer beantwoordt aan de informatieve taak naar de overheid toe.

De minister herhaalt dat een overheveling technisch zeer moeilijk realiseerbaar is. De minister is dan ook van oordeel dat de studie die voorzien is in het beheerscontract niet veel soelaas zal brengen.

– *TV-Brussel*

Mevrouw Brigitte Grouwels stelt vast dat in het Beleidsplan Brussel de vermelding van TV-Brussel de enige plaats is waar sprake is van media : TV-Brussel zal ingeschakeld worden in de promotie van Vlaanderen.

Wat de evaluatie van TV-Brussel betreft, dringt de heer Michiel Vandenbussche erop aan dat dit gebeurt op een concrete wijze en binnen een redelijke termijn.

Wat de evaluatie van TV-Brussel betreft, vraagt de heer Luk Van Nieuwenhuysen naar verduidelijking. Gaat men het taalgebruik van de zender, de themata die aan bod komen, het pluralisme evalueren ?

De minister repliceert dat het voorzien is dat alle regionale televisie-omroepen in Vlaanderen geëvalueerd worden. Wat de evaluatie van TV-Brussel betreft, verwijst de minister naar zijn antwoord dat hij op 1 juli 1997 gaf op de interpellatie van de heer Dominiek Lootens-Stael over de evaluatie van TV-Brussel (C 89 – C-MED3). De minister verklaart dat hij zeer uitgebreid en technisch heeft geantwoord op de vragen die door de Vlaams Blok-fractie terzake werden gesteld. De minister beklemtoont dat het om een globale evaluatie van TV-Brussel zal gaan.

– *Lokale radio's*

De heer Sven Gatz (lid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie) vraagt of het de bedoeling is dat alle erkende lokale radio's op de kabel mogen en welke criteria daarvoor worden gehanteerd ?

De minister verduidelijkt dat er inderdaad gesprekken aan de gang zijn met de kabel, de Franse Gemeenschap en de federale overheid. Deze discussie is een zeer technische aangelegenheid. De minister stelt dat het de bedoeling is dat een aantal Vlaamse lokale radio's, ook in Brussel, op de kabel komen. De minister vraagt zich af of het niet goed zou zijn om in Brussel te streven naar één grote Vlaamse lokale radio. Hij pleit voor het bundelen van alle krachten om één grote Vlaamse lokale radio in Brussel-hoofdstad te verwezenlijken die pluralistisch zou functioneren i.p.v. zich te houden aan de bestaande versnippering.

Over de mogelijke erkenningen van lokale radio's benadrukt de heer Svan Gatz dat er in Brussel niet vijf maar slechts vier lokale radio's erkend zijn. Hij vraagt naar perspectieven van erkenning van bijkomende radio's en de termijnen waarbinnen dit kan gebeuren.

Wat de erkenning van de lokale radio's betreft, verklaart de minister dat er inderdaad vier lokale radio's erkend zijn. Er is sprake van een VUB-radio die eventueel als vijfde radio zou kunnen optreden. De minister verklaart dat als er een dossier in die zin ingediend wordt, een erkenning mogelijk is als voldaan is aan alle voorwaarden.

– *Brusselse overheidsmededelingen op de VRT*

De heer Michiel Vandenbussche is verheugd over de positieve toelichting van de minister bij het luik Media dat nogal stiefmoederlijk in het Beleidsplan Brussel aan bod kwam. Hetzelfde lid is het eens met de criteria die het uitvoeringsbesluit bij het VRT-decreet over overheidsmededelingen van Brusselse ministers oplegt : het lid vraagt dit besluit ook aan de leden van deze commissie over te maken.

Wat de opportuniteit van overheidsmededelingen van Brusselse ministers op de openbare omroep betreft, benadrukt de heer Luk Van Nieuwenhuysen dat het toch evident is dat deze mededelingen in het Nederlands gebeuren. Het lid dringt aan op bijkomende criteria onder meer inzake de verstaanbaarheid van het Nederlands.

De minister engageert zich om het uitvoeringsbesluit over de regeringsmededelingen aan deze commissie over te maken.

– *Problemen van ontvangst*

De heer Michiel Vandenbussche herinnert aan het probleem van de moeilijke ontvangst van Nederland 3 in Brussel. Het lid kende graag de stand van zaken.

De minister stelt dat in het kader van de samenwerkingsverbanden met de Franse Gemeenschap onderhandeld wordt. In de 'must carry'-regeling van de Vlaamse Gemeenschap zit Nederland 3 begrepen. De Franse Gemeenschap heeft ook een aantal 'must carries'. De minister verklaart dat hij een akkoord nastreeft waarbij de Vlaamse Gemeenschap de 'must carry' uitzendt van de Franse Gemeenschap en omgekeerd.

Wat de ontvangst van zenders in Brussel betreft, stelt de heer Luk Van Nieuwenhuysen enerzijds vast dat er enige verbetering is opgetreden, anderzijds blijft er een probleem. Het lid vraagt of men zich daar terdege van bewust is en of daaraan iets gebeurt ?

LUIK CULTUUR

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op

woensdag 2 juli 1997 een gedachtewisseling met minister Luc Martens over het beleidsdomein Cultuur.

I. Toelichting door de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

– *Ter inleiding*

De minister benadrukt voorafgaandelijk dat als men een analyse maakt van de middelen die naar Brussel vloeien, men er rekening mee moet houden dat een vergelijking tussen het aantal Vlamingen in Brussel en de rest van Vlaanderen niet opgaat. De vergelijking maken is slechts mogelijk als men vergelijkbare grootheden heeft die bovendien kwantificeerbaar zijn. Exemplarisch stelt de minister dat toelagen voor het landelijk jeugdwerk voor Brussel nauwelijks berekenbaar zijn. Idem voor de volksontwikkeling en de sport die landelijk georganiseerd zijn en niet rechtstreeks maar indirect lokaal gesubsidieerd worden.

De minister stelt dat een aantal vergelijkingen weliswaar toch te maken zijn en dat het resultaat van die berekeningen is dat Brussel behoorlijk scoort qua middelen. Zo gaat meer dan 5% van de toelagen voor het lokaal jeugdwerkbeleidsplan naar Brussel. Ook voor het bibliotheekwezen kan men de subsidies vergelijken. De Vlaamse Gemeenschapscommissie onderhandelt momenteel over de oprichting van drie bibliotheekvoorzieningen in Sint-Jans-Molenbeek, Evere en Sint-Agatha-Berchem. Deze voorzieningen kunnen binnen de huidige reglementering gesubsidieerd worden. De minister verklaart dat het nieuwe ontwerp van bibliotheekdecreet nog beter aansluit bij de Brusselse situatie.

– *De cijfers van de begroting 1996 voor Brussel*

De minister houdt eraan voor het beleidsdomein Cultuur de cijfers van het begrotingsjaar 1996 te overlopen.

Voor muziek en podiumkunsten gaat het over een bedrag van 318 miljoen frank (16,7% voor Brussel) ; voor beeldende kunsten en musea gaat het over een bedrag van 14 miljoen frank (6,5%) ; voor de culturele ambassadeurs (met werkadres in Brussel) wordt 22,4 miljoen frank uitgetrokken (30,2%) ; de middelen voor Internationale Culturele Betrekkingen belopen 18,5 miljoen frank

(12,8%) ; de socio-culturele centra in Brussel krijgen 24,1 miljoen frank (10,3%) ; de bibliotheken ontvangen 53,6 miljoen frank (3,6%) ; decreet gemeentelijk jeugdwerkbeleidsplan staat in Brussel voor 33 miljoen frank (6%) ; de infrastructuurtoelagen belopen 164 miljoen frank (53%) en de midelen van de Nationale Loterij gaan voor 15% naar Brussel (33,8 miljoen frank).

De minister benadrukt dat de cijfers voor de begroting 1997 zeker niet slechter zijn, eerder beter. De minister verklaart dat het beleid dat zijn voorganger Hugo Weckx heeft ingezet, nog versterkt wordt. De minister verduidelijkt dat er niettemin twee zwakke sectoren resten, met name sport en de bibliotheken.

– Sport

De minister stelt dat hij aan deze twee sectoren poogt te remediëren. Voor sport was de situatie tot op heden dat er geen erkende sportdienst kon zijn bij de VGC. De regelgeving is thans aangepast zodat aan dit euvel kan verholpen worden. Met terugwerkende kracht kan er nu wel erkend worden : op 30 mei is de sportdienst bij de VGC in principe geïnstalleerd.

De minister verduidelijkt dat een aantal mensen pleiten voor nieuwe sportinfrastructuur. Dit staat echter haaks op de beslissing om de sportcentra over te dragen aan andere overheden. De minister is er dus geen voorstander van om bijkomende infrastructuur te bouwen.

– Culturele infrastructuur : Brusselse podia

De minister beklemtoont dat er zwaar geïnvesteerd werd in de culturele infrastructuur : bijna 58 % van de gedane investeringen werden in Brussel gedaan. Naast het KVS-project, dat 1,4 miljard frank belooft, heeft de Vlaamse overheid in de periode 1990-1996 voor een bedrag van 1,27 miljard frank geïnvesteerd : Lunatheater, Kaaitheater, Ancienne Belgique... Voor de KVS wordt in de begroting 1997 69 miljoen frank uitgetrokken.

De minister verduidelijkt dat de Brusselse podia via een afzonderlijke basisallocatie een belangrijke ondersteuning krijgen (Ancienne Belgique, Lunatheater, Bronksjeugdtheater, Beurs). De bedragen worden verhoogd : Ancienne Belgique (van 23,6 miljoen frank in 1996 naar 37,1 miljoen frank of

een verhoging met 13,5 miljoen frank in 1997), Lunatheater (van 6,1 miljoen frank in 1996 naar 18,8 miljoen of een verhoging met 12,7 miljoen frank in 1997), voor de Beursschouwburg (19,1 miljoen frank in 1996 wordt een verhoging overwogen in 1998) en Bronksjeugdtheater (van 9,4 miljoen frank in 1996 naar een verhoging met 3 miljoen frank (van de VGC) en 1 miljoen frank (vanuit Onderwijs) in 1997). De minister bevestigt dat deze podia meer krijgen dan vergelijkbare initiatieven in de rest van Vlaanderen.

Ook 'Parts' en 'Rosas' krijgen een bijkomende inspanning van 8 miljoen frank in 1997 bovenop de toelagen van de Nationale Loterij en het podium-decreet. Ook minister Van den Bossche onderzoekt om via het HOBU-decreet het initiatief Parts, een internationale school voor de dans te ondersteunen. Hiermee wil de minister illustreren dat het onjuist zou zijn te beweren dat de Brusselse culturele centra onvoldoende vanuit Vlaanderen ondersteund worden.

– Project Brussel 2000

De minister verduidelijkt dat het project 'Brussel 2000' haar begroting raamt op 1,4 miljard frank. Men verwacht 160 miljoen frank van de Vlaamse Gemeenschap. De minister benadrukt dat dit bedrag nog niet door de Vlaamse regering werd goedgekeurd. Dit bedrag wordt uitgesmeerd over de periode 1997-2000.

De minister verklaart dat de Vlaamse overheid betrokken partner is in dit project via de raad van bestuur die taalparitair samengesteld is, wat volgens de minister betekent dat Vlaanderen niet spreekt vanuit een minderheidspositie.

Het project Brussel 2000 heeft uitdrukkelijk een aantal doelstellingen vooropgesteld die te maken hebben met de stad. Het project poogt een zeker gevoel van identificatie met de stad op te roepen ; aandacht voor de kunstenaar, de kunst en de openbare ruimte, aandacht voor het multiculturele Brussel, aandacht ook voor jongerenculturen,... Dit zijn allemaal thema's die aan bod zullen komen in dit project.

De minister verduidelijkt dat Brussel 2000 drie soorten projecten zal onderscheiden. In eerste orde zijn er de eigen projecten die door de vzw zullen opgezet worden. Vervolgens zijn er een aantal gemengde projecten die door de vzw in partnership

met anderen zullen opgezet worden. En tenslotte zijn er projecten opgezet door de anderen.

De minister bevestigt dat er een overleg geweest is met het werkveld : er waren en zijn gesprekken met de heren Focroulle, Guido Minne en Hugo Weckx. De laatste vertegenwoordigt de minister van Cultuur in een aantal gremia. Er zijn een aantal vergaderingen gepland in de loop van september om de betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschap op punt te stellen.

Als intendant wordt de heer Robert Palmer aangezocht (hij realiseerde het project 'Glasgow, culturele hoofdstad'). Deze is ook bereid Nederlands te leren.

De heer Focroulle is tevens voorzitter van het directiecomité van Brussel 2000. Er komt een stichting Brussel 2000 die belast is met de sponsoring in de orde grootte van 300 miljoen frank. Als leden van de raad van bestuur worden een aantal prominenten aangezocht : de heren Piet Van Waeyenbergh, Herman Verwilt, Paul De Keersmaeker...

Ook de Koning Boudewijnstichting is betrokken bij dit project : deze stichting zal een 65 miljoen frank besteden aan de stedenbouwkundige aspecten van het project. De lokatie van de vzw tenslotte zal ondergebracht worden in het voormalig Vanderborghtgebouw van de ASLK waar een secretariaat, ontmoetingscafé en een tentoonstellingsruimte worden uitgebouwd.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

Mevrouw Nelly Maes vraagt de minister naar zijn strategie voor Brussel vanuit het beleidsdomein Cultuur.

De minister repliceert dat zijn ambitie voor Brussel inhoudt dat de Vlaamse overheid zich integraal inschrijft in het project 'Brussel 2000'. De minister vindt het belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschap mee als volwaardige en gelijkwaardige partner aan tafel zit om Brussel mee te kleuren en te dynamiseren. De minister is ervan overtuigd dat de effecten van een dergelijke politiek na 2000 zeer meetbaar en de vruchten ervan zeer merkbaar zullen zijn. De mate waarmee de Vlaamse overheid mee participeert aan de inhoudelijke doelstellingen van dit project (dynamisering van de stad...) zal de geloofwaardigheid van Vlaanderen in Brussel doen toenemen en bijdragen tot een opwaardering van de stad.

De heer Herman Candries meent dat Vlaanderen een belangrijke meerwaarde biedt voor Brussel – dat is kwantitatief meetbaar – ; hij vraagt of de Brusselaar voldoende beseft wat die meerwaarde betekent en laat de overheid dit voldoende blijken ? Hetzelfde lid meent dat als Vlaanderen in Brussel scoort, dit sowieso een pluspunt is. Niettemin bleek uit de hoorzitting met de heer Guido Tastenhoye, redacteur bij Gazet van Antwerpen dat de Vlamingen in Brussel onafwendbaar achteruitgaan. De heer Herman Candries pleit ervoor dat de Vlamingen in Brussel moeten optreden om onder meer het patrimonium in Brussel in stand te houden via een kwalitatief beleid. Dit levert volgens het lid een meerwaarde op en respect voor de Vlamingen. De heer Herman Candries vraagt op welke wijze wij onze inspanningen bekendmaken zodat Vlaanderen model kan staan ?

De minister meent dat Vlaanderen niet voldoende interesse betoont voor Brussel. Maar even waar is dat Brussel niet graag verdraagt dat men zich met Brussel moeit. Er is volgens de minister vanuit Vlaanderen nogal een gecrispeerd beeld over Brussel.

De heer Michiel Vandenbussche merkt op dat het hoofdstuk Cultuur één van de meest uitgewerkte delen is van het Beleidsplan Brussel. Het lid vindt het decreet jeugdwerkbeleid een typevoorbeeld van een goed beleid voor Brussel omdat het een voorafname van 5% voor Brussel inhoudt. Het lid vindt dit de goede manier van werken omdat zulks ruimte geeft aan de VGC om een eigen beleid te voeren.

Wat het sportbeleid betreft, wijst de heer Michiel Vandenbussche op de achterstand in het beleid. Hij is verheugd dat de sportraad nu in oprichting is en dat er een prioriteitennota komt voor het sportbeleid. Het lid vraagt in welke mate de minister bereid is voor Brussel op vlak van sport een grote inhaaloperatie te doen ?

De minister repliceert dat de bal thans in het kamp van de VGC ligt : er is veel goodwill vanuit het kabinet en Bloso maar het is aan de VGC om nu actief op te treden.

Wat de gemeenschapscentra betreft, verklaart de heer Michiel Vandenbussche dat het decreet op de culturele centra gewijzigd wordt. Het lid hoopt dat ook op dit terrein Brussel zal kunnen werken met aangepaste normen. De heer Michiel Vandenbus-

sche wijst dat één van de knelpunten daarbij de problematiek is van het overdrachtsdecreet : bij verkoop of bij verhuur van de gebouwen wordt dat bedrag in mindering gebracht van het globale bedrag van 450 miljoen frank voorzien voor eigenaarsonderhoud en mogelijkheden tot vernieuwbouw. Het lid verwijst naar de beleidsbrief die een overleg met alle betrokken partijen in het vooruitzicht stelt. Hij vraagt naar de stand van zaken.

De minister repliceert dat de problematiek van de overdracht van de centra tot de bevoegdheid van minister Anne Van Asbroeck behoort.

Wat de bibliotheken betreft, verklaart de heer Michiel Vandenbussche dat het overleg met de VGC in het kader van de voorbereiding van het nieuwe bibliotheekdecreet uitstekend werkt : er zijn twee of drie nieuwe bibliotheekvoorzieningen in het vooruitzicht gesteld. Het lid vraagt naar de concrete stand van zaken en vindt het belangrijk dat dit overleg plaatsvindt in overleg met de gemeenten. Voor het lid is het bibliotheekdossier een typevoorbeeld van dossier waar de Vlaamse regering in overleg met de gemeenten moet treden.

De minister antwoordt dat er inderdaad bij de VGC werk gemaakt wordt van het bibliotheekdossier maar het dossier is nog niet in het stadium dat men concreet een beslissing kan treffen. De minister beaamt dat men met de gemeenten wil samenwerken maar de regering is van oordeel dat de VGC de prioritaire partner is om concreet op het terrein te treden.

Wat de kunstensector betreft, verwijst de heer Michiel Vandenbussche naar het wetenschappelijk onderbouwd aangekondigde 'masterplan' voor de culturele infrastructuur. Het lid vraagt naar de stand van zaken en de timing. Het lid dringt erop aan dat bij het opstellen van dat masterplan ook aandacht gaat naar nieuwe initiatieven buiten de bestaande instellingen : het lid denkt dan ondermeer aan de problematiek van het Arsenaal, de IJskelders van de VUB, Flagey, het Vlaams-Nederlands Huis...

Wat het masterplan en de studie naar de infrastructuur betreft, repliceert de minister dat er niet voldoende middelen voorhanden zijn om dit onderzoek te doen.

Wat de Brusselse podia betreft, wijst de heer Michiel Vandenbussche erop dat het Bronksjeugdtheater ondanks de verhoging van de toelage reeds vele jaren geconfronteerd wordt met een status quo. De minister ontkent dit en verduidelijkt dat

de toelage aan Bronks in vijf jaar tijd met bijna 30% is toegenomen en de subsidies vanuit cultuur, onderwijs en VGC samen 15 miljoen frank bedragen. Dit is meer dan Villanella, de Kopergieterij en andere.

Wat de KVS betreft, vraagt de heer Michiel Vandenbussche naar de houding van de Vlaamse regering. Is de regering bereid meer dan één miljard frank hiervoor uit te trekken en op welke termijn ? Het lid vraagt of er wel een tweede podium naast de schouwburg is gepland ? De minister stelt dat hij geen uitspraken wenst te doen over het engagement van de regering : het dossier ligt voor, maar het zal een zeer moeilijke opdracht zijn.

Wat de musea betreft, verklaart de heer Michiel Vandenbussche dat Brussel het zwakke broertje blijft in het Vlaams museumbeleid. Een aantal lokale Brusselse musea werden door de Vlaamse Gemeenschap overgeheveld naar de VGC : vanuit de Vlaamse Gemeenschap wordt op een lachwekkende manier gewerkt naar de Brusselse musea toe.

In verband met de problematiek van de biculturele instellingen, verwijst hetzelfde lid naar de uitspraak van de minister dat hij voorstander is van de communautarisering van de grote biculturele instellingen – de minister verklaarde dat er een studie komt over de overheveling van deze instellingen naar een co-communautair beheer. Die optie staat trouwens in het Beleidsplan Brussel. Maar de heer Michiel Vandenbussche wenst te vernemen in welke mate die optie echt au sérieux moet genomen worden. De heer Michiel Vandenbussche verneemt ook dat het departement begroting systematisch begrotingsakkoorden weigert te verlenen voor toelagen aan Nederlandstalige projecten in de biculturele instellingen. Het lid vraagt in welke mate deze houding te rijmen valt met die fundamentele optie van de communautarisering.

De minister bevestigt dat er een onderzoek gebeurde om te kijken hoe het beheer van de musea kan georganiseerd worden. De minister verklaart dat het de ambitie van de Vlaamse regering blijft om de communautarisering van de biculturele instellingen door te voeren, maar op dit ogenblik zijn er geen stappen daartoe gezet.

Met betrekking tot de Nederlandstalige projecten antwoordt de minister dat hij poogt voor educatieve projecten in de musea met de minister van Begroting een vergelijk te vinden.

Mevrouw Brigitte Grouwels vraagt naar de concrete timing van de verbouwing van de Beursschouwburg en de KVS.

De minister verklaart dat het jaar 2000 daar richtdatum is.

Mevrouw Brigitte Grouwels meent dat ook de taalpromotie – de promotie van de Nederlandse taal in Brussel – tot de beleidsdomeinen van de minister behoort, zeker in een tweetalige hoofdstad. Het lid vraagt naar de initiatieven terzake gelet op het aparte hoofdstuk daarover in het Beleidsplan Brussel.

De minister is van oordeel dat inspanningen op vlak van de promotie van de taal vooral via onderwijs dienen te gebeuren. Concreet via de omkadering en het onderwijs van het Nederlands als tweede taal. Ook via het minderhedenbeleid wordt daaraan gewerkt via speciale programma's. De minister stelt wel dat de luister van de taal an sich geen onderdeel is van het Beleidsplan Brussel.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verwijst naar de cijfers van de begroting, meer specifiek naar de techniek van een voorafname van 5% voor Brussel voor de sector jeugdbeleid wat neerkomt op een bedrag van circa 33 miljoen frank voor 1996. Het lid citeert cijfers van het kabinet-Van Asbroeck voor 1995 volgens dewelke het cijfer van 33 miljoen frank slechts 2,6 % van het totale budget zou uitmaken ?

De minister repliceert dat het totale bedrag 550 miljoen frank is voor het decreet gemeentelijk jeugdwerk. De minister verduidelijkt dat minister Anne Van Asbroeck het bedrag van het globale jeugdbudget heeft genomen als referentiebasis.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis stelt aan de hand van de cijfers vast dat de besteding aan middelen voor Cultuur in absolute cijfers sinds 1989 bijna verdubbeld is (van 400 miljoen in 1989 naar 700 miljoen in 1995) terwijl de besteding procentueel gezien slechts lichtjes verhoogde (van 6,6% in 1989 naar 6,8% in 1995). Er is dus sprake van een serieuze discrepantie tussen het percentage en de absolute cijfers.

De minister stelt zich de vraag of het wel gaat om vergelijkbare grootheden. De begroting Cultuur is een totaal andere begroting dan de begroting Cultuur van enkele jaren terug.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt of de gemeenschapscentra in Brussel op hetzelfde

publiek mikken als de gemeenschapscentra in de Rand en of er overleg is tussen deze gemeenschapscentra ?

De minister verklaart dat de contacten tussen de gemeenschapscentra in de Rand en Brussel zeer schaars zijn. Ze worden geactiveerd vanuit de programmatie die vanuit de Rand wordt opgezet.

Wat het overleg op vlak van het dagdagelijks beleid betreft, repliceert de minister dat dit niet bestaat op niveau van kabinet en de administratie, maar wel op het terrein zelf.

De heer Leo Goovaerts stelt zich vragen bij de finaliteiten van het beleid. Is dat de aanwezigheid van Vlaanderen in Brussel of heeft dat beleid een bijkomende meer prestigieuze betekenis ? Wat is de betekenis en het resultaat van al dat geld voor de Brusselse Vlamingen die dagelijks in aantal verminderen. Wat is met andere woorden het marginaal nut van de inspanningen van de minister ?

De minister verklaart dat men zich niet kan beperken tot een prestigieus beleid. Dit zou neerkomen op een reductie van het beleid ten aanzien van Brussel. Via cultuur moet bijgedragen worden tot een globaal leefklimaat dat aantrekkelijk is voor de Vlamingen in Brussel. Brussel moet een aantrekkelijke stad worden voor de Vlamingen, ook om er te wonen en er een gezag op te bouwen ten aanzien van de andere gemeenschappen. De minister meent dat men via cultuur gesprekken kan aangaan met de andere gemeenschappen. In dat verband verwijst de minister opnieuw naar het project 'Brussel 2000'.

LUIK GEZONDHEIDSBELEID

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op woensdag 2 juli 1997 een gedachtewisseling met minister Wivina Demeester over het beleidsdomein Gezondheidsbeleid.

I. Toelichting door mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid

De minister verklaart dat het beleidsdomein gezondheidsbeleid beperkt is en drie items bevat : enerzijds middelengebruik, anderzijds preventieve

en sociale gezondheidszorg en de problematiek van de zwaarzorgbehoevende bejaarden.

– *Middelengebruik*

Wat het middelengebruik betreft, verklaart de minister dat Brussel inzake de creatie van de provinciale drugpreventieplatforms beschouwd wordt als een 'zesde provincie'. Een surplus aan middelen zal naar de VGC gaan om een link te leggen tussen curatie (het verzorgende) en preventie (het voorkomende).

– *Preventieve en sociale gezondheidszorg*

Voor de preventieve en sociale gezondheidszorg is de oorsprong van het probleem te situeren bij het vroegere Sociaal Onderstandsfonds (SOF) dat een discriminatie veroorzaakte tussen Brusselse Vlamingen en andere Vlamingen. Met de afschaffing van het SOF is deze discriminatie weggewerkt. Het afsluiten van akkoorden met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zal in functie van de noden worden onderzocht.

– *Problematiek van de zwaarzorgbehoevende bejaarden*

De minister verklaart dat het belangrijkste luik, de problematiek van de zwaarzorgbehoevende bejaarden betreft. Het probleem is dat er in Brussel geen enkel Nederlandstalig rusthuis bestaat. Het project Neder-Over-Heembeek is nog niet goedgekeurd omdat gewacht wordt op een behoeftenstudie.

In dat verband verwijst de minister naar een protocol dat op 9 juni 1997 ondertekend werd tussen de federale overheid en de andere betrokken overheden en dat handelt over het te voeren ouderenzorgbeleid.

De minister verduidelijkt dat in punt 3 van dit protocol is opgenomen dat er een behoeftenstudie dient gerealiseerd te worden met het oog op het vaststellen van de aangepaste programmatienormen van rustoorden en de rust- en verzorgingstehuizen – en dit uiterlijk op 31 december 1998. In punt 6B van dit protocol wordt gesteld dat slechts een bepaald en beperkt aantal bedden kan erkend worden in 1997 en dat nadien een evaluatie zal gemaakt worden in functie van de resultaten van

de behoeftenstudie. Voor de uitbreiding van de capaciteit en de bouw van nieuwe rustoorden zoals bv. in Neder-Over-Heembeek kan er voorlopig geen subsidiebelofte verleend worden en moet er gewacht worden op de afronding van die behoeftenstudie.

De minister verklaart dat er vorige week een eerste vergadering plaatsvond over de uitvoering van het protocolakkoord. Er zijn vergaderingen gepland tot eind 1997. Zodanig dat men een beeld kan krijgen over de programmatie, de financiering en de normering.

Bijkomend verduidelijkt de minister dat de administratie recent twee aanvragen heeft afgewerkt die eerstdaags worden voorgelegd. Het betreft een aanvraag tot goedkeuring van een subsidiebelofte voor de verbouwing en de uitbreiding van een dagverzorgingscentrum voor demente bejaarden in Evere in een centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg Brussel-Oost en een aanvraag tot goedkeuring van een subsidiebelofte voor de aankoop en inrichting van een dienstencentrum voor ouderen in Anderlecht.

De minister bevestigt dat deze beide aanvragen buiten het moratorium vallen en in principe kunnen goedgekeurd worden.

– *Problematiek van de taal in Brussel*

De minister stelt dat het regeerakkoord vermeldt dat 'in de sectoren welzijn en volksgezondheid er nog hiaten in de dienstverlening zijn die dringend moeten worden weggewerkt'.

De minister verklaart dat er duidelijk in de medische sector in Brussel een taalprobleem bestaat. Dit blijkt duidelijk uit de studie van mevrouw Anja Detant die in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap werd uitgevoerd. De conclusie van deze studie is dat 30% van de patiënten in openbare Brusselse ziekenhuizen Nederlandstalig is, terwijl slechts 7% van het geneesherenkorps Nederlandsstalig is.

De minister stelt dat de problematiek historisch te situeren is. Bij de staatshervorming werd gekozen om de OCMW-ziekenhuizen bicommunautair te laten. De uitbouw van een eigen Nederlandstalig netwerk aan verzorgingsinstellingen zou volgens de minister trouwens onbetaalbaar geweest zijn. De vraag is of de mensen voor een dergelijke aanpak zouden gekozen hebben. In de sectoren cultuur en

onderwijs is historisch voor een andere aanpak gekozen en heeft men wel een eigen netwerk uitgebouwd.

Men dacht dat men met de voogdijregeling genoeg middelen zou hebben om de 'onwillige' OCMW's te dwingen de taalwetgeving te respecteren. De voogdij wordt uitgeoefend door twee leden (1N en 1F) van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Door de onenigheid wordt de voogdij echter in de praktijk verlamd en worden er bijna geen vernietigingsbesluiten genomen.

De minister benadrukt dat de kern van het probleem is dat gewerkt moet worden aan het taalprobleem. Dat is een enorm delicate aangelegenheid. De taalwetgeving zit immers vol van voor interpretatie vatbare bepalingen die steeds een bron van discussie vormen tussen Vlamingen en Franstaligen. De Franstaligen argumenteren onder meer dat de geneesheren geen ambtenaren zouden zijn en dus niet vallen onder de taalwetgeving. Het is dikwijls zo dat de geneesheren zelfstandigen zijn die werken met een aannemingscontract. Dikwijls wordt er ook gewerkt met contractuelen in plaats van met statutairen. De Franstaligen argumenteren dat de taalwetgeving niet van toepassing is op contractuelen. Met het zogenaamde 'Taalhoffelijkheidsakkoord' lijkt een verbetering op til te zijn. Dikwijls is ook het medisch korps Franstalig en het administratief personeel Nederlandstalig. Globaal gezien bereikt men dan een taalevenwicht waar de patiënten echter niet veel aan hebben.

De minister verduidelijkt dat het Beleidsplan Brussel een aantal zaken voorstelt om te verhelpen aan deze problemen. Zo komt er een vervolgstudie op de studie-Detant om onder meer een analyse te maken van de controle- en sanctioneringsmechanismen. Er wordt aangedrongen dat de Vlaamse leden van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie moeten staan op de betere toepassing van de taalwetgeving. In het beheer van de bicommunautaire instellingen moet een Vlaamse aanwezigheid verzekerd worden. Er komt een informatie-campagne bij afgestudeerden aan Vlaamse universiteiten voor een carrière in de Brusselse medische sector. Tenslotte is er een uitspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht dat ook de ééntalige ziekenhuizen het nodige moeten doen opdat zij bij spoedgevallen de taal van de patiënt zouden gebruiken.

– *Specificiteit van de Brusselse situatie*

De minister benadrukt dat in het Beleidsplan Brussel wordt bepaald dat voor het luik gezondheidsbeleid steeds gesproken wordt over de toepasbaarheid van de besluiten en decreten voor Brussel. Steeds zal er gelet dienen te worden, bij de uitwerking van wetgeving, dat men onderzoekt of deze wetgeving aangepast is aan de Brusselse institutionele situatie.

De minister verklaart tenslotte dat in de schoot van de regering afgesproken is dat elk jaar zal gerapporteerd worden of men wel steeds dit onderzoek heeft verricht.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

– Beperkte bevoegdheid inzake gezondheidszorg

De minister wenst de bevoegdheid inzake volksgezondheid die de Vlaamse Gemeenschap heeft, toe te lichten. In Vlaanderen is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor de infrastructuur van de ziekenhuizen, een vrij beperkt deel van de preventieve gezondheidszorg (D.A.B. – drugsbeleid en alcoholpreventie) en de sociale geneeskunde. De minister benadrukt dat de Vlaamse Gemeenschap dus al bij al een bijzondere beperkte bevoegdheid heeft op vlak van gezondheidszorg. Trouwens deze beperkte bevoegdheid wordt dan nog op vlak van de preventieve gezondheidszorg recent aangevochten door de federale overheid. De minister betreurt trouwens dat een aantal Vlaamse parlementsleden in twijfel trekken dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd zou zijn voor bijvoorbeeld de kwaliteitszorg in ziekenhuizen. Gezondheidszorg is een gemeenschapsbevoegdheid met uitzondering van een aantal aangelegenheden, maar in de praktijk stelt de minister vast dat de uitzondering de regel is. Zij betreurt dat haar bevoegdheid terzake zo beperkt is.

– Taalproblematiek in de Brusselse ziekenhuizen

De heer Sven Gatz (lid van de VGC) verwachtte op vlak van de taalproblemen in de Brusselse ziekenhuizen een eerder combattieve houding van de Vlaamse regering. Hij was immers aangenaam verrast door de passages in het Beleidsplan Brussel daarover. Maar nu na de toelichting van de minister die neerkomt op een herhaling van die intenties blijft het lid op zijn honger zitten. Hij vraagt naar

concrete daden om die beleidsintenties waar te maken.

De minister stelt dat zij dag in dag uit op haar kabinet effectief geconfronteerd wordt met de taalproblematiek maar zij moet vaststellen dat zij aan dit probleem niets kan verhelpen. De minister toont zich bereid iets te doen aan het taalprobleem in de Brusselse ziekenhuizen maar moet telkens opnieuw constateren dat zij terzake niet bevoegd is.

– *Jaarlijkse evaluatie en de problematiek van de service-flats*

Mevrouw Brigitte Grouwels vindt het belangrijk dat de minister de jaarlijkse evaluatie over de toepasbaarheid van decreten en besluiten in Brussel heeft benadrukt. Met betrekking tot service-flats vraagt het lid of er geen problemen meer zijn om dergelijke initiatieven te nemen.

De minister repliceert dat de problematiek van de serviceflats een gemeenschaps-gewestmaterie is. De minister verduidelijkt dat zij thans onderzoekt of het niet mogelijk is vanuit Bevak-invest een aantal service-flats in Brussel te financieren. Dit houdt echter in dat er initiatieven vanuit het veld (de OCMW's of privé-personen) worden genomen. Op de vraag van mevrouw Brigitte Grouwels of de service-flats moeten gelieerd zijn aan een rusthuis, antwoordt de minister dat dit geen conditio sine qua non is, maar dat het wel aangewezen is om de service-flats goed te laten functioneren, een koppeling te maken met een rusthuis of een OCMW, of een dienstencentrum. Op de suggestie van de heer Walter Vandenbossche of de VGC niet kan optreden als partner, antwoordt de minister dat zij bereid is dit voorstel te laten onderzoeken op zijn haalbaarheid en onder de voorwaarde dat de VGC een initiatief neemt en ook bereid is de lusten en de lasten te dragen.

– *Samenwerking met Vlaams-Brabant*

Mevrouw Brigitte Grouwels stelt vast dat de minister Brussel als een zesde provincie beschouwt voor het middelengebruik. Het lid pleit ervoor dat op vlak van gezondheidszorg ook intens wordt samengewerkt met de provincie Vlaams-Brabant. De heer Walter Vandenbossche verwijst in dit verband naar 'de Poolster', een instelling voor auditief gehandicapte kinderen die in Brussel gevestigd is

maar zich tot heel Vlaanderen richt en die vanuit de provincie Vlaams-Brabant aan de VGC werd overgedragen en wat verveeld zit met de recrutering van patiënten. Het betreft een mono-communautaire instelling die vanuit de provincie veel middelen kreeg. Na de verplichte overname door de VGC wordt men geconfronteerd met een negatief saldo van circa 90 miljoen frank op jaarbasis. Mevrouw Brigitte Grouwels stelt dat het niet de bedoeling kan zijn in Brussel een volledig uitgebouwd netwerk te ontwikkelen maar zij pleit ervoor in overleg met Vlaams-Brabant te streven naar complementariteit.

– *Gezondheidszorg : bicommunautair of unicommunautair ?*

Mevrouw Brigitte Grouwels benadrukt dat tegen september 1997 de minister in de Commissie voor Staatshervorming een visie zal ontwikkelen met betrekking tot de toekomst van de gezondheidszorg in Brussel. Het lid vraagt of de minister de bicommunautaire sector wenst af te schrijven. Mevrouw Brigitte Grouwels wenst te vernemen of er geopteerd wordt voor een eigen Vlaams gezondheidsbeleid met alle consequenties vandien. Ook de heer Leo Goovaerts vraagt naar het standpunt van de minister over een mogelijke splitsing van de sociale zekerheid in het licht van de situatie van de Brusselse Vlamingen.

De heer Leo Goovaerts is van oordeel dat de passages in het Beleidsplan Brussel die handelen over gezondheidsbeleid behoren tot de meest hoopvolle en positieve paragrafen. Het lid vindt immers dat juist in deze sector veel voor de Brusselse Vlamingen kan gedaan worden. Hij had graag meer details gekend over de wijze waarop deze beleidsintenties worden uitgevoerd.

De minister verklaart dat zij persoonlijk geen voorstander is van de splitsing van de sociale zekerheid. De minister is wel van oordeel dat de gezondheidszorg een gemeenschapsmaterie is die door de gemeenschap volledig moet georganiseerd worden en in functie daarvan een eigen financiering moet kunnen ontwikkelen die moet onderhandeld worden met de federale overheid. De minister is echter geen voorstander van een echte splitsing van de sociale zekerheid. Zij verwijst naar het standpunt terzake dat zij op een colloquium in Leuven heeft uiteengezet. De minister kiest voor een eigen financiering voor de hele sector van de gezondheidszorg die gepaard moet gaan met een herziening van de middelen van de federale overheid wat

de mogelijkheid biedt voor de federale overheid om de sociale lasten te verlagen omdat de federale overheid dan niet meer op dezelfde wijze verantwoordelijk is voor de financiering van de gezondheidszorg. De minister beschouwt dit als een goede en vrij vlug te verwezenlijken stap in de richting van een homogeen bevoegdheidspakket op vlak van gezondheid. Zij vreest dat een splitsing van de sociale zekerheid als voorwaarde om de gezondheidszorg te organiseren op Vlaams niveau een bijzonder moeilijk en een zeer langzaam proces zal zijn of integendeel een zeer brutale breuk. De minister besluit dat zij deze ideeën zal pogen te verwoorden in een nota die in september-oktober in de Commissie voor Staatshervorming zal aan bod komen.

Op de vraag hoe de minister concreet een aantal beleidsintenties zal waarmaken, repliceert de minister dat zij zich met een aantal concreet voorgestelde oplossingen begeeft op het terrein van de onbevoegdheid.

– *Het academisch ziekenhuis van de VUB*

De heer Michiel Vandenbussche vraagt waarom in het Beleidsplan Brussel in het luik gezondheidsbeleid geen enkele verwijzing staat naar het enige grote unicommunautaire ziekenhuis van Brussel, met name het academisch ziekenhuis van de VUB ?

De minister antwoordt dat er in de loop van de jaren heel wat investeringskredieten werden gespendeerd in de VUB. De minister engageert zich om voor de VUB een overzicht te geven wat er besteed werd aan investeringskredieten.

– *Cijfermateriaal*

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis had graag een overzicht over wat er nu gebeurt op vlak van gezondheidszorg in Brussel. Het lid zou dit overzicht graag gestoffeerd zien met cijfermateriaal dat bij het verslag kan gevoegd worden. Meer specifiek vraagt hetzelfde lid naar cijfermateriaal over de centra van geestelijke gezondheidszorg en de centra voor medische genetica. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis meent te weten dat het totale percentage dat vanuit gezondheidszorg naar Brussel gaat in 1995 3,1% (in 1989 2,7%) bedroeg terwijl dit voor bijvoorbeeld onderwijs het dubbele is. Het lid

vraagt of de minister bereid is extra-inspanningen te leveren voor Brussel.

De minister repliceert dat de centra voor medische genetica nu het dubbele hebben gekregen.

Het Adviescomité beslist dat de ministers worden aangeschreven met de bedoeling cijfermateriaal te bezorgen aan het Adviescomité teneinde te beschikken over vergelijkbaar en relevant cijfermateriaal om de besteding van middelen in Brussel vanuit de Vlaamse Gemeenschap correct te kunnen inschatten.

De minister engageert zich om voor het centrum medische genetica Jette de cijfers en de evolutie in de besteding van de middelen te bezorgen. De minister verduidelijkt dat de kredieten voor de vier bestaande centra medische genetica (Brussel, Leuven, Gent en Antwerpen) verdeeld worden op basis van de verdeelsleutel van de VLIR- wetenschappelijk onderzoek.

LUIK MILIEU, TEWERKSTELLING EN OPLEIDING

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op donderdag 2 oktober 1997 een gedachtewisseling met minister Theo Kelchtermans over zijn beleidsdomeinen Milieu, Tewerkstelling en Opleiding.

I. Toelichting door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

A. Leefmilieu

Wat het beleidsdomein Leefmilieu betreft, dient opgemerkt dat vermits het een gewestbevoegdheid betreft, de Vlaamse regering in Brussel niet bevoegd is, laat staat dat ze kan optreden. De beide gewesten Vlaanderen en Brussel raken mekaar via de samenwerkingsakkoorden die in het verleden tot stand zijn gekomen.

– *Samenwerkingsakkoorden*

De minister verduidelijkt dat er een aantal samenwerkingsakkoorden tussen het Vlaamse en het Brusselse Gewest werden gesloten.

Het oudste, maar wellicht ook het meeste gebrekkige samenwerkingsakkoord handelt over de waterzuivering. Hierin werden precieze afspraken gemaakt over de Brusselse aanpak en de Vlaamse betrokkenheid daarin.

Een tweede samenwerkingsakkoord dat momenteel in voorbereiding is en voorligt in de bevoegde commissie, handelt over de bio-veiligheid. Inhoudelijk zal dit samenwerkingsakkoord handelen over het ingeperkt gebruik op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek naar genetisch te wijzigen organismen. De minister verklaart dat er op dat vlak minder problemen zullen rijzen naar het Brussels Gewest.

Een derde samenwerkingsakkoord betreft het interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingsafval waaraan het Brussels Gewest en het Waals Gewest participeren.

– Waterzuivering

De minister benadrukt dat het samenwerkingsakkoord omtrent de waterzuivering dat dateert van 9 januari 1991, moet geactualiseerd worden. In dit akkoord werd precies overeengekomen hoe Vlaanderen en Brussel de waterzuivering zouden aanpakken : de Brusselse aanpak en hoe Vlaanderen vanuit de Rand via collectoren en riolen daarop zou aansluiten.

Verder werden er afspraken gemaakt voor het luik Brussel noordzone en het Woluwebekken en het luik Brussel zuidzone over de participatie van Vlaanderen in de reeds gedane kosten, in de geplande investeringskost en de exploitatiekosten.

Dit samenwerkingsakkoord is destijds door de Vlaamse Raad bekrachtigd en de Vlaamse regering heeft toen een aantal concrete afspraken daaromtrent goedgekeurd die als bijlage bij dit samenwerkingsakkoord werden gevoegd en gelden. Specifiek werd voor iedere zone (zuid, noord en Woluwebekken) ook een tijds kalender vastgelegd.

De minister verklaart dat er vanuit Vlaanderen enig wantrouwen heerst tegenover Brussel omdat men in Brussel de complexiteit van het geheel heeft onderschat. Er is een aanzienlijke achterstand op de geplande tijds kalender. Zo wordt de zone zuid waarschijnlijk volgend jaar opgeleverd wat bijna vijf jaar na het geplande schema is. Met de zone noord is men nog niet gestart. Normaliter moest dat project in 1998-1999 in gebruik worden

gesteld. De minister benadrukt dat Vlaanderen daarom enige bedenkingen heeft bij de naleving van dit samenwerkingsakkoord temeer daar langs Vlaamse zijde altijd heel consequent de engagementen op vlak van investeringen in het investeringsprogramma dat loopt van 1991 tot 2002 (aanvankelijk via de VMZ, nu via de NV Aquafin) nageleefd werden. Dat meerjarig investeringsprogramma voorziet voor de periode 1991 tot 2002 in een totaal bedrag van 3,7 miljard frank.

– Overleg met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De minister verduidelijkt dat naar aanleiding van een interpellatie van de heer Walter Vandenbossche er een overleg werd opgestart met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het samenwerkingsakkoord over de waterzuivering te actualiseren. Er werd dus uitdrukkelijk gevraagd om het huidige overleg niet alleen te beperken tot de problematiek van de afvalverbranding maar ook andere dossiers te bespreken. Zo heeft Brussel klachten over het Vlaams 'afvaltoerisme' naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ingevolge het strenge milieubeleid in het Vlaams Gewest is er nogal wat afvaltoerisme vanuit de rand naar Brussel (het Brussels Hoofdstedelijk Gewest viseert vooral de gemeente Dilbeek...). Men poogt de heffingen en een aantal strenge bepalingen op deze wijze te ontlopen.

De minister verklaart dat een aantal van deze milieudossiers op het huidige overleg worden geplaatst. Op dit overleg werd vooral aangedrongen door de Brusselse minister bevoegd voor Leefmilieu, de heer Gosuin die daarin wordt gesteund door de heer Piqué, minister-president van de Brusselse regering. De provincie Vlaams-Brabant treedt op als coördinator in deze problematiek. Er is thans een directe negociatie tussen het kabinet en de administratie van de BIM, het Brusselse Instituut voor Milieu, de Vlaamse administratie en het kabinet en de provincie Vlaams-Brabant. De minister hoopt dat dit overleg eerstdaags wordt afgerond. De Vlaamse administratie heeft een aantal concrete voorstellen geformuleerd. De minister verwacht dat er in de eerstvolgende dagen duidelijkheid komt of er al dan niet een mogelijkheid is tot samenwerking, en of daarentegen ieder zijn weg gaat.

De minister benadrukt dat los van dit overleg, de problematiek van de waterzuivering wordt bekeken. De minister ontkent dat beide dossiers (de afvalverbranding en de sanering van de Zenne)

gekoppeld zijn zoals in bepaalde persberichten wordt gesteld. De minister verduidelijkt dat het ene dossier (de verbrandingsoven) een ad hoc-dossier is terwijl het dossier van de waterzuivering de naleving van een samenwerkingsakkoord betreft. Voor dit laatste dossier dringt hij aan op de naleving van het samenwerkingsakkoord omdat het Vlaams Gewest ontgoocheld is over de opgelopen vertraging. Het zijn immers de Vlaamse gemeenten die stroomafwaarts liggen die hinder ondervinden van de waterverontreiniging van de Zenne. Dit probleem blijft trouwens in belangrijke mate de waterkwaliteit van het Scheldebekken hypothekeken. De minister verklaart dat er dan ook opnieuw intenties geformuleerd zijn naar de waterzuivering in de noordzone van Brussel (voor Vlaanderen is dit het belangrijkste waterzuiveringsstation).

– De ovenproblematiek

Naast de naleving van de samenwerkingsakkoorden, zijn er de ad hoc problemen. De ovenproblematiek beheerst thans de actualiteit. De mogelijke bouw van een verbrandingsoven in Drogenbos en de situatie in Neder-Over-Heembeek en de al of niet samenwerking tussen Vlaanderen en Brussel op dat domein, worden thans besproken.

De minister verduidelijkt dat er vanuit de provincie Vlaams-Brabant bereidheid bestaat het gesprek te organiseren. De laatste twee maanden hebben er constructieve gesprekken plaatsgevonden. Gespreksthema's zijn de verwerkingscapaciteit voor afval in Brussel en de desiderata van Vlaams-Brabant op dat vlak en de garanties die Brussel kan geven dat onder alle omstandigheden een bepaalde capaciteit kan verwerkt worden.

De minister stelt dat er vanuit Vlaams-Brabant een vijftal voorwaarden zijn gesteld die de Vlaamse regering heeft overgenomen.

Een eerste voorwaarde is een gegarandeerde capaciteit in de verbrandingsoven van Neder-Over-Heembeek waar men via een selectief afvalbeleid een capaciteit zou kunnen vrijmaken van 150.000 ton. Dat is een verwachting naar de toekomst want thans is men daar niet toe in staat. Vlaanderen wenst in elk geval de waarborg dat men de beschikking heeft over één lijn, d.w.z. 130.000 ton.

Een tweede voorwaarde behelst dat Vlaanderen mee kan participeren in de verbrandingsoven in Neder-Over-Heembeek die een gemengde maatschappij is waar Watco en Brussel de dienst uitma-

ken. Er is zowel een eigenaarsmaatschappij als een exploitatiemaatschappij. Vlaanderen wil in beiden effectief participeren.

Een derde voorwaarde voor de Vlaamse regering is dat de hoge milieunormen die voor de oven van Drogenbos met een capaciteit van 550.000 ton opgelegd worden ter bescherming van de Brusselse bevolking, ook moeten gelden voor de oven van Neder-Over-Heembeek. Dit impliceert dat daar ook een rookgaszuivering wordt geïnstalleerd. Voor de Vlaamse gemeenten ten noorden van Brussel die nu blootgesteld zijn aan de uitstoot van die oven vraagt Vlaanderen dus dezelfde garanties. De minister verklaart dat nu pas de uitvoering van die normering start in Neder-Over-Heembeek.

Als vierde voorwaarde werd gesteld dat indien de verbrandingsoven van Neder-Over-Heembeek de capaciteit van 130.000 ton niet kan vrijmaken, het niet toelaatbaar is dat er een vierde ovenlijn bijkomt. Dit zou een bijkomende ergernis zijn voor de Vlaamse gemeenten die in de windrichting liggen van de uitstoot van Neder-Over-Heembeek.

De minister verwacht eerstdaags een finalisering van dit overleg. Niet onbelangrijk tenslotte – en dat is de vijfde voorwaarde – is het prijskaartje. Het Vlaams Gewest is van oordeel dat niet de marktprijs maar de prijs die Brussel aanrekent aan zijn bewoners, het criterium moet zijn. Vlaanderen is gekant tegen een aparte behandeling qua marktprijs voor afval komende uit Vlaanderen en afval vanuit Brussel.

De minister vindt het tenslotte belangrijk dat over deze materie een samenwerkingsakkoord wordt gesloten dat door het parlement wordt bekrachtigd. De minister is er zich terdege van bewust dat dit geen waterdichte garanties biedt (cfr. de waterzuivering), maar hij is van oordeel dat de naleving ervan juridisch moet kunnen afgedwongen worden en men niet afhankelijk mag zijn van de wisselvalligheden van een toenmalige executieve die boven de hoofden van het parlement heen beslist.

B. Tewerkstelling

De minister maakt een onderscheid binnen het beleidsdomein Tewerkstelling tussen enerzijds het luik directe tewerkstelling – een gewestbevoegdheid- en anderzijds het deel indirecte tewerkstelling, met name het luik opleiding – een gemeenschapsbevoegdheid – dat naar tewerkstelling zou moeten leiden.

– *Het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding*

Voor tewerkstelling heeft Vlaanderen een aparte overeenkomst via het recent opgerichte 'Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding', met het oogmerk een coördinatie teweeg te brengen rond opleiding- en tewerkstellingsprojecten.

De minister verduidelijkt dat voor het luik tewerkstelling hij als bevoegde minister werkt met protocols die behoudens milieuprojecten door de functioneel bevoegde ministers concreet worden ingevuld.

– *Opleiding*

Op het vlak van opleiding wordt er samengewerkt met de Brusselse Dienst voor Beroepsopleiding en wordt er voorzien in een contingent van opleidingsuren vanuit Vlaanderen. Voor werkzoekenden gaat het over 492.297 opleidingsuren (5% van het gehele opleidingsaanbod van de VDAB). Voor de opleiding van werknemers in de bedrijven die in Brussel gevestigd zijn, gaat het over 54.564 opleidingsuren, wat 7 % uitmaakt van het VDAB-aanbod aan werknemers. De minister verduidelijkt dat het hoger aandeel voor werknemers beantwoordt aan de algemene tendens in Vlaanderen om preventief te werken en aangemoedigd wordt vanuit Europa. De minister kondigt aan dat in de toekomst wel meer aandacht zal besteed worden aan de opleiding van werkzoekenden.

– *Werkervaring*

De minister verklaart dat er op het vlak van werkervaring een protocol werd afgesloten met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er werden een aantal projecten goedgekeurd die zich vooral situeren in de bevoegdheden van de SIF-programma's, opleidingen en tewerkstelling in de milieusector en tewerkstellingsprogramma's die te maken hebben met welzijn en cultuur. De minister verduidelijkt dat hij als minister van Tewerkstelling een contingent ter beschikking stelt dat concreet door de functioneel bevoegde ministers (Peeters en Martens) wordt ingevuld.

Concreet werden 28 programma's goedgekeurd wat resulteert in 61,5 FTE waarvan er effectief 53 eenheden in dienst zijn (een gemiddelde over-

heidssubsidie voor een voltijdse job bedraagt 500.000 frank ; er werd bijgevolg ongeveer 26,5 miljoen frank ter beschikking gesteld).

– *DAC-programma's*

De DAC-programma's functioneren nog volgens het oude systeem. In Brussel heeft men in dat systeem een 412 DAC-arbeidsplaatsen.

– *Sociale werkplaatsen*

Voor tewerkstelling in sociale werkplaatsen is er in een tussenkomst van 685.000 frank per arbeidsplaats voorzien. In Brussel zijn er een negental goedgekeurde voltijdse eenheden in sociale werkplaatsen.

– *Interdepartementaal Begrotingsfonds*

De minister verklaart dat in het kader van het Interdepartementaal Begrotingsfonds het overleg Vlaanderen-Brussel werd opgestart. Dit overleg wordt gevoerd tussen de Vlaamse minister van Cultuur en Welzijn, de heer Luc Martens enerzijds en de verantwoordelijke minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de heer Charles Picqué anderzijds. Ook de problematiek van de buitenschoolse kinderopvang die door de bevoegde minister wordt georganiseerd, is hierbij betrokken.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

A. Leefmilieu

– *Algemene bedenkingen*

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis poneert dat het beleidsdomein Leefmilieu ruimer is dan de afvalproblematiek en de waterzuivering. Zij miste in de uiteenzetting onder meer de problematiek van het beheer van het Zoniënwoud. Terzake vraagt zij naar de bevoegdheid en wenst zij een verduidelijking over de samenwerking over het beheer van die bossen.

De minister verduidelijkt dat het Vlaams Gewest inderdaad bevoegdheid heeft over een stuk van het

Zoniënwood. De grens met het Brussels Gewest loopt door het bos, maar in de praktijk stellen zich geen problemen qua verantwoordelijkheid tussen de betrokken administraties van de betrokken gewesten.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis brengt de problematiek van de grensoverschrijdende milieuhinder in het algemeen te berde. Zij meent dat daarover een samenwerkingsakkoord bestaat, maar ze stelt zich vragen over de naleving daarvan die te wensen overlaat. Exemplarisch stelt het lid dat een aantal bedrijven in de Vlaamse Rand hinder veroorzaken naar het Brussels Gewest en omgekeerd. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt of er voldoende wordt gekeken naar de naleving van dit samenwerkingsakkoord. Hetzelfde lid weet dat er plannen bestaan om op de grens tussen het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een natuurgebied te laten sneuvelen voor een weg. In hoeverre is er inspraak van de lokale bevolking en is er sprake van een milieu-effecten-rapportering ?

De minister engageert zich om te onderzoeken of er een samenwerkingsakkoord desbetreffend met het Brussels Gewest bestaat. Er was vrij recent een discussie met het Waals Gewest over de inplanting van stortplaatsen en cementfabrieken in de nabijheid van de taalgrens. Met het Waals Gewest bestaat er daarover een samenwerkingsakkoord en werd er een protocol afgesloten over de procedure.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt meer aandacht voor preventie en selectie van afval. Het gesprek is nu vooral gefixeerd op de afvalverwerking. Hetzelfde lid meent dat meer aandacht moet gaan naar een preventiebeleid en verwacht daarover afspraken met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het lid meent immers dat als de minister over de afvalproblematiek tot een samenwerkingsakkoord wil komen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dit Brussel dwingt tot een ernstig preventiebeleid. Het lid vraagt naar initiatieven terzake.

De minister stelt dat ieder gewest zijn afvalbeleid voert. Er is ook hier een overleg om tot afspraken te komen, onder meer op vlak van het afvaltoerisme. Met betrekking tot de wijze waarop het beleid wordt gevoerd, bestaan er echter geen afspraken. Zoals er met het Brussels Gewest gesprekken worden gevoerd over de afvalverbranding, zijn er wel gesprekken met het Brussels Gewest over het ter beschikkingstellen aan Brussel van capaciteit van GFT-afval, slibverwerking enzovoort.

– De ovenproblematiek

De heer Walter Vandenbossche kan zich niet van de indruk ontdoen dat de minister nog altijd de politieke wil heeft om tot een akkoord te komen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over de ovenproblematiek. Hetzelfde lid vindt de gewijzigde, de genuanceerde houding van de minister politiek zeer moedig en de vijf gestelde vereisten die de minister toegelicht heeft, lijken de heer Walter Vandenbossche bijzonder redelijk en aanvaardbaar.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt naar verduidelijking van de gestelde voorwaarde dat Vlaanderen in elk geval de waarborg heeft dat men de beschikking heeft over één lijn, d.w.z. 130.000 ton. De minister benadrukt dat Brussel de garantie moet geven dat er geen oven bijkomt in Neder-Over-Heembeek ; dat m.a.w. men die capaciteit kan vrijmaken. Indien Brussel immers een oven bijplaatst in Neder-Over-Heembeek, vervalt het argument dat de oven in Drogenbos overbodig is. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis plaatst vraagtekens bij de genoemde cijfers qua capaciteit. In Drogenbos is sprake van 230.000 ton ; de bijkomende lijn in Neder-Over-Heembeek gaat over 130.000 ton. De minister verklaart dat indien er een akkoord komt over de voorziene 130.000 ton in Neder-Over-Heembeek, de afvalverwerking van de provincie Vlaams-Brabant moet herbekeken worden. Een deel van Vlaams-Brabant kan dan mogelijk bij een andere provincie aansluiten.

De heer Etienne Van Vaerenbergh meent uit de uiteenzetting van de minister begrepen te hebben dat als onderhandelingsbasis geldt dat er een duidelijke verbetering moet optreden in Neder-Over-Heembeek. Hij leidt dit af uit het gestelde dat het Vlaams Gewest én medebeheer van de oven, én dezelfde milieunormen van Vlaanderen in Brussel eist. Dit is voor dit lid een minimum om te komen tot een samenwerkingsakkoord omdat de last ten koste gaat van Vlaams-Brabant.

De minister verklaart dat de meerwaarde van een samenwerkingsakkoord voor Vlaanderen ligt ten algemenen titel op vlak van het milieu. Vlaanderen moet bovendien verder kunnen meebeslissen in zowel de eigenaars- als exploitatiemaatschappij van de verbrandingsoven van Neder-Over-Heembeek. Het is uiterst belangrijk dat het Vlaams Gewest mee als beslisser aan tafel zit.

De minister is van oordeel dat ook vooral op vlak van normering de lat in Brussel moet hoger gelegd worden. Hij verwijst naar de problematiek van de

uitstoot van gassen van de oven van Neder-Over-Heembeek. De heer Walter Vandenbossche benadrukt dat zowel Nederlandstaligen als Franstaligen om de milieuhinder van deze oven bekommerd zijn. Niet alleen Vlaams-Brabanders maar ook Brusselaars hebben last van de milieuhinder van deze verbrandingsoven. De minister neemt daarvan akte, maar meent dat de Brusselaars in het verleden minder aandacht schonken aan deze vorm van milieuhinder dan thans aan dezelfde problematiek van de oven van Drogenbos.

Ook de heer Jan Béghin herinnert eraan dat de oven in Neder-Over-Heembeek destijds gebouwd werd door de federale overheid. Nu heeft inderdaad het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de verantwoordelijkheid overgenomen. Maar dit gewest had al die jaren hoogstwaarschijnlijk niet de middelen om de rookgaswasinstallatie te plaatsen. Deze installatie komt er nu eindelijk via alternatieve financiering (inbreng van privé-gelden). Hetzelfde lid stelt dat er al die jaren inderdaad een schandalige situatie bestond in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest : de oven spuwt thans per maand nog altijd evenveel uit als de eventuele oven van Drogenbos dat ooit wellicht zal doen over een periode van jaren. De heer Jan Béghin dringt dan ook aan dat de verantwoordelijke minister van het Brussels Gewest daar permanent wordt op gewezen. Hetzelfde lid benadrukt wel dat het aanhangig zijnde geschil ontstaan is tengevolge van de keuze voor de inplanting in Drogenbos. Indien geopteerd was voor de voor de hand liggende inplantingsplaats zoals die in de milieu-effectenrapporten werden voorgesteld, met name Vilvoorde en meer in de richting van Grimbergen, was er waarschijnlijk heel wat minder polemieek geweest.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis stelt dat indien het overleg tussen het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet leidt tot resultaten, en als de verbrandingsoven in Drogenbos er toch komt, heel het Beleidsplan Brussel één vrome wens is. Hetzelfde lid poneert dat de bevolking dan niet langer gelooft dat Vlaanderen echt inziet met het leefmilieu en de gezondheid van de Brusselaars.

De minister repliceert dat het Beleidsplan Brussel niet valt of staat omwille van deze verbrandingsoven in Drogenbos. De minister herhaalt dat hij redelijke en haalbare voorstellen heeft geformuleerd naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis waarvan perfect een samenwerkingsakkoord kan worden gesloten.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis maakt haar beklag over de toon van het MER-rapport over de verbrandingsoven van Drogenbos. Dit rapport geeft een beschrijving van de Brusselse wijken waar de verbrandingsresten zich zullen afzetten. De mensen die daar wonen, worden in dit rapport als rond-uit achterlijk beschreven. Het lid dringt aan dat de minister hiertegen protesteert.

De minister verklaart dat indien effectief juist is wat het lid beweert, hij het volkomen eens is met de opmerking van het lid dat een dergelijk taalgebruik niet toelaatbaar is, maar hij benadrukt dat hij op inhoudelijk vlak en qua taalgebruik geen verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van dit MER-rapport.

De minister engageert zich wel om een schrijven te richten aan de indiener van het rapport om daarover zijn beklag te maken indien inderdaad de toon van het rapport is zoals mevrouw Cecile Verwimp-Sillis heeft gesteld.

– Waterzuivering

Volgens de heer Walter Vandenbossche toont het gevoerde debat aan dat in de staatshervorming één en ander mank is gelopen. Een beperkt territorium met een beperkte bevolking is niet noodzakelijk in staat om bepaalde bevoegdheden uit te oefenen omdat de middelen en het territorium ontbreken. Dit is voor het lid één van de mankementen van de staatshervorming. Als in 1999 wordt gesproken over bevoegdheidsverschuivingen, is het niet noodzakelijk dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dezelfde bevoegdheden heeft dan Vlaanderen en Wallonië. De uitoefening en de bevoegdheden aan sich moeten bekeken worden.

De heer Etienne Van Vaerenbergh sluit hierbij aan en stelt dat dit een duidelijk voorbeeld is dat de Schrikkelnota van de Vlaamse regering een correcte inschatting deed met name dat er in België slechts twee entiteiten zijn die belangrijk zijn en de financiële middelen hebben.

Voor wat de consequenties van de staatshervorming betreft, antwoordt de minister dat Brussel exemplarisch voor het waterzuiveringsproject Brussel noordzone de financiële onmogelijkheid inroept om iets te doen. Heffingen moeten echter gefinancierd worden.

Op de vraag van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis in hoeverre de Europese richtlijn over het rioolafval-

water in grootsteden afdwingbaar is, verklaart de minister dat Europa de overheden in gebreke kan stellen. Die sanctie is echter niet vergelijkbaar met een afdwingbaarheid van een contract (betaling van een dwangsom) maar ligt vooral op het politieke vlak.

– *Actualisering van het samenwerkingsakkoord over de waterzuivering*

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis beaamt dat de situatie ten noorden van Brussel problematisch is, maar vraagt naar een verduidelijking van de stellingname van de minister dat dit samenwerkingsakkoord ter herziening staat.

De minister antwoordt dat er een actualisering moet komen in de verrekening voor de waterzuivering. Indicatief is er voor Brussel noordzone in een tussenkomst van het Vlaamse Gewest voorzien van ongeveer 30%. Voor de zuidzone bedraagt die tussenkomst ongeveer 10% en voor het Woluwebekken wordt de investeringskost bepaald éénmaal de projecten uitgetekend zijn. De minister engageert zich de cijfers en de afspraken (de nota van de regering) m.b.t. het samenwerkingsakkoord aan de commissieleden te bezorgen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen vraagt of er naast de gemaakte afspraken iets voorzien was over de afdwingbaarheid indien de termijnen niet worden nageleefd? De minister stelt dat er enkel contractueel afspraken werden gemaakt in zoverre het project zich daartoe leende. Voor het overige is er indicatief een tijdschema vastgelegd: voor de zuidzone moesten de werken gefinaliseerd zijn einde 1992, in de feiten zal dat nu eind 1998 worden. Voor de noordzone was de oplevering gepland voor 1998-1999. Deze tijdschema werd vastgelegd maar is dus niet afdwingbaar.

De minister verduidelijkt dat er afspraken zijn vastgelegd in het samenwerkingsakkoord. Voor de zuidzone zijn er precieze afspraken gemaakt (zeer precieze cijfers), voor de noordzone werden indicatieve cijfers vastgesteld die niet afdwingbaar zijn en die nu moeten geactualiseerd worden. Op de vraag van de heer Herman Suykerbuyk op welke wijze de verrekening concreet gebeurt, antwoordt de minister dat er een commissie werd geïnstalleerd die het geheel begeleidt. Voor de noordzone werd er een uitvoeringsplan opgemaakt dat voorziet in vier fazen.

De minister benadrukt dat met dit samenwerkingsakkoord uiteindelijk wel politiek door de handtekening van de minister een engagement werd aangegaan dat door het parlement werd bekrachtigd.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen vraagt of de herziening tot doel heeft in de afdwingbaarheid te voorzien of blijft het bij de vastlegging van de tussenkomst van de verschillende gewesten in dit project?

De minister repliceert dat het Vlaamse Gewest aan de bevoegde Brusselse minister, de heer Gosuin gevraagd heeft het dossier waterzuivering te bekijken omdat het wantrouwen van Vlaanderen door de gang van zaken nogal sterk aanwezig is. Het is de bedoeling van minister Kelchtermans de precieze afspraken te actualiseren op een niet-indicatieve wijze. De actualisering van het samenwerkingsakkoord betreft ook het inbrengen van nieuwe elementen op vlak van technologie.

De minister concludeert dat finaal niets uitsluit dat desgevallend het Brussels Gewest door het Vlaamse Gewest wordt in gebreke gesteld.

– *Bekrachtiging en afdwingbaarheid van samenwerkingsakkoorden*

De heer Michiel Vandenbussche merkt op dat samenwerkingsakkoorden van regering tot regering worden gesloten. Hij constateert dat de minister aandringt dat het te sluiten samenwerkingsakkoord over afval door de parlementen wordt onderschreven. Het lid vraagt naar de meerwaarde van samenwerkingsakkoorden die via een parlementaire procedure tot stand komen. De heer Michiel Vandenbussche vraagt of de wens van de minister om in de toekomst meerdere samenwerkingsakkoorden af te sluiten, beleidsmatig naar de toekomst een verschuiving zal teweegbrengen.

De heer Herman Suykerbuyk sluit aan bij de opmerking van de heer Michiel Vandenbussche en vraagt naar de afdwingbaarheid van samenwerkingsakkoorden. Is die louter politiek of gaat dit verder, ook op juridisch vlak?

De minister repliceert dat de afdwingbaarheid van samenwerkingsakkoorden vroeger meestal op het politieke vlak lag. Juridisch heeft men andere instrumenten. Men kan perfect ingevolge een klacht van een burger of een andere lidstaat door de Europese instellingen in gebreke gesteld worden. De minister verduidelijkt dat het hier gaat om

samenwerkingsakkoorden met wederkerige afspraken tussen beide partijen. Die afspraken kunnen indicatief zijn. Voor het samenwerkingsakkoord over de waterzuivering zijn deze afspraken trouwens contractueel vastgelegd en moeten sancties ingebouwd worden als de contracten niet worden nageleefd. Om die reden moet een samenwerkingsakkoord door het parlement worden bekrachtigd. Als een samenwerkingsakkoord voor de burger bepaalde gevolgen heeft, moet dit samenwerkingsakkoord trouwens verplichtend door het parlement worden bekrachtigd.

De heer Herman Suykerbuyk vraagt indien een samenwerkingsakkoord niet bekrachtigd wordt door het parlement, er in hoofde van de burger geen subjectief recht ontstaat? Als een samenwerkingsakkoord wel wordt bekrachtigd, vraagt hetzelfde lid naar de impact voor de ondergeschikte besturen van de twee partijen die het akkoord sloten? Moeten deze ondergeschikte lokale besturen dit samenwerkingsakkoord volgen?

De minister repliceert dat het afgesloten samenwerkingsakkoord over het interregionaal verpakingsafval een duidelijk voorbeeld is. Daarin werd vastgelegd welke de rechten van de burgers en de regio zijn wanneer men in gebreke blijft. Ook de sancties voor de andere contracterende partij (de verpakkingsector) zijn bepaald wanneer die in gebreke blijft. Verder wordt ook bepaald op welke wijze (via een bevoegde commissie) men een ingebrekestelling vaststelt. Juridisch heeft men ook de mogelijkheid om die sancties af te dwingen.

De heer Herman Suykerbuyk vraagt of ook de componenten van de contracterende partij, bijvoorbeeld de gemeenten, gehouden zijn aan die afspraken? De medewerkster van de minister repliceert dat alles afhangt van de vorm van het samenwerkingsakkoord. Gaat het over een louter 'gentlemen's agreement', of gaat het over een samenwerkingsakkoord zoals bepaald in artikel 92bis van de Bijzondere Wet? In het laatste geval heeft het samenwerkingsakkoord de waarde van een decreet en is het afdwingbaar. In de hypothese van artikel 92bis van de Bijzondere Wet moet het samenwerkingsakkoord trouwens door het parlement bekrachtigd worden zodra er rechten voor de burger ontstaan.

Op de vraag van de heer Michiel Vandenbussche naar het aantal samenwerkingsakkoorden binnen de beleidsdomeinen Leefmilieu en Tewerkstelling die door het parlement bekrachtigd werden, engageert de minister zich om deze cijfers aan de commissieleden te bezorgen.

B. Tewerkstelling

De heer Jan Béghin vraagt naar relevante cijfers op vlak van Tewerkstelling en Opleiding om een zicht te krijgen op de implementatie van het Beleidsplan Brussel in de begroting van 1998 en volgende jaren. Het lid wenst die surplus namelijk ook zichtbaar in de begroting terug te vinden. Vooral op vlak van kansarmoede in Brussel waar men een beduidende achterstand heeft tegenover de rest van Vlaanderen, verwacht dit lid inspanningen van de Vlaamse regering.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter van het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant verduidelijkt dat hij op 8 juli 1997 de ministers die reeds aan het woord kwamen bij de bespreking van het Beleidsplan Brussel, aangeschreven heeft om desbetreffend cijfers te verstrekken over de evolutie van de besteding van de middelen van de Vlaamse regering in Brussel.

Minister Kelchtermans engageert zich om voor zijn beleidsdomeinen deze cijfers te bezorgen aan de commissieleden.

– Het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding

De heer Walter Vandenbossche verklaart dat hij enthousiast is over de oprichting van het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding. Hetzelfde lid vindt dat de impact van dit beleidsdomein al té dikwijls onderschat wordt. Hij pleit voor een globale en zichtbare aanwezigheid van dit luik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als een dienstverlening aan de Vlaamse werknemers in Brussel.

De heer Michiel Vandenbussche sluit zich aan bij het enthousiasme van de heer Walter Vandenbossche over de activiteiten van het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding en de cijfers die de minister heeft aangehaald.

De minister benadrukt dat veel van dit Brussels comité zelf verwacht wordt. De minister vindt het terecht dat gevraagd wordt zichtbaar aanwezig te zijn. Hij engageert zich om aan de VDAB mede te delen dat het een uitdrukkelijke wens van deze commissie is om zich iets uitdrukkelijker te tonen.

– Opleiding

De heer Etienne Van Vaerenbergh plaatst vraagte-

kens bij het genoemde cijfer over het aantal opleidingsuren. Vermits het opleidingscentrum van Anderlecht – dat vooral ook Vlaams-Brabanders bedient – waarschijnlijk opgenomen werd in deze statistieken, meent dit lid dat het genoemde cijfer moet gerelativeerd worden.

De minister repliceert dat Vlaamse Brusselaars ook terecht kunnen in de opleidingssector in Vlaams-Brabant.

– *ESF*

De heer Michiel Vandenbussche miste in de uiteenzetting van de minister het luik Europees Sociaal Fonds (ESF). Het lid dacht dat daar de optie genomen is om een Vlaams-Brussels consortium op te richten dat naar het ESF actief zou zijn ?

De minister antwoordt dat het de taak is van het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding om in het kader van ESF-III coördinatiecentra (consortia) te organiseren. In dat verband hebben de BDGA, de VDAB en de Nederlandstalige derden een Brusselse constructie opgericht.

– *DAC-programma's*

De heer Michiel Vandenbussche benadrukt dat het een oude wens is van een aantal Vlaamse Brusselaars dat de DAC-statuten worden omgeschakeld naar een Gesco-statuut. Het lid verwijst terzake naar de beleidsintentie die in het Beleidsplan werd neergeschreven. Hij vraagt dan ook wanneer en in welke mate die omschakeling zal gebeuren ?

De minister repliceert dat de Vlaamse regering het DAC-systeem heeft bevroren. Er worden geen nieuwe DAC-projecten goedgekeurd : wat aan project bestaat , mag blijven. Alleen gelijkaardige projecten die personeel overnemen om in een aanverwant project tewerk te stellen, worden toegestaan. Voor begeleiding van gezinnen met meerlingen blijft er uitzonderlijk een mogelijkheid om een DAC-project op te zetten.

Wat de omzetting van DAC-ers naar Gesco's betreft, verklaart de minister dat dit contingent bevroren blijft : van omzetting is geen sprake tenzij de betrokkenen erom verzoeken, dan wordt de omzetting gerealiseerd.

Wat de 'Weer-werk-Gesco's' betreft, vraagt de heer Michiel Vandenbussche naar verduidelijking onder meer in het kader van de buitenschoolse opvang.

De minister verklaart dat de weer-werkers omgezet worden in web-plus-projecten. Er worden echter geen bijkomende Gesco-projecten opgestart tenzij voor kinderopvang in uitzonderlijke omstandigheden.

LUIK OPENBARE WERKEN, VERVOER EN RUIMTELIJKE ORDENING

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op woensdag 12 november 1997 een gedachtewisseling met minister Eddy Baldewijns over zijn beleidsdoelmeinen openbare werken, vervoer en ruimtelijke ordening.

I. Toelichting door de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening

De minister benadrukt dat hij de enige minister is binnen de Vlaamse regering die uitsluitend gewestelijke bevoegdheden heeft. Niettemin schakelt hij zich in om in het kader van het Beleidsplan Brussel de leefbaarheid van de hoofdstad te kunnen versterken.

De minister verklaart dat enige wijziging aan de politieke en institutionele grenzen van het Brussels Gewest onbespreekbaar is voor de Vlaamse regering. Anderzijds beseft de minister wel dat de invloedssfeer van zijn bevoegdheden niet stopt aan de grenzen van het Vlaamse Gewest. Er is trouwens ook regelmatig overleg noodzakelijk tussen de Vlaamse regering en het Hoofdstedelijk Gewest maar ook in belangrijke mate met de provincie Vlaams-Brabant.

De minister verklaart dan ook dat hij voor elke concrete stap die hij wenst te zetten om het Beleidsplan Brussel uit te voeren, gebonden is door samenwerkingsakkoorden en ieder geval een grote mate van overleg.

De minister stelt dat hij slechts minimaal via enkele daadwerkelijke maatregelen het Beleidsplan Brussel kan helpen verwezenlijken.

A. Openbaar vervoer

Brussel heeft vooral te maken met mobiliteitsproblemen : de files naar de hoofdstad zijn dagelijkse kost. Als meer pendelaars zouden gebruik maken van het openbaar vervoer, zou dit congestieproblemen in grote mate doen afnemen. 10 % minder wagens betekent 40% minder files. Daardoor zou de leefbaarheid van de hoofdstad toenemen en de aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer gestimuleerd worden.

– Afstemming van lijnen en tarieven

De minister verklaart dat in en rond Brussel drie vervoermaatschappijen actief zijn : de Vlaamse Vervoermaatschappij (De Lijn), de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB) en de Société Régionale Wallonne du Transport (TEC). Alle drie hebben ze eigen lijnen, eigen structuren en eigen tarieven die niet op mekaar afgestemd zijn. Ter illustratie verwijst de minister naar het feit dat de gebruikers van de lijnbus 358 die Leuven met Brussel verbindt, in het Noordstation niet kunnen aansluiten op het Brusselse premetronet.

De minister doet dan ook pogingen om de lijnen en tarieven beter op mekaar af te stemmen. In dat verband lopen er gesprekken tussen enerzijds De Lijn en anderzijds de MIVB die zouden moeten uitmonden in een samenwerkingsakkoord over tariefregeling en afstemming van lijnen. Deze gesprekken hebben verder ook doorstromingsfaciliteiten, vrije busbanen en verkeerslichtenbeïnvloeding tot doel. Het is allerm minst de bedoeling dat de Vlaamse regering zich hiermee mengt in de aangelegenheden van het Brussels Gewest maar de enige bedoeling is te komen tot een vlotte functionele verstandhouding. De minister hoopt spoedig in deze materie een zeer duidelijke vooruitgang te boeken.

De minister is van oordeel dat samenwerking ook een degelijke informatieuitwisseling behelst tussen de verschillende maatschappijen die actief zijn op het terrein, maar vooral ook informatieuitwisseling naar de gebruiker. De minister beoogt met een betere samenwerking ook een betere dienstverlening te verwezenlijken. In dat verband liet de minister onderzoeken of de maatregel die ertoe strekt een uniform tarief op te leggen aan iemand die geniet van het bestaansminimum, ook bruikbaar is voor de OCMW's in het Brussels. Dit blijkt juridisch mogelijk te zijn wat betekent dat in

de toekomst OCMW's een financiële overeenkomst met De Lijn kunnen afsluiten waarbij een bestaansminimumtrekker aan een tarief van 20 frank over een busbiljet kan beschikken. In de praktijk is zulks realiseerbaar omdat De Lijn in Brussel vaste afzetplaatsen heeft.

– Gewestelijk expresnet – convenants

De minister verklaart dat hij vanzelfsprekend rekening moet houden met het 'Gewestelijk Expresnet'. In de eerste plaats wenst de minister te onderzoeken in hoeverre de GEN-studie en de IRIS-studie een goede basis zijn om een gemeenschappelijk actieplan op te stellen. Deze studies zullen voorgelegd worden aan de auditcommissie die de mobiliteitsconvenants beoordeeld heeft. Deze convenants kunnen leiden tot dwingende afspraken.

De minister is van oordeel dat ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een partner kan zijn via een dergelijke convenantformule. Maar de minister wil niet op de feiten vooruitlopen. Het is zijn prioriteit het beleidsinstrumentarium van de convenant eerst uit te werken in Vlaanderen. Meer dan de helft van de Vlaamse steden en gemeenten hebben trouwens een dergelijke convenant ondertekend. Heel wat buurgemeenten in de Rand (Machelen, Overijse, Sint-Pieters-Leeuw, Zaventem, Vilvoorde, Asse,...) deden dat eveneens.

B. Ruimtelijke ordening

Mobiliteitsproblemen hebben vanzelfsprekend ook een directe link met de ruimtelijke ordening. In Vlaanderen is er het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). In Brussel bestaat er een gewestelijk ontwikkelingsplan (Gemop). In beide gevallen beschikt men dus over een belangrijk instrument om een planmatige ruimtelijke ontwikkeling voor de volgende jaren uit te tekenen. In deze plannen komen de economische ontwikkeling, de huisvesting en ook het openbaar vervoer aan bod.

De minister vertrekt vanuit de vaststelling dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volledig omringd is door het Vlaams Gewest. Wat betekent dat er op vlak van ruimtelijke ordening wederzijdse invloeden kunnen spelen. In die optiek pleit de minister ook op dit vlak voor een afstemmen van ruimtelijke planning. De minister neemt zich voor om in de toekomst meer systematisch en niet langer spora-

disch, een overleg te organiseren zodat er samenspraak komt.

De minister onderlijnt dat zijn bijdrage in dit debat uiterst beperkt is.

C. Openbare Werken

De minister verklaart dat er op vlak van openbare werken tot op heden geen sprake is van een gestructureerd overleg. Er is weliswaar een overleg ad hoc naar aanleiding van concrete dossiers die de gewestgrenzen overschrijden. Er is bijvoorbeeld wel een overleg vooral op het administratieve niveau, over het dossier van de ontsluiting van de luchthaven van Zaventem. Het betreft dan de problematiek van de toegangswegen en de spoorverbindingen naar de luchthaven.

Ook voor de uitbouw van het GEN en andere formules – de minister denkt bijvoorbeeld aan de invoering van het 'rekening-rijden' – om de mobiliteit te beheersen, – is overleg vereist.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

– Algemene opmerkingen

De heer Michiel Vandenbussche benadrukt dat de relatie tussen Vlaanderen en Brussel ook op gewestelijk vlak ligt. Hij is bijzonder verheugd dat de minister deze relatie ter harte wil nemen. Het lid sluit zich aan bij de visie van de minister dat zeker voor wat ruimtelijke ordening betreft, het gegeven dat Brussel volledig door Vlaanderen omringd is, belangrijk is.

De heer Walter Vandenbossche verklaart dat de minister in tegenstelling tot wat hij stelde tijdens zijn uiteenzetting, één van de ministers is die iets fundamenteel kan doen in verband met Brussel. Hetzelfde lid denkt in dat verband aan de sociaal-economische ontwikkeling van Brussel waar de minister via het RSV één van de belangrijkste hefboomen in handen heeft die de slaagkansen van deze ontwikkeling determineert. Het lid pleit voor een sterke afstelling tussen Vlaanderen en Brussel op dat vlak. Met het vervoersbeleid, een mogelijke achillespees voor de sociaal-economische ontwikkeling, heeft de minister een belangrijk instrument in handen. De heer Fred Dielens is het eens met deze stelling. Het vervoersbeleid kan een belangrij-

ke hefboom zijn om Brussel tot andere gevoelens aan te zetten. Het lid pleit er niet voor om b.v. de tram van Tervuren aan de gewestgrenzen te doen stoppen, maar hij verwijst naar de uitspraken van een belangrijke politicus dat de tram naar Brussel eerder de verfransingsmachine in de hand werkt veler dan dat dit een vervoerstechnische oplossing is. De heer Fred Dielens is voorstander voor een mobiliteitsoplossing die beide partijen tevreden stelt. Maar hij dringt wel aan dat de Vlaamse regering naar Brussel toch duidelijk stelt dat Vlaanderen bereid is de wegeninfrastructuur te verbeteren op voorwaarde dat voldaan wordt aan een aantal Vlaamse desiderata.

– Samenwerkingsakkoorden

Met betrekking tot het afsluiten van samenwerkingsakkoorden vraagt de heer Michiel Vandenbussche naar een stand van zaken. Hij wenst te vernemen welke samenwerkingsakkoorden er reeds werden afgesloten en welke er in de steigers staan.

De minister antwoordt dat hij geen inventaris terzake bijheeft. Hij engageert zich een inventaris bij het verslag te voegen. Maar de minister verklaart dat hij eerder denkt aan overeenkomsten tussen de verschillende vervoermaatschappijen (bus- en trammaatschappijen). De minister verduidelijkt dat hij binnen een redelijke termijn (de eerste helft van 1998) wenst duidelijkheid te krijgen inzake de organisatie van lijnen en tarieven.

– Gereduceerd tarief voor bestaansminimumtrekkers in Brussel

De heer Michiel Vandenbussche wenst bijkomende informatie te ontvangen over het voorstel om met de Vlaamse OCMW's in het Brusselse overeenkomsten af te sluiten om toe te laten dat de bestaansminimumtrekkers kunnen genieten van een gereduceerd tarief. Het lid vraagt in welke mate dit voorstel haalbaar is, welke personen kunnen ervan gebruik maken. De heer Michiel Vandenbussche stelt dat dit voorstel de hele problematiek van de subnationaliteit raakt.

Wat de problematiek van de bestaansminimumtrekkers betreft, verklaart de minister dat hij zich hierbij laat leiden door de definitie die vastligt in de wet. Deze aangelegenheid werd reeds in het parlement besproken. Minister Baldewijns verduidelijkt dat het een eerste aanzet is inzake een ver-

nieuwde aanpak van een sociaal beleid van De Lijn. De minister wenst deze politiek aan te moedigen en wil na een proefperiode van een negental maanden – er werd op 1 oktober gestart – een evaluatie maken om een uitbreiding van dit systeem mogelijk te maken naar andere categorieën van mensen. Met de bedoeling tot een meer optimale bezetting van het voertuigenpark te komen. De minister stelt trouwens vast dat in Vlaanderen zeer positief ingespeeld wordt op dit aanbod.

– *De site van De Lijn in Kuregem*

De heer Etienne Van Vaerenbergh stelt vast dat enerzijds de bevoegdheden die de minister heeft en anderzijds de Brusselse realiteit, de minister verplicht tot samenspraak. Verder verklaart hetzelfde lid dat tijdens de besprekingen in deze commissie gesproken werd over de eigendommen die De Lijn bezit in Brussel. Hij herinnert aan het bezoek dat de heer Walter Vandenbossche met de minister-president bracht aan de site van De Lijn te Kuregem. De heer Etienne Van Vaerenbergh vraagt wat er concreet met deze site gaat gebeuren. Uit zijn informatie blijkt dat De Lijn vragende partij is om deze site te verkopen. Het lid meent dat deze site de mogelijkheid biedt om vanuit Vlaanderen in Brussel te investeren.

Wat de De Lijn-site in Kuregem betreft, verklaart de heer Walter Vandenbossche dat deze site maximaal binnen een periode van drie jaar zal verlaten worden. Deze site wordt één van de grootste stadskankers in het Brusselse, als de Vlaamse regering de beslissing neemt om geen beslissing te nemen. De Vlaamse regering draagt dan de politieke verantwoordelijkheid. Het lid is radikaal gekant tegen de privatisering van dat domein en pleit voor een alternatief project dat afgestemd is op de Vlaamse arbeidsmarkt. Hetzelfde lid verklaart dat hij Brusselse bedrijven kent die samen met de Vlaamse regering in Kuregem een project willen ontwikkelen. Minister Baldewijns krijgt nu een ongelofelijke kans om werkelijk iets te doen in Brussel.

Wat de eigendommen van De Lijn in de Barastraat betreft, sluit mevrouw Cecile Verwimp-Sillis zich aan bij de pleidooien van de heren Van Vaerenbergh en Vandenbossche. Zij pleit eerder voor een sociaal-gerichte oplossing, dan voor een Vlaamse oplossing.

De minister antwoordt dat hij zich niet in de plaats kan stellen van de raad van bestuur van De Lijn. Wel heeft hij gevraagd aan de raad van bestuur om

een projectvoorstel te formuleren. De minister benadrukt dat zijn bevoegdheid zich beperkt tot een eerder negatieve handelwijze. De minister kan optreden als er een voorstel wordt geformuleerd dat niet in overeenstemming is met het Vlaams belang.

De heer Walter Vandenbossche verklaart dat hij de politieke-morele verbintenis van de minister i.v.m. De Lijn-site bijzonder belangrijk vindt.

– *RSV*

De heer Walter Vandenbossche verklaart dat hij twee jaar terug de vraag van de Brusselse regering steunde om een overleg te organiseren met Halle-Vilvoorde over de sociaal-economische ontwikkeling van het Brussel en het vervoersbeleid. Het lid is zich wel bewust van de delicateit van de bevoegdheden die de minister heeft. Enerzijds wordt de minister geconfronteerd met de vraag naar het behoud van de eigenheid van de Vlaamse Rand, anderzijds is er de onmiskenbare realiteit dat het kloppende hart van het Brusselse Gewest de meerwaarde uitmaakt van Halle-Vilvoorde.

Het lid vraagt in dat verband hoe de minister concreet de afstemming van het Gemop (het gewestelijk ontwikkelingsplan) op het RSV ziet en omgekeerd ? Is de minister vragende partij om het Gemop aan te passen ?

Wat het RSV betreft, stelt mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vast dat daar weinig rekening werd gehouden met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Agalev is van oordeel dat voor het RSV Brussel ook inhoudelijk té veel als een witte vlek wordt beschouwd. Zo werd er voor de prognose op vlak van huisvesting tot 2007 geen rekening gehouden met de huisvesting in het Brusselse. Het lid meent dat indien effectief wordt rekening gehouden met huisvestingsprojecten in het Brusselse (renovatie,...), er minder woonbehoeften zijn in Vlaams-Brabant.

De minister benadrukt dat men zeker rekening gehouden heeft met de woonpolitiek in Brussel. Dat is trouwens ook gebeurd in de grensstreken (onder meer Nederlands-Limburg.).

De heer Fred Dielens benadrukt dat de Vlaams-Brabanders in de Gordel verveeld zitten met de verdere industrialisatie rond de ring met de verdere aandikking van bedrijven die problematisch wordt. Het lid verwijst terzake naar de opmerkin-

gen van de GOM-Brabant die pleit voor de aanleg van een tweede gordel.

De minister wil de uitspraak van de heer Dielens i.v.m. de aanleg van een tweede gordel nuanceren. Deze vraag herinnert de minister aan de discussies van weleer waarbij de kleinste stad in Vlaanderen een ring rond de stad verlangde, en zelfs meer een tweede ring. De minister verklaart dat er slechts sprake is van een bundeling in de kernen die aangegeven worden. In dat verband verwijst de minister onder meer naar Asse dat een zeer belangrijk buitengebied heeft maar ook een economische kern. De minister verduidelijkt dat hij geen industrieel lint van bedrijven en industriële activiteiten wil trekken. Ook hier moet de band met de mobiliteit onderzocht worden. De minister onderkent dat dit een moeilijke oefening wordt bij het invullen van ontwikkelingsperspectieven.

De minister antwoordt dat er bij de conceptie van het ontwerpplan van het RSV nogal wat vrees vanuit de Rand werd geuit. De minister stelt dat hij evenwel zelfs op vlak van terminologie het ontwerpplan heeft aangepast : de Rand werd het Vlaams stedelijk gebied rond Brussel. Deze regio heeft zoals andere subregio's een eigen dynamiek en eigen potentie. De minister verklaart dat hij ook probeert een duidelijke band te leggen met de provincie Vlaams-Brabant.

– Gewestelijk expresnet

Wat het Gewestelijk Expresnet betreft, stelt de heer Walter Vandenbossche dat Brussel in alle omstandigheden vragende partij is om de totstandkoming van het gewestelijk expresnet te realiseren. De realiteit is echter dat noch Vlaanderen noch Brussel de hefboomen daartoe in handen hebben. Dit is een federale materie. Het lid vraagt of het niet wenselijk is dat Vlaanderen en Brussel samen naar de federale staat poneren dat deze aangelegenheid naast het HSL-net een absolute prioriteit is.

De minister benadrukt dat het GEN geen gemakkelijk dossier is. De minister is het eens dat dit dossier reeds te lang suddert. Maar de minister wijst erop dat dit ook deels een federale verantwoordelijkheid is. Hij heeft wel de indruk dat er thans enige beweging komt in dit dossier.

– Mobiliteitsvraagstuk

In verband met het mobiliteitsvraagstuk pleit de

heer Walter Vandenbossche ervoor dat de Brusselse regering een ontradingsbelasting op het gebruik van grote wagens invoert.

De minister vindt dat deze suggestie het overwegen waard is. Dit kan één van de elementen zijn van een globaal beleid om het verkeersvraagstuk op te lossen.

De heer Walter Vandenbossche pleit voor een afstemmingsbeleid tussen Vlaanderen en Brussel bij het uitvoeren van openbare werken in en rond de hoofdstad. Ter illustratie vermeldt hetzelfde lid de recente werken aan de Ninoofsesteenweg in het Vlaamse Gewest die eindigden aan de gewestgrenzen met Brussel en aanleiding gaven tot opstoppingen. Hij vraagt dat de administratie van de minister in de toekomst duidelijke afspraken maakt met het Brussels Gewest inzake timing van de uitvoering van de werken.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is van oordeel dat ook de NMBS moet betrokken worden bij het gepland overleg tussen de verschillende vervoersmaatschappijen die actief zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hetzelfde lid vraagt naar de stand van zaken van dit overleg.

Minister Baldewijns is het eens dat ook de NMBS bij het lopend overleg dat de minister in de eerste helft van 1998 wil afronden, moet betrokken worden. In het kader van het GEN speelt de NMBS een grote rol. Maar dit is niet het geval voor de afstemming van lijnen en tarieven. De minister herinnert aan de eerste overeenkomst die het Vlaamse Gewest en De Lijn met de NMBS in maart 1997 afsloten inzake informatieuitwisseling. De minister hoopt op dit elan te kunnen doorgaan.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verklaart dat de tariefintegratie geslaagd is via de MTB-abonnementregeling. Er is ook een gemeenschappelijk abonnement MTB-NMBS, maar de schakel met De Lijn ontbreekt nog.

Hetzelfde lid dringt aan op een uitbreiding van de zogenaamde tangentiële lijnen naar Brussel die verbindingen in de Rand vlotter mogelijk maken en Brussel ontlasten.

De heer Fred Dielens beaamt de stelling van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis. Dit lid onderstreept dat er een duidelijk onderscheid in benadering is tussen de Brusselse leden van deze commissie en de anderen waaronder de Vlaams-Brabanders. De Brusselaars zijn uit op een betere bereikbaarheid van Brussel. Vandaar hun pleidooi voor een herschikking van de invalswegen. Terwijl de

Vlaams-Brabanders eerder pleiten voor andere verbindingen die niet allen gericht zijn op Brussel.

De minister repliceert dat men goed moet weten wat men wil. Als alle wegen vlot naar Brussel leiden, leiden ze ook vlot weg uit Brussel. Wat de tangentiële lijnen betreft, verklaart de minister dat men een stap verder staat als de oefening met De Lijn over "de netnormering" beëindigd wordt. Een eventuele conclusie daarvan kan zijn dat bepaalde lijnen beter moeten uitgetekend worden en dat er andere lijnen minder interessant blijken te zijn.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt ook aandacht voor de MIVB-tram op Vlaams grondgebied : de toekomst van de verbindingen met Drogenbos en Tervuren (tram 24 en 52).

Er zou een toezegging zijn vanuit de MIVB om de lijn van Tervuren te renoveren, waarschijnlijk wel met middelen vanuit Vlaanderen ?

Wat de vrije verkeersbanen en de verkeerslichten-beïnvloeding betreft, pleit mevrouw Cecile Verwimp-Sillis voor dergelijke initiatieven niet alleen in het Brusselse maar ook in Vlaanderen (vanaf Leuven en Aalst).

Dat bepaalde verkeersturende initiatieven op mekaar moeten afgestemd worden, vindt de minister vanzelfsprekend. In het overleg tussen de vervoermaatschappijen werden de grote knelpunten geïnventariseerd. Op basis daarvan zullen de prioriteiten worden vastgesteld.

– Openbare werken

De minister stelt dat er op vlak van openbare werken geen gestructureerd overleg bestaat, slechts een ad hoc overleg. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt of er geen overleg is met de Brusselse gemeenten. In dat verband verwijst het lid naar de Pontbeeklaan, een gewestweg tussen Zellik en Ganshoren die het Brussels Gewest wenst door te trekken. Noch de fusiegemeente Asse, noch het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap waren daarvan op de hoogte. Het lid vindt dan ook een minimum van overleg daarover tussen de verschillende gemeenten in de toekomst geboden.

De minister repliceert dat er situaties kunnen voorkomen dat het overleg stopt. Wat het concrete dossier betreft, geeft de minister toe dat er gebrek aan overleg was. De minister engageert zich om een

nieuw schrijven te richten naar minister Hasquin om een overleg te organiseren.

– Beleidsplan Brussel en begroting 1998

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verklaart dat elke minister zich geëngageerd heeft bij het Beleidsplan Brussel om een speciale inspanning voor Brussel te doen. Het lid vraagt naar de budgettaire vertaling daarvan in de begroting 1998.

De minister antwoordt dat hij dat onmogelijk kan becijferen. Het gaat over aspecten die door De Lijn worden geïmplementeerd en andere aspecten van zijn beleid. De minister benadrukt dat hij met zijn toelichting in deze commissie eerder zijn intenties op vlak van het algemeen beleid heeft vertolkt.

De heer Herman Suykerbuyk interpreteert het antwoord van de minister niet negatief, maar meent dat de minister wel inspanningen wil doen.

Wat ruimtelijke ordening betreft, stelt de minister dat zijn bijdrage meer een kwestie is van afstemmen van het beleid dan van middelen. Inzake openbaar vervoer stelt de minister dat hij 1900 bussen heeft laten uitrusten met een systeem van verkeerslichtenregeling. Het komt er vooral op aan dat het systeem in Vlaanderen compatibel is met het systeem in Brussel. De minister besluit dat het zeer moeilijk is bepaalde investeringsprogramma's te alloceren.

LUIK BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, STEDELIJK BELEID EN HUISVESTING

In het kader van de voortzetting van de bespreking van het Beleidsplan Brussel had het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant op donderdag 11 december 1997 een gedachtewisseling met minister Leo Peeters over zijn beleidsdomeinen binnenlandse aangelegenheden, stedelijk beleid en huisvesting.

I. Toelichting door de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

Minister Leo Peeters benadrukt dat zijn bevoegdheid i.v.m. Brussel zeer beperkt maar niettemin belangrijk is. Ze heeft slechts betrekking op dat

gedeelte van het Sociaal Impulsfonds (SIF) dat slaat op het Brussels Gewest voor wat de gemeenschapsmateries betreft.

De minister verklaart dat op vlak van stedelijk beleid en kansarmoede de atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel o.l.v. professor Kesteloot, de basis vormt van de globale analyse die hij heeft ontwikkeld en verduidelijkt in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden.

De problematiek van de achtergestelde buurten stelt zich zeer scherp in bepaalde wijken in Brussel en vergt een inclusieve en integrale aanpak via wijkontwikkelingsprojecten. De minister betreurt dat hij terzake in tegenstelling met Vlaanderen, op vlak van huisvesting in Brussel niet kan optreden. Nochtans is de stadsverloedering een zichtbare factor in Brussel.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is de preferentiële partner van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Op basis van het voorleggen van een beleidsplan aan de Vlaamse regering ontvangt de VGC middelen om een beleid uit te voeren.

Minister Leo Peeters verklaart dat Brussel tijdens de vorige legislatuur in het kader van het Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen (VFIK) 40 miljoen frank aan middelen van de Vlaamse regering ontving. Thans is dit bedrag in het kader van het SIF opgetrokken tot 80 miljoen frank. Deze bijdrage wordt in tegenstelling tot de andere SIF-convenants ook jaarlijks geïndexeerd. De minister is zich terdege bewust dat over de hogegrootheid van de middelen discussie mogelijk blijft, maar hij benadrukt dat het bedrag werd verdubbeld.

De VGC heeft gekozen voor een geconcentreerde aanpak en een 'zonerings-aanpak', naar wijken en buurten toe. Er werden een zestal zones geselecteerd waar initiatieven m.b.t. welzijnszorg, opbouwwerk en tewerkstelling worden ontwikkeld. De minister benadrukt dat het steeds de bedoeling moet zijn de idee van de globale wijkbenadering voorop te stellen.

Wat de concrete verdeling van de SIF-middelen voor 1998 betreft, ontvangt het gedeelte centrum ongeveer 43 miljoen frank. Nogal wat middelen zullen aangewend worden in Kuregem. In zijn globaliteit besteedt de Vlaamse regering in 1998 een bedrag van 122 miljoen frank aan SIF-projecten. Dit bedrag wordt verklaard door het vrij beperkte programma dat in 1997 werd geïnvesteerd. Wat

maakt dat een aantal middelen naar 1998 worden overgedragen.

De minister benadrukt dat de VGC – niet de Vlaamse regering – volledig autonoom de beleidskeuzes doet. De minister verduidelijkt dat zoals ook in de rest van Vlaanderen deze beleidskeuzes een lokale verantwoordelijkheid zijn.

Minister Peeters concludeert dat de essentie van zijn beleid beperkt blijft tot het toekennen van een financiële enveloppe. De Vlaamse regering heeft een contract met de VGC. Op basis van beleidsvoorstellen van de VGC die aan de Vlaamse regering worden voorgelegd en waar beide partners over onderhandelen, ontvangt de VGC de nodige middelen.

II. Bespreking : vraagstelling door de leden en repliek van de minister

– Organisatie binnenlands bestuur

De heer Michiel Vandenbussche meent dat de visie van de minister op de zeer beperkte opdracht die hij in Brussel kan vervullen, moet genuanceerd worden. Het gaat niet alleen over het SIF maar ook over andere facetten van het beleid die consequenties hebben voor Brussel. Dezelfde spreker denkt in dat verband aan de organisatie van het binnenlands bestuur waar een voorstel van decreet tot oprichting van een Raad voor Binnenlands Bestuur ter tafel ligt. De heer Michiel Vandenbussche betreurt dat Vlaanderen op dat vlak Brussel opzij laat liggen. Nochtans behoort Brussel en met name de VGC, het verantwoordelijk orgaan voor het Vlaams gemeenschapsbeleid in Brussel ook tot het binnenlands bestuur van Vlaanderen. Dezelfde spreker betreurt ook dat Brussel in de studie van professor De Rynck niet werd behandeld omdat men dat té moeilijk en té ingewikkeld vond.

De minister repliceert dat het een bewuste keuze was van de Vlaamse overheid om geen rekening te houden met de bestuurlijke organisatie van Brussel. In de eerste plaats wenst de minister voor het Vlaamse Gewest eventueel een andere bestuurlijke benadering. Dat was de opdracht naar professor De Rynck. Wat het voorstel van decreet tot oprichting van een Raad voor Binnenlands Bestuur betreft, verklaart de minister dat dit voorstel een poging is om reeds wat uitvoering te geven aan het rapport-De Rynck.

De heer Michiel Vandenbussche betreurt dat op vlak van jeugdwerk men eveneens vergeten was dat de VGC in Brussel – zoals de provincies in Vlaanderen – het intermediaire niveau uitmaakt. Hetzelfde lid stelt vast dat de Vlaamse regering in de context van het SIF aan de VGC én een intermediaire, én lokale opdrachten geeft. Hij pleit ervoor een onderscheid te maken tussen beide niveaus. De minister repliceert dat in het SIF-decreet geen rol weggelegd is voor de provincies. Het is een zeer duidelijke keuze om te decentraliseren en lokaal te organiseren. De minister stelt wel dat de provincies desgewenst een aanvullende rol kunnen spelen. Voor het jeugdwerkdecreet benadrukt de minister dat oorspronkelijk uitdrukkelijk voorzien was dat de VGC actor was.

De heer Michiel Vandenbussche pleit voor een rechtstreeks contact tussen de Vlaamse regering en het lokale niveau in Brussel. Er moeten ook initiatieven genomen worden naar intercommunales die zowel in Vlaanderen als Brussel actief zijn.

– Huisvesting

De heer Etienne Van Vaerenbergh is zich bewust van het feit dat minister Peeters in het kader van het stedelijk beleid en de kansarmoede niet bevoegd is voor een aantal 'harde' sectoren zoals huisvesting. Het lid verklaart dat een aantal Brusselselaars niettemin aandringen op rechtstreekse investeringen van Vlaanderen in Brussel. In dat verband verwijst hetzelfde lid naar de problematiek van de De Lijn-site in Anderlecht. De heer Etienne Van Vaerenbergh pleit nadrukkelijk voor een initiatief om eventueel via een omweg toch in te grijpen op vlak van huisvesting. Hij vraagt om naar analogie met de VUB-ULB-site in Sint-Genesius-Rode minimaal de mogelijkheid te onderzoeken om de site in Anderlecht in Vlaamse handen te houden. Ook al omdat de Vlamingen in het Brusselse nood hebben aan een aantal symbool-functies.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verwijst naar de hoorzitting die de commissie in juli organiseerde met de heer Guido Tastenhoye. Deze spreker benadrukte dat huisvesting één van de belangrijkste probleemmateries is in Brussel. Hij beseft ook wel dat de Vlaamse Gemeenschap daar strikt genomen niet voor bevoegd is, maar de heer Tastenhoye vroeg zich af wat de Vlaamse overheid weerhoudt om via privé-investeringen actief te worden op de Brusselse vastgoedmarkt. Mevrouw Cecile Ver-

wimp-Sillis wenst graag de opinie van de minister daarover te kennen.

Minister Peeters repliceert dat men hem juridisch zal moeten aantonen hoe deze piste haalbaar is. De minister merkt op dat de heer Tastenhoye trouwens terzake geen pasklaar voorstel aanbiedt. Hij vraagt ook zeer veel middelen van de Vlaamse overheid. De minister merkt op dat er echter een verschil is tussen een beleid voeren en voorstellen lanceren. Uiteindelijk is de realiteit dat die middelen niet voorhanden zijn. De heer Herman Suykerbuyk verklaart dat het voorstel van de heer Tastenhoye juridisch geen onoverkomelijke problemen stelt, maar financiële problemen stelt. De minister verklaart dat er binnen de Vlaamse regering al een aantal keer over deze denkpiste werd gepraat. Er zijn vele mogelijkheden onderzocht maar juridisch is er nog steeds geen sluitend voorstel. Minister Grouwels kreeg de opdracht in het kader van de campagne 'Wonen in Brussel' een aantal voorstellen te onderzoeken op hun haalbaarheid. De minister verklaart tenslotte dat hij een enthousiaste partner zal zijn om een dergelijk project op te starten als er een mogelijkheid wordt gevonden.

Ook de heer Herman Suykerbuyk blijft stilstaan bij de materie huisvesting. Het lid hoorde tijdens de hoorzittingen die de commissie organiseerde met een delegatie van Vlamingen die actief zijn op het Brusselse terrein, pleiten dat de Vlaamse overheid geen initiatieven meer moet nemen op vlak van de huisvesting van de verzorgingssector (de bicommunautaire ziekenhuizen). Brussel wordt door een aantal van deze mensen als iets apart beschouwd. De heer Herman Suykerbuyk had ook de indruk dat een aantal Brusselse Vlamingen ervoor pleiten dat Brussel zelf zijn bevoegdheden wel zal invullen als men voldoende middelen krijgt van Vlaanderen. Het lid heeft daarmee problemen.

De minister verklaart dat de Vlaamse overheid terzake een filosofie huldigt. De Vlaamse overheid geeft weliswaar middelen maar staat op een inclusieve benadering waarbij de VGC haar institutionele partner is die het beleid uittekent. De minister suggereert trouwens deze commissie een werkbezoek te organiseren aan één of andere wijk die met de problematiek geconfronteerd wordt. De minister heeft onlangs zelf een halve dag uitgetrokken om Kuregem te bezoeken.

Wat huisvesting betreft, vermeldt de minister dat via de formule van sociale verhuurkantoren kan gewerkt worden. Ook de samenwerking met de gemeenten mag niet uit het oog verloren worden. Wat samenwerking met gemeenten betreft, refe-

reert de minister aan de samenwerking met het OCMW van Elsene (opleiding en tewerkstelling van jongeren) en Kuregem (wijkcontract). De minister engageert zich een lijstje van voorbeelden als bijlage bij het verslag toe te voegen. Op de vraag van de heer Herman Suykerbuyk of er ook voorbeelden zijn van samenwerking met gemeenten waar panden ter beschikking gesteld worden, verduidelijkt mevrouw Vanderhasselt van de administratie dat Elsene daarvan een voorbeeld is. Er wordt infrastructuur ter beschikking gesteld die wordt gerenoveerd.

Ook in Kuregem wordt in het kader van een wijkcontract een leegstaand pand gerenoveerd en zorgt het SIF voor de nodige personeelsomkadering. In het kader van het wijkcontract wordt eveneens een woonblok gerenoveerd waar voor een achttiental gezinnen huisvesting wordt gepland. Het is de bedoeling de bewoners in dit renovatieproces te betrekken. Het SIF zorgt voor de sociale omkadering. Het Brussels Gewest voorziet in de nodige middelen.

Een ander voorbeeld is het 'Stevin-project' waar de Regie der Gebouwen eigenaar is en het de bedoeling is om in het kader van het SIF de bewoners te organiseren als 'woonbureau'.

Het is de bedoeling zowel kwantitatief als kwalitatief de huisvesting in Brussel te verhogen.

– Samenwerkingsakkoorden

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verwijst naar de hoorzittingen die de commissie organiseerde met een delegatie van Vlamingen die actief zijn op het Brusselse terrein en waar werd geponeerd dat er in Vlaanderen geen echt stedelijk beleid wordt gevoerd. In Brussel is er onvoldoende visie om te werken naar een stedelijk weefsel ook al omdat men botst op bevoegdheidsproblemen. De Vlaamse Gemeenschap is niet bevoegd voor gewestmateries in Brussel. Hetzelfde lid verwijst naar het Beleidsplan waar in het vooruitzicht wordt gesteld dat er op dat vlak samenwerkingsakkoorden zullen afgesloten worden. Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis vraagt naar een stand van zaken.

– SIF-middelen

In verband met de SIF-middelen vraagt mevrouw Cecile Verwimp-Sillis naar een verduidelijking van de wijze waarop de regering tot dit bedrag is geko-

men. In het licht van de analyse van professor Kesteloot heeft het lid grote vraagtekens of dit bedrag van 80 miljoen frank voldoende is om tegemoet te komen aan de noden die zich in overgrote meerderheid zoals blijkt uit de atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel, situeren in Brussel.

De minister verduidelijkt dat het bedrag van 80 miljoen frank werd vastgesteld op vraag van de VGC die een verdubbeling nastreefde van de VFIK-gelden. De heer Etienne Van Vaerenbergh merkt op dat de Brusselse regering zelf slechts 400 miljoen frank daarvoor uittrekt. De minister vult aan dat uit zijn werkbezoek aan Kuregem onder meer bleek dat drievierde van de leegstand in Kuregem eigendom is van de betrokken gemeente of OCMW. De minister verklaart dat de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden in het voorjaar van 1998 zal overgaan tot een evaluatie van de SIF-middelen, ook voor Brussel.

De Verslaggever,

Michiel
VANDENBUSSCHE

De voorzitter,

Herman
SUYKERBUYK

BIJLAGEN

Verslagen over de hoorzittingen
over het Beleidsplan Brussel

Zitting 1996-1997

18 juni 1997

VERSLAG

HOORZITTING

Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant

INHOUDSOPGAVE

Hoorzitting over het Beleidsplan Brussel met :

- Professor Matthias Storme, voorzitter Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) en voorzitter van het Verbond van Vlaamse Academics (VVA)
- Dokter Robrecht Vermeulen, vertegenwoordiger in het OVV, Vlaams Geneesherenverbond (VGV), Vlaams Komitee voor Brussel (VKB) en Verbond van Vlaamse Academics (VVA)
- Dokter Joost Rampelberg, vertegenwoordiger in het OVV, Vlaams Komitee voor Brussel (VKB) en Vlaamse Volksbeweging (VVB)
- De heer Bernard Daelemans, vertegenwoordiger in het OVV, Vlaamse Volksbeweging (VVB) en Meervoud.

DAMES EN HEREN,

In het kader van de bespreking van het Beleidsplan Brussel hoorde het Advies-en Overlegcomité Brussel en Vlaams-Brabant op woensdag 18 juni 1997 een delegatie van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) onder leiding van professor Matthias Storme, voorzitter van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen.

De leden werden voorafgaandelijk in kennis gesteld van de Beleidsnota Brussel van het OVV en een nota van het OVV met opmerkingen bij het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering.

Ter zitting kregen de leden een nota van het OVV over het gemeentelijk eurokiesrecht.

Professor Matthias Storme : Gedurende enkele jaren probeerden wij mensen samen te brengen en overeenstemming te vinden over de toestand van de Vlamingen te Brussel. We stelden geen grote nota over de staatshervorming in Brussel samen, maar wel geven we een aantal ideeën over hoe we de situatie van Vlamingen in Brussel kunnen aanpakken.

Onze Beleidsnota Brussel heeft reeds iedereen gekregen. We hebben nog een tweede nota over het gemeentelijk kiesrecht, maar dat is niet het belangrijkste onderwerp van vandaag. We verzamelden daarover een heel pak documenten. We hebben ook veel cijfermateriaal. Met naam en toenaam wordt vermeld wie zijn politiek mandaat zou kunnen verliezen. Eén slachtoffer zit hier in de zaal. (*Vrolijkheid*)

De heer Michiel Vandenbussche : Ik ben het niet eens met dit uitgangspunt.

Professor Matthias Storme : Het grootste deel van de nota bestaat uit ideeën, het zijn geen eisen. Wij hopen dat deze ideeën enige aandacht kunnen krijgen. Onze nota was klaar, net voor het Beleidsplan Brussel bekend werd gemaakt. We hebben er dus geen rekening mee gehouden. Wel maakten we een aantal opmerkingen, die in een bijlage werden opgenomen. In het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen reageerde men vrij enthousiast op de principes van het Beleidsplan Brussel, dat in deze commissie ter sprake is. Iedereen meende dat dit de weg was waarop we moeten verder gaan. Wel hebben we vragen bij de manier waarop bepaalde zaken moeten worden uitgevoerd. Sommige zaken zijn nog vaag, pasklare oplossingen bestaan er niet voor. Dit is geen verwijt, maar een stimulans om ermee voort te gaan.

Onze nota bestaat uit vier delen. We maken eerst een analyse van de huidige toestand en stellen de vraag waarom er zo weinig Vlamingen in Brussel zijn of waarom er toch nog altijd een aantal zijn. Ten tweede geven we redenen aan om een actieve Brussel-politiek te voeren. Ten derde vragen we ons af wat de doelstellingen moeten zijn van een Brussel-politiek, gevoerd door de Vlaamse Gemeenschap. Deze politiek moet erop gericht zijn de Vlaamse aanwezigheid in Brussel te versterken. Het Vlaams karakter van de streek rond Brussel, de gordel, moet gevrijwaard worden. En het Vlaams, beter gezegd het Nederlands, cultureel leven in Brussel moet worden uitgebouwd. Ten vierde komen we bij het belangrijkste deel van de tekst. We geven daar een aantal concrete ideeën. Daarbij rijst de vraag wat er binnen de huidige bevoegdheidsverdeling mogelijk is. Er is bijvoorbeeld nauwelijks ruimte om een huisvestingsbeleid en een inplantingsbeleid te voeren. In het kort gaan we ook in op wat volgens ons prioritair is bij de Brusselse institutionele hervorming.

De tijd is echter beperkt. Misschien kan de voorzitter aangeven welke prioriteiten er zijn ?

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Dat kan ik niet namens de commissieleden doen. Of geef ik nu het woord aan de zaal ?

Professor Matthias Storme : Ik wil graag zelf nog één punt aangeven, namelijk het probleem van de bicommunautaire sector. Er zijn hier enkele mensen die daar veel meer van weten.

De voorzitter : Ik wil toch een suggestie doen. De uiteenzetting van de heer Storme was heel kort en daar zijn we hem dankbaar voor. Maar het lijkt mij aangewezen om eerst uw drie medewerkers het woord te geven en daarna de commissieleden.

Dokter Robrecht Vermeulen : De belangrijkste concrete maatregel, die wij voorstellen, is de uitbreiding van de dienstverlening voor persoonsgebonden aangelegenheden zoals de gezondheidszorg. Er moeten meer unicommunautaire instellingen voor Brussel komen. Alle Vlamingen in Brussel moeten kunnen kiezen voor een Vlaamse unicommunautaire instelling. Deze dienstverlening bestaat al in het onderwijs. Bicommunautaire instellingen moeten volgens de Vlamingen volledig tweetalig zijn, de Franstaligen hebben hier andere opvattingen over. Niettegenstaande er al 37 jaar een taalwet is, wordt deze niet toegepast. Vlaamse verenigingen ijveren dus voor de uitbouw van een volledig net van unicommunautaire instellingen. Dit betekent niet dat de bicommunautaire instel-

lingen moeten verdwijnen, maar wel dat ze moeten afgebouwd worden en dat ze aan de vereisten van de Vlaamse Gemeenschap moeten beantwoorden.

De Vlaamse Gemeenschap zou nu reeds moeten starten met een studie over de mogelijkheid en de haalbaarheid hiervan en de nodige middelen voorzien om de resultaten ervan uit te voeren. De unicommunautaire instellingen zullen niet enkel ten dienste staan van de Vlamingen maar van de hele gemeenschap. Zo bereiken de scholen nu reeds de anderstaligen. Pas dan kunnen we de positie van de Vlamingen in Brussel verbeteren.

Als concrete maatregel stellen wij ook de oprichting voor van een commissariaat van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel om de Vlamingen te sensibiliseren voor de problematiek van Brussel. Zij kunnen de nodige studies maken en ruchtbaarheid geven aan de resultaten. Het is ook nodig dat er een Vlaamse ombudsdienst komt voor de controle op de naleving van de taalwetgeving. Vlaanderen moet een actieve migrantenpolitiek voeren en bijdragen tot de opvang van de migranten in Brussel onder andere door het oprichten van een Vlaamse instelling voor de bevordering van integratie en opleiding. Het is noodzakelijk dat de opleiding Nederlands kosteloos zou zijn.

Er moet een volledig aanbod van Vlaamse scholen blijven bestaan met als voertaal het Nederlands. Indien er te veel anderstaligen zijn, kan de kwaliteit achteruitgaan. We kunnen best maatregelen invoeren om de kwaliteit op peil te houden, eventueel via het systeem van overgangsklassen.

De Vlaamse inwijking in Brussel moet aantrekkelijk gemaakt en begeleid worden. Er zijn hiervoor reeds stappen ondernomen. De geboden voordelen dienen substantieel te zijn. Tot nog toe zijn er veel meer uitwijkingen dan inwijkingen. In de eerste plaats zou men de eigen ambtenaren en leraren van de Vlaamse Gemeenschap voordelen kunnen geven. Dit kan men immers zonder te discrimineren.

Er zijn maatregelen nodig ten behoeve van het Nederlands in Brussel en ter versterking van het Nederlands in het straatbeeld in Brussel. De infrastructuur dient uitgebreid te worden ten voordele van de Vlamingen. Dit mag echter niet leiden tot een uitbreiding van Brussel maar moet wel betere verbindingen mogelijk maken tussen de Vlaamse steden, de Vlaamse rand en Brussel. Verder trekken we nog de aandacht op een aantal andere punten zoals een eigen fiscaliteit.

Dokter Joost Rampelberg : Men kan niet alles verwezenlijken via institutionele hervormingen. Hiervoor heeft men immers de Franstaligen nodig en de dialoog met hen verloopt moeizaam. De Vlaamse Gemeenschap moet in de eerste plaats zorgen voor een eigen werking met eigen middelen. De hele Vlaamse Gemeenschap moet een inspanning leveren om Brussel te behouden als onze hoofdstad. Brussel is immers een belangrijke economische groeipool en centrum. Men zou zelfs kunnen spreken van het economisch hart van Vlaanderen. We kunnen ons niet permitteren Brussel te laten verloren gaan omdat de Vlaamse Gemeenschap Brussel nodig heeft. Dit is de eerste en voornaamste reden, niet het feit dat de Vlaamse Brusselaars moeten beschermd worden.

We moeten de bicommunautaire instellingen afbouwen en zelfs afschaffen. Hiervoor is een dialoog met de Franstaligen noodzakelijk. Vooraleer we de dialoog aangaan moeten we sterk genoeg staan en hen niet meer nodig hebben. Dit is immers het grote probleem bij institutionele hervormingen : de Franstaligen vragen hier steeds iets voor in de plaats. We zullen het dus eerst op het terrein moeten waarmaken, niet alleen met de Vlaamse Brusselaars maar wel met de hele Vlaamse Gemeenschap. Indien we, vanuit onze huidige positie, een nieuwe communautaire dialoog starten, zullen we waarschijnlijk gedwongen worden tot een volgende reeks toegevingen.

De enige manier om dit te vermijden is ervoor zorgen dat Brussel een Vlaamse uitstraling krijgt. De verfransing zal zich pas voortzetten als Brussel een Franstalige uitstraling heeft. We moeten de ziekte bij de wortel aanpakken : Brussel moet een Nederlandstalige, open stad worden.

De heer Bernard Daelemans : Het Beleidsplan Brussel is een goed uitgangspunt. Concrete voorstellen en een concreet budget ontbreken echter om de voorgestelde intenties in te vullen. Wel is er bijvoorbeeld sprake van de oprichting van een bejaardentehuis in Neder-over-Heembeek. Er moet echter uiteraard veel meer gebeuren. Daarom wil ik enkele prioriteiten aangeven.

De Vlaamse Gemeenschap heeft veel geïnvesteerd in cultuur in enge zin. Het stimuleren van bijvoorbeeld Vlaamse podia geeft Vlaanderen weliswaar een zekere uitstraling, maar gaat voorbij aan de bekommernissen van de modale Brusselaar. De inspanningen moeten vooral op onderwijs worden geconcentreerd. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft in dit verband studiewerk verricht dat vooral is uitgegaan van academici en schooldirectoren.

teurs. Verscheidene scholen in Brussel zijn homogeen Nederlandstalig, terwijl er zich in andere Vlaamse scholen zeer veel anderstaligen aanmelden. Moet een tweesporenbeleid worden gevoerd, waarbij in bepaalde scholen extra aandacht wordt besteed aan anderstaligen, of moeten we blijven doen alsof er niets aan de hand is ? Er zijn meer middelen nodig. Enkele begeleidingsklassen of logopedisten volstaan niet om de problemen op te vangen. Het leraarsambt in Brussel moet worden opgewaardeerd, de leerkrachten en scholen moeten meer worden begeleid. De interesse van Franstaligen voor het Nederlandstalig onderwijs heeft te maken met het feit dat het Franstalige onderwijs in Brussel geen Nederlandskundigen aflevert. Zelfs vele afgestudeerde Franstalige academici spreken nauwelijks Nederlands. De Franse Gemeenschap moet daarom op haar plichten worden gewezen. Een uitwisseling van taalleerkrachten zou vruchten kunnen afwerpen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Leerlingen in het Franstalig onderwijs kunnen hun tweede taal vrij kiezen. Dat is de verklaring.

De heer Bernard Daelemans : In Brussel moeten de leerlingen Nederlands als tweede taal kiezen.

Een andere reden voor het succes van het Nederlandstalig onderwijs bij Franstaligen zijn de verwachtingen omtrent de kennis van Nederlands als troef op de arbeidsmarkt. Taallessen voor specifieke doelgroepen zouden daarom moeten worden gestimuleerd. Thans is het aanbod te veel versnipperd. Professionalisering dringt zich op. Vaak kan het aanbod de vraag niet aan. De Franstalige Gemeenschap besteedt zeer veel moeite aan reclame voor taallessen voor anderstaligen. De Vlaamse Gemeenschap zou gelijksoortige initiatieven moeten nemen.

De bibliotheekwerking van het Brussels hoofdstedelijk Gewest zou meer financiële armslag moeten krijgen : thans heeft ze dezelfde financiële aanslag als bijvoorbeeld de bibliotheek van Roeselare.

De Vlaamse Brusselaars moeten beter juridisch worden ondersteund bij klachten. Het huidige personeel dat zich hiermee bezig houdt is ontoereikend. De Vlaamse Gemeenschap moet hier iets aan doen.

De Brusselse Vlamingen moeten een grotere slagkracht krijgen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Dit zou hun geloofwaardigheid in Vlaanderen ten goede komen.

Voor wat de huisvesting betreft : er worden woningen ter beschikking gesteld van ambtenaren en bejaarden. Ook andere formules zijn mogelijk, onder meer door de inschakeling van een privé-firma. Onderzoek wijst uit dat de Vlaamse aanwezigheid in Brussel fundamenteel zou verbeteren als per jaar 6 miljard frank ter beschikking zou worden gesteld van de Brusselse huisvesting.

Dit is amper 1 percent van de Vlaamse begroting. Het VEV schat de economische plaats van Brussel in Vlaanderen positief in. Brussel heeft alle belang bij een goede samenwerking met Vlaanderen. Brussel is immers economisch noodlijdend. De Vlaamse Gemeenschap moet dit als argument uitspelen om voorstellen te doen voor zaken die Vlaanderen en Brussel samen aangaan. Als de Franstaligen niet op deze voorstellen zouden ingaan, dan bewijst dat hun gebrek aan goede wil om van Brussel een leefbare stad te maken.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : We hebben in deze commissie naar aanleiding van het Beleidsplan Brussel reeds de minister voor Brusselse Aangelegenheden en de minister-president gehoord. We zijn bezig de andere ministers te bevragen.

Ik stel voor om nu tijd te maken voor vragen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Uw nota, uiteenzetting, voorstellen en analyse tonen aan dat er nog Vlaamse organisaties zijn, begaan met Brussel. Ik ga akkoord met uw analyse. Een aantal van uw voorstellen bestaan al, maar kunnen inderdaad nog verbeterd worden. Ik denk bijvoorbeeld aan het Nederlandstalig onderwijs waarover we een resolutie hebben ingediend in de Vlaamse Gemeenschapscommissie en in het Vlaams Parlement. De minister van Onderwijs staat overigens achter deze ideeën. Een aantal parlementsleden willen Vlamingen begeleiden op de Brusselse woonmarkt. Dit moet gezien worden binnen het initiatief om Vlamingen naar Brussel te lokken.

Ik heb nog een aantal vragen. Door het succes van de Brusselse Nederlandstalige instellingen voelen ook anderstaligen zich ertoe aangetrokken. De vraag hierbij is hoe het Nederlandstalige karakter van die instellingen veilig te stellen ? Hoe het Nederlands bevorderen via deze instellingen ?

Dat een Vlaming zich gemakkelijk aanpast aan zijn omgeving, is op zich een positief gegeven. Het speelt ons echter vaak parten. We moeten hiervoor een creatieve oplossing vinden opdat de Vlaming zijn taal zou blijven gebruiken. Binnen de Vlaamse

Gemeenschapscommissie werken we aan een resolutie daarover. Ik had graag enkele concrete suggesties gehoord.

In de nota wordt de Cocof gevraagd meer bevoegdheden op te nemen. Hoe ziet u de relatie tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Cocof? Moet het tot rechtstreeks overleg komen tussen de twee instanties?

Brusselse Vlamingen halen hun voordeel uit een Vlaams imago van de rand rond Brussel. Hoe denkt u dit te realiseren? We moeten eveneens werken aan een coherente politiek voor Brussel en Vlaams-Brabant opdat beiden leefbaar zouden blijven, opdat het Nederlands frequenter gebruikt zou worden en opdat Vlaams-Brabant een Vlaamse provincie zou blijven. Heeft u daar concrete voorstellen voor? Inzake eigen Brusselse fiscaliteit stelt u voor de inwoners zelf te laten beslissen aan wie ze kijk- en luistergeld betalen. Hoe ziet u dit concreet? Houdt zulks een pleidooi in voor het invoeren van een subnationaliteit?

Ik ben het niet eens met uw verkeersinfrastructuurvoorstellen. Als we de gemeenten rond Brussel onderling beter verbinden ten koste van de verbinding met Brussel zelf, betekent dit het einde van het Vlaams secundair onderwijs in Brussel. Bovendien bent u tegen de uitbouw van het gewestelijk spoorwegnet. Ik denk dat een beter openbaar vervoer naar en in Brussel de leefbaarheid in de stad zal verbeteren. Een betere luchtkwaliteit en minder lawaaihinder zullen Vlamingen aantrekken. Dat daardoor nog meer Franstaligen naar Vlaams-Brabant zullen uitwijken kunt u vermijden door daar een duidelijk Vlaams beleid te voeren zodat ze eigenlijk verplicht worden Vlaams te leren.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik heb twee opmerkingen bij de redenen die u aanhaalt waarom Vlamingen Brussel verlaten. Het zijn precies de meest bewuste Vlamingen die Brussel verlaten omdat de taalwetgeving niet wordt nageleefd. De anderen passen zich aan.

We kunnen pas Vlamingen naar Brussel lokken als we de huidige toestand verbeteren. Uw voorstel om een ombudsdienst in het leven te roepen die toeziet op de naleving van de taalwetgeving toont aan dat de Vlaamse regering op dit vlak tekort schiet. Uit schrik dat hun onmacht aan het licht zou komen, of uit schrik dat zou blijken dat het taalhof-felijkheidsakkoord niet meer is dan een lege doos. Met voldoende politieke wil en goede maatregelen zijn veranderingen mogelijk.

Ik ben het ermee eens dat men de bicommunautaire sector moet opdoeken. De Vlamingen moeten zelf diensten van hoge kwaliteit aanbieden in Brussel. Ik kan akkoord gaan met de gedachte dat deze diensten aan de hele Brusselse bevolking moeten aangeboden worden op voorwaarde dat men niet à la carte gaat werken. De Franstaligen mogen geen beroep doen op de Vlaamse Gemeenschap voor bepaalde diensten en op de Franse Gemeenschap voor andere. Wie gebruik maakt van het Nederlandstalige onderwijs zou zich ook voor de andere diensten tot de Vlaamse Gemeenschap moeten wenden.

Verder is het een illusie te hopen dat men de migrantenbevolking ertoe zal kunnen overhalen deel uit te maken van de Vlaamse gemeenschap. Op dit ogenblik vraagt slechts één percent van de migranten Nederlandstalige identiteitspapieren. Graag zou ik de mening kennen van het OVV over het aantrekken van migrantenkinderen naar het Nederlandstalige onderwijs. Voor deze kinderen is het Nederlands doorgaans de derde taal. Thuis spreken ze hun moedertaal, op straat is het Frans de lingua franca en het Nederlands gebruiken ze dan enkel in de klas. Dat is niet bevorderlijk, noch voor die kinderen zelf, noch voor het Nederlandstalige onderwijs. Zelfs na een overgangsjaar zou dat moeilijk blijven.

Een premie voor Nederlandstalige ambtenaren die zich in Brussel willen vestigen vinden wij een goed idee. Ook wij hebben dit vroeger al in een resolutie gevraagd. We twijfelen er wel aan of dit een grote impact zal hebben. Het is jammer dat alleen de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) die maatregel heeft genomen. Ook de Vlaamse Gemeenschap moet maatregelen nemen. Zo is er de idee om goedkope leningen toe te kennen voor gezinnen vanaf twee kinderen die in Brussel een onroerend goed willen aankopen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Een dergelijke maatregel bestaat al, zelfs voor gezinnen met één kind.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Om Vlaamse ambtenaren naar Brussel te halen hebben we een systeem van woonprojecten gesuggereerd. Daar zou er een gevoel van geborgenheid, van onder mekaar zijn kunnen heersen.

Het OVV vraagt een intense campagne om Vlamingen ertoe aan te zetten in Brussel Nederlands te spreken. Wij vragen dit al jaren. Minister Van Asbroeck zegt dat men daarmee bezig is. Ik stel toch vast dat dit voor de Vlaamse regering geen prioriteit is.

TV-Brussel en de gemeenschapscentra zijn een oud zeer. Veel Brusselse Vlamingen herkennen zich daar helemaal niet in. Deze initiatieven leiden veeleer tot een verdere vereenzaming.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Vooreerst zou ik er de nadruk willen op leggen dat heel Vlaanderen verantwoordelijk is voor Brussel, en niet enkel Halle-Vilvoorde. We wensen in Halle-Vilvoorde onze verantwoordelijkheid op te nemen, maar we zijn geen wingewest voor Brussel. We hebben zelf genoeg problemen. We moeten realistisch zijn. Op basis van de verkiezingsuitslagen kunnen we veronderstellen dat er op dit ogenblik in Brussel zowat 100.000 Vlamingen wonen. In Halle-Vilvoorde wonen er ongeveer 550.000 mensen, waarvan naar schatting meer dan 100.000 Franstaligen. Wij hebben dus een soortgelijk probleem.

In het welzijnswerk werd er vroeger in Halle-Vilvoorde systematisch naar Brussel verwezen. Nu is er een inhaalbeweging bezig omdat men vaststelt dat men ter plaatse geen eigen voorzieningen heeft. Daarbij probeert men ons nu onder meer aan Dendermonde vast te klinken.

We gaan ermee akkoord dat enkel de unicommunautaire instellingen voor Brussel een oplossing kunnen vormen. We moeten onze zaken zelf beredderen, zodat we geen verantwoording hoeven af te leggen. We mogen er niet blijven op hopen dat de bicommunautaire instellingen de Vlamingen op een normale manier zullen onthalen. We stellen vast dat de Vlaamse instellingen in de praktijk de enige echte tweetalige zijn. Daar komt iedereen aan zijn trekken. Dat oefent ook een aantrekkingskracht uit op de anderstaligen. Daarom moeten we erover waken dat we onze eigen initiatieven in Vlaamse handen houden.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik kan de heer Van Vaerenbergh geruststellen. We hebben veel begrip voor de problemen van Vlaams-Brabant en meer in het bijzonder van Halle-Vilvoorde. Soms zijn onze problemen ogenschijnlijk tegengesteld. Overleg is echt noodzakelijk om een gezamenlijke strategie uit te werken. Een boodschap die we niet zo makkelijk kunnen overbrengen is dat de problemen van Brussel en van de Brusselse Rand door de hele Vlaamse Gemeenschap moeten opgenomen worden.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Welke verenigingen vertegenwoordigen deze sprekers van het OVV ? De beleidsnota van het Overlegcentrum is geschreven vóór we het beleidsplan van de Vlaamse regering kregen. Deels is deze nota gelijklopend.

Het beleidsplan van de Vlaamse regering is echter niet zo concreet, noch inhoudelijk, noch budgettair. De nota van het OVV is inhoudelijk iets meer uitgewerkt, maar even weinig concreet inzake het budget. Op welk budget rekent u ?

In uw beleidsnota Brussel pleit u voor de uitbouw van verkeersinfrastructuur. Is dat een vraag naar nieuwe autowegen ? Dit lijkt me zeer moeilijk. Een beter openbaar vervoer vind ik wel een goed voorstel, zeker een betere verbinding tussen de gemeenten van Vlaams-Brabant. Nu moet alle vervoer via Brussel gaan. Wie met het openbaar vervoer van Asse naar Ternat wil, vijf kilometer verderop, moet via Brussel.

De heer Matthias Storme : Het OVV is geen vereniging maar een overlegcomité van bestaande verenigingen. Het gaat om 35 verenigingen, grote en kleine, waarvan sommige actiever zijn dan andere. Er werd aan de algemene vergaderingen gevraagd of ze deze tekst wilden onderschrijven. Niet enkel de vertegenwoordiger van elke vereniging beslist daarover, maar het hele bestuur. Dit maakt dat niet alle verenigingen even snel antwoorden of zij de tekst onderschrijven. Soms kregen we achteraf geen nieuws meer. De belangrijkste verenigingen die de tekst onderschreven hebben, zijn het IJzerbedevaartcomité, het Vlaams Geneesherenverbond, de Vereniging van het Vlaams Overheidspersoneel, het Algemeen Nederlands Zangfonds, het Vlaams Komitee voor Brussel, Het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond, het Davidsfonds, het Verbond van Vlaamse Academics, de Vlaamse Volksbeweging (VVB), het Taalactiekomitee, het Vlaams Komitee voor de Druivenstreek en de Van Helmont-Gilde.

De heer Michiel Vandenbussche : Tot welke verenigingen behoren de verschillende sprekers ?

Professor Matthias Storme : Ikzelf zit hier in de eerste plaats namens het Verbond van Vlaamse Academics (VVA). Dokter Vermeulen vertegenwoordigt het Vlaams Geneesherenverbond en vele andere organisaties. Dokter Rampelberg zit hier namens het Vlaams Komitee Brussel (VKB) en is eveneens actief in heel wat andere verenigingen.

Dokter Joost Rampelberg : Wie in Brussel Vlaming is, heeft vele woningen in het huis van zijn vader. Het VKB is overigens zelf reeds een koepel van Vlaamse verenigingen. In verschillende daarvan zal men mij opnieuw ontmoeten. De raad van bestuur van het VKB heeft mij afgevaardigd, omdat de voorzitter zich in het buitenland bevindt.

Professor Matthias Storme : De heer Daelemans, ten slotte, vertegenwoordigt in de eerste plaats de Vlaamse Volksbeweging en Meervoud, wat niet belet dat ook hij zich nog elders engageert.

Ook wij hebben geen kant en klare oplossing voor het behoud van de Vlaamse identiteit van het Nederlandstalige onderwijs in Brussel of van andere instellingen. Het volgende zou evenwel een richtsnoer kunnen zijn. Wij opteren voor een genuanceerd antwoord. Naarmate wij sterker staan in een bepaalde sector, kunnen wij strenger worden in het benadrukken van het Nederlandstalige karakter van onze instellingen. In domeinen waarin wij vooralsnog minder succes hebben, moeten wij ons toleranter opstellen. Ook daar kunnen wij meer eisen gaan stellen van zodra de situatie gunstig evolueert. Bovendien is het evenmin uitgesloten te kiezen voor een verschillende aanpak van school tot school.

De verhouding tussen Brussel en Vlaams-Brabant moet het effect van een stormvloedkering hebben. Nederlandstalig water mag in twee richtingen vloeien, maar voor verfransing van Brussel naar Vlaams-Brabant moet de deur dicht. Dit wil zeggen dat er zo veel mogelijk uitwisseling is tussen de Brusselse Vlamingen en de Vlaams-Brabanders, maar dat wij tegelijkertijd vermijden het Franstalige probleem naar de provincie te exporteren. Inzake verkeer bijvoorbeeld is het behoud van de groene gordel onze eerste bekommernis. De Vlaams-Brabantse ruimtelijke ordening mag niet door grote infrastructuurwerken worden verstoord. Het openbaar vervoer moet dan wel verbeterd worden. In de eerste plaats moeten er betere verbindingen tot stand worden gebracht binnen Vlaams-Brabant. Het is immers niet wenselijk elk traject via Brussel te laten verlopen. Overigens hebben wij wat het facet verkeer betreft, geen eensgezindheid bereikt. Dit is hier echter evenmin het geval, heb ik begrepen.

Binnen de Vlaamse Beweging bestaat een duidelijke tendens om te streven naar directe onderhandelingen tussen de Cocof en de Vlaamse Gemeenschap over een *modus vivendi* met betrekking tot de Brusselse problemen. Wij wensen geen gesprek met de Franse Gemeenschap, omdat wij de Walen niet bij de zaak willen betrekken. Anderzijds moet aan Vlaamse zijde wel de hele gemeenschap haar verantwoordelijkheid nemen en mag men de zaak niet aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie overlaten. Hierdoor wordt het gesprek onvermijdelijk asymmetrisch, maar dat geldt net zozeer voor de verhouding tussen de Brusselse Vlamingen en Vlaams-Brabant.

Ons inziens leidt een begin van eigen fiscaliteit niet noodzakelijk naar het invoeren van subnationaliteit. Dit probleem overschrijdt overigens het kader van deze discussie, aangezien men het niet los kan zien van de communautarisering van de sociale zekerheid. De heer Van Nieuwenhuysen wil geen defederalisering à la carte. Hierop reageren wij genuanceerder. Men moet het onderscheid maken tussen diensten waarvoor, al dan niet rechtstreeks, een correcte prijs wordt aangerekend, een tussen-categorie van diensten, waarvoor een toename van het aantal anderstalige deelnemers evenmin financieel nadelig is voor de betrokken instellingen en de overblijvende diensten. In de eerste categorie moeten de Vlamingen zich openstellen voor anderstalige gegadigden. Zij kunnen zichzelf aantrekkelijk maken door hoge kwaliteit te bieden.

Dokter Joost Rampelberg : De geneeskunde is hiervan een goed voorbeeld.

Professor Matthias Storme : Het onderwijs is dan weer een voorbeeld van de tweede categorie. De scholen worden per leerling betaald en hebben er dus belang bij dat er zo veel mogelijk komen, van welke taalgroep dan ook. Ten slotte kunnen wij strenger zijn en ons consequenter opstellen in de derde categorie. Hiertoe behoort alleszins de – al dan niet gedeeltelijk – gedefederaliseerde sociale zekerheid. Op dat vlak is het niet aanvaardbaar om de ene keer bij de ene en de andere keer bij de andere gemeenschap aan te kloppen. Ook het kijken en luistergeld valt daar wellicht onder, al is dat nog niet voor honderd percent zeker. Ons antwoord komt er dus in wezen op neer dat wij ons in elk specifiek geval afvragen waar wij als Brusselse Vlamingen het meest bij te winnen hebben. Het is best mogelijk om een bepaalde dienst zonder verdere verplichtingen open te stellen voor anderstaligen, in de hoop dat men later spontaan en uit tevredenheid zich verder zal engageren. We kunnen echter niet overal een zuiver economische logica hantieren. Als het gaat om overheidsgeld moeten wij ons principiëler opstellen.

Over de defederalisering van de sociale zekerheid te Brussel organiseerde het VKB een congres op 8 maart 1997. De conclusie was dat het Brusselse probleem eigenlijk even eenvoudig op te lossen is door de landsbonden van de ziekenfondsen te splitsen. De mensen kiezen voor een Vlaams of een Frans-talig ziekenfonds en dragen daarvan de financiële consequenties.

Het is immers geenszins uitgesloten dat op termijn de premies zullen gaan verschillen, al leert de ervaring dat dit proces langzaam verloopt. Deze keuze

voor een bepaald systeem van sociale zekerheid houdt echter niet in dat men niet meer naar een anderstalige dokter zou mogen gaan. Splitsing van de ziekteverzekering is in wezen niet verschillend van de splitsing van het onderwijs, die tot ieders tevredenheid werkt.

Dokter Joost Rampelberg : Het doel van de fiscaliteit is niet om plots subnationaliteiten in te voeren. We willen wel gesplitste elementen invoeren. Die kunnen leiden tot een meer tweeledige staat. Ik ben het eens met professor Storme die beetje bij beetje vooruit wil gaan. Maar moeten daar nationaliteiten aan worden verbonden ? Het is nog te vroeg om daar op te antwoorden. Meer tweeledigheid is echter wel aangewezen.

Wat moeten Vlamingen doen wanneer zij in het Frans worden aangesproken ? Wat moet gebeuren om er voor te zorgen dat op de scholen Nederlands wordt gesproken ? We kunnen mensen trainen in taal- en communicatiesystemen die niet direct linguïstisch zijn, bijvoorbeeld gebaren of glimlachen. Daaraan komt een hele communicatieleer te pas. Het zou zeer nuttig zijn dat de universiteiten daar onderzoek over verrichten. Wanneer iemand mij in het Frans de weg vraagt, antwoord ik hem in het Nederlands ; ik word altijd begrepen. De onderzoekscentra van de universiteiten kunnen trainingen aanbieden aan Brussels leerkrachten en schooldirecties en aan Vlaamse ambtenaren die in Brussel werken. We moeten de mensen die de training volgen, daarvoor betalen. Dat vergt geen enorm budget : het is een heel eenvoudige vorm van opleiding. De boodschap tegenover anderstaligen is dan dat wij hen willen helpen, dat dit in het Nederlands gebeurt en dat wij vriendelijk zijn. Het kan belangrijk zijn dit wetenschappelijk grondig aan te pakken.

Dokter Robrecht Vermeulen : Ik heb meegewerkt aan de nota, die door het presidium is goedgekeurd. Waarover geen eensgezindheid was, lieten we weg. Dat zorgt soms voor verwarring. Ik ben het eens met de opmerkingen die hier werden gemaakt.

Vlaams-Brabant moet Vlaams blijven. Vlaamse Brusselaars moeten kunnen terugvallen op een Vlaamse gemeenschap die dichtbij is. Maar Vlaams-Brabant mag geen anhangsel van Brussel zijn, want dan valt het ook ten prooi aan de verfransing. De Vlaamse gemeenten moeten op één of andere manier samengebracht worden tot een geheel, zoniet wordt Vlaams-Brabant stukje voor stukje door Brussel verstedelijkt en verfranst. De verkeersinfrastructuur moet verbeterd worden

zodat de communicatie tussen de Vlaams-Brabantse gemeenten vlotter kan verlopen. Het openbaar vervoer is daarbij zeer belangrijk. Het moet dermate uitgebouwd worden dat deze gemeenten een sterke gemeenschap kunnen vormen : een sterke eenheid die kan weerstaan aan de verfransing. De verkeersinfrastructuur naar Brussel moet behouden blijven, maar ze mag niet de enige zijn. Een gewestelijk expressnet houdt immers een reëel gevaar van verfransing in.

Hoe kunnen Vlaamse instellingen die ook Franstaligen aantrekken Vlaams blijven ? Het beheer moet alleszins Vlaams zijn. We pleiten voor unicommunautaire instellingen. Het personeel moet strikte richtlijnen krijgen om zich Vlaams te gedragen.

De meerderheid van de migranten kunnen we niet integreren in de Vlaamse gemeenschap. Het is een illusie dat te denken. Daarmee samenhangend is er het feit dat er geen Vlamingen meer naar Brussel trekken. De emigratie viel weg omdat er geen geboorteoverschot is in Vlaanderen. Vlaanderen is bovendien welvarend. Er is dus geen behoefte om te emigreren, zeker niet naar Brussel. Voor de meeste Vlamingen is het veel gemakkelijker om een beetje verder te gaan wonen. Trouwens, ook de Brusselse politici doen dat. Ik woon nog in Brussel, maar mijn kinderen zullen hier niet blijven wonen. Het is immers zoveel aantrekkelijker om in een homogeen Vlaams gebied te wonen.

Wat het onderwijs betreft, moeten we migranten aantrekken. De Vlaamse scholen moeten echter Vlaams blijven, zoniet moeten we minder migranten aantrekken.

De heer Bernard Daelemans : Ik wil nog even ingaan op de psychologische stimuli om Vlamingen aan te zetten Nederlands te spreken en zich assertief op te stellen. De meeste mensen hebben het beeld van Brussel als een dominante Franstalige stad. Daarom moeten we wijzen op de historische achtergronden en de sociale, demografische en politieke situatie. Dat kan via taal- en geschiedenis-onderwijs, hetgeen kan vertaald worden in eindtermen.

Er zijn nog veel andere initiatieven mogelijk, die ook een internationale dimensie hebben. De Vlaamse Gemeenschap is in Brussel bevoegd voor cultuur en toerisme. Waarom komt er geen museum van de geschiedenis van Brussel ? Er is wel een Archief en museum van het Vlaams Cultuurleven in Brussel, maar dat bedoel ik niet. Minister Weckx liet een tentoonstelling maken rond Bruisend

Brussel. Waarom krijgt die tentoonstelling geen vaste stek ? Budgettair weegt dat niet zo zwaar, bovendien zou de tentoonstelling aantrekkelijk zijn voor Vlamingen en toeristen.

Stadsvlucht heeft te maken met socio-economische problemen zoals huisvesting en veiligheidsproblemen. Brussel heeft hier geen financieel instrumentarium. Vlaanderen moet aan de Cocof duidelijk maken dat het geld er kan komen, mits het op een Vlaamsvriendelijke manier wordt angewend. Ik ben het niet eens met het idee van nieuwe financiële stromen, via opcentiemen, die eigenlijk het Franstalig apparaat meer slagkracht geven. We moeten de Vlaamse financiële hefboom gebruiken om de eigen positie te versterken. Als de Vlaamse politici in Brussel zich bovendien slagvaardiger opstellen, zal dat hun geloofwaardigheid in heel Vlaanderen ten goede komen.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Ik ben het eens met de heer Daelemans, als die zegt dat premies geen wezenlijke oplossing bieden voor het probleem van de stadsvlucht. De Vlaamse regering moet inderdaad, onder bepaalde voorwaarden, akkoorden sluiten met Brussel om te komen tot een meer leefbare stad. Heel Vlaanderen moet hiervoor inspanningen leveren.

Ik waardeer het genuanceerd standpunt van professor Storme over de fiscaliteit. Over het algemeen komt men nog al gemakkelijk tot extremere standpunten. Zijn voorstel moet zeker bestudeerd worden.

Hier is reeds vaak gezegd dat Brussel een zaak is van alle Vlamingen. Mag ik u de suggestie doen om een ronde van Vlaanderen te organiseren en na te gaan hoe deze problematiek de verantwoordelijkheid van heel Vlaanderen kan worden ?

Professor Matthias Storme : Op 27 september, de feestdag van de Franstalige Gemeenschap, organiseren wij in dit gebouw een colloquium over de fiscale autonomie en het Vlaams sociaal overleg. Ik hoop vele leden van het Vlaams Parlement te mogen begroeten.

Ik wil iedereen oproepen om er bij de partijgenoten in de federale kamers op aan te dringen dat ze bij omzetting van de Europese richtlijn betreffende het stemrecht zouden kiezen voor de enige mogelijke piste : Brussel moet een gewaarborgde vertegenwoordiging hebben op alle niveaus en de gemeentekieswet moet gedecretaliseerd worden. Of de aanpassing dan gebeurt via een tweederde of een gewone meerderheid, of het stemrecht alleen

geldt voor Europese of ook voor niet-Europese vreemdelingen : dat alles wordt dan een zaak van het Vlaams Parlement. Voor Brussel is een gezamenlijk decreet van beide Gemeenschappen nodig.

Dokter Joost Rampelberg : Het is zeer belangrijk dat de materie niet door de Gewesten geregeld wordt.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Dit kan toch met een bijzondere meerderheid in de taalgroepen.

Professor Matthias Storme : Dit is niet aangewezen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik bedoel enkel voor Brussel.

Dokter Joost Rampelberg : Wij hebben hier zeer slechte ervaringen mee. De Vlaamse verkozenen tonen een geringe slagkracht in de Brusselse Gewestraad. Ik wil aan niemand een persoonlijk verwijt richten ; de Vlamingen zitten nu eenmaal in een te slechte situatie : ze voelen zich enkel maar gedoozd en staan psychologisch zwak. De onderhandelingen over Brussel dienen gevoerd te worden door de hele Vlaamse Gemeenschap. Brussel kan ideeën aanbrengen en uitvoeringsbesluiten nemen, maar mag nooit als partner optreden van de andere Gemeenschappen.

De heer Joris Van Hauthem : U stelt dat u akkoord gaat met de resolutie van de commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften om de organieke gemeentewet, waarvan de gemeentelijke kieswet deel uitmaakt, te defederaliseren. Tot mijn spijt staat in deze resolutie dat de gemeentekieswet federaal moet blijven.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Het debat hieromtrent is nog niet gesloten, we gaan het hier niet opnieuw aanvatten.

Zitting 1996-1997

2 juli 1997

VERSLAG

HOORZITTING

Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant

INHOUDSOPGAVE

Hoorzitting met de heer Guido Tastenhoye, publicist en journalist van Gazet van Antwerpen

DAMES EN HEREN,

In het kader van de bespreking van het Beleidsplan Brussel hoorde het Advies- en Overlegcomité Brussel en Vlaams-Brabant op woensdag 2 juli 1997 de heer Guido Tastenhoye, publicist en journalist bij Gazet van Antwerpen.

De heer Guido Tastenhoye heeft verschillende publicaties op zijn naam staan in verband met de problematiek van Brussel en Vlaams-Brabant. De jongste publicatie is getiteld 'Vlaams-Brabant ingelijfd bij Brussel?' (Davidsfonds) en vormde de aanleiding voor deze hoorzitting.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER GUIDO TASTENHOYE

1. Probleemschets

Mijn fundamentele bekommernis is dat de situatie in Brussel en Vlaams-Brabant het lokale niveau ver overstijgt. Wat daar gebeurt, heeft mijns inziens gevolgen voor heel de toekomst van Vlaanderen. De dossiers Brussel en Vlaams-Brabant zijn dan ook veel fundamenteeler en belangrijker dan het dossier Voerstreek. Daarmee wil ik natuurlijk niet zeggen dat Voeren onbelangrijk is, maar als we dat afwegen tegen de belangrijkheid van de dossiers Brussel en Vlaams-Brabant, dan zijn die laatste dossiers toch veel fundamenteeler.

We moeten eigenlijk om twee redenen bekommerd zijn om Brussel en Vlaams-Brabant. Ten eerste is er de situatie van de Vlamingen, de manier waarop zij kunnen leven en wonen in Brussel en in de Rand. Ten tweede is er het strategische belang van Brussel en Vlaams-Brabant voor Vlaanderen. Ik zal nu op die twee aspecten ingaan.

– *strategisch belang van Brussel en Vlaams-Brabant*

Laten we misschien beginnen met het tweede aspect : het strategische belang van Brussel en Vlaams-Brabant voor Vlaanderen in het licht van een verder streven naar autonomie. Mijns inziens kunnen wij met de dossiers Brussel en Vlaams-Brabant permanent gechanteerd worden. Telkens wij vanuit Vlaamse hoek terechte eisen formuleren voor een verdere staatsvorming, zitten wij met die dossiers in een lastig parket. Wij kunnen eigenlijk met geen andere dossiers op een dergelijke manier gechanteerd worden. Wij zien dat, telkens er van Vlaamse kant voorstellen worden gedaan om bijvoorbeeld tot een gedeeltelijke splitsing van

de sociale zekerheid te komen, de reactie van de Franstaligen de volgende is : goed, maar dan gooien wij de dossiers Brussel en de Vlaamse Rand op tafel. Dat is een permanent obstakel. Wij zouden die hypotheek eens en voorgoed kunnen lichten. Als wij onze posities in Brussel en in de Vlaamse Rand zo kunnen uitbouwen dat we voortaan niet meer op die manier kunnen worden gechanteerd, ligt er geen fundamenteel obstakel meer in de weg van meer Vlaamse autonomie.

– *de situatie van de Vlamingen in Brussel en de Rand*

Zoals ik zei, is er nog een tweede reden om op te treden in Brussel en in de Vlaamse Rand : de situatie van de inwoners zelf. De autochtone Vlamingen in de Rand ondervinden de grootste moeilijkheden om er nog te kunnen blijven. Dat is het probleem van de sociale verdringing. Bovenop dat fundamenteel sociale probleem komt nog een cultureel en taalkundig probleem, omdat grote concentraties van anderstaligen, zowel Franstaligen als buitenlanders, ervoor zorgen dat die streek wordt ontwricht. Ik heb het hier over de Vlaamse Gordel. In het randgebied zegt men mij immers dat we niet meer over Rand mogen spreken omdat we dan de terminologie van de Franstaligen gebruiken, die het voortdurend over de periferie hebben.

Verder berokkent de situatie van de Vlamingen in Brussel zelf me de grootste zorgen. Ik kan hier niet in de details treden want dat zou ons te ver leiden. Maar het gaat niet goed met de Vlamingen in Brussel. Een enorm probleem is de vergrijzing onder zowel de Franstalige als de Vlaamse autochtone bevolking. Bij de Vlamingen wordt dat nog eens extra gevoeld omdat hun groepje zo klein is. Iedereen die wegvalt, vormt een klein drama. Het percentage aan vijfenzestigplussers onder de Vlamingen in Brussel is enorm groot. Er heerst een hoog sterftecijfer. De Vlamingen die in Brussel sterven, worden niet meer vervangen door jongeren. Ook houdt de stadsvlucht nog steeds aan en doet ze zich vooral voor onder gezinnen van dertig- tot veertigjarigen, die kleine kinderen hebben. Als ze de kans hebben, trekken die gezinnen weg uit Brussel.

Er is bovendien weinig instroom uit Vlaanderen naar Brussel om de stadsvlucht te compenseren. Verder spelen er andere motieven mee, zoals het gevoel van onveiligheid, de stadsverloedering, enzovoort. We moeten dus bekommerd zijn over de situatie van de Vlamingen in Brussel.

Ook politiek verzwakken we. De groep Vlamingen in Brussel neemt steeds meer af. Volgens mijn

berekeningen vallen er jaarlijks 2.000 tot 2.500 Vlamingen weg uit Brussel. Ik definieer Vlamingen in Brussel als personen die zich bewust associëren met de Vlaamse Gemeenschap. Vlamingen die zich niet als Vlaming manifesteren, leggen geen gewicht in de schaal voor de Vlaamse Gemeenschap. De groep Vlamingen in Brussel is mijns inziens kleiner geworden dan 100.000. De kritieke drempel komt in zicht. Als je onder deze drempel zakt, valt het sociologische draagvlak weg. Dan zullen we niet meer in staat zijn om wat dan ook af te dwingen in Brussel. De Vlaamse Gemeenschap zal dan te onbeduidend zijn om er nog speciale maatregelen voor te nemen. We staan op het punt om in die situatie te belanden.

2. Mogelijke oplossingen

2.1. voor de Rand

2.1.1. huisvesting als redmiddel

De problemen zijn al langer gekend. We moeten streven naar oplossingen. Voor de Vlaamse Gordel, de zes faciliteitengemeenten en enkele andere bedreigde gemeenten, stel ik de volgende oplossingen voor. In de Vlaamse Gordel is de huisvesting de meest urgente zaak. In de Gordel moet het aantal autochtone Vlamingen op peil worden gehouden en verhoogd. De faciliteitengemeenten zijn allemaal politiek in handen van de Franstaligen. De enige oplossing is een demografische. Door de aanwezigheid van voldoende Vlamingen kan het politieke tij keren. De faciliteitengemeenten zijn er al meer dan dertig jaar. De overheid heeft al die tijd geen fundamentele inspanningen geleverd om ervoor te zorgen dat de autochtone Vlamingen een meerderheid bleven uitmaken. Men had dat van in het begin kunnen doen door gebruik te maken van de instrumenten van ruimtelijke ordening en huisvesting.

Omdat men de situatie zo lang heeft laten aanmoderen, kunnen we nu alleen nog een schoktherapie toepassen. Symptoombestrijding alleen heeft geen zin meer. Als men de zes faciliteitengemeenten volledig wil integreren in Vlaanderen, opnieuw tot Vlaamse meerderheden komen en de hypotheek van de faciliteitengemeenten op het streven naar verdere autonomie wil opheffen, moet er radicaler worden ingegrepen.

Sint-Genesius-Rode, een van de faciliteitengemeenten, is van groot geo-strategisch belang voor Vlaanderen. Deze gemeente kan Brussel en Wallonië met elkaar verbinden, waardoor Brussel een

schiereiland van Wallonië zou worden. Daar zou dus zeker opnieuw een Vlaamse meerderheid moeten komen die zich ook manifesteert op politiek vlak. Als we in Sint-Genesius-Rode in oktober 2000 bij de gemeenteraadsverkiezingen opnieuw een Vlaamse meerderheid en een Vlaamse burgemeester hebben, boekt de Vlaamse Beweging een van haar grootste successen. Ik denk niet dat dit dagdromerij is, maar de wil moet wel bestaan om fundamentele maatregelen te nemen. Wie de situatie in de faciliteitengemeenten kent, weet dat die volgens het huidige gewestplan helemaal volgebouwd zijn. Er is haast geen bouwgrond meer te koop. Het enige wat men er kan doen, is een oud huis afbreken en een nieuw in de plaats zetten. Op die manier komen er natuurlijk geen woningen bij. Dit blijkt trouwens ook uit het feit dat het totale bevolkingsaantal al tien of twintig jaar rond de 65.000 schommelt. Door een tekort aan woningen kunnen er gewoon geen mensen bijkomen. De groep van 65.000 is echter niet statisch, maar voortdurend in beweging. Het aantal Vlamingen neemt sterk af. Hun plaatsen worden ingenomen door Franstaligen of kapitaalkrachtige buitenlanders. In sommige gemeenten bedraagt het in- en uitwijkpercentage ongeveer 10 percent van de totale bevolking. In Linkebeek bijvoorbeeld, met een totale bevolking van 5.000, zijn er per jaar ongeveer 300 tot 400 mensen die uitwijken. Dat is heel veel. Als we hun plaatsen zouden kunnen opvullen met autochtone Vlamingen, zou de situatie in een paar jaar grondig kunnen veranderen.

– voorkooprecht

Dat kan gebeuren op twee manieren. Ten eerste zou men gebruik kunnen maken van het voorstel van decreet van de heren Dielens, Van Vaerenbergh en Suykerbuyk, waarin een voorkooprecht wordt ingesteld. Hierdoor zou de overheid elke te koop staande bouwgrond of woning, kunnen opkopen en ter beschikking stellen van autochtone Vlamingen. Mensen die een binding kunnen bewijzen met de gemeente op maatschappelijk of sociaal-economisch vlak zouden hierbij voorrang krijgen. Er worden dus in geen geval mensen uitgesloten op basis van huidskleur of taal of wat dan ook. Alleen kunnen bepaalde mensen een voorkeursrecht doen gelden.

– Vlabinvest-bis ?

Een andere werkwijze zou erin kunnen bestaan om een aantal gronden, landbouwgrond of braaklig-

gend terrein, om te vormen tot 'woonzones van sociaal nut', uitsluitend bedoeld voor de bouw van sociale woningen. Daarvoor zou eventueel Vlabinvest kunnen instaan, een zeer goed instrument maar één waarvan veel te weinig gebruik wordt gemaakt. Men zou de vraag kunnen stellen of deze nieuwe woonzones de Groene Gordel niet aantasten. Wie eerlijk is, moet toegeven dat de faciliteitengemeenten op het vlak van ruimtelijke ordening toch al totaal verknoeid zijn. In Kraainem bijvoorbeeld, vroeger een landbouwgemeente, is nauwelijks nog een lapje landbouwgrond te bespeuren, en wat er nog over is, ligt te midden van de verkavelingen. Men kan dus beter maar alles volbouwen, weliswaar op een verantwoorde groene manier. Het voordeel is dat men zo heel gemakkelijk gronden kan verwerven.

Vlabinvest heeft trouwens een decretaal ingeschreven onteigeningsbevoegdheid. Daarvan kan het gebruik maken indien iemand na onderhandeling niet bereid blijkt zijn grond af te staan. Het aantal Vlaamse inwoners zou drastisch stijgen indien men in al die sociale woonzones Vlaamse gezinnen huisvestte. Als men bovendien ook nog de vrijgekomen gronden en huizen opkoopt en ter beschikking stelt van Vlamingen, kan de situatie in de loop van enkele jaren opnieuw in ons voordeel worden omgebogen. Dit zal natuurlijk niet goedkoop zijn, maar dat is een logisch gevolg van het feit dat men jarenlang alles op zijn beloop heeft gelaten.

Het had allemaal veel goedkoper gekund. Ik verwijs nog naar wat ik over de heer Jos De Seranno (CVP) zeg in mijn jongste boek. In het begin van de jaren tachtig, toen er een echte depressie heerste op de markt van het onroerend goed, heeft hij voorgesteld om gebruik te maken van de situatie om aan deze lage prijzen een aantal gronden op te kopen. Had men dat toen gedaan, dan had men nu over een aantal terreinen beschikt, maar men heeft dat niet willen doen.

Nu kost een gewone of zelfs een sociale woning in de zes faciliteitengemeenten 10 tot 12 miljoen frank. Tien tot vijftien jaar geleden werd die gebouwd voor 3 miljoen frank. De prijzen zijn vervier- en vervijfvoudigd. Dat is het gevolg van het feit dat men al die tijd heeft nagelaten om fundamenteel in te grijpen.

– eerst zich concentreren op Sint-Genesius-Rode

Men moet zich eerst op Sint-Genesius-Rode concentreren. We zijn nog drie jaar verwijderd van de

gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2000. Op drie jaar tijd kunnen we in deze gemeente nog fundamenteel ingrijpen, maar dan moeten we nu onmiddellijk beginnen. Er moeten in de begroting van 1998 voor deze gemeente voldoende middelen ingeschreven worden om hier een beleid op gang te brengen.

U vraagt naar het prijskaartje. De prijs om Sint-Genesius-Rode opnieuw een Vlaamse meerderheid te bezorgen, zal op 5 tot 6 miljard frank geraamd worden, gespreid over een drietal jaren. U zult dit misschien veel vinden, maar men moet weten wat men wil. Wil men eens en voorgoed de hypotheek lichten dat we permanent kunnen worden gechanteerd, of wil men dat niet? Als men dit wil, zal men er 5 tot 6 miljard frank voor moeten over hebben. Dat is 1 percent van de Vlaamse begroting. Gespreid over 3 jaar is dat 0,3 percent. Dat lijkt mij niet overdreven om van Sint-Genesius-Rode opnieuw een Vlaamse gemeente te maken.

– daarna de overige faciliteitengemeenten

Dan zullen de andere faciliteitengemeenten moeten volgen. Als we ook hier een volgehouden inspanning doen, moeten we tegen 2006, de volgende gemeenteraadsverkiezingen, in Kraainem, Wezembeek-Oppeem enzovoort, opnieuw Vlaamse meerderheden kunnen tot stand brengen. Ik besef dat het een paardenmiddel is, maar al het andere is gedoemd om te mislukken. Met kleine maatregelen in de marge kan men niets fundamenteels meer aan de situatie veranderen. Dan kan men beter niets doen, want men gooit toch maar geld weg.

2.1.2. andere maatregelen

– minimale interpretatie van de faciliteiten

Naast het fundamentele dossier van de huisvesting, heb ik een twintigtal andere maatregelen bijeengebracht. Het gaat om begeleidende maatregelen om deze gemeenten versneld te 'vernederlandsen'. Ik zal er slechts enkele opsommen. Zo moeten in afwachting van hun afschaffing, de faciliteiten tot het strikte minimum worden herleid. Men moet de faciliteiten alleen nog toepassen zoals ze letterlijk in de wet staan en ze zeer beperkend interpreteren. Als men de faciliteiten, die nu op een flagrante manier worden misbruikt, tot in hun essentie herleidt, zal men ze voor een heel groot deel uithollen.

Voor de Franstaligen zal het niet echt meer de moeite lonen om ervoor te vechten omdat ze toch al tot een strikt minimum zullen zijn teruggebracht.

Ik verwijs in dit opzicht ook naar een kleine maar goede maatregel die iets kan bijbrengen, namelijk het voornemen van de provincie Vlaams-Brabant om haar brochures voortaan alleen nog in het Nederlands te verspreiden, ook in de zes faciliteitengemeenten. De provincie Vlaams-Brabant negeert daarmee een uitspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht dat in de zes faciliteitengemeenten deze brochures in het Frans en in het Nederlands moeten worden verspreid. De provincie doet dit niet en verwijst daarvoor naar adviezen van enkele grondwetspecialisten. Dat is de goede aanpak.

Een dergelijke vastberaden houding, die gedeeltelijk aanwezig is bij de provincie Vlaams-Brabant, zou ook van de Vlaamse overheid moeten uitgaan. Verder moeten alle diensten waarvoor de zes nog op Brussel zijn aangewezen – zoals de personenbelasting, de indeling van rijkswachtdistricten, de water- en teledistributie – worden afgesneden van Brussel en moeten worden ingebed in de provincie Vlaams-Brabant. Maar we zien dat het omgekeerde gebeurt.

Ik heb in mijn jongste boek nog veel meer maatregelen opgesomd die er daadwerkelijk voor kunnen zorgen dat de zes faciliteitengemeenten opnieuw worden geïntegreerd in Vlaams-Brabant en in Vlaanderen. Als we dat soort politiek voeren, kan binnen zeer afzienbare tijd een totale kentering optreden. Dit kan zeer snel gaan. De Franstaligen zullen beseffen dat het geen zin meer heeft om te blijven vechten voor privileges en faciliteiten. De meesten van hen zijn geen strijdende extremisten. Ze zullen zich bij de situatie neerleggen. Slechts een klein deel zal zich misschien verzetten. Maar ook die groep zal zich uiteindelijk bij die situatie moeten neerleggen, of anders naar Wallonië of Brussel moeten verhuizen. Dat staat hun natuurlijk altijd vrij.

2.2. specifieke oplossingen voor Brussel

In Brussel zelf moet men twee problemen oplossen. Men moet ervoor zorgen dat de Vlaamse bevolkingsgroep er op peil wordt gehouden en liefst wordt opgetrokken. De Vlamingen moeten ten tweede volwaardig kunnen participeren op alle beleidsniveaus met een rechtstreekse inbreng vanuit Vlaanderen. In dit opzicht moet Brussel dus

eens en voorgoed worden verankerd in Vlaanderen, op zo een manier dat we die stad nooit meer kunnen kwijtspelen, zelfs niet in het scenario dat België uiteenvalt. Het is nog altijd mogelijk dat we in 1999 of in 2000 in een patstelling terechtkomen op federaal niveau. Het Vlaams Parlement en de Franse Gemeenschapsraad zullen dan dat machtsvacuüm opvullen, waardoor de kans groot is dat het land uiteenvalt. Dat is een van de scenario's waarmee in het buitenland rekening wordt gehouden. Ook in dat scenario moeten we er dus voor zorgen dat we Brussel niet kwijtspelen. Nu zegt men steeds dat we moeten oppassen met het streven naar een grotere Vlaamse zelfstandigheid, omdat we met het probleem Brussel zitten. Zoals ik in het begin van mijn uiteenzetting al zei, worden we voortdurend gehinderd door dat probleem. We moeten dat dus eens en voor altijd oplossen. Ik draai de zaak om : het is juist in de huidige Belgische context dat Brussel uit onze handen glipt.

– het institutionele aspect

Ik ga even dieper in op het institutionele aspect van deze zaak. Er wordt vaak gezegd dat Vlaanderen geen strategie heeft voor Brussel. Ook de Vlaamse Beweging heeft terzake geen strategie. In het laatste nummer van 'Doorbraak', het tijdschrift van de Vlaamse Volksbeweging, lees ik dat de hoofdredacteur van De Morgen, de heer Yves Desmet, op een debatavond zou gezegd hebben : geef me een oplossing voor Brussel, en ik treed mee in het scenario van Vlaamse onafhankelijkheid. Geachte commissieleden, dit is een sterke uitspraak van de heer Desmet. Ook hij vindt dat er te veel in het ijle wordt gepraat over Vlaamse onafhankelijkheid, zonder goed te weten wat er met Brussel dient te gebeuren.

Het is gedeeltelijk juist dat de Vlaamse Beweging en de Vlaamse politici een gebrek aan strategie vertonen in verband met Brussel. Het is zeer belangrijk dat we duidelijk weten wat we met Brussel willen doen. Ik heb daarvoor een scenario uitgetekend, vertrekkende van de huidige toestand. Het heeft immers geen zin om theorieën te verkondigen die in de praktijk niet uitvoerbaar zijn. Ik zou bijvoorbeeld kunnen pleiten voor het afschaffen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Dat doe ik echter niet. Ik weet immers dat het zeer moeilijk is om bestaande instellingen op te doeken. Ik schakel me dus in de bestaande scenario's in. Ik schakel me ook in in het scenario 'Brussel derde gewest', dat men heeft gecreëerd in 1988-1989. De Vlaamse Beweging heeft toen gezegd dat

dit een fundamentele vergissing was. Ik ben het daar volmondig mee eens. Ik aanvaard echter dat we nu eenmaal met die situatie zitten. Ik wil dus de bestaande instellingen niet opdoeken, maar ze wel herschikken.

– *rechtstreekse verkiezing van de VGC*

Ik heb dan het volgende scenario uitgewerkt. Om het probleem van de Vlaamse vertegenwoordiging in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad op te lossen, stel ik voor om de Vlaamse Gemeenschapscommissie voortaan rechtstreeks te verkiezen. Ook de Cocof moet rechtstreeks worden verkozen. Zo bepalen we autonoom hoeveel leden de VGC mag tellen. Ook de Cocof bepaalt autonoom uit hoeveel leden hij mag bestaan. Die twee instellingen vergaderen dan samen als het over gewestmateries gaat. Ik stel dan voor dat de VGC 25 leden zou tellen. Als de Raad van de Duitstalige Gemeenschap voor 67.000 Duitstaligen in de Oostkantons 25 leden mag tellen, dan vind ik dat de 100.000 Brusselse Vlamingen ook recht hebben op 25 vertegenwoordigers.

– *huisvesting : persoonsgebonden materie*

De eerste twaalf verkozenen van die 25 zou ik zitting laten hebben in het Vlaams Parlement. Dat komt mooi uit : in het Vlaams Parlement zijn immers nog zes zetels vrij. Van de in totaal 130 Vlaamse volksvertegenwoordigers zouden er dan wel twaalf uit Brussel komen. Ik ga ermee akkoord dat dit misschien een beetje een oververtegenwoordiging is, maar dat stoort me niet echt. Mijns inziens zou dit getuigen van het belang dat we aan Brussel hechten. Zowel de VGC als de Cocof zouden dan hun eigen persoonsgebonden materies beredderen : welzijn, gezondheid, cultuur, onderwijs en huisvesting. U hoort het inderdaad goed : ik wil van huisvesting ook een persoonsgebonden materie maken. Mijns inziens heeft de manier waarop men woont, specifiek met de persoon te maken.

– *afschaffing van de bicommunautaire sector*

Een zeer belangrijke optie – maar weer geen revolutionaire – is de afschaffing van de bicommunau-

taire sector. Dit bouwt voort op de bestaande situatie. Ik zou de bicommunautaire sector volledig afschaffen, want we hebben er nooit iets te zeggen gehad en moesten er alleen maar ons geld insteken.

Dat is niet revolutionair, want het bestaat al voor onderwijs. Daarin zijn er al twee gescheiden systemen. Men kan dit uitbreiden naar welzijn, cultuur, gezondheid en huisvesting. Dat betekent dat men in Brussel naar twee aparte systemen gaat van persoonsgebonden materies, een Vlaams en een Franstalig, doorgetrokken van hoog tot laag. Voor het gezondheidsbeleid is dat van zeer groot belang. Er komt dan een volledig Vlaams netwerk van gezondheidsbeleid met eigen Vlaamse ziekenhuizen, eigen rust- en verzorgingstehuizen, eigen psychiatrische instellingen, eigen diensten voor beschut wonen en thuisverpleging, eigen palliatieve netwerken en individuele zorgverstrekkers. Zowel aan Vlaamse als aan Franstalige kant zou dit alles apart zijn. Opnieuw, dit is niet revolutionair. We hebben al het academisch ziekenhuis van de VUB in Jette, dat een monocommunautair karakter heeft. Dit moeten we uitbreiden naar de hele Vlaamse gezondheidssector in Brussel.

Men kan opwerpen dat dat veel geld gaat kosten. Is het ons iets waard Brussel te helpen en te behouden voor Vlamingen, of is het dat niet ? Als het ons iets waard is, dan moeten we er iets tegenover stellen. Als we ons volledig terugtrekken uit de bicommunautaire sector, waar we toch niets in te zeggen hebben, dan komen er grote fondsen vrij. Dat geld kan dan voor eigen instellingen worden gebruikt.

Ik zal even in detail treden. Specialisten zeggen me dat drie grote Vlaamse ziekenhuizen in Brussel volstaan om aan de behoeften te voldoen. Er is er al één aan de noordkant van Brussel. We zouden er nog één moeten hebben in het centrum en één aan de zuidkant. Men kan met de Franstaligen in overleg treden en twee grote ziekenhuizen die nu in de bicommunautaire sector zitten, overhevelen naar de Vlaamse, monocommunautaire sector.

Die sector moet worden uitgebreid tot alle andere domeinen van de persoonsgebonden materies, bijvoorbeeld cultuur- en sportinfrastructuur. Het probleem van de Vlaamse achteruitstelling in Brusselse instellingen is dan eens en voorgoed opgelost. Wij bemoeien ons niet meer met de Franstaligen, en zij bemoeien zich niet meer met ons. Iedereen kookt zijn eigen potje en laat de anderen met rust.

– *persoonsgebonden materies ook op het lokale vlak*

Belangrijk is ook dat men het stelsel van de persoonsgebonden materies, zoals ik het geschetst heb, doortrekt naar het lokale vlak. De Vlamingen klagen vaak dat ze niets te zeggen hebben op gemeentelijk vlak. Dat is juist. We zitten er voor spek en bonen bij. De meeste Vlaamse gemeenteraadsleden die in Brussel worden verkozen, zijn verkozen bij gratie van de Brusselse Franstaligen, omdat ze op een tweetalige lijst mochten staan. De paar Vlaamse schepenen in Brussel zijn vaak 'des Flamands de service', die enkel nuttig zijn om de Vlamingen op een onschuldige manier de indruk te geven toch ergens bij te horen. Iedereen weet dat dit maar een zoethoudertje is. We moeten dus de persoonsgebonden materies doortrekken tot op het vlak van de gemeenten. Ook dit is niets nieuws. Het is een besluit van het vierde Congres van de Brusselse Vlamingen in 1994. Ik trek dit wel door in al zijn consequenties.

Naar analogie met de situatie die ik op gewestelijk vlak tot stand zou brengen, wordt in elke gemeente een Vlaamse en een Franstalige commissie gekozen. Men kiest niet meer een volledige gemeenteraad in Brussel, maar dus een Vlaamse en een Franstalige commissie. De Vlaamse commissie beredert op gemeentelijk vlak alle persoonsgebonden materies : welzijn, cultuur, gezondheid, onderwijs en huisvesting. De twee commissies gaan enkel nog samenzitten voor de gemeenschappelijke zaken. Ze vormen dan de gemeenteraad.

Er zal echter niet veel meer overblijven dan de burgerlijke stand. Ruimtelijke ordening en milieubeleid, brandweer, huisvuilverwerking, enz. zitten al op het gewestelijk niveau. Ook het politiebeleid zou een gewestelijke materie moeten worden. Het is toch ontoelaatbaar dat men nu negentien politiekorpsen heeft. Er moet één politiekorps komen voor heel Brussel.

Een aantal zaken bevinden zich dus reeds op het niveau van het gewest, of hevelen we ernaar over. De persoonsgebonden materies wijzen we toe aan de lokale Vlaamse en Franstalige commissie. Die twee commissies komen samen en vormen dan de gemeenteraad, maar voor niet veel meer dan de burgerlijke stand en het gemeentelijk personeelsbeleid, zoals mevrouw Nellys Maes opmerkte. De huidige OCMW's worden afgeschaft, want die zijn in dit schema totaal overbodig geworden.

We moeten ons draagvlak voldoende hoog houden, zo niet valt alles in het water en kunnen we niets

meer doen. Is het in een gemeente als Elsene, met zo weinig Vlamingen, nog mogelijk een aparte Vlaamse commissie te doen verkiezen voor persoonsgebonden materies ? Wellicht niet. We moeten evolueren naar fusies. Een aantal gemeenten zullen moeten worden herschikt. Als men bijvoorbeeld een drietal gemeenten samenvoegt, dan komen we tot een totaal van nog zes of zeven gemeenten in Brussel. Het Vlaamse draagvlak is in deze grotere fusiegemeenten dan wel nog aanwezig. Er zijn dan voldoende Vlamingen om in die zes of zeven Brusselse fusiegemeenten eigen voorzieningen uit te werken.

De sociale zekerheid moet in Brussel worden opgesplitst, zoals ook in de Commissie voor Staatsvorming wordt voorgesteld. De Brusselaars krijgen dan de keuze voor het Vlaamse of Franstalige systeem. Wie het Vlaamse stelsel kiest, kiest voor het hele Vlaamse systeem. Men kan geen systeem invoeren waarbij men voor Vlaamse kinderbijslag, Franstalig pensioen en Vlaamse gezondheidszorg kan kiezen. Men wordt niet in een bepaald stelsel geboren, voor eeuwig en altijd. Op geregelde tijdstippen zal men van stelsel kunnen veranderen. Dat zal natuurlijk niet om de haverklap kunnen. Anders zou het systeem niet werkbaar zijn. Ik stel ook niet voor dat iemand die voor het Franstalige socialezekerheidsstelsel kiest, niet meer in een Vlaams ziekenhuis mag worden verpleegd. Een Franstalige mag dan nog altijd naar een Vlaams ziekenhuis gaan ; een Vlaming kan dan nog altijd op een Franstalige medische instelling beroep doen. Maar er moet een systeem worden uitgebouwd waarbij er tussen het Vlaamse en Franstalige stelsel mechanismen worden geïntroduceerd om dergelijke dienstverlening te verrekenen.

– *vrijwillige coëxistentie*

Zo komen we dan tot een systeem van 'vrijwillige coëxistentie'. Ik leg de nadruk op het woord vrijwillig. Het gaat om het naast mekaar samenleven, maar wel in harmonie. Dat moet gebeuren zonder dat men mekaar in de haren vliegt, zonder dat men zich met de interne keuken van de anderen bemoeit. Maar toch zal men op vreedzame wijze in één stad naast mekaar wonen. Dat impliceert ten dele de invoering van een subnationaliteit. Maar ik voeg daaraan toe dat men niet in een subnationaliteit voor eeuwig wordt geboren. Ik leg de nadruk op het vrijwillig karakter ervan. Men moet op geregelde tijdstippen de kans bieden om van het ene naar het andere systeem over te stappen.

Het systeem van vrijwillige coëxistentie van subnationaliteiten biedt vele voordelen. Vlamingen en Franstaligen kunnen hun eigen potje koken. Ze zullen mekaar niet meer in de haren zitten. Het probleem van de toepassing van de taalwetgeving, die in Brussel een fundamenteel probleem vormt, is daarmee voor alle persoonsgebonden materies in een klap opgelost. Daarmee zijn alle taalproblemen van de baan. We hebben onze eigen instellingen, beredderen onze eigen zaken, regelen zelf onze benoemingen, en stellen ons eigen personeel aan. De Franstaligen kunnen in dat geval niet meer tegen onze wil in voortdurend Nederlandsonkundigen benoemen.

Dit systeem is volledig in overeenstemming met het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering. Niets van wat ik hier zeg, is in tegenspraak met wat in de nota staat. Want de minister-president zegt het volgende : "de Vlaamse Gemeenschap moet meer aanwezig zijn in Brussel vanuit Vlaanderen, als Vlaamse Gemeenschap, en we moeten meer invloed verwerven op het lokale vlak" De minister-president zegt echter niet hoe hij dat wil realiseren. Wel, ik heb een poging gedaan om uitgaande van de – mijns inziens terechte – basisopties van de minister-president een concreet voorstel voor hun toepassing op het lokale vlak uit te werken.

– Brusselse LAT-relatie

Ook de tweeledigheid van het land, waar minister-president Van den Brande zo aan gehecht is, is perfect te verzoenen met dit Brusselse systeem van wat ik 'living apart together' wil noemen. In Brussel zouden we dus een LAT-relatie tussen Vlamingen en Franstaligen willen ontwikkelen. Ik weet dat dit een herziening vergt van de Brusselwet. Deze materie moet dus ter sprake worden gebracht tijdens de grote communautaire ronde die voor 1999 is voorspeld. Tot zover mijn opmerkingen over de institutionele problematiek.

– op peil houden van de Brusselse Vlamingen

Ik wil hier nog vlug iets zeggen over het tweede aspect dat ik bij de aanvang van mijn uiteenzetting over Brussel heb aangeraakt. Het betreft het op peil houden van het Vlaamse bevolkingsaantal in Brussel. Ik vermoed dat zo een politiek van krachtige Vlaamse aanwezigheid in Brussel de Vlamingen ten dele zal geruststellen. Daardoor zal die stadsvlucht reeds vanzelf verminderen. Als men in

Vlaanderen zal ervaren dat de overheid grote inspanningen wil doen voor Brussel, dan zal men sterker dan vroeger overwegen om in Brussel te gaan wonen. Als we doen wat we moeten doen, dan zal het probleem zich ten dele vanzelf oplossen.

– Vlaams huisvestingsbeleid : ook in Brussel

Ik vrees echter dat dit niet zal volstaan. Daarom denk ik dat we inzake huisvesting krachtige impulsen moeten geven. Men zal me onmiddellijk antwoorden dat huisvesting geen – of beter : nog geen – Vlaamse bevoegdheid is. Dat is zo. Huisvesting is vandaag een bevoegdheid van het Brusselse Gewest. Op dat vlak gebeurt er veel te weinig. Ik denk dat niemand me daarover zal tegenspreken. Dus moet Vlaanderen ingrijpen.

Nu zult u me zeggen dat dit constitutioneel niet mogelijk is. Inderdaad, rechtstreeks is dat niet mogelijk. Maar wat kan ons, de Vlaamse overheid, beletten om via privé-vastgoedbedrijven actief te worden op de Brusselse huisvestingsmarkt ? De Vlaamse overheid neemt zo vaak participaties in bedrijven. Dus kan ze participaties activeren op de Brusselse vastgoedmarkt en de aldus tot stand gebrachte woningen ter beschikking stellen van Vlamingen in Brussel. Het kan gaan om woningen die worden gerenoveerd, of om nieuwe woningen. Als bestemming denk ik vooral aan Vlaamse ambtenaren of mensen die werken voor Vlaamse instellingen.

Mevrouw Els Witte, de rector van de VUB, heeft er vorige week nog op gewezen dat er aan de VUB bijna 5.000 personeelsleden werken. Dat is de grootste instelling in Brussel. Men moet zich dat eens goed realiseren : 5.000 personeelsleden, dat zijn 5.000 gezinnen, of 20.000 mensen. Men zou kunnen bereiken dat een aantal van die personeelsleden, die nu in Brussel werken voor Vlaamse instellingen maar buiten Brussel wonen, in Brussel komen wonen. Dan moet men er echter voor zorgen dat deze mensen een zeer degelijke woongelegenheden ter beschikking krijgen. Nogmaals : in dat geval moeten we zelf actief worden op de Brusselse vastgoedmarkt.

Wat zou het resultaat zijn wanneer men merkt dat overal in Brussel straten en pleinen worden gerenoveerd, dat er wordt gebouwd en dat op de gevels van die gerenoveerde en nieuw gebouwde woningen plakaten verschijnen dat Vlaanderen daar in Brussel bouwt ? Ik denk dat het niet lang zou duren of alle Brusselaars zouden weten waar ze de

mosterd moeten halen. Het zou beginnen te dagen bij de Brusselaars, ook bij de Franstaligen, dat de hulp voor Brussel alleen maar van Vlaanderen kan komen. Van België kan die hulp niet komen : België heeft geen middelen en kampt met een staatschuld van 10.000 miljard frank. Dat is dus totaal onmogelijk. De Franstalige Gemeenschap is virtueel failliet. Dus kan de hulp alleen maar van Vlaanderen komen.

Wanneer we dat duidelijk maken door in Brussel een krachtige aanwezigheidspolitiek te voeren, dan denk ik dat we zeer snel een mentaliteitswijziging tot stand zullen brengen in Brussel, ook onder de Franstaligen. Bij een scheidingsscenario dat zich eventueel zou kunnen voordoen, zou dit ons erg ten goede komen. De keuze van de Brusselaars zou dan snel gemaakt zijn.

II. DISCUSSIERONDE

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Dames en heren, namens u dank ik de heer Tastenhoye voor zijn toelichting. Deze toelichting was misschien overbodig geweest indien iedereen zijn boek had gelezen. Ik mag me misschien enigszins partijdig tonen door de leden dit boek aan te bevelen.

De heer Tastenhoye heeft uitgebreid zijn visie kunnen toelichten. Die heeft enerzijds betrekking op zaken waarover – althans in principe – een zeer grote consensus bestaat. Ik denk dan aan alles wat in verband staat met de taalwetgeving en de faciliteiten, maar in de praktijk nog steeds op weerstand stuit of nog in onvoldoende mate door ons in ons politiek beleid wordt ingebed. Anderzijds heeft hij hier een aantal mogelijke benaderingswijzen naar voren gebracht die uiteraard voor discussie vatbaar zijn. Deze hebben in elk geval het voordeel dat ze hier op een open wijze worden ontvouwd. Zoiets moet mogelijk zijn. Zoals het ook moet kunnen dat iemand hier een heel andere mening komt ontvouwen. Dat is mijns inziens de betekenis van het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant. In die zin ben ik onze gast dankbaar dat hij hier aanwezig was.

Het klopt inderdaad dat een aantal benaderingswijzen de wenkbrauwen doen fronsen. Dat denk ik bijvoorbeeld over die OCMW's waarover de heer Tastenhoye het zonet had. Dat is niet zo verzocht. Tenzij men te ver in het verleden teruggaat. Ik denk aan de amendementen van de Brusselse Vlamingen toen we in de Kamer het Egmontpact

bespraken. Ze werden niet aanvaard, evenmin als het hele pact. Dit is niet zo nieuw.

De heer Guido Tastenhoye : Ik heb inderdaad het warm water niet uitgevonden. Vele van mijn stellingen werden vroeger al naar voren gebracht. Ik heb daarvoor verwezen naar het Congres van de Brusselse Vlamingen. Ik heb wel alles samengebracht en getracht uit de veelheid aan voorstellen en suggesties een strategisch plan te distilleren. Ik hoop dat men daarmee begrijpt dat de Vlamingen geen strategie hebben voor Brussel. Om een strategie te ontwikkelen, moeten we bereid zijn een aantal zaken te herdenken, zonder in revolutionaire toestanden te vervallen.

De heer Walter Vandenbossche : Ik wil slechts één element aankaarten. Het vooropstellen van een LAT-relatie komt neer op het miskennen van een reël samenlevingspatroon in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Als men mij vraagt wat ik ben, kan ik niet 'Brusselaar' antwoorden. Ik voel me Anderlechtenaar. Ik woon, leef en werk in de multiculturele gemeenschap Anderlecht.

Ik pleit voor een evenwicht tussen de gemeenschapsautonomie en het gemeenschappelijk mede-beheer van een aantal zaken. Ik kan akkoord gaan met een aantal versterkingen van de gemeenschapsautonomie. Ik kan uw totale keuze echter niet delen, mijnheer Tastenhoye, door mijn eigen concrete ervaring in de stad. We mogen geen totaal aparte groep vormen. Het model van de Vlaamse samenleving kan niet in al zijn consequenties op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden toegepast. De sociologische levensomstandigheden zijn te verschillend. Verder ontwikkelt u wel enkele zeer verdienstelijke ideeën die de Vlaamse Gemeenschap in Brussel kunnen versterken.

De heer Fred Dielens : Hoe komt het eigenlijk dat het zo moeilijk is om onder Vlamingen tot een strategie te komen ? Zijn we misschien behept met autocensuur, of is het omdat we aan een soort masochisme leiden ?

Ik wens dit te illustreren met een voorbeeld. Bij de uiteenzetting van de heer Tastenhoye is er in dit adviescomité een voorstel van decreet ter sprake gebracht dat ter discussie had moeten worden voorgelegd in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden van dit parlement. We waren in deze commissie op die bespreking aan het wachten. Het ging concreet over het voorstel van decreet van de heren Suykerbuyk, Van Vaerenbergh en Dielens over het woonrecht. Ik verneem dat men dit opnieuw heeft uitgesteld. De Vlaamse

regering is het blijkbaar niet eens met het aangepast voorstel.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Mijnheer Dielens, ik heb zelf om uitstel van behandeling in commissie gevraagd wegens tijdsgebrek.

De heer Fred Dielens : Mijnheer de voorzitter, ik begrijp uw verduidelijking.

Mevrouw Nelly Maes : Dat zijn twee verschillende mededelingen.

De heer Fred Dielens : Ik wilde daar even verder op ingaan. Ik heb genoeg ervaring in dit parlement om te weten waarom men iets uitstelt : enerzijds omdat men in tijdnood zit en anderzijds omdat men het er niet mee eens is of er gewoon niet over wil spreken. Ik wens daar geen doekjes meer om te winden.

Ik stel andermaal vast dat er hierover geen bereidheid bestaat bij de Vlaamse regering of, zo u wilt, bij bepaalde personen of instellingen. Er is systematisch een interne spanning in de Vlaamse beweging, regering, parlement of de Vlaamse Gemeenschap in het algemeen. Daardoor weigeren we als masochisten samen een strategie op te bouwen. Ik ben die discussie beu. Ik zeg het zoals het is. Ik vind het in dit geval vervelend dat elke poging om over de partijgrenzen heen een gezamenlijke strategie te bereiken, systematisch wordt afgeblokt. Hiervoor gebruikt men allerlei drogredenen.

Vandaar ook mijn vraag tijdens de vorige zittingen van deze commissie om binnen de groep van mensen die bereid zijn te luisteren, een gezamenlijke strategie voor Brussel en Vlaams-Brabant na te streven. We zouden die kunnen doorspelen naar onze collega's in de Commissie voor Staatshervorming zodat we niet weer met een onbeschreven blad staan inzake Brussel en Vlaams-Brabant. Indien het zo verder gaat, vrees ik dat dit weer het geval zal zijn.

Hoe verklaart u, mijnheer Tastenhoye, dat we bestendig weigeren een gezamenlijke strategie na te streven ?

Mevrouw Nelly Maes : Ik zou een vraag willen stellen en een bedenking maken. Mochten wij een normaal natiebesef hebben, dan was de vraag van de heer Dielens overbodig geweest. Maar wij zijn nog steeds maar een natie in wording. Heel wat mensen voelen zich niet opgenomen in het denken over de Vlaamse toekomst. Ik stel vast dat dat tot op het hoogste niveau zo is, ook bij mensen die soms de

hoogste verantwoordelijkheden dragen namens de Vlaamse Gemeenschap. Als je kijkt wat de Turken en de Grieken ervoor over hebben om een onbewoonde rots met een vlag te bekronen, dan is het ontbreken van een Vlaamse strategie in Brussel en in de rand rampzalig.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : U zou ook de vergelijking met de schapen van de Falklandeilanden kunnen maken.

Mevrouw Nelly Maes : Dat waren tenminste al schapen. Ik wil nog wat nuanceren over die gemeenten. Door fusies kan het probleem van het draagvlak worden opgelost. Door gemeenschapsmateries of persoonsgebonden materies door te trekken tot op het gemeentelijke vlak, raakt al het personeel dat daarmee te maken heeft, ermee verbonden. Als aan die twee voorwaarden wordt voldaan, wordt mijn personeelsprobleem kleiner. Ik geef er mij immers rekenschap van dat dat met de helft van de begroting gaat lopen. Dat is geen detail.

In heel uw betoog over de strategie voor Brussel heb ik u het woord migranten niet horen vernemen. Is dat toevallig ? Of denkt u dat zij gewoon de trend zullen volgen ? U hebt wel over de vergrijzing gesproken, een problematiek die u terecht bij zowel de Franstaligen als bij de Vlamingen situeert. De migranten zijn het jongste en het meest expansieve gedeelte van de bevolking. Daar hebt u het niet over gehad.

De heer Leo Goovaerts : Mijnheer de voorzitter, ik houd mij in het bijzonder bezig met Brussel. Ik zou dan ook aan de heer Tastenhoye willen vragen wat een strategie eigenlijk zou moeten inhouden. Is dat niet de vraag waarop alle Vlamingen, zowel in Vlaanderen als in Brussel zouden moeten antwoorden : hoe moet Brussel eruitzien voor de Vlamingen ? Als we allemaal rond de tafel kunnen gaan zitten en een antwoord op die vraag kunnen geven, hebben we mijns inziens een strategie gemaakt. Ik denk dat we altijd het tegenovergestelde doen. We spreken over strategie en komen aandragen met een aantal deeloplossingen en visies, wat op zichzelf interessant is, maar ons nog nooit heeft toege laten om te zeggen hoe Brussel er voor de Vlamingen uit Vlaanderen en Brussel moet uitzien. Het probleem van een strategie kan je slechts op die manier benaderen.

Ik zou nog twee vragen willen stellen, mijnheer Tastenhoye. Een aantal maatregelen die u voorstelt, kunnen niet afhankelijk van anderen worden genomen. Daarvoor hebben we problemen op het

vlak van wetgeving en onderhandeling. Welke door u opgesomde maatregelen kunnen volgens u onafhankelijk van de belangen en de acties van derden worden getroffen ? Kunt u twee maatregelen als topprioriteiten naar voren schuiven, als de twee fundamentele zaken die zo snel mogelijk moeten gebeuren in Brussel om de Vlamingen overlevingskansen te geven ?

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer Tastenhoye, in uw boek staat een fragment dat mij nogal bevreemdt. U schrijft dat een kabinetsmedewerker van minister-president Van den Brande zich ooit zou hebben laten ontvallen dat hij de zes faciliteitengemeenten en Overijse en Tervuren in gedachten eigenlijk al zou hebben laten vallen. Kan vanuit die redenering worden verklaard dat het actieplan voor de Gordel rond Brussel, dat u ook beschrijft en afkraakt, onvoldoende is. Denkt u dat de minister-president met de lippen wel bepaalde dingen belijdt, maar dat hij er eigenlijk niet meer in gelooft ?

U hebt het er nu niet over gehad, maar het staat wel in uw boek : het stemrecht. Dat is onlosmakelijk met dit probleem verbonden. Vindt u dat de voorwaarden die het Vlaams Parlement zonet in een resolutie heeft opgenomen en gestemd, voldoende ? Want indien ze niet zouden volstaan, dan zouden de inspanningen die u voorstelt, zoals de 6 miljard frank per jaar en de grondpolitiek, ook niet zo veel uithalen. Het Franstalige electoraat dat men op die manier gaat bijcreëren, zou wel eens vlugger kunnen stijgen dan het aantal Vlamingen in de faciliteitengemeenten en in andere gordelgemeenten. Zijn die voorwaarden volgens u voldoende ? Moeten we de rol van Brussel als hoofdstad van Europa niet in vraag stellen. Europa wordt immers groter en de Europese Unie gaat uitbreiden. Dat is op zich geen slechte zaak, maar zal opnieuw een immigratie van kapitaalkrachtige anderstaligen meebrengen. Er zullen nieuwe diplomatieke vertegenwoordigers komen in en rond Brussel. Moeten we ook hier niet aan een ontvetting van de internationale rol van Brussel denken ? Ik druk mij nog eufemistisch uit. Anders zouden de inspanningen die u in uw boek voorstelt, ongedaan worden gemaakt.

Hoe verklaart u het ten slotte dat nogal wat intellectuelen in Vlaanderen, ook politici en journalisten, zo afwijzend staan tegenover een krachtadig optreden ten opzichte van de Brusselse Vlamingen en de Vlamingen in de Rand ? Dat lijkt mij alleen maar mogelijk te zijn in Vlaanderen. Als mijnheer Dielens al zo boos wordt, moet het toch al ver zijn gekomen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Het is duidelijk mis gelopen met het grondbeleid in de Vlaamse gordel. Mijnheer Tastenhoye, u vermeldde de naam van de heer De Seranno, die u zou hebben gezegd dat men hem vijftien jaar geleden niet wilde volgen. Weet u over wie hij het heeft ? Hebt u aanwijzingen dat de groep die toen niet bereid was een kentering teweeg te brengen, daar nu wel toe bereid zou zijn ?

Het is te eenvoudig om te stellen dat Brussel bestaat uit een Vlaams en een Franstalig deel. De grootstad Brussel omvat meer dan die twee delen. U biedt duidelijke oplossingen maar gaat daarbij wel voorbij aan de andere groepen die in Brussel wonen. Er zijn heel wat Belgen die zich niet willen laten inlijven bij de Vlamingen of de Walen, maar trots zijn op hun Brusselse identiteit. De oplossingen die u voorstelt, zijn in dit perspectief een slag in het water.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Ik wil als lid van de commissie ook enkele opmerkingen maken. Ik deel de verontwaardiging van de heer Dielens. De strategie is het voornaamste : ook ik heb daar enkele vragen bij. Ik vraag me af of we een natie zijn. Ik denk dat we er ooit één zijn geweest.

Mevrouw Nelly Maes : Ik denk dat we er misschien één worden.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Het is veel erger als we er ooit al een geweest zijn. We zullen in Vlaanderen niets bereiken als we het niet beter doen tegenover Brussel. Dat betekent dat er een wederzijdse strategie moet ontwikkeld worden, een beter aanvoelen. Sinds Brussel eigen instellingen heeft, geloven velen dat iedereen het wel zelf zal beredderen. Ik hoop dat men die strategie in vraag stelt. Ik weet niet hoe de goede strategie er zal uitzien. We weten als Vlamingen niet hoe we moeten omgaan met macht, maar we kunnen dat leren. Elke natie zet het eigenbelang voorop.

De heer Fred Dielens : Zelfs op dat punt zijn er intern twee breuklijnen, ook bij de Vlamingen in het Vlaams Parlement. Er zijn er die ons lippen-dienst bewijzen maar uiteindelijk niet geloven dat het wat zal opleveren. Daarnaast is er een tweede, veel fundamentele breuklijn. In mijn omgeving merk ik dat velen gewoon participationisten zijn geworden. Mensen zoals bijvoorbeeld de heer Walter Vandenbossche voelen zich Anderlechtenaar. Zij houden er een totaal andere invalshoek op na.

De heer Leo Goovaerts : Die opvatting loopt ook als een breuklijn door de fracties in het Brussels Parlement en de VGC. Sommigen kleven de gewesttheorie aan en halen daarvoor het voorbeeld van Anderlecht aan, anderen zeggen dat men tot een bepaalde gemeenschap behoort. Die keuze wordt niet meer duidelijk gemaakt. Men moet niet kijken naar het eigenbelang van een natiebesef maar naar het eigenbelang van het politieke bestaan. Als dit zo verder gaat, houden we in Brussel net voldoende mensen over om de beschikbare postjes te bezetten. Is dat niet de intentie van sommigen ?

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik wou nog even terugkomen op een opmerking van de heer Dielens. Iedereen wil de aanwezigheid van Vlamingen in Brussel en Vlaams-Brabant op peil houden of optrekken, maar de buitenwereld weet misschien onvoldoende waarom we dat doen. Ook in dit boek ontbreekt dat een beetje. We kijken te weinig in eigen boezem.

Ik heb ook vaak de indruk, al van in de vorige legislatuur, dat de Vlaamse regering de faciliteitengemeenten wil laten vallen, om zich te concentreren op de andere gemeenten rond Brussel. Alvorens een strategie te ontwikkelen, moeten we die knoop doorhakken. De heer Tastenhoye toont in zijn boek duidelijk aan dat het zeker mogelijk moet zijn om voor de zes faciliteitengemeenten een strategie uit te werken.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Het lijkt mij evident dat de zes gemeenten bij Vlaanderen horen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik stel alleen maar vast dat niet iedereen het daarmee eens is.

De heer Joris Van Hauthem : Dezelfde vraag geldt voor Brussel. Meer en meer mensen zien Brussel als een struikelblok op de weg naar meer autonomie en willen het laten vallen. Dat is mede de schuld van de gewestvorming, die de psychologische kloof alleen maar groter heeft gemaakt. Velen vragen zich af wat ze nog meer voor Brussel kunnen doen. Het heeft toch al een eigen parlement en regering.

Mevrouw Nelly Maes : De grenzen van Vlaanderen staan niet ter discussie. Men trekt er alleen niet de nodige consequenties uit, en men beseft onvoldoende dat grenzen ook moeten verdedigd worden. De Vlaamse Gemeenschap heeft een soort van landsverdediging nodig. Bovendien is er een

groot gebrek aan kennis van Brussel en van de rand.

De heer Guido Tastenhoye : Het voorstel van decreet van de heren Dielens, Van Vaerenbergh en Suykerbuyk is gisteren in de Vlaamse regering ter sprake gekomen. Minister-president Van den Brande wilde er niets over zeggen. Een andere minister vertelde me wel dat men binnen de Vlaamse regering niet op één lijn zit en dat men van plan is advies te vragen aan de Raad van State, vermits er toch weer nieuwe elementen in het voorstel zitten. Het voorstel van decreet is dus weer voor een half jaar geïmmobiliseerd. Daarna komt het terug naar de commissie, worden er nog een paar amendementen ingediend en gaat het nog eens naar de Raad van State. Zo blijven we bezig.

– strategie voor de Rand

Het is niet gemakkelijk te zeggen waarom er geen precieze strategie bestaat voor de faciliteitengemeenten. Voor een deel is dit te wijten aan onwetendheid, onkunde, gebrek aan dossierkennis. Dit alles dateert al van de periode waarin het Egmontpact werd afgesloten, toen men het onzalige inschrijvingsrecht voor de Rand had voorbehouden. Nu, twintig jaar later, zien we dat de terreinkennis er allerm minst op vooruit is gegaan. Twee weken geleden nog, na een debat in de kamercommissie over het stemrecht voor Europeanen, gaven commissieleden toe dat ze er geen idee van hadden hoe verstrekkend de gevolgen van dat plan zouden zijn. De VLD heeft zijn houding dan ook helemaal gewijzigd. Het is door dat gebrek aan terreinkennis dat ik ben ingegaan op de uitnodiging van het Davidsfonds om dit boek te schrijven. Ik heb de Vlaamse politici willen voorlichten.

Bovendien wordt er rond deze thema's heel weinig maatschappelijk debat gevoerd. Politici komen pas in actie als ze aanvoelen dat de publieke opinie iets van hen verwacht. Brussel en de Vlaamse Gordel worden in die opinie niet aangevoeld als topprioriteiten, en dus neemt de politiek geen initiatief. Dit houdt natuurlijk verband met de media, die aan deze zaak heel weinig aandacht besteden.

Mevrouw Nelly Maes : Is er bij de media nog voldoende terreinkennis ? Ik heb de indruk dat veel jonge journalisten een communautair dossier slecht kennen. Ze hebben er ook geen belangstelling voor.

De heer Guido Tastenhoye : Ik heb hierover nog maar pas een brief gekregen van de heer Manu Ruys, waarin staat dat er in zijn tijd op elke redac-

tie journalisten met deze zaken bezig waren en daarover werden geraadpleegd door politici. Ook de Vlaamse en de sociale beweging werden daarbij betrokken. Het gaat echter niet alleen over beperkte terreinkennis, maar ook over een soort afstandelijkheid, een niet-geëngageerd zijn.

Men wil als journalist niet meer geëngageerd zijn en niet meer bij een probleem betrokken raken. Men bericht alsof men er niets mee te maken heeft en alsof het buiten de eigen levenssfeer staat. Men wil zich niet meer persoonlijk voor iets inzetten. Dat allemaal brengt mee dat er een situatie ontstaat waarin er voor deze cruciale dossiers zo weinig aandacht is.

– migranten

Mevrouw Maes, u zegt dat ik het niet over de migranten heb gehad. De migranten vormen een thema op zich. Ze vormen een enorm belangrijke populatie in Brussel die steeds uitbreiding neemt. Deze situatie zal er toe leiden dat Brussel een stad van diverse minderheden wordt.

De migranten hebben in Brussel geen enkele reden hebben om zich betrokken te voelen bij de Vlaamse Gemeenschap. Ze zijn dat ook niet, uitgezonderd enkele witte raven. De overgrote meerderheid van de migranten in Brussel heeft geen affectie of relatie met de Vlaamse Gemeenschap en wil die ook niet. Dat is nog eens gebleken uit een recente studie die professor Deschouwer heeft gemaakt in opdracht van staatssecretaris Vic Anciaux. Ze wordt echter niet vrijgegeven, wellicht omdat ze zulke onthutsende cijfers bevat.

Uit die studie blijkt dat de migranten zich op de allereerste plaats voor 100 percent, dus absoluut, Turk of Marokkaan voelen. De helft van de Marokkanen en drievierde van de Turken zegt in tweede instantie Belg te zijn. Een relatie met de Vlaamse Gemeenschap is volledig onbestaande. Het is een illusie te geloven dat de Vlaamse Gemeenschap in de huidige toestand migranten kan aantrekken. Daarvoor ontberen wij in Brussel het noodzakelijke prestige.

U vraagt naar een strategie met betrekking tot de migranten. In de huidige toestand is het onmogelijk om de migranten ertoe te bewegen aan te leunen bij de Vlaamse Gemeenschap. Dat is onbegonnen werk. Daarvoor is onze gemeenschap veel te zwak in Brussel. Dit kan veranderen wanneer de Vlaamse Gemeenschap in Brussel met de volle steun vanuit Vlaanderen een andere machtspositie

verwerft. In het scenario dat Vlaanderen een meer autonome status krijgt, zullen de Vlaamse Gemeenschap en het Nederlands in Brussel de positie, de status en het prestige kunnen verwerven die het Frans nu heeft. Dan zullen de migranten overstappen naar de Vlaamse Gemeenschap, omdat ze eieren voor hun geld zullen kiezen. De dominante factor zal in Brussel dan bij de Vlaamse Gemeenschap liggen. Maar dat is nu allerm minst het geval.

Ik zeg het met een boutade : de migranten van nu zijn de Vlamingen van vroeger. De Vlamingen van vroeger verfransten en verbeulemansten omdat het Frans en de francophonie en alles wat daarmee verband hield, in Brussel het statussymbool bij uitstek was. Om een deel van die status en dat prestige te verwerven, ging men naar die taal en cultuur over. De enige manier om migranten in Brussel ertoe te overhalen om aansluiting te zoeken bij de Vlaamse Gemeenschap, bestaat er dus in om in deze stad een veel krachtiger Vlaamse Gemeenschap tot stand te brengen.

– topprioriteiten voor Brussel

De heer Goovaerts vroeg welke maatregelen onafhankelijk kunnen worden genomen zonder dat we aan wetten moeten prutsen, en welke de twee topprioriteiten voor Brussel zijn. De topprioriteiten en de maatregelen zijn dezelfde. De eerste topprioriteit is in Brussel aan eigen Vlaamse huisvesting doen, alhoewel dit constitutioneel en theoretisch niet onze bevoegdheid is. Ik zou de omweg willen gebruiken om privé-vastgoedbedrijven actief te laten zijn op de Brusselse vastgoedmarkt, die dan vanuit de coulissen wordt gestuurd door de Vlaamse overheid.

Mevrouw Nelly Maes : Die heeft het te druk met te bouwen voor Europa.

De heer Guido Tastenhoye : Een tweede topprioriteit is nu reeds overgaan naar de monocommunautaire sector. Dat kan men zonder wetswijziging, want deze monocommunautaire sector is al vooropgesteld. Onze overeenkomsten met de Franstaligen – onlangs is er nog één gesloten door de ministers Grijp en Chabert voor een aantal instellingen in Brussel – kunnen we opzeggen. Er kunnen eigen instellingen komen. Niets kan ons bijvoorbeeld beletten om eigen rusthuizen te bouwen. We zijn hiervoor bevoegd. Dan zal er feitelijk reeds een Vlaamse monocommunautaire sector ontstaan,

zonder dat de wet is veranderd. Dat betekent ook dat die sector vanuit Vlaanderen wordt gesubsidieerd en regelgevend kan worden gestuurd. Zo realiseren we al één grote doelstelling van minister-president Van den Brande : dat Vlaanderen meer aanwezig is in Brussel, tot op het lokale vlak.

– *de Gordel : opgegeven door de Vlaamse regering ?*

De heer Van Hauthem vroeg of de Gordel is opgegeven. Een kabinetsmedewerker heeft gezegd dat de Vlaamse regering dat heeft gedaan. De Gordel is volgens hem geen topprioriteit meer en de minister-president mag er zijn vingers niet meer aan verbranden. De minister-president heeft dit niet tegengesproken. U zou hem de vraag zelf moeten stellen.

– *stemrecht voor EU-onderdanen*

Over het stemrecht voor EU-onderdanen heb ik bewust niet gesproken, omdat dat probleem de jongste dagen zozeer in de media is gekomen dat ik van uw kostbare tijd geen misbruik meer wilde maken om deze zaak nog eens helemaal uiteen te zetten. Ik verwijs enkel naar een apart hoofdstuk in mijn boek dat uitsluitend over het EU-stemrecht en de gevolgen ervan handelt. Ik ben niet gekant tegen de essentie van dat stemrecht, omdat de beslissing al is genomen. We kunnen er nog wel voor zorgen dat er een aantal waarborgen bij worden voorzien in de zin zoals het Vlaams Parlement dat heeft gedaan. U vraagt of dit voldoende is.

Wel, ik denk dat de huidige resolutie die het Vlaams Parlement onder invloed van de heer Suykerbuyk heeft goedgekeurd, beter is dan die van 1994. Ze bevat immers een amendement van enkele Brusselse parlementsleden, dat verklaart dat men eerst in waarborgen moet voorzien voor de positie van de Vlamingen in Brussel. Dat is essentieel. Men zegt eveneens dat het Sint-Michielsakkoord nu maar eens eindelijk moet worden uitgevoerd. Ook dat is essentieel. Wat staat in deze resolutie ? Wanneer men de Gemeentewet overhevelt naar Vlaanderen, dan zal Vlaanderen voor een groot deel zelf een aantal waarborgen kunnen inbouwen. Ik vind die parlementaire resolutie dus helemaal niet slecht. Het is wellicht ook wat politiek gezien maximaal haalbaar was. Het woord is nu in feite aan het federale parlement, dat er voldoende rekening mee moet houden. De zaak is uitgesteld tot het najaar. Ik hoop dat de zomer de

geesten voldoende zal doen rijpen opdat men zich ten volle bewust zou worden van deze problematiek.

– *Brussel : multiculturele stad*

Mevrouw Verwimp had het over Brussel als een multiculturele stad en het feit dat men de bevolking toch niet zomaar kan opdelen in separate groepen. Het is echter voor een deel de Brusselse realiteit dat er afzonderlijke groepen zijn.

Mevrouw Nelly Maes : Meer dan twee.

De heer Guido Tastenhoye : Meer dan twee, maar er zijn maar twee dominante culturen in Brussel, de Franstalige en de Nederlandstalige. Ik hoop dat we het daarover toch met zijn allen eens zijn, dat we niet van plan zijn om in Brussel nog een derde cultuur dezelfde status te geven als het Nederlands of het Frans. Anders zitten we in een straatje zonder einde.

De keuze moet echter al worden gemaakt. De heer Vandenbossche zegt dat een aantal mensen daar niet toe bereid zijn. In de praktijk moeten deze ze echter maken. Kijk naar het onderwijs, dat deze twee aparte systemen al kent : men moet nu eenmaal kiezen of men zijn kinderen naar het Franstalig of naar het Nederlandstalig onderwijs stuurt. Men kan niet anders. Het is niet mogelijk een soort multiculturele school op te richten, waar het Frans en het Nederlands in de klas zomaar kriskras door elkaar zouden worden gebruikt. Dat kan niet, ook pedagogisch gezien. Wel, als dat voor het onderwijs kan, waarom zou dat dan niet kunnen voor de sector van de ziekenhuizen, voor de welzijnsinstellingen enzovoort ?

Ik heb uitdrukkelijk gezegd niet uit te sluiten dat men zich in elkaars instellingen laat verzorgen, of dat men van elkaars instellingen gebruik maakt. Ik wil niet verhinderen dat een Franstalige zich in een Nederlandstalig ziekenhuis laat verzorgen, of dat een Franstalige naar een Nederlandstalig rusthuis gaat. Dat blijft mogelijk. Alleen het beheer van die Vlaamse instellingen, en meteen ook de toepassing van de taalwetgeving, de subsidiepolitiek en alles wat daarmee samenhangt, komen volkomen in Vlaamse handen. Maar voor het overige blijft het systeem waar de heer Vandenbossche naar verwees, gelden : namelijk dat er personen zijn die deze keuze in de praktijk niet willen maken. Wel, dan moeten ze die niet maken. Het blijft mogelijk dat men gebruik maakt van elkaars instellingen.

– *Brussel : aparte gemeenschap ?*

De laatste opmerking, afkomstig van de heer Suykerbuyk en diverse hier aanwezige sprekers, was dat er in Brussel een soort van aparte gemeenschap aan het ontstaan is. Dat kan ik beamen. Ik bedoel dit niet neerbuigend, maar als men speelgoed geeft aan kinderen, dan is het moeilijk om dat daarna terug af te nemen. Die beginnen daar dan mee te spelen en maken er een eigen leefwereldje rond. Als men het afneemt, zal er heel wat geweent en tandengeknars weerklinken.

De heer Joris Van Hauthem : Tenzij het speelgoed stukgaat, natuurlijk.

De heer Herman Suykerbuyk, voorzitter : Dan vragen ze nieuw speelgoed.

De heer Guido Tastenhoye : Als het speelgoed stukgaat, dan vragen de kinderen inderdaad nieuw speelgoed.

Maar in dat opzicht sta ik volledig achter de door minister-president Van den Brande gehuldigde lijn : de tweeledigheid en niets dan de tweeledigheid. Als we dat opgeven, dan zijn we mijns inziens gezien. Dan zijn we in Brussel een vogel voor de kat.

De heer Fred Dielens : Ik moet de opmerkingen van mevrouw Maes en van de heer Van Nieuwenhuysen bijtreden : er zijn wellicht te weinig richtingaanwijzers, omdat iedereen meent de weg te kennen. Ook wij denken dat iedereen weet waarover we praten en waarom we iets zeggen. Wellicht zal echter moeten worden uitgelegd waarom dit alles zo is. Mijns inziens moeten we de journalisten vragen dat ze het via hun diverse kanalen nog eens trachten uit te leggen. Ik hoorde immers toch een aantal namen van mensen die bereid zijn dat te doen, mensen als Yves Desmet, Marc Platel of Manu Ruys.

Zitting 1997-1998

11 december 1997

VERSLAG

HOORZITTING

Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant

INHOUDSOPGAVE

Hoorzitting over het Beleidsplan Brussel met :

- Professor Kris Deschouwer
- De heer Albert Martens
- De heer Reej Masschelein
- De heer André Kiekens
- Mevrouw Ann Van Damme
- De heer Mark Michiels

DAMES EN HEREN,

Het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant organiseerde in het kader van de verdere bespreking van het Beleidsplan Brussel op donderdag 11 december 1997 een hoorzitting met een delegatie onder leiding van professor Kris Deschouwer, politicoloog aan de VUB.

Deze delegatie bestond uit de heer Martens, socio-loog aan de KUL ; de heer Masschelein van de Brusselse Welzijnsraad, de heer Kiekens van Welzijnszorg ; mevrouw Van Damme van Jeugd en Stad en de heer Michiels van de Louis Paul Boonkring.

I. UITEENZETTING DOOR DE VERSCHILLENDE LEDEN VAN DE DELEGATIE

A. Professor Kris Deschouwer

– *Uitgangspunt : visie van een aantal Brusselse Vlamingen*

Deze delegatie is een coherente formatie. We hebben deze mensen niet zomaar lukraak bij elkaar gezet. Hun visie op de problematiek van vandaag vertrekt van een gelijkaardige invalshoek.

Deze problematiek ligt me na aan het hart. De visie van deze delegatie sluit aan bij de uitgangspunten en conclusies van het jongste congres van de Brusselse Vlamingen in 1993-1994. Onze visie op de Brusselse en Vlaams-Brusselse problematiek gaat ervan uit dat we vandaag leven en niet in het verleden, dat we een beleid voor morgen moeten uitstippelen.

De Brusselse Vlamingen verkeren in een misschien merkwaardige maar daarom niet altijd vervelende situatie. We zijn tegelijk Vlaming en Brusselaar en zijn ons daarvan bewust. We zitten in een niet altijd makkelijk te verdedigen positie. Niet iedereen begrijpt dat men Brusselaar en toch Vlaming kan zijn, dat een Brusselaar van zijn stad kan houden zoals een Antwerpenaar van Antwerpen of een Gentenaar van Gent. Brussel is en blijft anders dan de andere steden, ook de institutionele grenzen liggen anders. Dat neemt niet weg dat in Brussel vele Vlamingen actief zijn voor wie het beleid van de Vlaamse overheid ten aanzien van Brussel zeer belangrijk is. Ze volgen dat beleid op de voet.

Onze gemeenschappelijke visie is een stedelijke visie. Brussel is een stad, een hoofdstad, een groot-

stad, een internationale stad. Het beleid moet daar rekening mee houden. Het is een stad waar mensen wonen, graag wonen zelfs, met economische bedrijvigheid, met alle voordelen van een stad en uiteraard de nadelen. Het is een speciale stad door de aanwezigheid van vele talen en culturen, waarvan één grote en sterke, de Franse Gemeenschap. Deze is sterk op Brussel gericht en heeft weinig banden met Wallonië.

Brussel is een stad met een zeer ongelijke welvaartsverdeling. Er leven zeer bemiddelde mensen op een zeer comfortabele manier, in leuke aangename wijken. Anderen moeten, tegen wil en dank vaak, in een deel van de stad wonen waar het alles behalve aangenaam toeven is. Dat hoort bij steden en ook bij Brussel.

Er is ook de verkeersproblematiek. Ik hoor zonet dat het moeilijk is hier om kwart na tien 's morgens te zijn als het regent. Men moet daar aandacht voor hebben. Iedereen moet toch de hoofdstad kunnen bereiken. Er zijn problemen met de veiligheid en met de huisvesting. Een stad trekt altijd mensen aan die op zoek zijn naar een huis en werk.

Vlaanderen moet dit Brussel als uitgangspunt nemen om zich te bezinnen over de band met deze stad. Wat kan Vlaanderen met zijn gemeenschapsbevoegdheden in Brussel doen ? Welke taak heeft Vlaanderen in Brussel te vervullen ? Welk beleid moet het voeren ? Hoe kan men over de grenzen van de gewesten heen iets doen voor Brussel ? We proclameren dat Brussel belangrijk is voor Vlaanderen. We moeten daar dan ook naar handelen.

We moeten opletten dat we ons niet richten op een virtueel of symbolisch Brussel, waarover we schrijven dat het belangrijk is en dat het onze hoofdstad is. Het beleid moet zich echter richten op het reële, bestaande Brussel van vandaag en morgen. Dit houdt een aantal aangename aspecten in, maar ook een aantal negatieve. Dit laatste is juist de taak van de politiek : wegwerken wat onaangenaam is.

Concreet betekent dit dat Brussel een meertalige stad is met gewestelijke bevoegdheden en een eigen stedelijke identiteit. Vlamingen begrijpen niet goed dat iemand een blijf Brusselaar kan zijn en tegelijkertijd een Vlaming. Een aantal problemen hebben te maken met de interne bevoegdheidsverdeling. De Brusselse gemeenten ontnemen hun bevoegdheden aan een gemeentewet die 160 jaar oud is en niet werd geconcipieerd voor gemeenten in een grootstad.

– Migratie

Er is vanuit België en vanuit andere werelddelen veel migratie naar de stad. Deze migranten hebben de neiging, ongeacht hun herkomst, om zich niet te identificeren met de taalidentiteit die we in onze instellingen hebben geïntegreerd. Ze voelen zich Belg of Brusselaar, maar ze identificeren zich niet met de Franse Gemeenschap, Wallonië of Vlaanderen. Dit is nu eenmaal zo. Mensen die uit den vreemde komen, nemen identificaties aan waarmee we het moeilijk hebben. Onze instellingen hebben daar om begrijpbare en verdedigbare redenen geen plaats voor.

– Beleidsplan Brussel : te aarzelend

Het Beleidsplan Brussel houdt rekening met deze realiteit en probeert ernaar te handelen, al is het naar mijn gevoel vaak te aarzelend. Men had nog wat meer rekening kunnen houden met de feiten.

Ik roep de parlementsleden op om de Vlaamse regering op de huid te zitten. Het Beleidsplan Brussel is zeer ambitieus. Men moet vooral de ministers van Welzijn, Gezondheid, Cultuur en Huisvesting voortdurend aansporen om aandacht te besteden aan Brussel. Als men proclameert dat Brussel meer is dan alleen maar een aanhangsel in het Vlaamse beleid, dan moet men dit ook in daden omzetten. Brussel is meer dan enkel dat reële demografische aandeel in de Vlaamse Gemeenschap. De Brusselse Vlamingen wegen overigens niet erg door in de Vlaamse Gemeenschap. Daar mag stilaan verandering in komen, aangezien Brussel de hoofdstad is.

Tot zover mijn inleiding. De andere leden van de delegatie zullen een aantal aspecten meer uitdiepen, omdat ze specialisten zijn in hun materie. Ze kunnen beter uitleggen hoe de realiteit in Brussel in elkaar zit.

B. De heer Albert Martens

– Migranten

Mijnheer de voorzitter, dames en heren, rechts van u staat op de muur het volgende door middel van ijzerdraad op de muur geprojecteerd : 'Opmerkelijk subtiel'. Ik vond dit heel mooi gedaan. Als we de migrantenproblematiek aansnijden hebben we te maken met iets opmerkelijk subtiels. We moeten

dit niet met de botte bijl aanpakken. Met betrekking tot dit onderwerp wil ik drie punten beklemtonen, die naar mijn mening op korte en lange termijn van wezenlijk belang zullen zijn voor de wijze waarop wij Vlamingen hier in Brussel worden bekeken.

– Politieke ontvoogding

Een eerste punt heeft betrekking op de politieke ontvoogding van categorieën van mensen die hier decennia lang wonen en tot nu toe nog steeds geen stemrecht genieten. Vlaanderen heeft ook een traditie gekend van politieke ontvoogding. We kunnen toch niet de laatste zijn om dat te miskennen aan bepaalde bevolkingsgroepen. Ik weet dat het een heet hangijzer is, maar we hebben de hele dekolonisatie reeds gemist. Toen Jef Van Bilsen in december 1955, vijf jaar voor de onafhankelijkheid van Zaïre, in de Gids op Maatschappelijk Gebied een plan van dertig jaar ontvoogding voorstelde, werd hij teruggefloten en beschimpt. Vijf jaar later heeft men die politieke ontvoogding toch moeten doorvoeren, in de grootste chaos. Wie zijn geschiedenis niet kent, zal gedoemd zijn dezelfde fouten te begaan. We moeten ons goed in het hoofd prenten dat zowel de Franstaligen als de migranten, tot welke categorie ze ook behoren, op dit ogenblik kijken hoe de Vlaamse Gemeenschap zich profileert ten opzichte van de politieke ontvoogding van een groep die toch een vierde van de bevolking uitmaakt.

– Culturele emancipatie

Een tweede punt heeft betrekking op de boodschap van de culturele emancipatie die in Vlaanderen steeds gepaard is gegaan met sociale en politieke emancipatie. Louter historisch gezien was de sterkte van de christelijke arbeidersbeweging onder meer het feit dat ze heeft ingezien dat die Vlaamse arbeider niet alleen maar een proletariër was, maar ook iemand met een godsdienst en een cultuur. Dat is een boodschap die Vlamingen vrijwel als enigen op ernstige wijze aan anderen kunnen overdragen, omdat we het ook hebben waargemaakt. De eerste sociale weken van de christelijke arbeidersbeweging noemde men uiteindelijk de Vlaamse sociale weken. In die politieke ontvoogding zit dus ook een culturele ontvoogding ingebed : respect voor andermans cultuur, die tot ontplooiing moet komen.

Dat is onze boodschap. Wij Vlamingen zijn daar trots op. Op dat vlak staan we enigszins sterker dan de Walen. Zij konden, uitgaande van de universalistische waarden van de Franse Revolutie, die verscheidenheid van cultuur niet dulden : er was immers maar één cultuur. Die sociale culturele ontvoogding maakt dus deel uit van ons verleden. We kunnen ons hierop beroepen en het als visitekaartje gebruiken, als iets wat Vlamingen voor zichzelf hebben opgeëist en iets waarvan ze bereid zijn het aan anderen toe te kennen.

– Inplanting van de Vlamingen in Brussel

Een derde punt speelt korter op de bal en betreft de vraag waar de Vlamingen op dit ogenblik sterk in Brussel zijn ingeplant. Dit gegeven is bekend bij de Franstaligen en bij de mensen van andere gemeenschappen, of dat nu Turken zijn, Britten of anderen. We beschikken symbolisch gezien over enkele heel sterke punten : de Beursschouwburg, Hôtel Central, ... De Franstalige gemeenschap weet dat, als ze Vlamingen wil ontmoeten, ze daarheen moet gaan. De Vlamingen hebben daar een vast ankerpunt.

Er is het netwerk tussen Sint-Lucas, Vlekho en de Sociale School aan de Noordwijk, in Schaarbeek. Dat is eveneens een belangrijk ankerpunt. Wie met Vlamingen wil omgaan kan ook terecht in de Ultieme Hallucinatie, als boegbeeld van de Vlaamse aanwezigheid. Het caféleven is immers even belangrijk als de politieke emancipatie. Dan is er nog de campus van de VUB, waarover de heer Deschouwer u veel meer kan vertellen.

Verder is er de aanwezigheid in lokale culturele centra, met een lokale jeugdbeweging. Dat is het geval in Vorst, Molenbeek, Schaarbeek en Laken. Ook die, samen met de Foyer en dergelijke, zijn gekende ankerpunten. Laten we dat mee opnemen in de voorstelling die we kunnen maken van de Vlaamse aanwezigheid. Ook staan we sterk in de huisvestingssector, met huurderscoöperaties, met de BRAL en andere initiatieven. We moeten niet alleen maar grote thema's ontwikkelen, die op termijn wel van wezenlijk belang kunnen zijn, maar we kunnen, zeker in het stadscentrum, zeer kort op de bal spelen. Dat geldt echter ook voor de randgemeenten. Zo is het cultureel centrum van Dilbeek gekend : daar vinden tal van activiteiten plaats.

We staan dus sterk. Ik vrees helemaal niet dat we de volgende jaren zullen worden weggespoeld. De Vlaamse jeugd, die naar die Vlaamse scholen gaat,

weet dat ook : ze stelt zich langzamerhand open voor mensen uit andere culturen. Op dat ogenblik voel ik me best Vlaming als ik met de migrantengemeenschap in contact wil komen.

C. De heer Reej Masschelein

Ik wil enkel een drietal zaken bespreken. Voor eerst wil ik aansluiten bij de gedachte dat Brussel een grote stad is en dat het zeer belangrijk is dat het Vlaams stedelijk beleid – ook politiek – aandacht heeft voor de hoofdstad van Vlaanderen. Ik beperk me hierbij tot mijn terrein, namelijk : Brusselse kansarmoedebestrijding.

– SIF

Een belangrijk middel om de kansarmoede in Brussel te bestrijden is het Sociaal Impulsfonds. Ik bedoel hiermee niet zozeer een bestrijding vanuit de zogenaamde zachte sector, maar wel de harde sector : huisvesting en tewerkstelling. Dat zijn gewestelijke aangelegenheden. Stedelijk beleid ligt echter in een schemerzone tussen de harde sector en de persoonsgebonden materies. Het SIF-actieplan voor Brussel van de VGC is hier een duidelijke illustratie van. Het lijkt geen twijfel dat er initiatieven worden genomen. Men heeft meer degelijke aanvragen gekregen dan men heeft kunnen honoreren.

Als Vlaanderen consequent is en kijkt naar de sociaal-demografische en economische kaarten – ik verwijs hier naar de atlas van professor Kesteloot – is het evident dat verhoudingsgewijs de voorafname die nu voor Brussel gebeurt, moet worden opgetrokken. Er is nu een mogelijkheid om vanuit het Vlaams stedelijk beleid ook een voorkomingsbeleid te voeren ten aanzien van gebeurtenissen zoals die zich recent in Kuregem hebben voorgedaan. Blijkbaar moeten af en toe dergelijke zaken gebeuren vooraleer men beseft dat er iets fout loopt.

Het is ook een belangrijke gelegenheid om via heel concrete, productgerichte bijdragen op de voorgrond te brengen wat Vlaamse mensen en voorzieningen voor Brussel realiseren. Op die manier kan men zijn concrete aanwezigheid tonen. Dat is een belangrijk gegeven voor de hele stedelijke populatie die door professor Martens werd geduid.

– *Brussel is geen eiland : uitbouw van voorzieningen in de welzijns- en gezondheidssector*

Een tweede idee is dat een stad, en zeker Brussel, geen eiland is. Politiek gezien mag er niet worden geraakt aan de grenzen van Brussel en de 19 gemeenten. Sociologisch en economisch gezien is het duidelijk dat de notie stad niet ophoudt in Brussel. Als ik dit vertaal naar de materies waarin ik thuis ben, dan bewijzen de feiten dat Brussel een verzorgingscentrum is voor de Brusselaars, dat er Vlaamse voorzieningen zijn voor Vlaamse Brusselaars en voor andere inwoners die aan de kwaliteit van die dienstverlening de voorkeur geven, maar ook dat de stad zeer sterk is georiënteerd op de hulpzoekenden, de patiënten uit de rand.

– *Brussel en Vlaams-Brabant : één verzorgingsgebied*

Daaruit leid ik af dat Brussel wat dat betreft niet alléén moet worden bekeken. Brussel en Vlaams-Brabant – en Halle-Vilvoorde in het bijzonder – hebben er alle belang bij om als één verzorgingsgebied, één programmatiegebied te worden bekeken. Op dat vlak moet er nog heel wat gebeuren. Eerstelijnsvoorzieningen, zowel in Brussel als in Vlaams-Brabant, zijn te dun gezaaid. Het gaat om terreinen zoals jeugd- en gezinszorg, enzovoort. Het is ook belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de provincie Vlaams-Brabant elkaar vinden om afspraken te maken waar tweedelijnsvoorzieningen moeten worden opgezet. Dit dient ook te gebeuren om de aanvullende initiatieven en ondersteuning onderling te regelen.

– *VIPA*

Het is evident dat zowel Vlaams-Brabant als de VGC een eigen aanvullend beleid moeten voeren, rekening houdend met de eigen specificiteit. Toch wens ik hier nog iets aan toe te voegen. In verband met het VIPA zijn er twee problemen. Zoals elders in de Vlaamse Gemeenschap zijn de regelingen niet erg functioneel en operationeel in Brussel. Het VIPA is voornamelijk geconcipieerd vanuit de nieuwbouw. Typisch voor Brussel is echter verbouwing. Brussel profiteert dus veel minder van het VIPA. Het gaat om gemiddeld één derde van de kostprijs van een initiatief, terwijl dat in Vlaanderen voor nieuwbouw twee derden zou bedragen. Dat is eigenlijk een discriminatie en dat moet worden bijgesteld.

– *Inkorting van de procedure noodzakelijk*

Een tweede element is dat de procedure, die uiteraard een zekere complexiteit heeft, van die aard is dat het heel lang duurt vooraleer er een beslissing wordt genomen door de Vlaamse Gemeenschap. Men doet er wel inspanningen voor, maar de procedure is nu eenmaal zo. Men moet er vooral rekening mee houden dat de eigenaars, na een aankoopbelofte bij de notaris, niet maandenlang kunnen wachten tot de Vlaamse Gemeenschap een beslissing heeft genomen vooraleer kan worden overgegaan tot de eigenlijke koop. Als je dat wel doet ben je al je VIPA-toelagen kwijt.

Dat probleem speelt ons permanent parten. We hechten dus veel belang aan een inkorting van de procedure om ons, althans in Brussel, de kans te geven vlugger over te gaan tot de koop van zodra we een geschikt gebouw vinden. In Brussel is dat ook duurder. Voor het soort voorzieningen dat we viseren, moeten we de inplanting vaak strategisch kiezen, en dat is vaak niet de goedkoopste oplossing. We hebben het VIPA dus hard nodig en het is belangrijk dat we er voldoende uit kunnen putten en dat we er vlug genoeg gebruik van kunnen maken. Dat was mijn tweede aandachtspunt : uitbouw van de voorzieningen waarmee Vlaanderen zich kan profileren in Brussel.

– *Bicommunautaire sector*

Ten slotte sta ik nog even stil bij de bicommunautaire sector. Ik wil inpikken op iets dat hier in het Vlaams Parlement aan de orde is. Ik sluit me aan bij de besluitvorming die heeft plaatsgehad in de commissie voor Staatshervorming over het al dan niet communautariseren van het gezondheidsbeleid. Met de welzijnsraad hebben we een proces op gang gebracht om daar met onze achterban over na te denken. Het is een beetje vlug gegaan. Ik wil even herinneren aan twee dingen die wij duidelijk niet wensen. We zijn het er in het werkveld roerend over eens dat er geen regionalisering mag plaatsvinden. Als er iets gebeurt, moet het een communautarisering zijn, of anders niets.

Dat impliceert dat als er in een akkoord forfaitaire financieringsregels worden bedongen voor het grote aanbod van de bicommunautaire ziekenhuizen, die 6.600 bedden hebben in Brussel, dit geen definitieve regeling is maar jaarlijks opnieuw kan worden bekeken. Zo niet zijn de Franstaligen daar voor altijd de baas en hebben we niets meer in de

pap te brokken. Door middel van de centen kunnen we daar iets meer bekomen.

Ten tweede zijn we ook compleet tegen een ontwikkeling waarbij slechts een fractie van het gezondheidsbeleid zou worden gecommunautariseerd, bijvoorbeeld het ziekenhuisbeleid. Er gaan stemmen op in die richting. We waarschuwen er echter heel duidelijk voor dat de Vlaamse eerste lijn, die grote inspanningen heeft gedaan en nadrukkelijk aanwezig is in de wijken op het terrein, voor schut wordt gezet als er op die manier wordt gesplitst. Het ontbreken van een aansluitend Vlaams ziekenhuisbeleid in Brussel zal dan nog grotere problemen scheppen dan vandaag.

Wat moet er dan wel gebeuren ? We zijn het er op het terrein niet helemaal over eens : er zijn twee strekkingen, maar we hebben het allemaal niet geteld. Eén tendens is dat je moet uitgaan van de realiteit. Er is zeker in de residentiële gezondheidszorg een sterk aanbod van bicommunautaire ziekenhuizen. We kennen de problematiek van de taaltoegankelijkheid van de voorzieningen. Ondanks alle mogelijke pogingen en taalwetten voor de openbare ziekenhuizen – in de privé-zielenhuizen zijn er helemaal geen normen – stelt men dat er een verbetering moet komen en dat men moet blijven proberen om verbeteringen aan te brengen.

Een stap vooruit zou het recente taalakkoord kunnen zijn. Iedereen is het erover eens dat de inhoud goed is, maar velen zitten ook met de vraag of het nu werkelijk zal worden uitgevoerd. Dat zou een minimum zijn. Maar vanuit onze besprekingen zijn nog aanvullende voorwaarden gesteld om in die richting verbeteringen aan te brengen in Vlaanderen. Als er een onderhandeling komt die tot een verdere communautarisering van het gezondheidsbeleid leidt, dan moet men daar ook rekening mee houden.

Een andere tendens is dat het men het stilaan moet worden om nog verbetering te verwachten en dat geleidelijk aan, maar resoluut, het eigen aanbod moet worden uitgebouwd. Misschien kan ik dit het sterkst duiden door te zeggen welke redenering men volgt, vooral in de psychiatrie, maar ook in deze hele sector. Er wordt gezegd dat men in de eerste plaats moet garanderen dat de mensen in de gezondheidszorg een vrije keuze hebben en dat ze kunnen gaan waar ze willen. Wie bij een Franstalig specialist wil gaan moet daartoe de keuze hebben, maar ook om naar een Vlaming of een ideologisch georiënteerde voorziening te gaan.

Voorts moet er op alle echelons van de gezondheidszorg in Brussel ook een Vlaamse voorziening zijn. Als die niet voorradig is kan je de vrije keuze niet realiseren. Dit moet garanderen dat men in zijn eigen taal kan worden geholpen.

Verder zegt men in die redenering dat men vanuit een gelijkwaardige situatie op het terrein veel gemakkelijker kan komen tot netwerken tussen de voorzieningen van de verschillende gemeenschappen. Men wil duidelijk geen apartheidstoestanden creëren. Iedereen is het ermee eens dat er samenwerking moet zijn tussen de gemeenschappen in het belang van alle stadsbewoners, maar dat houdt bereidheid in vanuit alle gemeenschappen. Je moet dan die redenering volgen.

D. De heer André Kiekens

Ik wil een paar bedenkingen formuleren vanuit de invalshoek van armoedebestrijding. We hebben daar ervaring mee en het is een niet onbelangrijke invalshoek voor de Brusselse kwestie. Ik verwijs nog eens naar het onderzoek van de heer Kesteloot, waarin staat dat 350.000 Brusselaars in achtergestelde, verpauperde wijken leven.

– Dualisering van de samenleving

Brussel is voor vele Vlamingen een aantrekkingspool op het vlak van tewerkstelling, horeca, cultuur en onderwijs. Dat fenomeen zet zich ook door in de sociale problematiek. Het is erg opvallend dat het merendeel van de Nederlandstaligen die ondersteund worden, mensen zijn van buiten Brussel. Het zijn niet-Brusselaars die de grootstad kiezen om in anonimiteit hun sociaal fiasco recht te trekken. De dualiteit van de samenleving wordt verschoven naar de grootstad. Dat is geen typisch Belgisch fenomeen, maar het doet zich overal in de wereld voor. Het hoort bij de problematiek van een grootstad en we mogen dat niet uit het oog verliezen. Het stelt de hele gemeenschap verantwoordelijk om die problematiek in de grootstad op te vangen.

Daarnaast is er nog de hele problematiek van vluchtelingen, asielzoekers en illegalen. Er zijn een aantal wetmatigheden die ervoor zorgen dat grootsteden daar een veel hoger percentage van te verwerken krijgen. Men kan de grootstad daar niet zomaar mee opzadelen. Het is een verantwoorde-

lijkheid die veel breder ligt en die de hele gemeenschap moet dragen.

We willen de hele problematiek ook niet te negatief benaderen. Het kan heel wat kansen inhouden voor de positie van de Brusselse Vlamingen. We mogen niet onderschatten hoeveel Brusselse Vlamingen tot die lage sociale klasse behoren, zoals bijvoorbeeld bejaarden. Ze zijn lotgenoten.

– *Brusselse kwestie is sociale kwestie*

De Brusselse kwestie zal hoe langer hoe meer een sociale kwestie worden. Daarvan ben ik overtuigd. We hebben geen tellen nodig om te beseffen dat in het volgende decennium de dualiteit van de samenleving zich zeer scherp zal aftekenen in onze grootstad. De eigenlijke strijd zal veel meer een sociale strijd dan een taalstrijd zijn. De vraag is hoe we als Vlaamse Gemeenschap daarin een positie zullen innemen.

Het Vlaamse netwerk op het vlak van welzijnswerk en armoedebestrijding in Brussel is relatief stevig en heeft een goede reputatie. We hebben niet de tijd om daar uitvoerig op in te gaan. Alles rond thuislozenzorg, sociale centra, buurtwerking, opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven, sociale verhuurkantoren, enzovoort, staat dikwijls model voor werkingen elders. Dat is een troef die we goed moeten uitbouwen. Op dat vlak gebeuren al heel wat goede dingen. Het zal helpen bij de erkenning van de Vlaamse Gemeenschap voor de sociale strijd binnen de grootstad. Het is ook een erkenning van de Vlaamse Gemeenschap voor anderstaligen. Daar kom ik straks op terug.

– *Multiculturele en multilinguïstische samenleving*

Veel van die projecten in Brussel opereren in een duidelijk multiculturele omgeving. Dit geldt in dezelfde mate voor straathoekwerkers, buurtwerkers en jongerenhuizen. Sommige projecten kiezen er ook duidelijk voor om in die omgeving te gaan werken. Ook daar kunnen de beleidsmakers lessen trekken uit de voorbije ervaringen.

We stellen vast dat die projecten, ondanks – of dankzij – hun multiculturele en multilinguïstische opstelling, toch heel duidelijk worden ervaren als Nederlandstalige initiatieven. Het is dus een aanwezigheidspolitiek in de pijnpunten van de stad. Voor de betrokkenen geldt duidelijk dat Vlamin-

gen die stad mee uitbouwen. Men heeft daar ook wat aan. Voor de buurtbewoners is die sociale ondersteuning van wezenlijk belang. Ze zien duidelijk dat ze vooruitgaan met de Vlaamse Gemeenschap. Dit is een heel belangrijk signaal dat de Vlaamse Gemeenschap ook aan anderstaligen geeft.

Samen armoede bestrijden en buurten kansen geven, is een kaart die we moeten trekken. Zo kunnen we hen duidelijk maken dat Vlamingen medestanders zijn, en geen tegenstanders. Heel wat migrantengemeenschappen staan onder invloed van stemmingmakerij, ook vanuit de Franstalige media. Zo krijgen ze een totaal verkeerde indruk over de ingesteldheid van de Vlaamse Gemeenschap en dat kunnen we dus corrigeren. Misschien maakt de minderheidspositie van de Vlamingen in Brussel ons juist tot een betere bondgenoot, in tegenstelling tot de almachtige Franstalige blokken.

De verschillende minderheden in Brussel vormen samen eigenlijk de meerderheid. Een concept waarbij al deze minderheden samenwerken, is voor de Vlamingen een betere optie dan het zich blijven vastrijden in een strijd van twee taalgemeenschappen. We moeten positief inspelen op die typisch eigen multiculturele realiteit. Op lange termijn zal deze strategie duidelijk lonen voor de Vlaamse Gemeenschap. We moeten daar dus ook in durven te investeren. We moeten dan ook opkomen voor de politieke participatie van die gemeenschappen: niet alleen om democratische redenen, maar ook om ethische en sociale redenen. Professor Martens heeft daar al naar verwezen. Straks zal daar nog verder op worden ingegaan.

Armoedebestrijding is niet iets territoriaals, zeker niet in Brussel. Het zou verkeerd zijn daar niet meer in te investeren. Het moet worden opengetrokken naar andere sectoren. De Vlaamse Brusselaars hebben bewezen de grootstad op dat vlak te kennen, de armoede in al haar facetten te begrijpen en daarrond vernieuwende projecten te kunnen ontwikkelen, die baanbrekend werk verrichten. Die projecten geven aan dat men aanvoelt wat er in de stad gebeurt, en hoe men daar op moet inspelen. Geef hieraan dus voorrang en steun.

Belangrijk in dit verband zijn de drie W's: wonen, weten – met onder andere onderwijs en vorming – en werken. Deze drie W's moeten worden ontwikkeld. Dit moet in een multicultureel en multilinguïstisch milieu worden ontplooid. Anders wordt de dualisering van de grootstad rampzalig.

E. Mevrouw Ann Van Damme

Geachte aanwezigen, ik zit hier vooral omdat ik Brussel heel graag zie en omdat ik van jongeren hou.

– Lokaal Jeugdwerk

Ik zal het eerst hebben over het Beleidsplan Brussel. Het decreet op het lokaal jeugdwerk heeft in Brussel een nieuwe dynamiek op gang gebracht en het denken rond het jeugdbeleid versterkt en verdiept. De voorafname van 5 percent geeft echter een vertekend beeld. Ik heb het dan over de paragraaf Jeugd. Er is geen voorafname van 5 percent, maar wel een van 2,5 percent. Subsidie voor kansarme jeugd zit immers de facto in de voorafname. Brussel krijgt hiervoor dus geen bijkomende middelen, zoals elders in Vlaanderen. Hiermee is de relativiteit van cijfers nog maar eens aangetoond.

Een extra honorering voor initiatieven die werken met kansarme jeugd zou een positieve invloed hebben op dit plan. Het is ingeschreven, en ik hoop dan ook dat het wordt waargemaakt. Een voorafname is voor ons een teken dat Vlaanderen Brussel een beetje loslaat. Het geeft een wijwaterachtig gevoel. Op die manier moet Vlaanderen niet echt nadenken over haar hoofdstad als woonstad.

– Provinciaal Jeugdwerk

Dan is er het decreet op het provinciaal jeugdwerk. In laatste instantie werd nog net een paragraaf aan Brussel gewijd. Volgens dit decreet maakt Brussel geen deel uit van Vlaanderen. Ik vind dat zeer pijnlijk. Wat een evidentie zou moeten zijn, is telkens weer een strijd. We hebben in Brussel anders genoeg werk. We hebben onze energie meer dan nodig om met ons echte werk bezig te zijn – de jongeren, de jeugd, het opbouwwerk, de kansarmoede.

– Relatie Vlaanderen-Brussel

Op alle gebieden zijn de verbanden tussen Brussel en Vlaams-Brabant vanzelfsprekend. Vlaanderen beschikt over de mogelijkheden om op een creatieve manier met het decreet om te gaan. In het decreet op het lokaal jeugdwerk staat immers ingeschreven dat met het gemeentebestuur moet worden samengewerkt. Dat is een zware opdracht voor

het jeugdwerk. Het decreet op het provinciaal jeugdwerk had ook een aantal nieuwe ideeën kunnen bevatten over de wisselwerking tussen Brussel en Vlaams-Brabant. Dat gebeurde niet, omdat Brussel a priori werd geamputeerd en nu als een dood lichaam terug aan Vlaanderen wordt genaaid.

– Jeugdwerk in Brussel

Hoe staat het met dat jeugdwerk? De jeugd is onze toekomst. Deze mensen zitten hier morgen. Jeugdwerk is onze toekomst, met zijn eigenaardige cocktail van spel, zelfontplooiing, cultuur, vorming en nestwarmte. Ik onderscheid twee grote groepen jongeren in Brussel: de kansarme jongeren en de modale jongeren.

De grootste en groeiende groep vinden we in de probleemwijken. Het werd hier allemaal al genoemd: slechte huisvesting, grote werkloosheid, schooltjes die het niet kunnen bolwerken, noem maar op. De kern van onze werking is ruimte creëren in die wijken zodat kinderen en jongeren hun mogelijkheden kunnen ontplooien. Het is goed een focus te hebben, maar die wordt vertroebeld. Buurthuizen en jeugdcentra moeten de jeugd van de straat houden. Jeugdateliers moeten aan huistakenbegeleiding doen. Kinderfilmprojecten worden schoolopbouwwerk, om het even, als ze maar niet op straat lopen.

Het Nederlands kan in hun vrije tijd niet worden aangeboden als een verplichting, maar wel als een aanwezigheid, een mogelijkheid. De inspanning ten aanzien van deze grote groep jongeren vanwege de Vlaamse Gemeenschap moet groter zijn. Dat heeft te maken met het imago van Brussel als hoofdstad. Vlaanderen moet behalve ruimte voor haar ambtenaren ook ruimte voor haar jeugd creëren. Vlaanderen moet het imago van het Nederlands verbeteren.

De tweede groep jongeren bestaat uit de klassieke modale Nederlandstalige jongeren. Die zijn op zich niet anders dan de Vlaamse jongeren, maar ze worden geconfronteerd met totaal andere problemen. Een Brusselse jongere die als vrijwilliger in een jeugdhuis werkt, heeft het niet zo gemakkelijk als iemand in Vlaanderen. Het zoeken naar een eigen nest, een eigen ontmoetingsruimte verloopt moeizaam en continu. Ze moeten in de chaos van de stad op zoek naar hun eigen ruimte.

Ze hebben te kampen met de anonimiteit van de grootstad, waar de bakker in het weekend naar de

provincie vlucht, waar de burens steeds verhuizen, waar de overbuur een andere taal spreekt. Het onveilige gevoel in deze stad zorgt voor extra druk. Moeders laten hun kinderen niet buiten spelen. Hier wonen de achterbankkinderen die van de ene cursus naar het andere initiatief worden gevoerd. Ouders geven hun kinderen een PC en internet-aansluiting om ze toch maar binnen te houden.

De voortdurende confrontatie met de multiculturele gemeenschap is boeiend, maar ook uitputtend. Elke groep heeft zijn eigenheid en die is voor elk van hen van levensbelang. De Brusselse jongeren staan elke dag oog in oog met de kansarmoede. De straten liggen er vuil bij. De drukte en het gebrek aan ruimte wegen door.

Ik geloof in deze stad. We moeten een goed evenwicht zoeken, een evenwicht tussen migranten en Belgen, tussen jongeren en ouderen. We mogen ons niet beperken tot één doelgroep. Jongeren komen terug in de stad wonen. We moeten die gelegenheid aangrijpen. Jongeren zijn zeer geïnteresseerd in deze stad.

Ik vraag me af wat Vlaanderen met en voor Brussel wil doen. Welke verantwoordelijkheid wil Vlaanderen opnemen ten aanzien van haar hoofdstad? Laten we een duidelijke relatie afspreken en kom vooral niet over een paar jaar vertellen: hadden we het maar geweten.

F. De heer Mark Michiels

Wat doet een culturele vereniging als de Louis-Paul Boonkring hier? Wat bezielt een culturele vereniging om colloquia te organiseren over de relatie tussen Vlaanderen en Brussel, of acties inzake het stemrecht? De antwoorden op deze vragen kunnen inzicht verschaffen in het belang van het sociaal-cultureel verenigingsleven in de Brusselse agglomeratie.

Ik zal me concentreren op de werking van de Boonkring. Het toont aan hoe op dit ogenblik in Brussel een sociaal-culturele vereniging kan werken. De Boonkring heeft inspiratie gehaald uit de figuur van Boon. Zijn zinsnede: 'Schop de mensen een geweten' is voor ons meer dan een slogan. We vertalen dit in activiteiten waarbij de uitdrukking 'de vinger aan de pols' van toepassing is.

Een aantal activiteiten sluiten helemaal aan bij de stedelijke problematiek. We stellen ons zelfbewust als Vlamingen op. We houden ons echter ook bezig

met de omgeving en deinzen er dan ook niet voor terug om tweetalige activiteiten of publicaties te verzorgen. Voor ons is dit evident; het is echter moeilijk om dit in Vlaanderen uit te leggen. Wie bijvoorbeeld bezig is met een project over ruimtelijke ordening, moet met de mensen ter plaatse werken. Men gaat dan taaloverstijgende samenwerkingsverbanden aan.

Onze dagdagelijkse programmatie bestaat uit gewone culturele activiteiten. Daarnaast is de Boonkring vooral projectmatig bezig. Het is niet ongewoon om anderhalf of twee jaar te werken rond een bepaalde problematiek. Ik zou hier twee voorbeelden willen aanhalen die aantonen dat het verenigingsleven in het Brusselse een belangrijke rol speelt.

– *Cultuur en identiteit*

Het afgelopen jaar hebben we gewerkt rond cultuur en identiteit. Dit leidde tot de publicatie 'De bloesems van mijn schaduw'. Het is typerend dat Brusselse Vlamingen nadenken over hun positie in de stad. In Vlaanderen leeft dit minder. Voor een deel heeft dit te maken met het stijgend zelfbewustzijn, wat leidt tot een zekere luiheid. Men denkt niet meer na over essentiële elementen. Deze evolutie valt te betreuren. Het terrein van cultuur en identiteit wordt overgelaten aan meer conservatieve krachten.

Een culturele instelling in het Brusselse moet zich dan ook afvragen waarmee ze bezig is. Is de productie en de uitstraling van de Vlaamse cultuur wel ons hoofddoel? Zijn we niet in de eerste plaats Brusselaar, zoals er ook Franstalige en anderstalige Brusselaars zijn? Bestaat onze identiteit niet vooral uit onze gastvrijheid en verdraagzaamheid? Deze vragen komen in Brussel sterk aan bod. Vlaanderen moet hier ook over nadenken, maar voor Vlamingen in Brussel is dit nog belangrijker. Hun positie is ook anders. Toch zal vooral in Brussel de discussie over cultuur en identiteit worden gevoerd. Zonder Brussel is Vlaanderen geen Vlaanderen. Discussies over cultuur en integratie krijgen pas in Brussel ten volle relevantie.

– *Louis Hap, het verhaal van een straat*

Het tweede voorbeeld van een projectmatige aanpak is het project 'Louis Hap, het verhaal van een straat'. We hebben ons twee jaar bezig gehouden

met een willekeurige Brusselse straat, waar doorsnee gezinnen wonen. De mensen die er wonen schreven het verhaal van hun straat. Uiteraard constateer je dan dat het niet aangenaam is om er te wonen. Indien je de mensen er echter over laat nadenken, dan merk je dat er ook heel wat interessante aspecten verbonden zijn aan het wonen in Brussel. Het uitdragen van deze positieve boodschap was een onderdeel van dit project.

In een publicatie werden deze verhalen aangevuld met reflecties en verhalen van professionele auteurs, zowel Franstaligen als Nederlandstaligen. Deze tweetalige publicatie van de Standaard Uitgeverij was uniek. Alleen al het idee wekte enorm veel reacties op. Men kon de publicatie niet in een hokje plaatsen, net zomin als men mensen in hokjes kan opdelen. Het hindert mensen dat bepaalde zaken tweetalig worden voorgesteld. Men merkte dit ook bij de subsidiëring. De een kijkt naar de ander en het resultaat is dat de hete aardappel wordt doorgegeven.

Ook in dit geval raken de extremen elkaar. Met een dergelijk project wekt men reacties op van zowel extreem Franstalige als van extreem Vlaamse zijde. Zo krijgen we bijvoorbeeld anonieme brieven en telefoontjes van Franstaligen die willen dat je van hun terrein blijft. Als kleine minderheid moet je volgens hen je mond houden over bepaalde materies. Dergelijke reacties zijn dus een concrete realiteit als je je met dit soort activiteiten bezighoudt, ook op het vlak van ruimtelijke ordening en dies meer. Maar ook aan Vlaamse kant wordt in bepaalde media naar die activiteiten in het Brusselse verwezen als een soort van collaboratie. Dat is dus een tweede aspect : volgens ons is de projectmatige aanpak belangrijk.

Daarnaast is het actiegericht werken een zeer belangrijke invalshoek. Verder zijn er de studiedagen, de colloquia. We vinden het belangrijk dat culturele organisaties zich bezig houden met de wijze waarop deze stad is gestructureerd, met de positie van de Vlamingen in Brussel en hun relatie met Vlaanderen. Over dit laatste thema hebben we een tijd geleden een vierde colloquium gehouden, in dit parlement, waarbij minister-president Van den Brande de slottoespraak hield.

Deze diversiteit, deze manier van werken levert resultaten op. Ze heeft toekomst. Ze sluit ook aan bij de stedelijke context die Brussel wel degelijk is. Deze werking is uiteraard ook flexibel : ze past zich aan aan de wisselende omgevingen en de behoeften die er leven. Het is dus geen vorm van klassiek verenigingsleven. Maar ik wil dit verenigingsleven

in Vlaanderen niet al te karikaturaal als iets gemakkelijk voorstellen : ook dat leven heeft zich sterk aangepast en werkt nu op een andere wijze. In Brussel is dit meer dan ooit het geval. De klassieke manier van het bedrijven van een verenigingsleven is in het Brusselse ten dode opgeschreven. Bewust vanuit een Vlaamse overtuiging werken – actiegericht, projectmatig en met stedelijke thema's – ten aanzien van andere bevolkings- en taalgroepen is een belangrijk signaal van die Nederlandstalige aanwezigheid in Brussel.

Als ik verwijs naar Boonkringen en gelijkaardige initiatieven, ben ik me ervan bewust dat dit voornamelijk een intellectuele invalshoek is. Dat kan niet worden vertaald in resultaats- of kwantitatieve gegevens. Deze invalshoek mag echter niet worden genegeerd : een dergelijke werking creëert denkkaders en ruimte, waardoor de werking op het terrein functioneler kan gebeuren. Ik verwijs hierbij naar alle initiatieven inzake kansarmoede, de Koning Boudewijnstichting, artikel 23. De Beursschouwburg werd reeds vermeld. Ik zou zeggen : iedereen werkt op de wijze en rond de thema's die hem het best liggen. De manieren van denken over deze stad die zo ontstaan scheppen mogelijkheden voor het wijkgericht werken met de plaatselijke populatie.

– Actie stemrecht

Ten slotte wil ik verwijzen naar het meest concrete en recente voorbeeld van een actie waarmee de Boonkring zich heeft geprofileerd, namelijk de actie rond stemrecht. Onder de provocerende titel 'Sire, er zijn geen migranten meer' hebben we op grote schaal teksten verspreid, om de mensen aan te zetten hun bekommernis te uiten aan premier Jean-Luc Dehaene. Met deze actie willen we vooral een bijkomend signaal geven. We willen als Brusselse Vlamingen duidelijk maken dat men te pas en vooral te onpas verwijst naar het grote Vlaamse leed dat er zou worden geleden wanneer het stemrecht zou worden uitgebreid. Dan heb ik het niet alleen over EU-burgers, maar uiteraard ook over niet-EU-burgers. We willen duidelijk maken dat een groot deel van de Brusselse Vlamingen niet als alibi wil worden gebruikt in het tegenhouden van deze uitbreiding.

Integendeel, als Brusselse Vlamingen, die jaren lang hebben ervaren wat het betekent als tweedetrangsburger te worden beschouwd, zouden we de eersten moeten zijn om te pleiten voor die politieke rechten. De andere gerechtvaardigde vraag van

de Brusselse Vlamingen, met name de gegarandeerde aanwezigheid, moet wat ons betreft daaraan niet tegengesteld te zijn. Deze beide aspecten kunnen gemeenschappelijk worden gerealiseerd.

Het opkomen voor bevolkingsgroepen die op dit ogenblik politieke rechten ontberen lijkt ons essentieel. Aan deze stad moet worden gewerkt. Dit kan alleen maar met de betrokkenen, de mensen ter plaatse, waarbij Vlamingen, Franstaligen en migranten op gelijke voet samenwerken. Volgens ons kan dat alleen als we allemaal een stem in het kapittel hebben. We bekijken Brussel niet als een blijvend probleem, maar als een sleutel tot de oplossing. Voor ons is Brussel de moeite waard om aan te werken, als een realiteit en niet als een virtueel concept.

II. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN MET ANTWOORD VAN DE SPREKERS

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun beknoptheid. We beschikken op dit ogenblik over een schat aan gegevens. Het uitgangspunt was Brussel als woonstad. Er werden terecht vragen gesteld over de relatie met Vlaanderen.

Deze commissie heeft contacten gehad met andere steden. Samen met de VGC zijn we op werkbezoek geweest in Antwerpen. Het viel op dat de zogenaamde klassieke thema's die ons als Vlamingen bezighouden, kort werden besproken. Men vond zich wel snel in de gezamenlijke stadsproblematiek. Ik begriep best uw probleem.

Men kan zich de vraag stellen of we bepaalde zaken niet op een te intellectuele manier hebben benaderd. Ik heb het hier meer bepaald over de persoonsgebonden en gewestmateries inzake Brussel. Dat is een ander debat. Het is een feit dat er een grijze zone bestaat in het stedelijk beleid. Men moet ook vaststellen dat de problematiek in alle steden van de wereld leeft. Hiermee bedoel ik dat dit een heel valabel politiek uitgangspunt is. Welke positie moet men als Vlaming innemen, vraagt men, onder andere inzake de groeiende dualisering.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Er werden zeer interessante gegevens verstrekt. Men heeft het een aantal keren gehad over zogenaamde virtuele concepten. Ook de sprekers zijn echter tweemaal gestrand in virtuele concepten. U hebt nog altijd vertrouwen in het feit dat enkel Vlaams-Brabant

redding zal brengen. Vlaams-Brabant heeft echter zelf nog grote problemen en wenst meer en meer op dezelfde wijze te worden behandeld als de rest van Vlaanderen. Uw vertrouwen in Halle-Vilvoorde is veel te groot.

De heer Jan Béghin : U mag die thesis ontwikkelen. U moet met mij echter vaststellen dat op deze vergadering, buiten enkele uitzonderingen, alleen Brusselaars en vertegenwoordigers van Vlaams-Brabant aanwezig zijn. Dat is het drama van dit soort van hoorzittingen en van onze positie in het Vlaams Parlement.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik speel hier enkel advocaat van de duivel.

Het tweede virtueel concept dat u hebt gebruikt, is dat over jeugd, welzijn, cultuur, enzovoort. Er wordt zeer sterk de nadruk gelegd op de betrokkenheid van de mensen en van het werken zelf in de stad. Ik mis echter de link naar het harde kader : het constitutionele, wettelijke. Ook dit verband moet worden gelegd.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik voel me bij het verhaal van deze morgen beter dan bij dat van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen. De boodschap die nu werd verwoord, is hoopvoller voor de samenleving in Brussel en Vlaams-Brabant.

Uiteraard is de ongelijke verdeling van de welvaart een probleem van de grootstad. Dat is voor ons niet nieuw. U hebt het zo duidelijk gezegd dat ik vermoed dat u er een beetje een verborgen agenda op nahoudt. Misschien hebt u in uw mouw wel mogelijkheden zitten om er eventueel iets aan te veranderen en dat niet als zodanig te accepteren, maar te remediëren. Misschien zijn die mogelijkheden vaag, misschien zijn ze concreet. Van u wil ik graag weten wat u van onze beleids mensen denkt te vragen opdat daaraan iets zou worden gedaan.

U hebt ook gezegd dat het Beleidsplan Brussel op zichzelf niet slecht is. Misschien vertaal ik het nu verkeerd, maar u zei dat het wat te braaf en te weinig ambitieus was en dat het iets meer mocht zijn. Dan hoor ik van mevrouw Van Damme dat het alleszins wat meer mag zijn voor de jeugd en dat de belofte die erin staat zelfs niet wordt nagekomen. Misschien dacht u nog aan andere dingen.

Ondertussen hebben we op Vlaams niveau voor Brussel een andere minister. In dit Beleidsplan staan geen bedragen. We hebben een aantal ministers horen spreken over hun bijdrage op hun ter-

rein. Niemand kon er echter een prijskaartje aan koppelen. In de begroting voor 1998 zit ook geen budget voor Brussel. Als ik dat in verband breng met wat de heer Béghin zegt, en even de aanwezigen overloop en de belangstelling inschat die er in Vlaanderen voor Brussel leeft, dan begin ik me er zorgen over te maken.

Komt er van deze regering nog iets uit de bus ? Wat wordt het in reële cijfers ? En hoe zou u, professor Deschouwer, dat 'iets meer' vertaald willen zien, desnoods ook uitgedrukt in cijfers, hoewel die lang niet alles zeggen.

Over wat de heer Masschelein heeft verteld over het SIF zullen we deze namiddag nog vragen kunnen stellen aan minister Peeters. U lichtte evenwel al een tipje van de sluier op en vertelde dat hij denkt iets te kunnen doen voor wat de gewestmateries aangaat. Kunt u al een beetje vooruitlopen en ons een paar suggesties aan de hand doen ? Dit ligt namelijk zeer subtiel, gezien onze bevoegdheid op het vlak van de gemeenschapsmateries. Als we ons wagen aan gewestmateries – ik vind dat overigens best – dan riskeren we een conflict met de mensen te velde die bevoegd zijn voor het gewest. Als we dat willen doen, moeten we het met fluwelen handschoenen aanpakken. Dat is duidelijk. Graag van u wat suggesties.

U hebt gezegd dat we een eigen aanbod van gezondheidszorg moeten uitbouwen, waar die nu vooral bicommunautair is. Hoe ziet u dat concreet ? Ik begrijp daaruit dat er klinieken of gezondheidscentra te weinig zijn. Wat vraagt u ? Vraagt u vijf of tien extra ziekenhuizen in het Brussels Gewest ? Een eigen aanbod uitbouwen klinkt goed, maar ik hoor graag een beetje concrete dingen.

De heer Herman Suykerbuyk : Professor, in verband met uw inleiding zou ik uw mening willen vragen over het volgende. Hebben de instellingen zoals ze werken naar uw gevoel een verwijdering tussen Vlaanderen in Brussel en Vlaanderen buiten Brussel in de hand gewerkt ?

Dit sluit aan bij een andere vraag. Men heeft vanuit diverse hoeken gezegd dat de relatie met Vlaanderen niet goed is. Er is ook in de zaal opgemerkt dat dit blijkt uit de aanwezigheidsgraad hier. Ik kan dat alleen maar beamen. Ik vraag u niet die vaststelling te doen, want dat is al gebeurd, maar het zou interessant zijn om van u te vernemen wat er eigenlijk van Vlaanderen wordt verwacht. Ik hoop dat u iets anders zegt dan 'centen'.

Op een zeker moment hebt u gesproken over de Brusselse identiteit. Brussel is inderdaad een stad waar heel veel mensen leven met verschillende talen, culturen en van een andere afkomst. U hebt gesproken over een groep van mensen die zich met niets of niemand kunnen identificeren. Misschien interpreteer ik het anders dan u het hebt gezegd. We hebben te maken met een multiculturele samenleving, maar schijnbaar zijn er mensen die ook niet in dat concept passen. Als dat zo is, dan is dat mijns inziens wel levensgevaarlijk. Is die vaststelling overdreven ?

Er is gezegd dat het verzorgingsgebied sociologisch de grenzen van de negentien gemeenten overschrijdt. Dat is zo. Het maatschappelijk leven kan niet worden gebonden aan een territorium. Hoe ziet u mogelijke oplossingen voor het wantrouwen van de Vlamingen tegenover Brussel ?

De heer Kris Deschouwer : Met de opmerking over de virtuele concepten kan ik het niet eens zijn. Ik denk niet dat we te veel vertrouwen hebben in Vlaams-Brabant. De sociale, economische en gevoelsmatige betrokkenheid van Vlaams-Brabant bij Brussel moet groter zijn dan die van bijvoorbeeld de inwoners van Eeklo of Heusden-Zolder. Er moet een band zijn tussen de stad en het hinterland. Brussel ligt nu eenmaal in Vlaams-Brabant.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Er is toch een zekere rivaliteit tussen die twee gebieden. Brussel en Vlaams-Brabant mikken op hetzelfde publiek voor scholen en culturele centra. Dat kunt u toch niet ontkennen.

De heer Kris Deschouwer : Daar ben ik me van bewust. De problemen waar men in Brussel mee wordt geconfronteerd, wil men oplossen vanuit een Brusselse invalshoek. De problemen in Vlaams-Brabant wil men dan weer oplossen vanuit een Vlaams-Brabantse hoek. Volgens mij lost men ze beter op als men samen om de tafel gaat zitten. Brussel smeekt er bijvoorbeeld om dat mensen in Brussel blijven wonen en Vlaams-Brabant smeekt erom dat die mensen niet voortdurend druk op de rand zouden uitoefenen door te verhuizen. Als men samen om de tafel gaat zitten, wint iedereen.

Er bestaat nu wel eenmaal zoiets als een gewestelijke grens, waardoor voor een aantal materies er vanuit Vlaanderen niet zomaar een beleid kan worden gevoerd. Het beleid moet binnen de institutionele gegevens gebeuren.

Ik ben het er ook niet mee eens dat er geen bewustzijn zou zijn met betrekking tot de instellin-

gen. In Brussel kan men zich dat niet permitteren. Brussel is de stad bij uitstek waar men zich permanent bewust moet zijn van de institutionele context. Als men actief op het terrein wil zijn, moet men een beetje deskundig zijn op dat vlak. We moeten er ons echter van bewust blijven dat de dagelijkse realiteit in een grote stad niet altijd in die institutionele logica kan worden gevat. Op het terrein moet men daarin creatief te werk gaan.

De heer Reej Masschelein : Ik wil nog even inpikken op dat virtuele teveel aan vertrouwen in Vlaams-Brabant. Als dat zo wordt geïnterpreteerd, is ons signaal enigszins verkeerd overgekomen. Ik wil graag aansluiten bij wat professor Deschouwer daaromtrent al heeft gezegd.

Toch wil ik de volgende opmerking maken. De jongste maanden hebben we in Vlaams-Brussel hard op onze tong moeten bijten. De manifesteringsdrang van een aantal Vlaams-Brabantse politici werkte zeer sterk op onze zenuwen. We hebben niets tegen de manifesteringsdrang op zich, integendeel. Vlaams-Brabant moet daarvoor trouwens wat achterstand inhalen. Vroeger zaten deze politici immers onder het juk van de gehele provincie Brabant. We hebben er wel problemen mee dat dit gebeurt ten koste van Vlaams-Brussel. Dat is een faliekante fout. Ik wil de Vlaams-Brabantse politici vragen hun tegenstanders te zoeken waar ze werkelijk zitten. We hebben er immers alle belang bij om bondgenoten te zijn. Uiteraard zijn er ook verschillen, maar laten we daar samen oplossingen voor proberen te vinden.

We zijn al jaren bondgenoten. Zo hebben we bijvoorbeeld een gezamenlijk overlegplatform voor de jeugdzorg, voor de gehandicaptenzorg en voor de thuiszorg. Dat is door de jaren heen zo gegroeid. We zouden dit graag zo houden omdat we ondervinden dat Brussel een centrale rol speelt in de verzorgingssector, maar dan wel in correlatie met het achterveld. We moeten op dat gehele terrein spelen. De jongste tijd worden er problemen geïnduceerd door politici die zich willen manifesteren ten koste van Brussel. Dit mag niet blijven gebeuren, want dan zou dit faliekante gevolgen hebben. We zijn en blijven immers bondgenoten.

De voorzitter : Mijnheer Masschelein, kunt u verduidelijken wat u precies bedoelt ? U zegt dat de rand zich manifesteert ten koste van Brussel.

De heer Reej Masschelein : Het is niet de rand, het zijn politieke uitspraken van Vlaams-Brabantse politici in verschillende posities.

De voorzitter : Het gaat me niet om de politici. Het gaat me om het probleem zelf. U hebt gezegd dat men een beleid voert ten voordele van de rand, maar ten nadele van Brussel. Kunt u dat verduidelijken ?

De heer Reej Masschelein : Dan zal ik waarschijnlijk voorbeelden moeten geven. Het kan in dit verband gaan om Radio 2 Vlaams-Brabant, Studio Brussel enzovoort. Het gaat ook over het creëren en inplanten van voorzieningen. Aan de rand van Brussel wordt bijvoorbeeld een crisiscentrum ingeplant, dat net zo goed in Brussel had kunnen komen. Dit is gebeurd zonder overleg met de mensen ter plaatse. Het gaat ook om ondoordachte uitspraken ten gevolge van een te sterke profileringsdrang ten koste van Brussel.

Ik zou niet graag hebben dat men zich op enkele voorbeelden vastpint, want dit gegeven manifesteert zich op diverse plaatsen. Het is gewoon een tendens die we ervaren en als zeer gevaarlijk beschouwen. We hebben heel bewust op onze tong gebeten, omdat we hoopten dat dit eenmalig zou zijn en dat het gezond verstand het zou halen. Als dit zich echter herhaalt, is het nefast. Daar willen we voor waarschuwen. We moeten bondgenoten blijven. De realiteit bewijst dat.

De heer Kris Deschouwer : Mevrouw Verwimp, ik denk dat ik u een beetje moet ontgoochelen. Ik had daarnet niet echt een verborgen agenda toen ik het had over het probleem van de ongelijke welvaartsverdeling. Ik heb dit vooral als voorbeeld gebruikt voor andere dingen die ook aan bod zijn gekomen.

We krijgen hier te maken met typisch stedelijke problemen. Dit probleem van Brussel vinden we ook in Antwerpen, Gent, Luik, Charleroi, enzovoort. Dit zijn de huidige Europese grootstedelijke problemen. De stad trekt dat aan. Met dat gegeven moeten we rekening houden, als we nadenken vanuit een instelling – in dit geval Vlaanderen – die ambities heeft om in Brussel een degelijk beleid te voeren. Daar kun je niet naast kijken.

Ik wil ook wijzen op het soms problematische karakter van federale instellingen in het algemeen. Je vindt dit dus in alle federale staten, niet alleen in België. Op een bepaald ogenblik maakt men verdelingen van bevoegdheden voor de verschillende niveaus. Het moment waarop die lijsten worden gemaakt, is gewoon een weerspiegeling van de samenleving van dat moment.

Wat men momenteel niet heeft in de bevoegdheidsverdeling en in de logica van het administreren van beleid, is de stad. De stad als beleidsdomein is een nieuw beleidsdomein. Het stedelijk beleid is bij ons en in de ons omringende landen aan het groeien. Dat is geen bevoegdheidspakket dat ergens specifiek thuishoort. Het stedelijk beleid is een mengvorm van verschillende zaken. In de huidige institutionele situatie impliceert een fatsoenlijk stedelijk beleid de inbreng van het federale niveau, het gewestelijke niveau en het gemeenschapsniveau, met eventueel ook nog eens de gemeenten.

Als onze federale structuur één tekortkoming heeft, dan is het wel een continu en gestructureerd overleg voor de gemengde beleidsdomeinen. Deze constructiefout valt te verklaren vanuit de dynamiek van federalisering, die erop neerkomt dat alles wordt weggetrokken uit het centrum en toegewezen aan de gemeenschappen.

Het probleem van de stad is niet louter een Brussels probleem. Het wordt een algemeen probleem in de volgende eeuw. Hoe ga je met die steden om? Hoe maken we van een stad een aangename werk- en woonomgeving? Het verfijnen van de staatshervorming moet neerkomen op de uitbouw van overlegstructuren om zo het stedelijk probleem aan te pakken. Brussel kan dat niet alleen, Vlaanderen niet en België evenmin. Alleen een gemengde vergadering kan dat aan.

Vlaams-Brabant zal daarin de rol van de meest bevoorrechte partner spelen. De provincie heeft voortdurend met Brussel te maken en moet over zijn gezamenlijke toekomst met de stad nadenken. Dit is mijn prioriteit: hoe gaat men met overleg om in het nieuwe België?

De heer André Kiekens : Een mogelijke manier om die discrepantie tussen rijkere en armere buurten in Brussel in te krimpen is de weg van de solidariteit tussen de verschillende gemeenten. Het huidige model beantwoordt niet meer aan de Brusselse realiteit.

Voor onderwijs, tewerkstelling en investeringen geldt één motto: waar is de nood het hoogst? In sommige wijken heeft het onderwijs dringend geld nodig. De betere scholen bevinden zich in de rand. Laaggeschoolde arbeid moet worden ontwikkeld waar de laaggeschoolden wonen. Dat heeft met stadsplanning in zijn geheel te maken. In het Luna-theater gaat op 9 januari een studiedag over verstedelijking door. Dat is misschien een aanrader voor u.

De heer Albert Martens : Ik wil het voorgaande even toelichten. Wat me altijd verwondert in Brussel, is dat de samenstelling van de bevolking overdag verschilt van die tijdens de nacht en het weekend. Het zijn twee totaal verschillende bevolkingsgroepen. Elke dag stromen 250.000 mensen de stad binnen. Van de 500.000 arbeidsplaatsen in Brussel wordt de helft ingevuld door Brusselaars en de helft door mensen van buitenaf, die voor een groot deel uit Vlaanderen komen. Als twee Marokkanen in Molenbeek elkaar schrijven, wordt die brief gesorteerd door een postbode uit bijvoorbeeld Verriers of Oostende. Moeten we zo een werkverdeling normaal vinden? Moet Brussel een centrum blijven van allerlei politiek uitgedeelde jobs?

Om het even welke wijk in Brussel heeft een week- en een weekendbevolking. Dokters, apothekers, kruideniers trekken 's avonds naar de provincie, tenzij het migranten zijn. De onderklasse maakt daardoor een veel groter deel van de bevolking uit. Misschien speelt zich in Antwerpen hetzelfde af, maar in Brussel gaat het om veel verschillende culturen. De mensen worden etnisch, cultureel en wijkgebonden bepaald. Een jongere uit Molenbeek die solliciteert bij Volkswagen, zal zeker niet bovenaan het rekruteringslijstje belanden, een jongere uit Dilbeek echter wel.

Het samenklitten van bepaalde culturen en bepaalde wijken, geldt enkel voor de mensen die er wonen. Dat heeft consequenties op lange termijn. Ik begrijp wel dat de politici in Brussel komen werken. Tal van andere jobs zouden echter naar mensen die in Brussel wonen, kunnen gaan. Daarmee komen we bij het idee van evenredige allocatie. In Nederland werd onlangs een allocatieprogramma opgestart. De bedoeling is dat de structuur van een bedrijf de structuur van de omgeving reflecteert. Daar zijn we nog niet aan toe, maar we moeten ernaar streven. Ik wil wijzen op de onnoemlijke complexiteit van de zaak. België heeft nooit een fusie van de Brusselse gemeenten willen doorvoeren. Het gevolg is dat er negentien gemeenten zijn, negentien OCMW's en 34 huisvestingsmaatschappijen. Dit is gewoonweg niet te beheren.

Er is geen solidariteit tussen de gemeenten van het centrum en de perifere gemeenten. De lokale OCMW's lanceren woonwerkinitiatieven die moeten doorgaan in de woonwijken van de bewuste gemeenten. Het zijn uiteindelijk de Brusselse kansarmen die de Brusselse kansarme woningen in Brussel-stad moeten regenereren. Men weet heel goed dat dergelijke initiatieven meer tijd vergen en 25 of 30 percent duurder zijn, maar toch laten we

ze niet werken in Sint-Pieters-Woluwe, Ukkel of andere gemeenten.

Het is geen toeval dat er aan de rand van de negentien gemeenten dumpingzones ontstaan. In Vlaanderen zet men een industriezone ook niet naast een gemeentehuis, maar aan de periferie van de gemeente. In Brussel zijn er negentien periferieën. Hoe gaat men deze problematiek opnemen in het beleid ? Er is geen oplossing voor, zolang er op constitutioneel vlak niets aan wordt gedaan.

De heer Jan Béghin : Men mag niet te snel concluderen dat een fusie van de negentien gemeenten veel zou oplossen. Ik verwijs naar Antwerpen, waar men een mogelijke decentralisatie onderzoekt. Ik geloof in het 'small is beautiful'-principe, ook voor de organisatie van politieke structuren. Kijk maar naar de grote steden waar alles is gecentraliseerd, met een burgemeester, een politiekorps enzovoort voor een miljoen inwoners. In dergelijke steden vermindert de kwaliteit van de dienstverlening aan de bevolking aanzienlijk.

De heer Picqué zei ooit dat de vele tientallen schepen voor een deel ook maatschappelijke assistenten zijn, die zich allemaal met dossiers bezighouden die dankzij hun tussenkomst in orde komen. Ik verwijs daarmee niet naar het sociaal dienstbetoon. Een mandataris kan in zijn gemeente maatregelen nemen opdat de diensten beter zouden werken. Dit gaat veel eenvoudiger in kleine structuren dan in mastodonten.

Ik voeg er meteen aan toe dat ik de redenering van de grotere interne solidariteit tussen de gemeentes kan bijtreden. Er is reeds een belangrijke mate van solidariteit bij de verdeling van het Gemeentefonds. Dit is duidelijk in het voordeel van de gemeenten waar er veel kansarmoede is. Er ligt een ontwerp op tafel waarin men nog veel verder wil gaan dan in de regeling die we enkele jaren geleden uitwerkten. Vele gewestgelden gaan via andere decreten prioritair naar die gemeentes en wijken. Er is een afzonderlijke ordonnantie voor het renoveren van achtergestelde wijken waardoor honderden miljoenen exclusief over vijf of zes gemeenten worden verdeeld, vooral de gemeentes langs de Kanaalzone. Een tiental gemeenten komt er zelfs niet voor in aanmerking. Bijna alle middelen die het Brussels Gewest investeert in sociale integratie komen uitsluitend terecht bij de gemeentes langs de Kanaalzone. Het gaat telkens om honderden miljoenen waarvan de andere gemeentes niet kunnen genieten.

We moeten misschien nog verder gaan in die intergemeentelijke solidariteit. Een aantal gemeentes – de Woluwe, Oudergem, Ukkel en een aantal gemeentes in het noordwesten van Brussel – hebben het gemakkelijk. Ik geef u echter op een briefje dat men deze intergemeentelijke solidariteit nooit zou kunnen invoeren in de gemeentes in Vlaanderen.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : De heer Béghin zegt terecht dat er veel mandatarissen moeten zijn, omdat dit voor een stevige band met het bestuur zorgt.

Tegelijk moet men in Brussel een aantal grote problemen oplossen, waarvoor men de bevoegdheid definitief zou moeten afstaan aan een 'comité urbain' zoals in Rijsel. We hebben dit project bezocht. Ik stond versteld van de resultaten, ook al zijn er grote problemen. Er zijn veel vreemdelingen en de werkloosheidsgraad bedraagt 30 percent. In een klein aantal jaren kon men er heel wat realiseren, vooral op het vlak van openbare werken, politie enzovoort.

Deze bevoegdheden zou men moeten onttrekken aan de gemeenten. Men moet echter niet in Antwerpse toestanden verzeilen waarbij de band tussen de bestuurders en de burgers volledig verdwenen is. De burger heeft dan geen greep meer op de weinige gezagdragers. Toch moeten een aantal bevoegdheden naar een ander niveau worden overgedragen.

De heer Jan Béghin : Er is een fundamenteel verschil tussen Antwerpen en Brussel : in Brussel exporteren we rijkdom en importeren we armoede. De reden waarom we armoede importeren kwam hier reeds veelvuldig aan bod : de anonimiteit van de stad en dergelijke. We exporteren rijkdom omdat hier minstens 300.000 mensen komen werken en hun loonzakje meenemen naar Vlaanderen of Wallonië. Ook de belastingsopbrengsten gaan naar deze beide gewesten. In de statistieken zijn al die zelfstandigen wiens winkel in Brussel is gelegen, die vroeger boven hun winkel woonden en nu ook in Vlaanderen of Wallonië zijn gaan wonen, niet opgenomen. Als men het heeft over de pendelaars, dan gaat het alleen over de bedienden, de arbeiders.

De voorzitter : Dat is ook zo voor Antwerpen.

De heer Jan Béghin : Niet helemaal. Daar behoren de rijke fusiegemeenten, of toch de meeste, tot Groot-Antwerpen. Dan denk ik aan gemeentes zoals Ekeren. Wie daarentegen het Brussels

Gewest verlaat gaat in een ander gewest wonen. Misschien klopt dit niet helemaal, maar dit verklaart voor een belangrijk deel waarom Brussel het financieel ieder jaar veel moeilijker zal krijgen. En deze evolutie gebeurt in een exponentieel tempo : dat merken we aan de cijfers.

De heer Albert Martens : Ik ben ten eerste wel gevoelig voor het argument van decentralisatie dicht bij het volk. Maar als 25 percent, en in sommige gemeenten 45 percent van de bevolking niet stemt, dan plaats ik enige vraagtekens bij de gevoeligheid van de verkozenen bij dit soort publiek.

Ten tweede moet men de zaak even niet top-down, maar bottom-up bekijken. Mensen zitten uiteindelijk opgesloten in bepaalde wijken. Iemand die afhankelijk is van het OCMW in Molenbeek kan moeilijk in Ukkel gaan wonen. Daar ligt het probleem. Na een fusie van de gemeenten behoort hij tot hetzelfde OCMW. Hij zou het dus wellicht gemakkelijker hebben, want hij moet zich niet opnieuw inschrijven in die gemeenten. Een bepaalde concentratie treedt op omdat verhuizen naar aanpalende gemeenten gewoon niet mogelijk is. Men pompt wel 200 miljoen frank extra in sommige gemeenten, maar dat zal de zaken niet redden.

De heer Kris Deschouwer : Voor de toenmalige minister van Brusselse Aangelegenheden heb ik een lijvige studie gemaakt, waarin ik trachtte een antwoord te geven op de vraag of fusies een goede oplossing zijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het antwoord daarop was neen : fusies lossen niet de problemen op waarvan we dachten dat ze die konden oplossen. Fusies zijn een techniek uit het verleden. In de toekomst moeten we trachten andere institutionele en wetgevende technieken te hanteren, die uiteindelijk neerkomen op het doorschuiven van bevoegdheden. Of heel abstract gesteld : op het herdenken van het statuut, de betekenis, de rol, de inhoud, de bevoegdheden en de financieringslogica van gemeenten als die gemeenten niet alleen tot een grootstad behoren maar ook gedecentraliseerde eenheden zijn van een stadsgewest. Dat vereist een andere techniek inzake ondergeschikte besturen dan de techniek die men kan gebruiken in Vlaanderen of Wallonië. Dit is een pleidooi om een aspect van het Sint-Michielsakkoord, namelijk de regionalisering van de organieke wetgeving op de gemeenten, toch maar eens uit te voeren. Dat is niet alleen een interessant gegeven voor het Vlaamse Gewest : ook aan Brussel zou het een instrument geven om een aantal dingen die nu vast zitten te deblokkeren.

De voorzitter vroeg of de instellingen geleid hebben tot een verwijdering. Voor een deel is dit wel het geval geweest. Ik denk dat dit ook uit het debat is gebleken. Hoe zou het ook anders kunnen ? Als men gewestlijnen trekt en men geeft dit gewest bepaalde bevoegdheden, als je de Vlaamse en Waalse instellingen opricht en die bevoegdheden en ruimte toekent, als men een provincie Vlaams-Brabant opricht, dan zou het verbazingwekkend zijn mochten deze instellingen geen eigen dynamiek ontwikkelen. Ze zoeken hun eigen plaats, hun eigen identiteit en willen daar iets van maken. Mocht dat niet gebeuren, dan zou dit me verbazen.

Het feit dat Brussel gewestelijke bevoegdheden heeft gekregen, dat Nederlandstaligen en Franstaligen zeer actief zijn geworden in dat gewest en er iets mee willen doen, eventueel die identificatie met de stad Brussel : dit alles leidt ongetwijfeld tot het verscherpen van een aantal grenzen. Dat is nu eenmaal zo. Willen we dat die band tussen Brussel en Vlaanderen hecht en goed blijft, dan moeten we er ons bewust van zijn dat de instellingen dat niet steeds even gemakkelijk maken. Dit hoeft echter ook niet te leiden tot een verwijdering, tot het niet meer met elkaar kunnen praten, tot een toestand waarin men geen zicht meer heeft op elkaars gevoeligheden. Maar nogmaals : als men grenzen trekt, dan krijgt men andere accenten, andere politieke meerderheden binnen die grenzen. Dit is de consequentie zelf van de federale logica, waarnaar we allen toch zo lang hebben gestreefd.

Men vraagt me of de relatie met Vlaanderen niet goed is. Ik denk het niet. Ik denk dat ze dubbelzinnig is, precies vanwege het institutionele gegeven. In het licht van die dubbelzinnigheid is deze relatie soms zeer goed, terwijl ze soms ook wat moeilijker ligt. Maar dat moeten we ook niet overdrijven. Ik herhaal : de spanning die men kan voelen tussen Brussel en de rest van Vlaanderen is voor een groot deel ook de spanning die er bestaat tussen steden en hinterland, tussen steden en platteland. Dat is in Brussel ook zo.

Ik ken weinig landen waar de relatie tussen de hoofdstad en de rest schitterend verloopt. Die spanning bestaat altijd. In het centrum wordt het beleid gevoerd, er worden zaken beslist over hoe we moeten leven en hoeveel belastingen we moeten betalen. We moeten die problemen echter niet overdrijven.

Ten slotte wil ik de vraag behandelen over de Brusselse identiteit en de eventuele afwezigheid ervan bij anderen. Ik denk dat u me verkeerd hebt begrepen. In verslagen van vorige hoorzittingen heb ik

gelezen dat ik in opdracht van de heer Vic Anciaux cijfergegevens zou hebben geproduceerd die hij niet wil publiceren omdat ze dynamiet bevatten. Ik wens dat recht te zetten. We hebben de heer Anciaux moeten beletten hierover een symposium te houden. We vonden dat een boek en een persconferentie wel volstonden.

De studie gaat onder andere over hoe in een proces van integratie Turken en Marokkanen zich identificeren met onze instellingen. We stellen vast dat een aantal beschikbare identiteiten die precies in onze instellingen zitten, niet de identiteiten zijn waarin zij zich terugvinden. Deze nieuwe Belgen voelen zich stilaan tegelijkertijd Belg en Marokkaan of Turk. Zeker de eerste generatie verliest haar eerste identiteit niet, maar voegt daar een tweede aan toe. Precies met die identiteiten weten wij geen blijf. Ze voelen zich Belg en, als ze in Brussel wonen, eventueel Brusselaar. In de representatieve staal vind ik er echter nauwelijks die zeggen dat ze Vlaming, Franstalige of Waal zijn. Ze associëren zich wel met het land en de stad waarin ze zijn terechtgekomen. Dat zijn de Brusselaars van de toekomst.

We moeten ons dan ook afvragen hoe we moeten omspringen met die identiteiten vanuit ons verleden, onze problemen en institutionele hervormingen. We hebben instellingen die op taal en op taalidentiteit zijn gebaseerd. In Brussel woont echter een belangrijke groep mensen bij wie die taalidentiteit moeilijk ligt.

De voorzitter : Ik kan aanvaarden dat er mensen zijn die zich Brusselaar voelen. Ik heb het er echter moeilijker mee dat er groepen zijn die zich wel Belg voelen, maar zich niet identificeren met één of andere taalgroep.

De heer Kris Deschouwer : Ze voelen zich in eerste instantie Belg. Zich Brusselaar voelen is veel uitzonderlijker. Bij de vraag tot welke groep ze behoren zullen ze eerst zeggen dat ze Turk of Marokkaan zijn en daarna Belg. Met dat gegeven weten wij geen blijf. In de mate dat de federale instellingen gebaseerd zijn op de taalidentiteit en uiteindelijk ook op een taalgrens, ontwikkelen we andere identiteiten. Bij de volgende generaties zal het nog veel vanzelfsprekender zijn dat men als Vlaming of als Waal wordt geboren. In de hoofdstad heeft men echter een groep nieuwe Belgen die zeer sterk het gevoel hebben Belg te zijn. Wij hebben dat niet meer.

De heer Mark Michiels : De gegevens over het stemgedrag zijn in de media scheefgetrokken. Kunt u dat even verduidelijken ?

De heer Kris Deschouwer : Ik heb nooit enig onderzoek gedaan om na te gaan hoe migranten zouden stemmen. Als men nu aan Belgen vraagt hoe ze in het jaar 2000 zullen stemmen, krijgt men een zeer fout beeld. In 1993 heb ik onderzoek verricht naar het mogelijke stemgedrag van Europeanen in 2000 waarbij ik ervan uitging dat het Verdrag van Maastricht wordt uitgevoerd. Uit het onderzoek kan ik enkel afleiden dat als men hen vraagt te kiezen uit een Nederlandstalige en een Franstalige lijst, ze antwoorden dat dit probleem hen niet raakt. Als het enigszins kan, zouden ze op een tweetalige lijst stemmen.

Als er in de Rand een tweetalige lijst opkomt, is dat politiek gezien zeer betekenisvol. Uit het onderzoek kan men verder afleiden dat de markt open ligt en er niet a priori keuzes worden gemaakt.

De voorzitter : Uw stelling is dus dat een aantal mensen liever geen keuze maakt. Bij taalgemengde lijsten ontwijkt men het maken van die keuze.

De heer Kris Deschouwer : Dat klopt. Een goede strategie van Vlamingen in Brussel kan er misschien in bestaan niet louter een taalidentiteit aan te bieden, maar ook de stedelijke identiteit en de gevoeligheid voor de minderheid, het beleven van een eigen cultuur in een multiculturele omgeving. Meer dan wie ook kunnen wij Vlamingen in Brussel zeggen hoe het is om in een moeilijke omgeving met je eigen cultuur te overleven. Dat is onze troef in dat debat.

Het feit dat er geen taalidentiteit a priori is betekent niet dat zij allemaal voor de Franstaligen zouden stemmen. Dat is uitdrukkelijk niet het geval. De vraag kan overigens worden gesteld waarom ze dit zouden doen. Of zij nu stemrecht krijgen via een wetswijziging of via het automatisme dat ze nieuwe Belgen worden, we moeten weten welke taal kan worden gesproken – ik bedoel niet het Nederlands als zodanig. We moeten ook weten welke gevoeligheden kunnen worden uitgespeeld om ervoor te zorgen dat we als Vlamingen in Brussel iets te vertellen en te bieden hebben, rekening houdend met de bekommernis die we hier vandaag tentoonspreiden voor de stad en haar toekomst.

De voorzitter : Om deze hoorzitting af te sluiten wil ik de heer Deschouwer en zijn ploeg danken

voor de interessante informatie. We moeten eruit leren en het gebrek aan belangstelling vanuit Vlaanderen, waarvoor is gewaarschuwd door de heer Béghin, ombuigen. Als dat hier niet kan, dan ben ik pessimistisch gestemd.

De heer Jan Béghin : Gelukkig bent u hier nog.

De voorzitter : Ja, ik ben hier, en ik ben hier graag.
